flacăra

ANUL XXVI – NR. 20 (1145) – 19 mai 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

O realitate românească

Pensie pentru țărani

Sub acest titlu apărea, în **Adevărul literar și artistic** de prin '928, cred, un articol nesemnat în care autorul se-ntreba de ce tocmai țăranul, care asigură pîinea tuturor, pe spinarea căruia trăiesc toți, își duce o bătrînețe amenințătoare, murind, literalmente, de sărăcie, mizerie și umilință, și se propunea o soluție „care să uimească pe guvernanți : **pensii pentru țărani**". Dar autorul articolului, spirit lucid se vede, se mustra singur pentru o asemenea idee năstrușnică și utopică, fiind pe deplin convins că statul de pe atunci era total incapabil să ofere atare soluție și nu s-ar fi gîndit niciodată la mucenicii ogoarelor. Un venit cît de mic, din care să poată cumpăra măcar sare pentru bucătărie și gaz pentru lampă, plugarul și l-a visat ca pe un adevărat miracol. Un om cu **pensie** în lumea satului era **cineva**, oamenii se uitau la el ca la un privilegiat și un beneficiar al vieții. Prestigiul lui era indiscutabil. Colegul meu de bancă din școala primară, întrebat de învățător ce vrea să se facă în viață, a răspuns fără șovăire : pensionar. Un fost grefier, un modest amploiat căpătau, ca pensionari, după ce reveneau în sat, o importanță incomparabilă în raport pînă și cu cel mai vrednic, mai cinstit și mai inteligent țăran. Mai mult, întregul neam al acestora căpăta un soi de blazon și mi-aduc aminte cum în satul meu, cînd o fată din vecini s-a căsătorit, lumea o fericea ori o invidia că a luat un „băiat de pensionar", ceea ce însemna că sarea, gazul și chibriturile, după care alții asudau atît vînzîndu-și ultima găină din ogradă, erau asigurate. Iar odată, cînd, la o horă, un flăcău mai agresiv l-a înjunghiat pe altul, firește pentru o fată, lumea se mira de întîmplare cam așa : „Cum se poate, dom'le, că doar nu-i un vagabond, e nepotul lui domnu' Gorică, pensionarul". În copilăria mea, acum 30—40 de ani, mulți oameni luau drumul orașului, veneau mai

(Continuare în pagina 6)

POMPILIU MARCEA ■

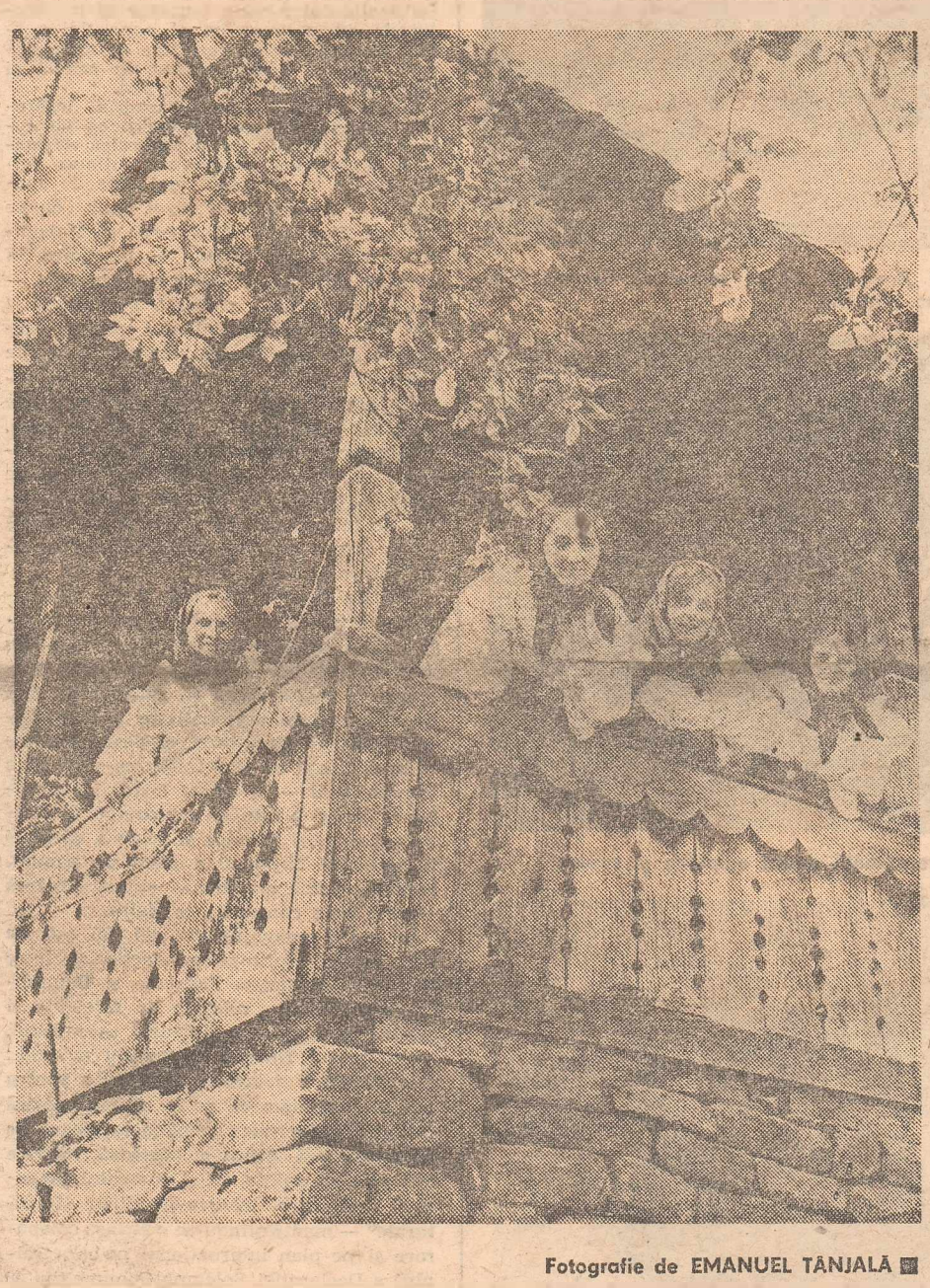

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

La Broșteni, pe Bistrița aurie, urmele lui Creangă-copilul duc spre un mare și frumos oraș

10 sate de munte, risipite prin negre păduri de molizi și paltini, de o parte și de alta a Bistriței aurii, între Cirlibaba și Piatra Neamț, alcătuiesc comuna Broșteni din județul Suceava, cea în care Creangă-copilul, adus pe o tarniță de cal muntenesc de moșul David din Pipirig, a venit să învețe carte de la dascălul Nicolae Nanu și să se umple de rîie de la caprele Irinucăi.

Școala în care s-a dedat la învățătură Nică a lui Ștefan a Petrei, după ce dascălul Vasile din Humulești fusese prins cu arcanul și dus la oaste, a dăinuit pînă în ultimul deceniu al veacului ce s-a scurs. Învățătorul Nicolae Nanu a păstorit sufletele copiilor din Broșteni vreme de zece ani, între 1840 și 1850, cînd s-a stins, lăsînd amintirea frumoasă și teafără a primului dascăl de pe valea Bistriței. N-a lăsat alte urme, n-are urmași pe-aici, în Broștenii de astăzi nimeni nu-i poartă numele. O urmașă dintre cele mai vrednice a avut însă școala, sufletul vechii clădiri trecînd într-o alta, ai cărei pereți au început a se zămisli în 1866. A fost, spune cronica locului, cea mai mare și cea mai frumoasă dintre școlile văii Bistriței, într-un sat care, spun aceleași izvoare, a fost el însuși, în epocă, cel mai vechi, cel mai mare, cel mai frumos de pe valea aceasta sălbatică și măreață, care-ți detună auzul și văzul cu piscuri întunecate de nori și cu larmă clocotitoare de Toance, altminteri o vale cu nume vesel, sunîndu-și sunetele ca pe o zgardă de clopoței zglobii : Bistrița aurie. Școala din

(Continuare în pag. 12-13)

ILIE PURCARU ■

O nouă recunoaștere internațională a valorii celei mai bune gimnaste a lumii

Nadia Comăneci a primit marele premiu al A.I.P.S.

Marți, 17 mai, în sala de recepții a hotelului „Marepineta" din localitatea italiană Milano Marittima, Congresul Asociației Internaționale a Presei Sportive, aflat la cea de-a 41-a ediție, a decernat Marele Premiu al A.I.P.S. româncei Nadia Comăneci, cea mai bună gimnastă a lumii, multiplă campioană olimpică și europeană, campioană balcanică absolută, învingătoare în zeci și zeci de concursuri internaționale de prestigiu, desfășurate în Japonia, S.U.A., Canada, Spania, R.F. Germania, Franța și în alte țări.

Reprezentanți ai celor mai cunoscute ziare și reviste de sport de pe patru continente, a numeroase posturi de radio și televiziune, au gîndit la unison, considerînd în unanimitate că Marele Premiu al A.I.P.S. se cuvine inegalabilei noastre gimnaste, sportiva numărul 1 a lumii în 1976, după aprecierea majorității zdrobitoare a anchetelor internaționale din lumea sportului, gimnastă fără rival la ora actuală, după cum au demonstrat-o și recentele campionate europene la care — deși victimă a unui arbitraj părtinitor care a frustrat-o de unele titluri la care talentul, măiestria și pregătirea ei excepțională îi dădeau pe de-a-ntregul dreptul — Nadia Comăneci a dobîndit titlul de campioană absolută a continentului, întregind un palmares neatins încă de nici o gimnastă din lume, probînd că rămîne cea mai bună dintre cei mai buni.

Decernîndu-i Nadiei Comăneci Marele Premiu al A.I.P.S., ca o nouă și concludentă recunoaștere a înaltei valori a gimnastei române și ca o reflectare nu doar a unor convingeri personale, ci ca ecou al opiniei publice sportive din 46 de țări de pe 4 continente, aplaudînd-o minute în șir și ascultîndu-i glasul străbătut de emoție („Sînt fericită că mi s-a atribuit acest Trofeu. La Praga am fost într-o formă mai bună decît la Montreal. Am prezentat două exerciții noi, unul la bîrnă și celălalt la sol, ambele pline de dificultăți tehnice. Consider că am reușit la perfecție și aș fi meritat notele maxime"), oficialii sosiți de pretutindeni la Milano Marittima au adus un omagiu semnificativ nu numai unui talent fără egal în lumea gimnasticii și unei puteri de muncă excepționale, cît și o recunoaștere la adresa contribuției școlii românești de gimnastică la dezvoltarea și îmbogățirea respectivei discipline sportive.

Marele Premiu al A.I.P.S. a fost înmînat minunatei noastre sportive de președintele Comitetului Olimpic Italian, Giulio Onesti, vicepreședinte al Comitetului Internațional Olimpic, trofeul primit de Nadia reprezentînd o ramură de măslin sculptată din metal aurit, simbol al păcii și prieteniei între tineretul lumii, oferit de Grecia, organizatoarea primei ediții moderne a Jocurilor Olimpice.

Noua etapă a dialogului româno-egiptean la nivel înalt, un nou remarcabil succes pe calea prieteniei şi colaborării, a păcii în lume

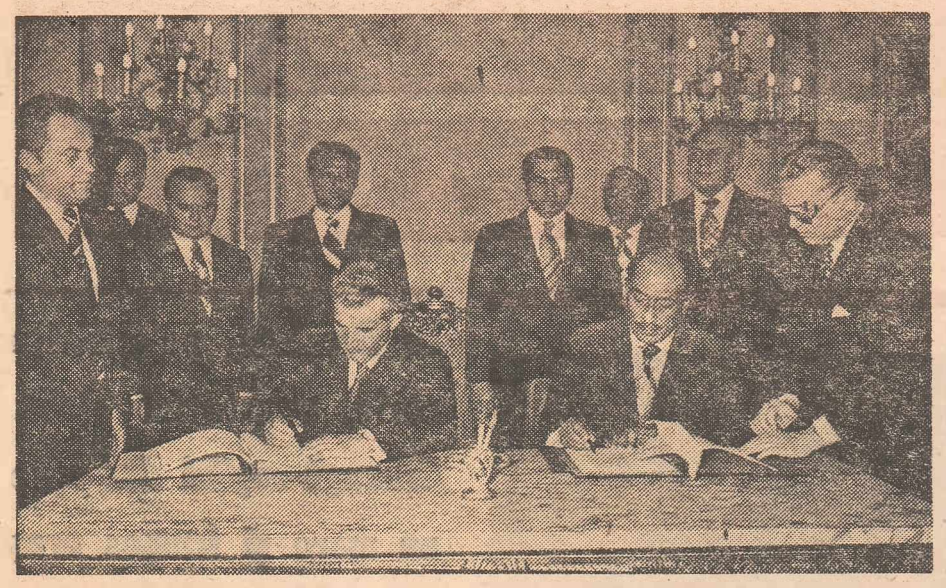

Preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Mohammed Anwar El Sadat semnează Comunicatul comun româno-egiptean

Întîlnirea celor doi preşedinţi cu reprezentanţii presei egiptene şi străine

Două secvenţe de la plecare, pe aeroportul din Cairo

Prezenţa activă a României în viaţa şi conştiinţa politică a lumii s-a făcut din nou simţită printr-o acţiune desfăşurată sub semnul prieteniei şi cooperării, preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu efectuînd săptămîna trecută, în perioada 11—13 mai, o vizită oficială de prietenie în Republica Arabă Egipt, la invitaţia preşedintelui Mohammed Anwar El Sadat şi a doamnei Gihane Sadat.

Expresie a consecvenţei şi dinamismului cu care sînt traduse în viaţă orientările Congresului al XI-lea cu privire la politica României pe plan internaţional, această nouă şi importantă acţiune a şefului statului român, purtător al mesajului de adînc umanism al poporului nostru, s-a încheiat cu rezultate de excepţională valoare pentru popoarele român şi egiptean, pentru cele două ţări.

Bucurîndu-se de vechi tradiţii, legăturile de prietenie româno-egiptene au cunoscut în ultimii ani o puternică dezvoltare şi un curs ascendent continuu, impulsionate şi stimulate mai ales de contactele personale la nivel înalt dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Mohammed Anwar El Sadat, — la Cairo în 1972 şi 1975 şi la Bucureşti în 1974 — întîlniri a căror eficienţă s-a exprimat din plin pe multiple planuri, politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte domenii.

Înainte de a vorbi despre importantele rezultate ale acestei noi solii de pace, prietenie şi colaborare a poporului român, se cuvine să subliniem cadrul de mare sărbătoare — oglindit în chip grăitor de televiziune, ca şi de presa scrisă — în care a avut loc vizita şefului statului român în Egipt.

Urările fierbinţi de bun sosit, aclamaţiile entuziaste ale mulţimii pe magistralele metropolei de pe malurile Nilului au fost expresia spontană a sentimentelor profunde de înaltă stimă şi consideraţie faţă de remarcabila personalitate a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, a cărui activitate prodigioasă pe plan intern ca şi pe plan internaţional — în slujba fericirii poporului român şi a tuturor popoarelor, în slujba soluţionării trainice şi juste a situaţiei în Orientul Mijlociu, a păcii pe pămînt, pentru o lume mai bună şi mai dreaptă — este bine cunoscută în Egipt.

În cadrul convorbirilor, cei doi şefi de state şi-au exprimat satisfacţia că între Republica Socialistă România şi Republica Arabă Egipt relaţiile de prietenie şi colaborare cunosc o evoluţie ascendentă, — tovarăşul Nicolae Ceauşescu arătînd : **„Constituie o deosebită satisfacţie pentru noi să constatăm că de la ultima noastră întîlnire colaborarea româno-egipteană se caracterizează printr-o continuă întărire atît pe plan politic, cît şi domeniul cooperării economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale“** — manifestîndu-se o strînsă colaborare şi pe plan internaţional, pe baza trainică a Declaraţiei Solemne Comune din 30 iunie 1974, document fundamental care dă expresie voinţei comune de a dezvolta continuu conlucrarea dintre România şi Egipt, pe temelia puternică a principiilor egalităţii, independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

Subliniind rezultatele îmbucurătoare obţinute pînă în prezent în cooperarea economică şi tehnică — realizarea unei uzine de produse sodice în Alexandria, a liniilor de montaj pentru autoturisme şi tractoare, de asamblare pentru aparate de radio, precum şi crearea Băncii româno-egiptene — cei doi preşedinţi au reafirmat dorinţa comună a ţărilor lor de a acţiona cu fermitate pentru extinderea şi diversificarea cooperării bilaterale, convenindu-se să fie intensificate contactele la toate nivelurile în domeniul economic, astfel încît volumul schimburilor comerciale să atingă cifra de 500 milioane dolari în 1980.

Căzînd de acord asupra necesităţii convocării sesiunii a X-a a Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică şi tehnică la mijlocul anului 1977, cei doi şefi de state au convenit ca reprezentanţi ai guvernelor ţărilor lor să se întîlnească periodic, cu scopul de a examina situaţia realizării hotărîrilor luate la nivel înalt, ca şi pentru a formula noi propuneri vizînd creşterea relaţiilor.

Finalitatea convorbirilor şi-a găsit expresia şi în semnarea unui Protocol cu privire la creşterea schimburilor comerciale şi la dezvoltarea cooperării economice şi tehnice dintre România şi Egipt, precum şi a unui nou Acord comercial.

Preşedinţii celor două state au hotărît de asemenea intensificarea şi dezvoltarea cooperării în domeniul ştiinţei, culturii şi învăţămîntului, precum şi intensificarea schimburilor de vizite între parlamente, între organizaţiile politice şi obşteşti din cele două ţări.

Schimburile de păreri asupra situaţiei internaţionale au scos în evidenţă transformările rapide şi profunde care au loc în lume în favoarea forţelor progresiste, antiimperialiste şi anticolonialiste, ca rezultat al manifestării tot mai hotărîte a voinţei popoarelor de a deveni stăpîne pe propriile destine.

Examinînd situaţia actuală din Orientul Mijlociu, cei doi preşedinţi au subliniat că menţinerea în continuare a unor teritorii arabe sub ocupaţia militară israeliană constituie o frînă în reglementarea paşnică a situaţiei din această zonă. Pronunţîndu-se pentru sporirea rolului O.N.U. în reglementarea situaţiei din Orientul Mijlociu, cei doi preşedinţi au afirmat necesitatea reluării cît mai curînd posibil a Conferinţei de pace în Orientul Mijlociu de la Geneva, cu participarea tuturor părţilor interesate, inclusiv a Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, singurul reprezentant legitim al poporului palestinean.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a apreciat în mod deosebit eforturile preşedintelui Mohammed Anwar El Sadat pentru soluţionarea situaţiei din Orientul Mijlociu pe cale paşnică, pentru realizarea unei păci juste şi trainice în regiune, iar preşedintele Mohammed Anwar El Sadat a apreciat la rîndul său în mod deosebit activitatea susţinută a preşedintelui Nicolae Ceauşescu pentru reglementarea justă şi durabilă a situaţiei din această zonă, poziţia sa consecventă, realistă şi constructivă adoptată de-a lungul anilor. Iată dealtfel elocventa declaraţie a şefului statului egiptean în acest sens : **„Am ascultat pe preşedintele Nicolae Ceauşescu şi trebuie să vă declar că principiile pe care le-a enunţat, ca bază pentru soluţionarea problemelor din zonă, sînt tocmai principiile asupra cărora am căzut de acord. Dealtfel, de mai mulţi ani, aş putea spune încă din perioada preşedintelui Nasser, şi, ulterior, de cînd sînt preşedinte, domnia-sa a depus eforturi susţinute care se remarcă prin sinceritate şi consecvenţă. Aceste eforturi au trezit încrederea noastră deplină în tot ceea ce preşedintele Ceauşescu a făcut, în tot ceea ce a spus“.**

Dialogul româno-egiptean la nivel înalt a evidenţiat, între altele, îngrijorarea comună pentru faptul că pe continentul african persistă zone de încordare, — necesitatea de a acţiona pentru traducerea în viaţă a ansamblului prevederilor Actului final de la Helsinki, — necesitatea dezarmării generale, şi în primul rînd a celei nucleare, — necesitatea unor acţiuni energice pentru lichidarea subdezvoltării şi făurirea unei noi ordini economice internaţionale, întemeiată pe egalitate şi echitate, — sporirea rolului O.N.U. în viaţa internaţională, astfel ca organizaţia să devină un for universal de dezbatere democratică şi soluţionare a marilor probleme care frămîntă omenirea.

Urmărind cu viu interes noua etapă a dialogului la nivel înalt româno-egiptean, poporul nostru a luat cunoştinţă cu deosebită satisfacţie de excepţionalele sale rezultate — între care identificarea de noi şi importante posibilităţi de multiplă colaborare bilaterală — înregistrate în beneficiul reciproc al celor două ţări şi popoare şi în avantajul general al luptei pentru pace, prietenie şi colaborare în întreaga lume.

O nouă înaltă solie de pace şi prietenie a poporului român, militant consecvent şi activ pentru aceste două măreţe cauze ale umanităţii, s-a încheiat, spre bucuria şi mîndria noastră, cu un nou succes de amploare şi rezonanţă internaţională.

Întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek, un eveniment de mare însemnătate în cronica relațiilor de solidaritate și colaborare frățească româno-polone

Marți, 17 mai, a început în R. P. Polonă vizita oficială de prietenie a delegației de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la invitația tovarășului Edward Gierek, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri al R.P. Polone.

Abia reîntors din Republica Arabă Egipt, tovarășul Nicolae Ceaușescu — mare personalitate politică a lumii contemporane, șef de stat cu o activitate internațională impresionantă prin dinamismul ei, conducătorul poporului nostru căruia îi este un strălucit exemplu prin munca și activitatea sa neobosită în slujba intereselor fundamentale ale României și românilor, ca și ale tuturor popoarelor angajate în lupta pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune — a pornit în fruntea unei noi [illegible] de pace, colaborare și prietenie.

Premisele acestei vizite de prietenie, subliniate încă din interviul acordat de tovarășul Nicolae Ceaușescu ziarului Trybuna Ludu, ca și din interviul acordat de tovarășul Edward Gierek ziarului Scînteia, sînt examinarea, întărirea, stimularea și dezvoltarea relațiilor bilaterale româno-polone, precum și contribuția comună la frontul păcii, al colaborării și prieteniei în lume.

Iată primele momente principale ale vizitei :

Sosirea în capitala Poloniei a delegației de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu a prilejuit un impresionant **BUN VENIT** din partea varșovienilor, ale căror manifestații de simpatie și aplauze entuziaste la aeroportul Okecie, ca și pe magistralele străbătute de coloana de mașini pînă la palatul Wilanow, reședința oficială pusă la dispoziția secretarului general al Partidului Comunist Român, au dat expresie sentimentelor de respect și înaltă stimă pentru remarcabilul om politic Nicolae Ceaușescu, ca și a sentimentelor de prietenie și frăție româno-polone, de satisfacție pentru această nouă etapă a dialogului la nivel înalt purtat de reprezentanții celor două țări și popoare prietene.

După cum ne-am dat seama din transmisiunile televiziunii, ca și din relatările presei, sosirea la Varșovia a delegației de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a constituit într-un emoționant moment sărbătoresc, capitala Poloniei trăind cu entuziasm această [illegible] pagină a unei prietenii tradiționale, al cărei conținut s-a îmbogățit mult în ultimii ani, ca urmare în primul rînd a întîlnirilor la nivel înalt dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek.

Continuînd dialogul purtat în toamna anului trecut la Sinaia, convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Edward Gierek au debutat printr-o informare reciprocă asupra activității și preocupărilor Partidului Comunist Român și Partidului Muncitoresc Unit Polonez, asupra mersului construcției socialiste în cele două țări prietene, subliniind că realizările României și Poloniei în edificarea noii orînduiri slujesc deopotrivă intereselor celor două popoare ca și întăririi prestigiului socialismului în lume.

Evidențiind cu satisfacție cursul ascendent al relațiilor de prietenie, solidaritate militantă și colaborare frățească dintre P.C.R. și P.M.U.P., dintre cele două țări, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek au reafirmat voința comună de a îmbogăți și amplifica bunele raporturi existente, de a lărgi și aprofunda cooperarea economică și tehnico-științifică, de a identifica noi resurse în vederea lărgirii colaborării și cooperării, spre binele ambelor popoare și al cauzei socialismului, stabilindu-se principalele direcții ale dezvoltării acestei colaborări în conformitate cu posibilitățile crescînde ale celor două țări.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Edward Gierek au procedat la un schimb de păreri privind problemele fundamentale ale vieții internaționale. A fost subliniat faptul că unitatea și conlucrarea frățească a statelor socialiste, suverane și egale în drepturi, reprezintă un factor hotărîtor pentru o dezvoltare mai rapidă a fiecărei țări socialiste, pentru securitate, colaborare internațională și pace, — reînnoindu-se, totodată, hotărîrea P.C.R. și P.M.U.P., a României și Poloniei de a-și aduce, în continuare, întreaga contribuție la întărirea unității și colaborării țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor revoluționare, muncitorești, democratice, progresiste, a maselor populare în lupta pentru pace, securitate, colaborare și progres social, — a fost subliniată de asemenea necesitatea aplicării depline de către toate statele participante la Conferința de la Helsinki a prevederilor Actului final al Conferinței, precum și a desfășurării în bune condițiuni a Reuniunii de la Belgrad.

Desfășurate în spiritul înțelegerii depline și al identității de vederi în problemele fundamentale discutate, convorbirile au avut loc într-o atmosferă cordială, tovărășească.

Continuat în prezența persoanelor oficiale române și poloneze, dialogul la nivel înalt Ceaușescu — Gierek a reliefat probleme actuale ale politicii de construire a socialismului în cele două țări, exprimîndu-se dorința și hotărîrea celor două partide și state de a îndeplini acordurile stabilite anterior, de a deschide noi și largi perspective de intensificare multilaterală a colaborării economice, a schimburilor comerciale, pentru cooperare în producție, lărgirea și diversificarea relațiilor în domeniile științific, tehnic, cultural și al artei, pentru intensificarea schimbului de experiență în toate domeniile construcției socialiste, pentru aprofundarea prieteniei dintre cele două popoare.

Procedîndu-se la un schimb de păreri asupra unor probleme fundamentale ale vieții internaționale — realizarea integrală a documentelor de la Helsinki cu privire la cooperarea și securitatea europeană ; dezvoltarea colaborării multilaterale dintre statele europene, realizarea destinderii pe continentul nostru ; probleme legate de lichidarea conflictelor care mai există în lume și soluționarea problemelor litigioase pe cale pașnică — a fost reliefată necesitatea lichidării fenomenului subdezvoltării și crearea unor relații noi în lume, care să permită statelor rămase în urmă să se dezvolte într-un ritm mai rapid. Dialogul a evidențiat dorința de a se acorda pe mai departe o atenție deosebită întăririi relațiilor cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de regim politic.

Vizita oficială în Polonia a delegației de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, noua acțiune a României în slujba colaborării și prieteniei, a păcii în lume, continuă.

MARIUS POPESCU ■

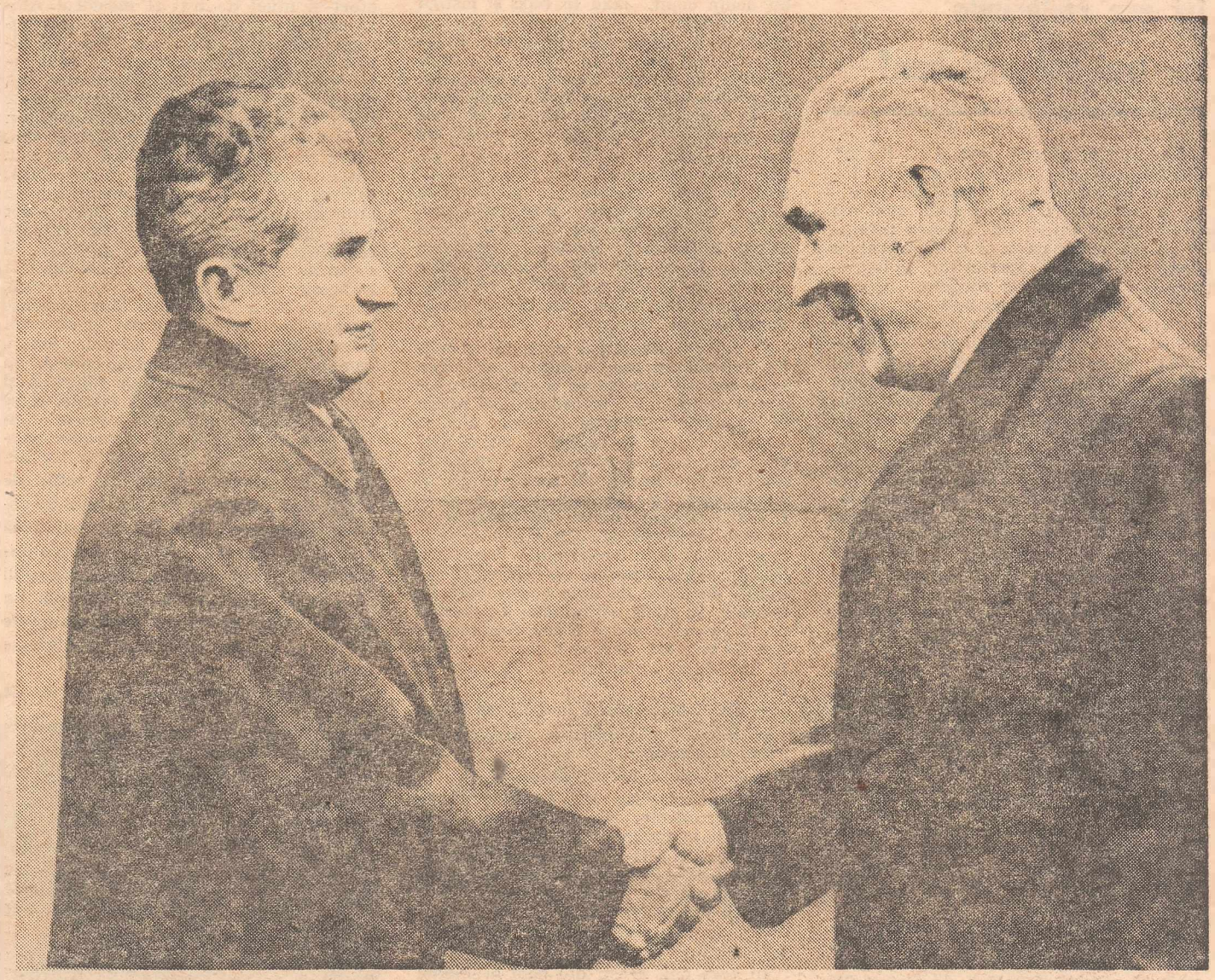

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Edward Gierek își string călduros mîinile pe aeroportul Okecie

În timpul convorbirilor oficiale

munca noastră, viața noastră

La „Dacia" oamenii muncesc mai bine, știind că în efortul lor își are rădăcinile un trai tot mai bun!

La Întreprinderea textilă „Dacia" din Capitală au înflorit trandafirii. Inginera Maria Stoica, directoare tehnică, a cules cîțiva boboci roșii, albi, roz și i-a așezat într-o vază. Acum privește cu seninătate peste ei și îmi vorbește despre calitatea țesăturilor, a imprimeurilor cu sute de modele, printre care și modele reprezentînd trandafirii. Zice : „La noi, retribuția fiecărui angajat se face în raport de îndeplinirea obligațiilor de serviciu. Deci și a acelora de calitate. În luna aprilie 1977 trebuia să realizăm după plan 88 la sută țesături de calitatea I și extra. Am realizat 98,4 la sută, deci mai mult".

Pentru a obține 98,4 la sută din totalul țesăturilor numai produse de calitatea I și extra ai nevoie într-adevăr de mașini bune, de materii prime și materiale la fel de bune, de condiții de muncă pe măsură, dar mai întîi sînt implicate în acest proces conștiințe.

Dumitra David are 27 de ani, s-a născut în Chitila, este căsătorită și are un copil. De zece ani lucrează în „Dacia". Acum supraveghează zece războaie și țese cam 6 000 metri de pînză într-o lună. Toată această producție este numai de calitatea I și extra ! Merită să aflăm cum o obține.

— Zilnic vin cu un sfert de oră mai devreme la program. Îmi notez ceasurile să știu de unde pornesc, să știu la urmă cîte bătăi realizează fiecare război ; controlez pînza să nu aibă defecte, fac în așa fel, printr-o supraveghere atentă, să nu-mi stea nici un război.

Cam în felul acesta comunista Dumitra David obține în fiecare lună 14 milioane de bătăi la zece războaie, reușește să rămînă fruntașă de mai mulți ani, iar produsele fabricate de dînsa să fie numai extra și calitatea I. Reușita ei constă într-o anume perspicacitate, o hărnicie recunoscută, dar și într-o gîndire aproape ergonomică despre muncă.

Mă apropii de Victoria Stoleru, ne putem înțelege numai strigîndu-ne cuvintele la ureche. În jurul nostru, circa 400 de războaie lovesc cu aproape 200 de bătăi pe minut. Lupta pentru reducerea zgomotului e aprigă în lume. „O soluție, ne spune inginerul Mircea Sandu, șeful secției țesătorie, ar fi înlocuirea suveicilor cu un alt sistem". Pînă atunci suveicile vor continua însă să zboare prin urzeală, ca niște mrene care fulgeră adîncurile. Victoria Stoleru care aranjează acum cîteva fire de urzeală parcă ar cînta la o harfă, o harfă cu corzile infinite, din care pleacă o pînză moale, ca o muzică domoală, învăluitoare. Are 47 de ani, din care 32 i-a petrecut în țesătorie. Înseamnă că la 15 ani era țesătoare. Soțul ei, Alexandru, are și el 15 ani în „Dacia". S-au cunoscut aici, în fabrică, s-au căsătorit, au acum copii, stau la bloc și cîștigă bine. Victoria Stoleru lucrează la cinci războaie cu comandă program. Printr-un astfel de război, aflu, trec 5524 de fire de urzeală, toate programate, curgînd prin spate ca firele unui izvor prin porii pămîntului. Într-o lună își depășește planul cu 100—110 metri de damast, țesătură aleasă și scumpă, numai de calitatea I și extra. Cum ? Prin aceleași metode ca și Dumitra David, Olga Petrescu, Reghina Jianu, Culina Aurica, Vasilica Popescu, Elena Mihai, Margareta Niculescu, Zamfira Zamfir, Elena Ghelase și altele, toate cîștigătoare ale „Concursului calității" desfășurat în fiecare an la Întreprinderea textilă „Dacia".

O măsură deosebită aplicată în secția țesătorie și care a dus la obținerea unei calități superioare a fost introducerea controlului interfazic. Ne aflăm la repansat, metrat și control : aici se termină fluxul țesătoarelor, pînza plecînd mai departe, spre secția finisaj, la albit, vopsit, imprimat, uscat, călcat și împachetat. Dar înainte de a trece la finisaj, fiecare metru de țesătură se oprește aici, la această vamă severă, trece adică prin controlul interfazic. Sînt instalate 5 rampe de control al calității, deservite de zece controloare de calitate, în două schimburi. La rampa nr. 2 lucrează acum Elena Ștefănescu. Are 38 ani, doi copii și lucrează aici de 14 ani. Pe zi controlează 4 000 metri de pînză.

— Ce defecte găsiți la țesături ?

— Defecte de legătură, rărituri, desituri de țesătură.

— Sînt dese aceste defecte ?

— Nu sînt dese. Din 4 000 metri pe care îi controlez zilnic, cam 3 600 metri merg la calitatea I și extra și doar 400 metri la a II-a și a III-a. Cînd constatăm deficiențe, chemăm meșterul, țesătoarea respectivă și le arătăm defectele. Ei iau măsuri acolo, la mașină, și astfel se stopează o marfă de calitate inferioară.

În zece ani, acești doi ochi ai Elenei Ștefănescu au verificat, după un calcul sumar, 12 320 000 metri de pînză. De cîte ori s-ar putea învălui oare cu ea ecuatorul ?

Cînd un război funcționează defectuos, Ene Petruța, controloare și ea, îl oprește imediat.

— Ce legătură credeți dv. că are toată această luptă pentru calitate, pentru depășirea sarcinilor de plan și ridicarea nivelului de trai ?

— Oare mai e nevoie de explicație ? Toate eforturile noastre au ca scop sporirea avuției naționale. Cu cît eforturile noastre sînt mai mari, e clar că averea țării sporește, iar o parte tot mai mare din această avuție ne revine nouă, celor care ne străduim aici să dăm numai țesături de calitatea I și extra. Dovadă stau recentele măsuri de ridicare a nivelului nostru de trai, de majorare a retribuției reale, de sporire a alocațiilor pentru copii, creșterea ajutoarelor acordate familiilor cu mulți copii, din care sînt și la noi destule. Astfel și încă pe mult mai multe planuri văd eu această legătură între efortul și răsplata muncii noastre.

La fel înțeleg această legătură între efort și nivel de trai și meșterul Alexandru și soția sa Petruța Dumitru, Lenuța Bănceanu, Elisabeta Mihai și altele. Din ce în ce mai mult oamenii înțeleg că orice efort făcut este răsplătit, că el ridică pe noi trepte condițiile de viață. E un fapt știut de totdeauna, din tată în fiu, că nu poți cere pînă nu dai, adică nu poți avea pînă nu muncești. Ideea pe care trebuie însă să o reținem este că aici, la „Dacia", oamenii vor să muncească, dar nu oricum. Dorința lor e să dea produse numai de calitate superioară, adică de-a I-a și extra. Și lupta se duce cu aceeași intensitate și în secția finisaj. La albitorie, de pildă, capetele de țesătură erau lăsate înainte pe pardoseală. Se murdăreau și cam doi la sută din metraj se rebuta. Acum, oamenii au confecționat o covată, un lucru simplu, în care pun capetele și acel doi la sută nu se mai pierde, ci se cîștigă. Este dovada unui interes, a înțelegerii că oamenii știu că produc pentru ei, că sporirea retribuțiilor lor depinde în ultimă instanță de astfel de fapte. Sau : înainte țesătura era transportată pe cărucioare. La cea mai mică atingere apăreau „petele de manipulare", fapt care ducea la rebutarea unui procent de 0,4 pînă la 0,5 la sută. La 150 000 metri pe zi se pierdeau peste 700 metri. Acum această cantitate se cîștigă.

Ne aflăm în atelierul vopsitorie. Ce ați întreprins aici pentru sporirea calității țesăturilor ?, îl întreb pe Vasile Geantă, ajutor de maistru și membru în Comitetul oamenilor muncii.

— Cea mai mare realizare a întreprinderii noastre este, cred eu, reducerea importurilor de coloranți și chimicale cu 80 la sută, prin înlocuirea acestora cu coloranți și chimicale românești.

Părerii lui Geantă i se alătură și maistrul Tănase Gașpar. „Noi produceam și producem și acum tercot „Andrei". După înlocuirea coloranților din import cu cei indigeni, am redus cheltuielile în valută la un sfert. N-a fost ușor, e adevărat, pentru că a trebuit să adaptăm noile rețete la utilajele noastre și utilajele la rețete, pentru a obține numai calitate superioară. Dar ce se poate oare realiza fără efort ? Și-apoi, iată, efortul ne-a și fost răsplătit : retribuția muncii noastre a crescut simțitor prin noile măsuri de ridicare a nivelului de trai".

— Condițiile bune de muncă, de încadrare a fiecărui angajat au redus mult fluctuația în secția finisaj și în toată întreprinderea, sublinia inginerul Sandu Mircea, șeful secției, textilist din tată în fiu, de 20 de ani în finisaj. Oameni ca Săndulea Răducanu, Nicolae Pop, Ion Oprescu, Gh. Păcuraru, Ilie P. Nicolae, Livia Stănescu, Florina Mărînduc și alții au între 20 și 30 de ani vechime în întreprindere. E de la sine înțeles să-și considere locul de muncă, întreprinderea, ca propria lor casă.

După aproape o jumătate de zi, petrecută printre oamenii întreprinderii textile bucureștene, cînd am trecut spre poartă, mi s-a părut că trandafirii din curte se desfăcuseră mai mult. Și, dacă mă gîndesc mai bine, nu cred că era numai o părere. Era o realitate. Parfumul lor se simțea mult mai puternic.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

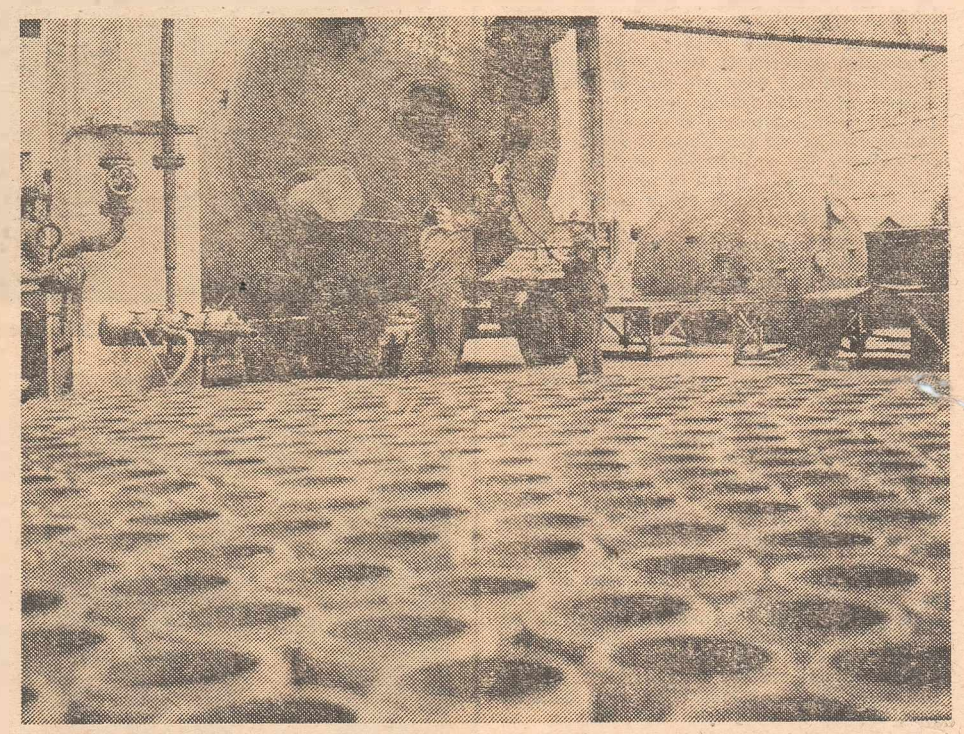

Adevărata omenie a politicii partidului nostru

Maria Păun și Tudora Zlate, două femei, două mame, două muncitoare, două colege de muncă, amîndouă croitorese-mașiniste la Întreprinderea de confecții și tricotaje din București.

Maria Păun, de-aproape 12 ani în meserie, mereu în aceeași secție, a șaptea, la confecții, avea să-mi spună că băiatul ei cel mare, Nelu, elev în clasa a VII-a a Școlii generale nr. 115, a întrebat-o chiar în acea zi cît cîștigă ea pe lună și care este funcția ei aici, la întreprindere. „Zicea că au avut un fel de oră politică și, cît sînt ei de copii, au discutat despre mărirea retribuțiilor noastre, ale părinților, și mărirea alocațiilor de stat pentru copii. Ca să vedeți ! Trebuia să facă ei, copiii, la școală, toate calculele banilor ce vor intra în casă, iar el nu știa cît cîștig eu pe lună și nici cît cîștigă taică-su. Despre mine știa că sînt membră de partid. Atîta știa el. Ei bine, eu cîștig 1 500 de lei lunar, asta e încadrarea, dar se mai adaugă și un spor, că noi lucrăm în acord global, așa că, în general, eu iau cam 1 650—1 700 de lei pe lună. Soțul meu, revizor tehnic la Trustul de montaj-București, fără să lucreze în acord global, cîștigă aproape 2 000 de lei. Am făcut calculele împreună și cu Georgeta, copilul nostru cel mai mare, și am rămas pur și simplu uimiți de suma mare de bani care, începînd din vara acestui an, ne va intra în casă, la bugetul familiei. Numai pentru cei patru copii, Nelu, Georgeta, Maria și Corina, vom primi, după cum s-a anunțat, cu 65 de lei mai mult, adică 260 de lei în total, ceea ce ar însemna, ca să dau un exemplu, că în fiecare lună putem cumpăra un rînd de haine pentru un copil numai din majorarea alocației. Calculînd retribuțiile, am văzut că vom avea în medie un surplus de 600 de lei în prima perioadă, iar pînă în anul 1980 vom ajunge chiar la 1 200 de lei mai mult decît pînă acum. Sigur că da, nu găsesc cele mai potrivite cuvinte ca să mulțumim din toată inima partidului și statului nostru care se îngrijesc îndeaproape, părintește, de bunăstarea noastră și a copiilor noștri. Dar mă gîndesc că nu e nevoie să găsim cuvinte frumoase și potrivite, cît, mai ales, e nevoie ca fiecare dintre noi să muncim mai bine, fără pierdere de timp și fără produse de slabă calitate. Ce vom face cu acești bani ? Vom trăi mai bine, fără doar și poate, sau, dacă tot ne-ați întrebat, de ce să nu vă spun că atît eu, cît și soțul meu am venit în București acum 12 ani și de atunci fiecare muncește în același loc de muncă și nici unul dintre noi nu s-a făcut de rușine, motiv pentru care ne vom cumpăra, cît mai curînd, sperăm noi, un apartament proprietate personală".

„Vedeți, intervine Tudora Zlate, asta ar fi problema numărul unu a colegei mele, Maria, apartamentul. Lucrăm amîndouă în aceeași secție, acum 10—12 ani eram amîndouă cele mai tinerele, așa că sîntem de-atunci încoace prietene, iar șefa noastră, maistrul Sînziana Măilă, cred că are despre noi numai cuvinte de laudă. În ceea ce mă privește, eu am trei copii, Mihai, care acum își face stagiul militar, Aurora, care a terminat clasa a IX-a, și Ionel, care e de-abia în clasa a doua. După cum se vede, eu voi beneficia de mărirea alocației numai pentru Ionel, deoarece ceilalți, iată, au ajuns mari. În ceea ce privește mărirea retribuției, împreună cu soțul meu, tratamentist termic la „Vulcan", cu 2 100 de lei pe lună, ca retribuție de bază, la care se mai adaugă și sporul de acord global, cam tot la 1 000 de lei se ridică surplusul pe care-l vom primi cu noile hotărîri. Eu zic, după mintea mea, și nu cred să greșesc deloc, că aceste salturi către bunăstare se datoresc, fără doar și poate, faptului că atît în cincinalul trecut, cît și în acest nou cincinal, întreprinderea noastră și-a realizat și chiar și-a depășit planul la toți indicatorii. Și pentru că așa au stat lucrurile în majoritatea întreprinderilor din țară, și pentru că sînt toate motivele să tragem nădejde că și de-acum încolo se va munci cu același sîrg, iată, au fost obținute niște venituri care, cum e și firesc, se împart la toți oamenii muncii. Cu alte cuvinte, planul de dezvoltare a țării noastre, plan în care creșterea bunăstării oamenilor muncii se află la loc de cinste, ca un țel, ceea ce dovedește că politica partidului nostru nu este alcătuită din vorbe, ci din fapte, realizarea cît mai grabnică a tuturor sarcinilor de producție, adică a acelui mare plan al țării, este o problemă a noastră, a fiecăruia dintre noi. Despre aceste lucruri vorbeam cu Maria Păun și am auzit-o spunînd că se-ncumetă să-și contracteze un apartament proprietate personală pe care îl va achita chiar cu acești bani. Altceva ce să mai spun ? Noi, toate femeile de la I.C.T.B., ca toți oamenii muncii, sîntem cu adevărat bucuroase de-aceste măsuri care ne arată, încă o dată, omenia politicii partidului nostru".

VICTOR NIȚĂ

O mare descoperire arheologică:

Castrul de la Pietroasele

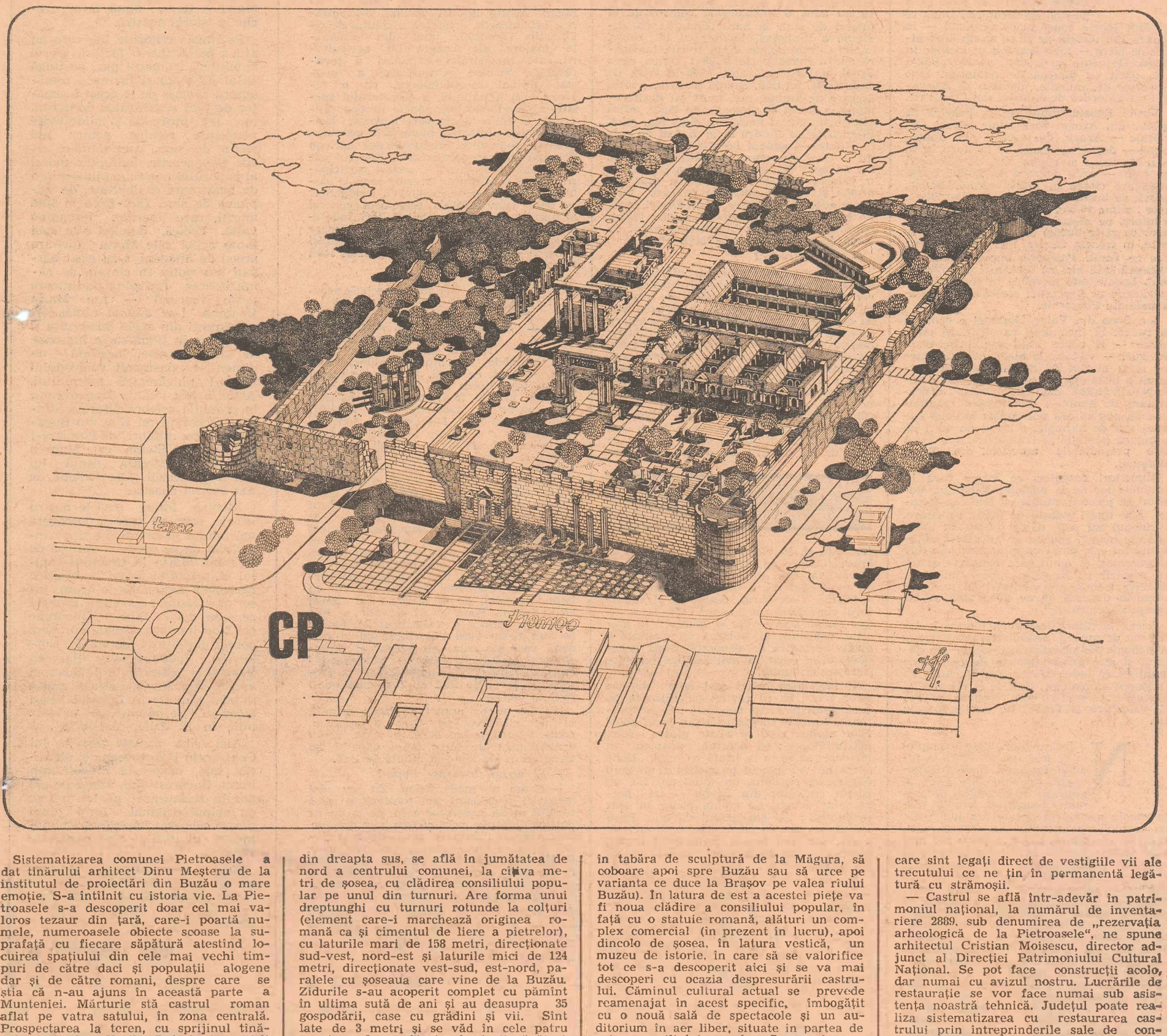

Sistematizarea comunei Pietroasele a dat tînărului arhitect Dinu Meșteru de la institutul de proiectări din Buzău o mare emoție. S-a întîlnit cu istoria vie. La Pietroasele s-a descoperit doar cel mai valoros tezaur din țară, care-i poartă numele, numeroasele obiecte scoase la suprafață cu fiecare săpătură atestînd locuirea spațiului din cele mai vechi timpuri de către daci și populații alogene dar și de către romani, despre care se știa că n-au ajuns în această parte a Munteniei. Mărturie stă castrul roman aflat pe vatra satului, în zona centrală. Prospectarea la teren, cu sprijinul tînărului arheolog Vasile Drâmbocianu (alt entuziast al valorificării vestigiilor, muzeograf la muzeul de istorie din Buzău), „pipăirea" zidurilor de 3 metri lățime, a olanelor prin care venea apa în castru și la thermele situate mai jos, dincolo de șosea, i-au dat tînărului arhitect o puternică tresărire. Se afla în fața unui deosebit fapt istoric. Munca lui va trebui să învie și să integreze vestigiile palpabile în noua realitate a comunei, să scoată la vedere pentru totdeauna o valoare documentară incontestabilă (castrul fiind unic pentru secolul al IV-lea, cînd se știa că nu mai erau romani în Dacia), să aducă o nouă mărturie a latinității românilor, a continuării existenței romanilor aici și după retragerea lui Aurelian.

Comuna Pietroasele (reuniune a satelor Pietroasa de Sus și Pietroasa de Jos) se află la jumătatea distanței dintre Mizil și Buzău, la poalele dealului Istrița, unde acesta se îmbină cu cîmpia. Situată la o altitudine de 754 metri față de oglinda mării, comuna dispune de o cîmpie întinsă pentru agricultură dar și de dealuri cu livezi și multă viță-de-vie. În nord, pe deal sînt pîlcuri de păduri de stejar, carpen și fag, urme ale unui codru secular și locul unei cariere de piatră calcaroasă de unde s-a luat materialul pentru construcția castrului. Piatra stă bogat la temelia unor case de azi și apare pe lîngă șosea înșirată ca un gard specific. Castrul, cu unele ziduri încă la suprafață pe vremea cînd a săpat Odobescu, în colțul din dreapta sus, se află în jumătatea de nord a centrului comunei, la cîțiva metri de șosea, cu clădirea consiliului popular pe unul din turnuri. Are forma unui dreptunghi cu turnuri rotunde la colțuri (element care-i marchează originea romană ca și cimentul de liere a pietrelor), cu laturile mari de 158 metri, direcționate sud-vest, nord-est și laturile mici de 124 metri, direcționate vest-sud, est-nord, paralele cu șoseaua care vine de la Buzău. Zidurile s-au acoperit complet cu pămînt în ultima sută de ani și au deasupra 35 gospodării, case cu grădini și vii. Sînt late de 3 metri și se văd în cele patru puncte unde au făcut arheologii săpături prin șantierul Institutului de arheologie din București condus de profesorul Gheorghe Diaconu. Avînd ca nucleu al viitoarei așezări acest castru, arhitectul Dinu Meșteru a gîndit în jurul lui construcții care încîntă prin simplitatea și originalitatea lor, bazîndu-se pe materialul arheologic existent, fructificînd specificul local, dar venind și cu un plus de modernitate. Iată cum este conceput planul de sistematizare : mai întîi, scoaterea la lumină a întregului castru, restaurarea zidurilor, refacerea locuinței pretorului, a bazilicii, a unui mic auditorium în aer liber și a locuințelor care au fost grupate în partea de sud-est, unde este orientată și comuna actuală. În fața castrului, pînă în șosea, se va amenaja o piață de tip roman, pardosită cu marmură și motive geometrice specifice, în care se vor înălța coloane existente în patrimoniul arheologic. Piața va continua într-o deschidere largă vizavi, peste șosea, unde se întretaie cu cealaltă șosea care trece chiar prin castru. (șosea care va rămîne pentru a permite turistului de pretutindeni să vadă interiorul fortificației din rulajul automobilului în drumul său spre zona turistică de nord : locul „la Ardeleni" unde s-a descoperit tezaurul „Cloșca cu puii de aur", situat la circa 1,5 km nord de castru, cetatea dacică de la Gruiu-Dării, să treacă peste masivul Istrița și să coboare în frumoasa vale a Tisăului, la complexul monumental de la Bradu, la mănăstirea Ciolanu, să urce în tabăra de sculptură de la Măgura, să coboare apoi spre Buzău sau să urce pe varianta ce duce la Brașov pe valea rîului Buzău). În latura de est a acestei piețe va fi noua clădire a consiliului popular, în față cu o statuie romană, alături un complex comercial (în prezent în lucru), apoi dincolo de șosea, în latura vestică, un muzeu de istorie, în care să se valorifice tot ce s-a descoperit aici și se va mai descoperi cu ocazia despresurării castrului. Căminul cultural actual se prevede reamenajat în acest specific, îmbogățit cu o nouă sală de spectacole și un auditorium în aer liber, situate în partea de est a consiliului popular. Se are în vedere restaurarea thermelor și ele situate în această zonă, amenajarea unui loc de parcare și construirea unui motel cu cramă de tip roman, cam pe unde se află actualul consiliu popular, un nou sediu al poștei și C.E.C.-ului și primele blocuri pentru specialiști. De asemeni, se vor muta în altă parte gospodăriile situate în prezent deasupra castrului. Aceasta în prima fază a sistematizării. Se are în vedere apoi construirea unui muzeu al vinului, zona fiind viticolă, noi blocuri de locuit și alte amenajări social-culturale.

Ce reprezintă această rezervație arheologică de la Pietroasele pentru comună, pentru județul Buzău, pentru țară ?

— Complexul arheologic de la Pietroasele constituie un argument puternic al originii noastre, ne spune profesorul Gh. Diaconu, șeful șantierului arheologic de aici. «Acesta a fost o mică fortăreață, un post avansat, un castellum, de unde se putea supraveghea mișcările dușmanului din cîmpie», scrie Al. Odobescu, descoperitorul castrului. Fortificația de la Pietroasele a fost ridicată în a doua jumătate a secolului al IV-lea e.n., iar rolul acesteia a fost nemijlocit legat de evenimentele politice care au avut loc la Dunărea de Jos în acele vremuri.

Acestea sînt faptele de arheologie și istorie care au înflăcărat imaginația nu numai a arhitectului Dinu Meșteru, căruia i-a revenit nobila misiune de a gîndi o așezare-muzeu, ci și tuturor acelora care sînt legați direct de vestigiile vii ale trecutului ce ne țin în permanentă legătură cu strămoșii.

— Castrul se află într-adevăr în patrimoniul național, la numărul de inventariere 2889, sub denumirea de „rezervația arheologică de la Pietroasele", ne spune arhitectul Cristian Moisescu, director adjunct al Direcției Patrimoniului Cultural Național. Se pot face construcții acolo, dar numai cu avizul nostru. Lucrările de restaurație se vor face numai sub asistența noastră tehnică. Județul poate realiza sistematizarea cu restaurarea castrului prin întreprinderile sale de construcții. E un fapt unic în domeniu și ne bucură mult o asemenea întreprindere.

— Deocamdată castrul încă mai este în pămînt, zice la fața locului Alexandru Baciu, primarul din Pietroasele. Vin tovarășii arheologi vara, trasează, fac săpături, găsesc mereu niște obiecte. Noi vrem să se vadă cît mai repede ceva... Putem curăța imediat, cu forțe proprii, pămîntul dinspre șosea, la fațadă, cum se spune, să se vadă zidul castrului care este ! Toată lumea, oricare om din sat, vrea să vadă ce valori avem noi aici...

— În vara aceasta vrem să eliberăm tot zidul de la fațadă, ne spune arhitect Magda Tzony de la Institutul de arheologie din București, care răspunde în principal de therme. Dar se pune problema conservării pietrei, a olanelor și a ceramicii din therme. Eliberarea acestor valori de pămînt presupune începerea imediată a restaurației, a operațiilor de conservare. Aici arhitecții și constructorii au cuvîntul.

În prezent asistăm cum se ridică primul complex comercial vizavi de castru. Șantierul de arheologie își pregătește uneltele, pentru ca în vara aceasta (a patra vară de lucru) să dezvăluie complet întreaga măreție a castrului, ceea ce duce imaginația pietroșenenilor la ziua cînd aici va fi prima comună-muzeu, născută din gîndirea buzoiană și care se va realiza de către buzoieni și spre care ne vom îndrepta permanent pașii ca spre unul din multiplele documente vii ale neamului.

TRAIAN BĂDULESCU

„Am înființat asociații și le-am dat munți în primire"

Să vă prezentăm cîțiva lucrători din agricultură, oameni cu un profil deosebit.

Stelian Răducu din Poiana Comarnicului este șofer pe o mașină de pompieri. După ce își face foarte conștiincios serviciul — în munca lui, idealul ar fi ca să nu aibă nimic de făcut — fuge acasă și se închide în grajd. De acolo nu-l scoți, ca să spunem așa, decît cu mașina de pompieri. Este crescător de animale, membru al Asociației crescătorilor de animale din Comarnic.

Vasile Enoaie muncește la Fabrica de postav din Azuga. Face zilnic naveta Comarnic — Azuga. Pe înserat, cum ajunge acasă — destul de obosit, se înțelege, după o zi de lucru și cîteva zeci de kilometri pe tren — urcă degrabă la Podul Lung, unde are cîteva oi într-o turmă. Mulge, asistă, se bucură (sînt vorbele sale). Nu e ușor : zilnic 10 km pe jos, în pantă, 5 dus, 5 întors, pe ploaie, pe arșiță, pe lapoviță, doar ca să te bucuri uitîndu-te la niște oi care, în treacăt fie zis, nici nu aduc cine știe ce venit. Pasiunile ancestrale nu se măsoară însă nici cu leul, nici cu kilogramul. Enoaie este membru în comitetul de conducere al Asociației crescătorilor de animale din Comarnic.

Ion Popa din Valea Doftanei e contabil la bancă. Și încă unul excelent. În orele libere — și poate, cine știe, între două devizuri — visează la electrificarea stînelor și la mașini de îmbăiat oile. A construit o instalație pe care un prieten a botezat-o în glumă „uzină de îmbăiat". E dezarmant de simplă : doi oameni manipulînd un pod glisant pot îmbăia în două zile două mii de animale, scutind pe oieri de o muncă penibilă și istovitoare. Ion Popa este președintele asociației din Valea Doftanei.

Muncitori sezonieri se întorc vara în cătunele lor de la poalele Carpaților, doritori să plece în munte cu oile consătenilor. Sînt tineri ciobani de înaltă calificare. Termenul nu este deloc exagerat : „E o meserie mare", spunea un entuziast. „Ciobanul nu este omul cu bita, cum fals este reprezentat, ci omul care cunoaște o mie de meserii și, în plus, iubește muntele. Meseria trebuie s-o deprinzi de mic, dar ucenicia durează 20 de ani ; abia atunci începi să te pricepi".

Acești lucrători destoinici, fiecare la locul său de muncă, pendulează între strung și strungă. Majoritatea locuitorilor din Secăria și alte așezări izolate de la poalele munților se îndeletnicesc însă exclusiv cu creșterea animalelor. Sînt și ei membri ai asociației respective din comuna natală. Ei valorifică la fondul de stat produsele lor.

Nu întîmplător, toate exemplele de mai sus se referă la județul Prahova, unde funcționează, de cinci-șase ani, 28 asociații de crescători de animale. Acoperind, practic, toate zonele necooperativizate din județ, ele au acumulat o prețioasă experiență, probabil unică în țară. Experiență cu atît mai valoroasă în lumina recentului Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi. În expunerea sa secretarul general al partidului s-a oprit îndelung asupra **„acestui al patrulea sector al agriculturii noastre"**, mica producție agricolă din zonele necooperativizate de deal și munte. **„Deși ponderea acestui sector în suprafața arabilă este de numai circa 5 la sută, prin suprafața de pășuni și fînețe, cît și pomicolă acest sector are un rol important în zootehnie și în pomicultură** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Considerăm că în viitor acest sector trebuie să fie ajutat de organele agricole, de consiliile populare și de organizațiile de partid pentru o cît mai bună organizare a activității de producție și pentru valorificarea superioară a ei. ...Prezența la Congresul agriculturii a aproape 600 de țărani din zonele necooperativizate subliniază atenția pe care partidul și statul o acordă creșterii producției și în acest sector al agriculturii noastre, ridicării bunăstării și acestor cetățeni ai patriei noastre".**

— Ce rezultate s-au obținut în județul Prahova în acest domeniu și cum le apreciați în lumina congresului de la București ? — i-am întrebat pe tovarășul Aurel Furfurică, doctor în științe agricole, directorul general al Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară a județului Prahova, și pe directorul general adjunct doctor Ioan Popescu.

— În esență, am putea rezuma situația astfel : „Am înființat, cu sprijinul forurilor de partid, asociații și le-am dat munți în primire". În limbajul nostru, prin „munți" înțelegem pășunile și golurile alpine. Deși ființează de cinci-șase ani, asociațiile sînt încă la început de drum. În elaborarea statutului lor nu am avut modele. Ne-am inspirat, cîte puțin, și din statutele existente ale asociațiilor crescătorilor de albine, de păsări și de animale mici, ba chiar și ale columbofililor, adaptîndu-le, firește, specificului. Am ținut seama însă, în primul rînd, de sugestiile cetățenilor direct interesați. În urma congresului agriculturii, toate asociațiile din țară vor căpăta un statut unitar, încorporînd o experiență mai largă. Important este însă că asociațiile prahovene s-au dovedit perfect viabile și că au adus o substanțială contribuție la fondul de stat, la aprovizionarea cu alimente a Prahovei, județul cu 14 orașe, cum i se mai spune. Anul trecut, bunăoară, ele au livrat peste 2 700 t carne, circa 50 000 hl lapte de vacă, 7 600 hl lapte de oaie, 48 000 kg lînă. Numai Secăria, o mică așezare de munte, mai mult sat decît comună, a livrat 50 vagoane de lapte, adică atît cît un gostat mare sau două mai mici. Și aceasta nu fiindcă ei ar fi fost cu stea în frunte — oameni harnici se află peste tot — ci și din cauza condițiilor naturale. De adăugat că laptele de munte prezintă o valoare biologică ridicată, e gras, cu arome și calități nutritive pe care nu-l poate avea cel de la șes. Și alt aspect, la fel de important : este laptele cel mai ieftin, statul netrebuind să investească nimic în forța de muncă, în construcții etc.

— Perspectivele ?

— Congresul agriculturii a întărit încrederea că zonele montane și submontane vor fi revitalizate, că tradiții de veacuri în creșterea animalelor și în pomicultură își vor găsi, și în acest sector, o dezvoltare corespunzătoare cerințelor și posibilităților materiale mereu crescînde ale societății socialiste. Instituirea, pentru prima oară în istoria țării, a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate deschide o nouă perspectivă tineretului. Pînă acum, tinerii din aceste zone plecau în masă la oraș, lăsîndu-i pe părinți și bunici să muncească așa cum au apucat din străbuni; ei se simțeau atrași de noi meserii, de o viață mai confortabilă și, în plus, știau că, angajați în întreprinderile de stat, vor avea asigurată bătrînețea. Unii o făceau însă cu regret. Să nu credeți că e ușor să spargi tiparе milenare. Café-barul, discoteca și caloriferul reprezintă un magnet — și nu e nimic rău în asta — dar și muntele, în măreția, asprimea și izolarea sa, exercită o magie resimțită de generație după generație. S-au creat, la noi, legături organice între om și munte.

CARPAȚI — 2000

Și înțelegem astfel mai bine dorința unor tineri ca să revină pe pășunile pe care și-au petrecut copilăria ; să adăpostească turmele în pădurile din jurul golurilor alpine, cînd se abate ploaia rece, pătrunzătoare ; să doarmă noaptea în picioare; să se ia la trîntă cu lupii. „Niciodată nu vei înlocui pe cioban cu un gard electric !", exclama un muntean. Iar un bătrîn crescător din Brebu — un „permanent" acesta, nu cu un picior în oraș — spunea : „M-am născut cu oile. Dacă nu găsesc oaia în curte, mai bine plec de acasă. Iar cînd pleacă turmele în munți, rămîn cu vaca. Dacă n-ar fi nici ea, mi-aș lua lumea în cap".

Asociațiile de crescători, revitalizate — continuă interlocutorii noștri de la Direcția generală — vor organiza tîrguri intercomunale de vite de rasă, se va crea o emulație, va bate un vînt de modernizare și pe culmile Carpaților, din care nu va avea de cîștigat decît producția agricolă. Și nu ne-ar mira dacă într-un viitor nu prea îndepărtat asociațiile mai bine chivernisite vor închiria elicoptere pentru fertilizarea pajiștilor...

Firește, ar fi absurd să afirmăm că toate problemele ar fi fost de pe acum rezolvate. Esențialul rămîne însă cadrul creat, liniile directoare trasate de congresul agriculturii pentru dezvoltarea acestor zone, care prezintă încă aspecte insuficient cunoscute. Însoțit de tovarășul director general adjunct Ioan Popescu am vizitat cîteva localități de munte, am discutat cu membri și conducători ai asociațiilor de crescători : primarul din Secăria, Ion Bălan, unicul primar din Prahova care este și președintele asociației din comuna sa (în calitate de crescător pasionat, nu de primar), Gheorghe Bădiceanu, secretarul asociației, și medicul veterinar Valentin Diaconescu ; Ion Popa, președintele asociației din Valea Doftanei, și medicul veterinar Ion Toma ; primarul orașului Comarnic, Constantin Neagoe, Alexandru Vîlcea, tehnician veterinar, președintele asociației din Comarnic, și medicul veterinar Ion Peticilă. Toți au ridicat, sub o formă sau alta, o aceeași problemă, aflată încă în suspensie. Ea este astfel rezumată de tovarășul director general adjunct Ioan Popescu, excelent cunoscător al problemelor specifice ale zonelor montane și submontane :

— Reglementările actuale prevăd că nu se vor face nici un fel de construcții noi în afara perimetrului construibil din vatra comunei sau a orașului respectiv. Prevedere cum nu se poate mai justă, menită să ducă, în timp, la dezafectarea unor gospodării sau chiar cătune risipite, permițînd recuperarea unor terenuri și redarea lor agriculturii intensive, de pildă în Bărăgan. Aceste măsuri vizează concentrarea, urbanizarea, creșterea nivelului de civilizație. Dealtfel, unul din sensurile majore ale congresului agriculturii, ale magistralei expuneri a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constat tocmai în sublinierea, cu o vigoare încă neîntîlnită, a caracterului specific al producției din zonele necooperativizate, al căilor de folosire a acestui specific pentru ridicarea bunăstării generale. Crearea comisiilor producătorilor agricoli din zonele necooperativizate, întregul cadru creat de congres „în scopul participării directe a țărănimii acestor zone la stabilirea măsurilor de creștere a producției" — după cum sublinia secretarul general al partidului — vor contribui, fără îndoială, la găsirea unei rezolvări satisfăcătoare și a acestei probleme, pe care viața însăși o ridică — a încheiat tovarășul doctor Ioan Popescu.

Acum trei luni, asociația noastră a premiat oameni cu peste 40 de veri — ne povestește Ion Popa. Așa se măsoară la noi munca : în veri, fiindcă atunci e mai greu cu animalele în munte, atunci trebuie să arăți ce poți. A fost o surpriză pentru toți. Avem trei bătrîni, foști ciobani, în jur de 75 de ani. La adunarea din martie a asociației am strigat : „Gheorghe Mușat... Ion Dogaru... Ion Comărniceanu..." și le-am înmînat din partea asociației plicuri cu premii în bani. „Luați-le drept recunoștință din partea noastră. Ați muncit atît amar de ani. Meritați". Era frig tare afară, o seară geroasă. Comărniceanu stătea lîngă sobă. Cînd a auzit despre ce e vorba, s-a făcut mai roșu ca tăciunele din sobă. A luat plicul și a bolborosit : „Am trudit o viață întreagă. Acum sînt om bătrîn. E primul premiu din viața mea". Am simțit că mă taie plînsul. Apoi am înmînat celelalte premii : celui mai bun îngrijitor de berbeci, celui mai bun îngrijitor de oi cu lapte, de miei, de oi sterpe... și mulți alții. Susana Popa de 77 de ani a fost premiată fiindcă a valorificat la fondul de stat peste 4 000 l de lapte de la cele două vaci ale sale. Au asistat și reprezentanți ai Direcției generale pentru agricultură și industria alimentară de la Ploiești. Toți cei de față au fost emoționați pînă la lacrimi.

Nu era vorba numai de banii primiți, ci de cinstirea pe care o simțeau, poate pentru prima oară în viață, acești oameni prin ale căror mîini muncite au trecut rîuri de lapte și munți de lînă.

— Și acum, tovarășe Popa ?

— Acum ne modernizăm. Eu cu doi mecanici pensionari am meșterit o mică turbină și un generator care, de la un fir de apă de izvor, prin cădere, vor aprinde patru becuri : două la stînă, două la cîrdul de oi. Le vom putea păzi mai ușor. Electrificat. Cu cîteva luni în urmă ne-a demonstrat cineva la Valea Doftanei o adăpătoare automată. Acum aducem 50. Ne gîndim și la mulgătoare mecanice. Am văzut una la Tătărani. Nici pentru noi, cei de sub munte, nu mai merge cu mîna pe țîța vacii. Trebuie ceva mecanic. E secolul care cere.

LIONEL NIȚESCU ■

Brâncoveanu

Cea mai cutremurătoare personalitate a trecutului nostru zbuciumat este Constantin Brâncoveanu, decapitat la Constantinopol pentru credința neamului nostru, dimpreună cu cei patru fii ai săi : Constantin, Șerban, Matei și Radu ; faptă fără pereche în istoria noastră.

Pe lîngă ctitoriile lui, care au ajuns parcă într-o factură foarte autohtonă frumosul pur, pe lîngă stilul de viață și lucrare românească rămase de la acest începător de țară și păstrător de datini, cea mai profundă și pilduitoare moștenire rămîne pentru noi jertfa de sine, care rămîne, cît vor fi veacurile, îndreptar moral al poporului nostru, o pildă uriașă de neatîrnare și libertate, de stăpînire de sine, fără frică în fața morții, care libertate înseamnă viață. Eroică, duioasă este apoi fapta soției sale Maria (printre grecii de altădată s-au găsit bărbați s-o ridice în cîntare pe nemuritoarea Antigonă pilduitoare peste veacuri) — așa Maria Doamna i-a adunat rămășițele pămîntești din apele Bosforului și le-a adus în taină să le îngroape în țărîna Patriei, neștiută de nimeni, ca dușmanii voievodului să nu-i pîngărească mormîntul. Astfel a fost tăinuit Brâncoveanu în devenita celebră biserica Sfîntului Gheorghe cel Nou, din București, care, alături de Putna ce-l păstrează pe Ștefan cel Mare și Dealul ce păstrează capul lui Mihai Viteazul, este temelie de aur Patriei noastre.

Nicolae Iorga, marele nostru istoric, este cel care redescoperă mormîntul domnitorului după inscripția de pe candela, aprinsă de Doamna Maria la căpătîiul soțului ei, aflată și astăzi în biserica necropolă națională de acum. Inscripția spune : „Această candelă ce s-au dat la Sfîntu Gheorghe cel Nou luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Io Costandin Brâncoveanu Basarab Voevod și iaste făcută de doamna măriei sale Maria, carea și măria sa nădăjduiește în Domnul iarăși aicea să i se odihnească oasele : iulie în 12 dzile, leat 1720".

Aici sînt așezate oasele lui Constantin Brâncoveanu și ale soției sale, în această ctitorie din inima Bucureștiului, aflată de doi ani în restaurare pentru a i se da chipul original, fiind mormîntul dintre cele mai importante monumente naționale ale poporului român.

Eminescu pe catafalc a fost așezat timp de trei zile înainte de înmormîntarea la cimitirul Belu în această biserică Sfîntul Gheorghe cel Nou.

IOAN ALEXANDRU ■

Pensie pentru țărani

(Urmare din pagina 1)

ales la București, angajîndu-se pe unde puteau, în munci necalificate și ține minte următoarele locuri de muncă : „la tramvaie", „la gară" (ca hamali, desigur) ori „la mătură". (Bineînțeles ca măturători de stradă, deși nouă, copiilor, fascinați numai de sonoritatea cuvintelor, expresia „la mătură" ni se părea aproape esoterică.) Își părăseau satul, familia, în mijlocul căreia reveneau la 2—3 ani o dată, lăsîndu-și nevestele și copiii, de mici, cu aspra muncă a pămîntului, pentru ca să aibă, la bătrînețe, cînd reveneau în sat, o pensioară cu care să-și întrețină povara vîrstei, nici vorbă, în condiții minime. Căci pensiile pentru țărani erau un deziderat atît de îndepărtat încît putea fi asimilat cu un vis, ori cu o utopie, prin urmare cu o imposibilitate. Și iată că sîntem martorii înfăptuirii efective a acestei utopii de altădată : țăranii, atît cei din cooperativele agricole de producție, cît și cei cu gospodărie individuală, vor beneficia, după munca pe care au prestat-o, de pensii de bătrînețe. Recentul Document de partid privitor la sistemul de acordare a pensiilor va rămîne, cu siguranță, în analele istoriei socialismului victorios. Milioanele de plugari ai acestei țări, oamenii cărora le răsare soarele la cîmp și le apune tot la cîmp, muncind pămîntul cu nădejde și încredere, cu încordare și dragoste, căci al lor este, se bucură de pensia pe care mulți nici măcar n-au visat-o, dar pe care toți au meritat-o din plin, prin sudoarea și sîngele cu care au stropit ogoarele țării. Desigur, e o pensie încă modestă, dar e un început care, pe fondul istoriei țărănimii române, lovită și jefuită veacuri de-a rîndul din toate părțile, de dușmanii din afară și de cei dinlăuntru, ne apare ca un eveniment extraordinar, aproape neverosimil, iar Partidul Comunist, căruia muncitorii pămîntului românesc i-l datorează integral, constituie garanția cea mai sigură a prosperității continue a țărănimii și tuturor celor care trudesc, cu devotament și hotărîre nestrămutată, între hotarele care ne străjuiesc. Cei ce-au apărat veacuri pămîntul sfînt al patriei sînt, astăzi, ei înșiși apărați de privațiunile neîndurătoare ale vieții, grație clasei muncitoare, care, eliberîndu-se pe sine, eliberează întreaga societate, cum profetiza, cu peste un veac în urmă, Karl Marx.

Cazul 6694

— Vă uitați la o femeie care a alergat 13 ani după un vis. Nu zîmbiți. Credeți-mă. Nu știți prin cîte am trecut. Cîte speranțe deșarte. Cîte promisiuni neîmplinite. Cîte asigurări care s-au dovedit vorbe goale. Mi-am dorit un copil ca nimic altceva pe lume. Soțul meu, la fel. Nu, nu s-a pus problema despărțirii noastre. Pînă la urmă, aproape că m-am resemnat cu gîndul. Murise orice speranță în sufletul meu cînd — în ziua de 2 octombrie 1975 — am dat pentru prima oară ochii cu doctorița Anca Cioltei. Veneam după lungi tratamente contra sterilității făcute la Arad, veneam după 4 ani de cură zadarnică la Sovata, veneam după consultarea la fel de zadarnică a zeci de medici. Să spun că eram foarte descurajată aș spune puțin. Doctorița Cioltei m-a consultat și mi-a pus diagnosticul : hidrosalpinx. „Dacă vrei copil, există o singură șansă — mi-a spus drăguța de tovarășa doctor — să te operezi !“ Dacă reușea operația așa cum trebuie, puteam spera. M-am dus acasă, la Chișineu-Criș, m-am gîndit zi și noapte, că-mi pierise și somnul, și m-am hotărît. M-am întors la București și în 14 ianuarie 1976 am fost operată de doctorița Cioltei. Operația a reușit foarte bine, de vreme ce în octombrie, după ce între timp am urmat și un tratament la mare, am venit la București, iar doctorița Cioltei mi-a spus că sînt gravidă, reținîndu-mă aici, la Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Giulești, o săptămînă sub observație. Apoi iar m-am dus acasă, cu recomandare pentru Arad să merg din cînd în cînd la control, să-mi spună dacă sarcina merge cum trebuie. Și după cîtva timp m-am dus, dar medicii de-acolo mi-au zis că sarcina este foarte slab dezvoltată, că are șanse puține, că poate copilul e mort... Am pus mîna, disperată, pe telefon și am vorbit cu doctorița Cioltei. M-a chemat imediat la București. S-a purtat cu mine ca o soră, ca o mamă — nici n-am cuvinte să-i mulțumesc ! — m-a internat din nou, am intrat iar la tratament. De-aia v-am spus să nu zîmbiți...

— ...nu mai zîmbesc.

— ...de-aia ! Că am trecut prin foarte multe. 13 ani am visat copilașul ăsta și în sfîrșit îl am.

Dochia Ardelean. 32 de ani. Muncitoare la Fabrica de produse lactate din Chișineu-Criș. O femeie de statură mijlocie, cu un chip luminos, cu privire limpede, deschisă, o ființă căreia i se vede sufletul — bun — pe față. La 7 mai și-a privit visul cu ochii. A născut o fetiță frumoasă și sănătoasă, cîntărind 3,350 kilograme.

— Fetiță v-ați dorit ?

— Fetiță, da. Fetele-s mai atașate de casă, de părinți și eu mi-am dorit un suflet care să rămînă alături de noi. Și bărbatul meu îi tare mulțumit. M-a chemat la telefon și un sfert de oră m-a tot întrebat cum arată, să i-o descriu, de parcă la telefon poți să faci tabloul unui copil de cîteva zile, dar l-am mulțumit că i-am spus că-i brunetică așa ca el.

— Și ce nume i-ați dat ?

— Anca, după prenumele doctoriței Cioltei, că așa m-am jurat, dacă ni se împlinește visul și-om avea o fată, după cît m-o ajutat și m-o tratat tovarășa doctor, Anca îi spun. Și i-am mai zis și Maria, după numele lui mamă-mea.

— Și cînd o duceți acasă pe Anca Maria ?

— Marți. Cu avionul ! Eu vroiam să merg cu trenul, dar doctorița Cioltei a spus că nu se poate, că e periculos să merg 12 ore în tren cu un copil așa mic, și a comandat un avion de la Aviasan. Abia aștept să văd ce mutră o să facă bărbatu-meu pe aeroportul din Arad cînd m-o vedea coborînd din ceruri cu fetița noastră.

...Așa s-a încheiat cazul nr. 6694 de la secția de sterilitate a maternității Giulești. Un final pe care o familie l-a visat 13 ani. Un caz rezolvat de renumita maternitate bucureșteană, în cadrul unei secții care și-a cîștigat o binemeritată notorietate în întreaga țară, o secție — astăzi — cu peste 7 000 de cazuri tratate, o secție ale cărei mari și recunoscute succese sînt din 1967 legate de numele doctoriței Anca Cioltei.

— V-aș ruga să nu scrieți despre mine — ne-a spus cu noblețe profesională doctorița Cioltei —, ci despre aceste minunate femei care se zbat și luptă cu abnegație, eroic, aș zice, uneori, pentru a putea naște un copil. Se luptă ani de zile, străbat mii și mii de kilometri, ca Dochia Ardelean, această ființă minunată pe care a îndrăgit-o întreg spitalul, și își ating pînă la urmă țelul mult dorit.

I-am îndeplinit rugămintea doctoriței Cioltei numai pe jumătate. Și nu e greu de înțeles de ce.

VIOREL POP ■

Vechiul tăietor de pădure se numește astăzi muncitor forestier

Două au fost întrebările pe care, pentru început, i le-am adresat inginerului Emil Marcoci, directorul tehnic adjunct al IFET-Neamț : care au fost argumentele sau motivele ce au stat la baza hotărîrii conducerii ministerului de a declara organizarea și activitatea productivă a Întreprinderii forestiere de exploatare și transport din județul Neamț drept model pentru toate celelalte întreprinderi asemănătoare din țară și care sînt preocupările și rezultatele concrete ale activității din această unitate aflată în mult invidiata poziție de întreprindere etalon ?

„La prima întrebare, cum să spun, mi-ar veni cam greu să răspund. Ar suna, ca să zic așa, a laudă de sine. În orice caz, hotărîrea conducerii ministerului și centralei noastre ne onorează și ne obligă. Această hotărîre se datorește, cred eu, faptului că ani și ani de zile ne-am aflat mereu printre cele mai bune unități din țară. Rezultatele sînt, desigur, ale oamenilor. Dar — de ce nu aș spune-o ? — acești oameni s-au bucurat de priceperea, istețimea și inventivitatea unui om care permanent a luptat pentru mai mult și mai bine, un om cu o deosebită deschidere pentru tot ceea ce este nou, înțelegînd prin acest nou atît valorificarea integrală a masei lemnoase sau introducerea pe scară tot mai largă a utilajelor moderne de exploatare a pădurii, cît și continua ușurare a muncii din parchet sau din platformă. Acest om, Stelian Dulfu, cunoscut în lumea noastră, a forestierilor, este directorul întreprinderii noastre, unul dintre cei mai vechi directori de întreprindere din țară, el însuși fiind fiul unor tăietori de pădure, după cum dealtfel și părinții mei tot cu treaba asta s-au ocupat. Altfel spus, argumentul numărul unu, dincolo de rezultatele bune ale muncii noastre, pare să fi fost și acest apetit al nostru de a prelua din mers orice idee, cercetare sau soluție care-și propune ca din aceeași cantitate de masă lemnoasă să obținem produse mai multe, mai diverse, mai utile și cu o înaltă valoare de întrebuințare, aceasta fiind, pe scurt, ideea principală a Legii nr. 2 din 1976 privind dezvoltarea și conservarea fondului forestier.“

Am putea, ajunși în acest punct, să dăm curs, mai departe, spuselor inginerului Emil Marcoci care s-a referit la transpunerea în practică a studiilor, cercetărilor și soluțiilor privind valorificarea superioară a masei lemnoase, dar, în realitate, dialogul nostru s-a oprit multă vreme asupra noțiunii de tăietor de pădure.

„Deși oamenii fac același lucru, adică doboară arborii, noțiunea asta, de tăietor de lemne sau pădure, nu mai are același înțeles ca în trecut. (Discuția noastră s-a pornit datorită faptului că amîndoi ne-am adus aminte versurile unei tulburătoare doine din Banat, unde tăietorul de pădure era numit stînjenar, întrucît arborii doboriți erau curățați de crengi și clădiți în bucăți de cîte un stînjen : „Banii nu se fac așa / Stînd în cîrciumă și-a bea / Banii se fac la pădure / Din firiz și din secure. / Vai săracul stînjenarul / Cît de greu cîștigă banul / Bate vîntul, viscolește, / Stînjenarul lemn clădește“.) Ce era, înainte vreme, un tăietor ? Un neștiutor de carte, minuitor al ferăstrăului manual și al toporului. Un om pierdut prin pustietăți și coclauri, obligat să doarmă sub cerul liber sau printr-o colibă de-abia încropită. Departe de lume, muncea de dimineața pînă seara, ca o vită, iar prînzul lui și cina lui erau o bucată de mămăligă, arareori pîine și-o ceapă, sau într-un foarte fericit caz o bucată de slănină. O astfel de viață, de o duritate greu imaginabilă, nu o acceptau decît oamenii foarte săraci și neștiutori de carte, oameni care pe la 30 de ani îmbătrîneau brusc și se-mpovărau de două boli specifice, cum ar fi ulcerul și reumatismul. Ei bine, muncitorul forestier de astăzi mînuiește ferăstraie electrice numite drujbe, este funicularist, tractorist, lăcătuș mecanic, electrician, mecanic auto. Utilajele pe care trebuie să le cunoască la perfecție, pentru că altfel, desigur, nu se poate sluji de ele, sînt suficient de complicate. Apoi ar mai fi de pus la socoteală și noile metode de doborîre a arborilor, pe un front larg, cu participarea a numeroși oameni și utilaje, dar mai ales cu amenajarea unor spații pentru prelucrarea imediată a lemnului doborît. Toate aceste aspecte l-au transformat pe fostul tăietor de pădure într-un veritabil muncitor forestier. Iar dacă mă refer și la condițiile de viață din cabanele forestiere, unde muncitorii noștri au la dispoziție o mîncare caldă, un pat omenesc, televizor, radio, telefon, punct de asistență medicală, ziare, reviste, cărți, se subînțelege, cred eu, că diferența între ceea ce a fost și ceea ce este el astăzi e mai mult decît uriașă, motiv pentru care vechea denumire de stînjenar, sau tăietor de pădure, în înțelesul ei de atunci, nu-și mai are rostul.“

La capătul acestei adevărate pledoarii susținute nu neapărat de un inginer și un director tehnic de IFET, ci de fiul unor foști tăietori de pădure, aveam să aflu, în legătură cu nivelul profesional al muncitorului forestier român, că în urmă cu doi ani, în R.F.G., mai exact spus în regiunea forestieră Lüneburg, a fost să se întîmple, din cauza unei furtuni, o fantastică doborîre care trebuia de urgență înlăturată. Și cum trustul forestier al regiunii nu dispunea de forțele necesare, s-a făcut apel la toate țările Europei, transformîndu-se acțiunea respectivă într-un fel de campionat european al muncitorilor forestieri. Au participat reprezentanții unor țări de vîrf în industria forestieră, cum ar fi Suedia, Finlanda, Austria și Italia. Acest original campionat a durat aproape un an și jumătate, timp în care au fost recuperate 20 de milioane de metri cubi de masă lemnoasă, țării noastre revenindu-i cantitatea de 250 000 metri cubi, adică exact atîta cît am fost noi în stare să recuperăm, celorlalte țări revenindu-le o cantitate mult mai mică. „Dincolo de aceste cifre care își au, desigur, importanța lor, muncitorii noștri, și cînd spun asta mă gîndesc că la acțiune au participat 150 de forestieri din toată țara, s-au dovedit nu doar egali cu muncitorii altor țări, mă refer la pregătirea lor profesională, că despre hărnicie nici nu mai vorbesc, noi sîntem un neam de oameni care știe ce-i munca, ci, după rezultatele obținute, ne-am situat în fruntea tuturor. Nu sînt cuvintele mele, ci ale directorului trustului forestier din Lüneburg, care ne-a comunicat, printr-o scrisoare adresată atît nouă, cît și conducerii ministerului, acest incontestabil și îmbucurător fapt“.

Revenind însă la problemele noastre, mai exact spus la a doua întrebare pusă inginerului Emil Marcoci, care sînt preocupările și rezultatele concrete ale activității din această întreprindere aflată în mult invidiata poziție de unitate etalon pentru toate celelalte întreprinderi din ramură, aveam să aflu, pentru început, că în 1975 dintr-un metru cub de masă lemnoasă se obțineau produse sau sortimente în valoare de cîteva sute de lei. Pentru anul în curs se prevede să se realizeze dintr-un metru cub sortimente cu o valoare de aproape 50% mai mare. Cum de s-a ajuns la aceste valori care vorbesc de la sine ?

„Ce anume trebuie să se înțeleagă din aceste cifre ? Că nu mai sîntem dispuși să tăiem cu nemiluita, ca altădată, pădurile care îmbracă munții noștri. Vom reduce din suprafețele propuse tăierii, dar vom obține cel puțin aceleași valori efective, acoperind necesarul de cherestea și sortimente necesare economiei noastre. Iată, ca să fiu cît mai concret, s-a pornit o adevărată ofensivă împotriva noțiunii de deșeu. Pentru un om hotărît, tenace și chibzuit, pornit să valorifice la maximum toate resursele pădurii, nu trebuie să existe o astfel de noțiune. În platformele special amenajate unde sînt aduși arborii doboriți, au fost amplasate niște instalații care macină lemnul mărunt, transformîndu-l în materie primă pentru plăcile fibrolemnoase de PAL și PFL. A fost recuperată astfel o cantitate de 25 000 metri cubi de masă lemnoasă. O altă realizare ar fi obținerea mangalului de lemn din părțile subțiri ale arborilor, cum ar fi crengile. Anul trecut au fost obținute aproape 2 500 de tone de lemn mangalizat în retorte metalice speciale. Acțiunea se va extinde, desigur, pretutindeni. Fără să intrăm prea mult în amănunte tehnice am să aduc vorba și despre o nouă tehnologie de debitare a cherestelei în calotă, sau, cum i se mai spune, debitarea nordică. Această debitare presupune cojirea lemnului pe partea centrală, astfel încît partea numită laterală, cea expusă acțiunii soarelui și vînturilor, să rămînă întreagă. Această metodă aduce un spor de 10 la sută al aceleiași mase lemnoase, iar noi, mai exact, am realizat o economie de 12 000 metri cubi de masă lemnoasă. În ceea ce ne privește, în colaborare cu Institutul de cercetări forestiere, pe lîngă mai vechile folosințe date cojii, am ajuns la rezultate îmbucurătoare pentru agricultură. Coaja este un excelent îngrășămînt și bioîncălzitor pentru culturile din sere mai ales. O altă acțiune ar fi lamelarea lemnului, din care trebuie să înțelegem următoarele : bucăți mici de cherestea, leaturi de 40—60 de centimetri, își pierdeau aproape definitiv valoarea ; am înnădit aceste bucăți cu ajutorul unor cleiuri speciale, îmbinîndu-le pe direcția fibrei lor, astfel încît, supuse unui test de forță, leaturile se rup în oricare altă parte, dar nu acolo unde au fost lipite. Această acțiune ne va aduce un beneficiu de cel puțin 2 milioane de lei pe an. O altă problemă ar fi cea a semifabricatelor și prefabricatelor din lemn. Pe șantiere, după cum se știe, cheresteaua sosea în starea ei brută și era adusă de meșteri la dimensiunile necesare. La ora actuală, pentru evitarea risipei de cherestea pe șantiere, producem, la dimensiunile STAS, astfel de semifabricate și prefabricate în cantități mereu sporite. Acestea sînt doar cîteva dintre preocupările și rezultatele concrete ale muncii noastre, dar neapărat trebuie să mai amintesc și faptul că stăm foarte bine și cu indicii de mecanizare a lucrărilor forestiere. Astfel, peste 72 la sută din lucrările de transportare a lemnului sînt mecanizate, doborîtul se realizează integral mecanizat, iar încărcatul lemnului se realizează cu mijloace mecanice în proporție de 80 la sută.“

Ajunși la capătul celor două întrebări, fără pretenția că am trecut în revistă absolut toate noutățile de la IFET-Neamț, trebuie totuși să constat că inginerul Emil Marcoci face ce face și aduce, pînă la urmă, vorba mai ales despre ceea ce vrea să însemne la ora actuală profesia de muncitor forestier. Trebuie să recunosc că m-a convins pe deplin, vechiul tăietor de pădure a dispărut, locul lui fiind luat de un om care, cu ajutorul mecanizării și al cercetărilor științifice de ultimă oră și beneficiind de condiții confortabile de viață, ca un adevărat om al muncii, răspunde în fața întregului popor de valorificarea integrală a aurului verde al pădurilor.

N. VICTOR ■

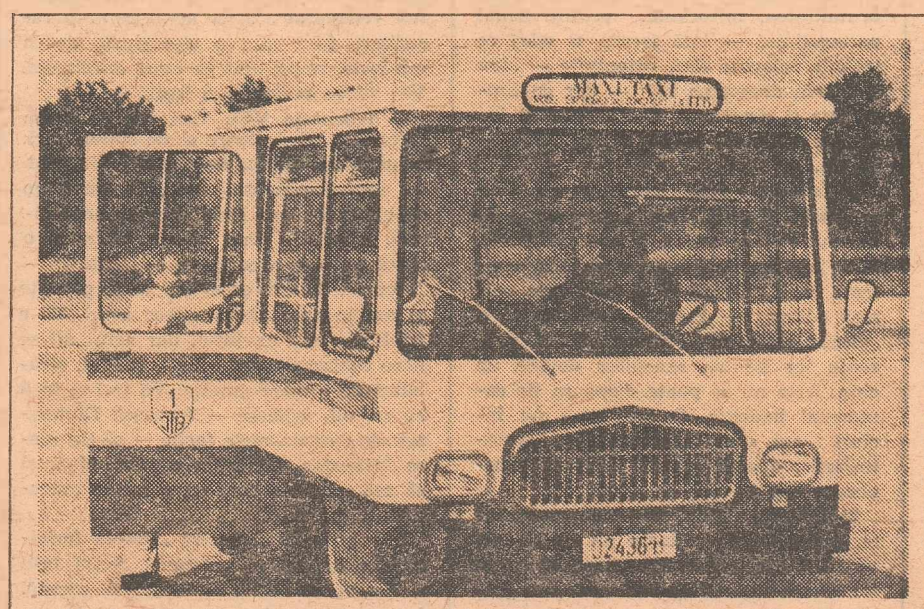

Maxi-taxi, un autovehicul cu 10 locuri, fabricat la Atelierele Centrale, în curînd pe traseele I.T.B.

EROII TINERI

La mausoleul de la Soveja

Acestor oase brune, tibii, femuri și coaste,
Clavicule, falange subțiri, copilărești,
Acestor rămășițe-nduioșător de caste
Pe care într-o lungă tăcere le privești,

Acestor cranii goale cu vinete orbite,
Gingașelor rotule, vertebrelor de var
Le este-un frig de moarte... De-un tremur răscolite
Se-ating și parcă mișcă întregul osuar.

De fapt e numai vîntul de toamnă-abia născută
Ce pătrunzînd în hruba înghețului de veci
Mă-nfășură-n hlamida-i și cu un tremur, mută
În osu-mi cald răceala acestor oase seci.

Ne înfrățește frigul. Dar ce pot eu acuma
Să șterg, să-ndrept ? Pe cîmpul unde-au căzut atunci,
Fulgeră-a ierbii viață ca o secure, bruma,
Ascultătoare rece a unor reci porunci.

Se șterse urma sfîntă a sîngelui de cîte
Reînvieri și-nghețuri s-au întîmplat prin veac ;
Neantul stă-ndărătul orbitei mohorîte,
În golurile negre din gurile ce tac...

Dacă se-aude-un foșnet în criptă este semnul
Al morții doar, sfielnic se spulberă vreun os
Friabil, ca în stive uscat de vreme, lemnul —
Și sumbra clădărie alunecă mai jos.

Cine-au fost ei, copiii, a căror zămislire
S-a datorat iubirii, sortiți a nu rodi ?
Maicile lor sunt oase și ele-n cimitire —
Neplînși rămîn în moarte adolescenții fii.

Cine-au fost ei, cuminții ce împlinesc istorii,
Mult tineri, și în trupuri și-n suflete curați ?
De față-acum acestui gigant „memento mori"
Am doar cutremurarea că-mi amintesc de frați.

Numele lor în stele... Și ce-ar fi, de-am cunoaște
Ciți Mircea și ciți Ștefani au fost, și ciți Mihai ?
Oasele lor asemeni cu-ale unor sfinte moaște
De voievozi cu neamul în urma lor, alai.

Cine-au fost ei ? Lumină acelui timp, căldură
Și cel mai tînăr sînge al blindului popor.
Luptaseră părinții și-n urma lor crescură
Maturizați de moarte, rămași nemuritori.

Războinici fără voie, făcură zid de țară,
Destine contopite într-unul singur : scut ;
Înfricoșați de moarte au învățat să moară,
Apărători ai vieții din care s-au născut.

Cer închinare gravă de dragoste și stimă,
Recunoștința vie a sufletelor vii !
În tot ce scump ne este, în tot ce ne animă,
E aura de jertfă a miilor de fii !

Cer închinare gravă și-o lungă neuitare,
Cît este-a lor vecie și traiu-acestui neam.
O, nu eram noi astăzi de cît suntem în stare
Fără a lor iubire, ce suntem, nu eram !

Mă înfior de mila acestor biete oase
Și-ncerc s-aud viața prin ele cum trecea :
Plîngînd, cîntînd... O mie de veacuri glorioase
Își va-nălța eroii, norodu-n stema sa.

Căci nu-i de-ajuns nici floarea, nici mausoleul nu e,
Spre a-i păstra-n cinstire de-a pururi. Să trăim
De parcă-n fiecare s-ar izvodi statuie,
Din sarea lăcrimării, eroul anonim.

În cripta-n care osul martirilor îngheață
E numai frigul morții și chipul ei livid.
Noi știm însă : din jertfă, nebiruită viață
S-a fost născut, de-aceea nu-s nume-nscrise-n zid.

Numele-acestea-n stele... Și ce-ar fi, de-am cunoaște
Ciți Mircea și ciți Ștefani au fost, și ciți Mihai ?
Oasele lor asemeni cu-ale unor sfinte moaște
De voievozi, cu neamul în urma lor, alai.

DOINA SĂLĂJAN ■

Jurnal de atelier

4 octombrie 1954. Mamaia, la „Rex", sub un cer ostil, lingă o mare indiferentă cu o plaje neprimitoare. Lucrat, în cameră, de la șase și jumătate dimineața, pînă la șase seara. Istovit, cobor în restaurantul gol, pustiu. O singură masă, ocupată de D.C. E nemaipomenit cum înfrumusețează **ideea** de vacanță — nu vacanța, — femeile. D.C., care, la București, e de o frumusețe agresivă, cu o voce masculină, dezagreabilă, aici, e, sau mi se pare mie, de o rară gingășie. Mă așez la masa ei, îi spun că am terminat piesa, îmi cere să i-o citesc, îi făgăduiesc o lectură într-una din zilele viitoare. La zece, în odaie, citesc singur piesa, cu glas tare, — ca s-o **„aud"**, — exercițiu necesar. Sentiment de insatisfacție amară. Am certitudinea că n-am reușit. Ceea ce mă interesa, înainte de orice, era realizarea tipului **Marin**, a alienatului din pricina puterii, a dezumanizatului din cauza voluptății pe care i-o dă autoritatea. Ceea ce nu mi-a izbutit, mai ales, e **surditatea** lui mintală. Acești **drogați** ai forței suferă, efectiv, de surditate mintală. În 1936, la Spitalul central, am observat, luni de zile, un asemenea pacient. Auzea cel mai fin zgomot, asculta, zile întregi, în camera lui, la un patefon „Columbia", muzică. Dar dacă îi vorbeai, nu auzea nimic. Compensa, în schimb, infirmitatea surdității cu o logoree interminabilă. Era în stare să vorbească douăzeci de ore fără să obosească. Am citit într-o carte scrisă de unul dintre intimii lui Hitler că „Führerul" suferea de aceeași boală. Vorbea la masa de seară ore în șir, în fața unui auditor intimidat, într-un soi de transă sau de extaz, după care cădea într-o stare de prostație, de indiferență și de mediocritate. N-am nici o îndoială că în orele lui de excitație, de „inspirație", era „vizitat" și „locuit". Terminat lectura piesei la ora unu noaptea, zvîrlit caietul în valiză, mîine plec.

11 ianuarie 1955. Început versiunea a doua a „Rețetei", dar fără să am în față manuscrisul inițial. Ce nu țin eu minte nu e bun. Iar ceea ce mă interesează, înainte de orice, este realizarea unor **oameni** și nu a unor scheme. Literatura noastră epică — asta ca să nu mai vorbesc de cea dramatică, aflată într-o situație și mai deplorabilă — e lovită de un **manicheism** primar și diform. Împărțirea în personagii **„pozitive"** și **„negative"**, rod al unei estetici aberante, dă piesele noastre caracterul artificial, manufactură din care orice convingere și emoție a fost exclusă. În **„Rețeta"** vreau ca fiecare om să aibă dreptatea lui, chiar dacă e „nedreaptă" și absurdă. La urma urmei, **Marin** nu e și el o victimă ? Sau **Ina**. Nu vreau, în nici un caz, ca **Ina** să fie o tîrfă, sau o simplă tîrfă. Este adevărat că are gravele ei păcate de demnitate, dar nu sînt și ele explicabile — am spus „explicabile", nu „justificate" — prin conjunctură ? Am cunoscut o **secretară** care, într-un an, s-a culcat cu toți șefii ei. Fata, care numai de prostie nu suferea, era convinsă că actul culcării face parte din obligațiile profesionale. Și cum era o funcționară devotată, se achita de datorie, cu zel. Victimă, prin intimidare.

17 februarie 1955. Lucrez zi și noapte la piesă. Scriu cu îndărătnicie, într-o permanentă stare polemică. Scris, transcris și citit cu voce tare scena **Ina — Marin.** Eliminat tot ce era prolix și neesențial. Mulțumit. Mulțumit, dar atenție la **Dan.** Nu trebuie uitat că are problemele și suferințele lui, că e un tip nervos, anxios, bănuitor, ros de un complex de inferioritate, explicabil. (Parcă îl aud pe M. spunînd : **„psihologicism"** — altă marotă castrantă — că și cînd nu e datoria scriitorului să sondeze cît mai adînc în sufletele oamenilor, atît de chinuite și de necunoscute, lor, în primul rînd !) Rolul cel mai dificil de rezolvat rămîne, totuși, al **Elizei,** această ființă modestă, timidă, tăcută, înhibată, condamnată la resemnare, dar care în tristețea și în devotamentul ei își păstrează un farmec inefabil, o discreție care face aventura lui **Marin** și mai condamnabilă, egoismul lui feroce și mai detestabil, egolatria în care se complace, și mai ridicolă. Scena **Dan — Marin,** de la Marin de acasă — în lumina acestui cuvînt : **„ridicol"** —, va trebui profund remaniată. Mărturisirea lui Dan e simplă și fără probleme, ca orice confesiune. În schimb, reacțiile lui Marin : alarmă cînd îl vede pe Dan sosit la o oră atît de nepotrivită, liniștirea lui subită, cînd află că Dan e adus de o problemă personală, indiferența lui olimpiană la suferințele lui Dan — surditatea mintală, a nu se uita amănuntul —, stupefacția lui Marin, cînd știe că **Ina** e cauza dramei, furia lui oarbă, brutalitatea, mitocănia, primitivismul personajului — iată trepte și stări ce trebuie relevate fără ostentație — „are și Marin dreptatea lui" — dar cu limpezime și siguranță. E ora două și jumătate noaptea, încep scena **Dan — Marin.**

18 februarie 1955. Recitit scena **Dan — Marin.** Ratată, Dan e agresiv de la început și fără motiv, Marin, antipatic, fără justificare. Ceea ce nu știu confrații mei este că și personagiile cele mai odioase — **Iago** — trebuie să-ți „placă" să le vezi, fiindcă, altfel, prezența lor pentru spectator devine un chin. Arta nu se poate dispensa de caracterul hedonic. O artă care nu încîntă : am spus **„încîntă"**, nu **„anesteziază"**, o artă menită doar să exaspereze e o bombă cu noroi.

21 februarie 1955. Nici un pas înainte, scena **Dan — Marin** nu mi se divulgă. Va trebui să mă întorc, să citesc tot ce am scris și să văd unde am greșit. Citeodată greșeala e dată de o singură replică — una singură — dar care te trage pe un drum greșit. Cu privire la **„replica greșită"** lucrurile se petrec ca la șah. Se pot face — într-o anumită poziție — zeci, sute de mișcări, dar una singură e perfectă. Toate replicile sînt posibile, una singură este ideală.

22 februarie 1955. Recitit tot ce am scris pînă la scena **Dan — Marin,** dar într-o altă tonalitate, atent la crescendo-ul pe care trebuie să-l aibă confruntarea. Terminat la patru dimineața, culcat pentru o oră, sculat, recitit cu glas tare : în sfîrșit mulțumit. Așezat încurajat, la lucru și terminat actul, pînă la replica finală a Elizei : „La mulți ani !". La transcriere, adăugat momentul : **...„a venit corul fabricii"** care mi se pare inspirat, dacă nu e o impresie înșelătoare, dată de euforia că am rezolvat, în sfîrșit, scena **Dan — Marin,** esențială pentru întreaga piesă.

23 februarie 1955. Transcrierea piesei — primele două acte — cu „cioplirea" fiecărui rînd. E inimaginabil cîte cuvinte inutile am mai descoperit. M-am convins, încă o dată, că mai important decît scrisul e **tăiatul.** Tăiatul fără milă a tot ce este de prisos, a tot ce nu împinge acțiunea mai departe, sau nu adaugă un amănunt la definirea unui caracter. Citesc diferite piese autohtone și străine, și mă înec în vorbărie, ca într-o mlaștină. Și atunci, disperat, mă întorc la marii maeștri ai laconismului universal, în rîndul cărora Caragiale ocupă un loc de glorie. „— Cum e la ocnă, Ioane ?" — „Bodaproste, bine". Dau pentru acest : **„bodaproste, bine"**, tot ce am scris.

24 februarie 1955. Început ultima parte a piesei, actul al treilea, **„noaptea viscolului"**. Scris actul dintr-o răsuflare, fără nici o ștersătură, de la ora nouă seara pînă la cinci dimineața. Voi vedea mîine ce a ieșit.

25 februarie 1955. Trei ore de somn infernale, de coșmare și de sudori reci. Abuzul de cafele, de țigări ? Nu știu. La nouă dimineața, cînd abia așteptam să citesc ce am scris, vizita, neanunțată, a lui S. Vrea să-mi citească o piesă pe care a comis-o. — „Cînd ?" — „Acum". L-am expediat fără politețe și am început să-mi citesc actul. Mi-e frică să scriu cuvîntul, dar actul mi se pare extraordinar : concis, gradat, străbătut de o mare emoție. Va trebui însă să nu mă grăbesc — ferească Dumnezeu de entuziasmele facile — să las piesa în sertar, cel puțin o săptămînă, și să mă întorc la text cu o retină obiectivă.

19 martie 1955. Recitit **„Rețeta fericirii"** în ultima ei versiune. Actul întîi și doi cer o revizuire stilistică, atentă. La actul trei, deși impresia notată anterior se păstrează, mai am de lucru la scena **Dan—Marin,** în care rechizitoriul lui Dan mi se pare excesiv și de o cruzime nemeritată. De meditat și de revenit. Seara citit piesa lui G. Impresie puternică și lacrimi abundente. Trebuie să fiu însă circumspect : G. e „publicul" meu devotat, generos și, uneori, îndulgent. Deci, o nouă pauză de cîteva zile. Pînă la reluarea lucrului, recitit **„Straniul interludiu".** Mi-aduc aminte de emoția mea la prima lectură a acestei piese geniale. Acum mi se pare că datează, tocmai din pricina risipei de vorbe, uneori, din cauza unei „poezii" supra-adăugate, artificiale. Indiferent dacă aderi sau nu la teatrul lui, ești obligat să recunoști că Beckett a revoluționat arta scrisului dramatic impunînd o concizie de natura conceptelor matematice, făcînd din celălalt teatru, expozitiv, flecar și filozofard, o penibilă elucubrație provincială. Iată de ce va trebui să mă feresc ca de moarte.

8 aprilie 1955. Mă întorc la piesă, transcriind-o, spre eliminarea a tot ce e parazitar. Remaniat însă, fundamental, scena **Dan—Marin** din ultimul act. Încă nesatisfăcut. Va trebui să revăd scena în lumina celor trăite de toate personagiile. Numai așa o să-i găsesc tonul exact.

14 mai 1955. Rescris, în întregime, actul trei, ca să pot intra, mai ușor, în scena **Dan—Marin,** care continuă să mi se refuze. Fac necontenit analiza situației, și mă întreb dacă scena e necesară. Evident că e necesară — nu fiindcă face portretul lui Marin — dar pentru că anunță plecarea, din instituție, a lui Dan și a Inei. Atunci de ce nu-mi „iese" scena ? Nu știu. Sau încep să bănui : Dan îi reproșează, **în vorbe,** lui Marin, ceea ce spectatorii au și văzut pînă la momentul respectiv. Deci, încă o dată, trebuie să intre în funcție creionul roșu care taie salvator.

27 mai 1955. Scurtat scena **Dan—Marin,** din trei, la maximum și întregul act a ieșit sporit înnobilat. Dar pentru că toată piesa mai cere o stilizare, încep, de mîine, o transcriere, altă versiune **„de mînă"**, rămînînd să văd ce voi spune cînd o să citesc prima versiune dactilografiată. Bătut la mașină, cuvîntul îți apare într-o nouă lumină, așa cum, tipărit, ți se impune altfel. Tiparul, această invenție diavolească, mărește erorile și ți le arată ca o mustrare dureroasă și tardivă. Va trebui s-o previn. Va trebui, de aici înainte, să fiu cu mîne infinit mai necruțător. Sîntem năpădiți de cuvinte ca de o vermină nefastă. Lucrul nu se întîmplă, în istorie, pentru prima dată. De la marii tragici greci la literatura alexandrină, drumul, în jos, în trivial și derizoriu, a trecut prin **desacralizarea** cuvîntului. Iar, mai departe, rostogolirea a urmat vertiginoasă. Nu în raport cu Homer, ci cu modestul **Xenofon, Tacit,** e un biet reporter. Ca literatura să se salveze de la naufragiu, e nevoie de un **detergent** al cuvintelor, care să le redea sunetul virginal, puritatea lor inițială.

8 și 9 iunie. Corectat textul dactilografiat și plin de greșeli al „Rețetei". Mai ales punctuația, atît de importantă în teatru, e jalnică. Dar fie și așa, într-o versiune „de mașină" sinistră, la lectură, am un sentiment de împăcare. N-am muncit în zadar. Orice eșec, oricît de neînsemnat, e o formă a morții.

AUREL BARANGA ■

MEMORIILE MELE

Rubrica mea

Poeţi de antologie

S-a spus despre sonetul lui Félix Arvers că este singurul care i-a salvat memoria de la uitarea desăvîrşită, ce-i pindeşte pe atîţia alţi scriitori. Vi-l amintiţi desigur. Începe cu acest vers memorabil :

„Mon âme a son secret, ma vie a
son mystère".
(Sufletul meu îşi are taina lui, viaţa
mea, misterul ei).

La scara de valori — foarte înaltă — a liricii franceze, lucrul este posibil şi n-aş îndrăzni să contrazic această judecată critică.

Răsfoind întîmplător volumul II din **Poezia română clasică (de la Dosoftei la Octavian Goga)**, ediţie îngrijită de Al. Piru şi Ioan Şerb în Biblioteca pentru toţi, 1970, am constatat cu uimire că între cei doi stîlpi ai poeziei noastre din secolul trecut, Alecsandri şi Eminescu, reprezentaţi cu mai multe poezii, ceilalţi poeţi nu figurează decît cu una pînă la şase. Norocosul care deţine acest record este N. Nicoleanu (1835—1871), pe cînd din B.P. Hasdeu nu s-au reţinut decît patru şi din Al. Depărăţeanu (1834—1865), tot atîtea. Mai norocos a fost Al. Odobescu, cu ale sale două poezii de tinereţe, **Odă României** (Paris, 1852) şi **Întoarcerea în ţară pe Dunăre** (septembrie 1855), după care n-a mai publicat altele (sau mă înşel ?). Cei mai ponosiţi sînt Al. Pelimon (1822—1881), Gh. Tăutu (1823—1885), Ion Catina (1828—1851), N. T. Orăşanu (1833—1890), C. V. Carp (1838—1880), M. Zamphirescu (1838—1878), Iulian Grozescu (1839—1872), Iosif Vulcan (1841—1907) şi Gr. H Grandea (1843—1897), din a căror operă nu ni se dă decît o singură mostră. Iosif Vulcan a fost şi academician, singurul cu acest titlu, din întreaga suită de „monodişti", cum îi numea Vladimir Streinu pe autorii unei singure opere ! Cine a auzit însă de Costache V. Carp ? A fost un modest fabulist, care în **Ţăranul şi vulpea** a dezvoltat cunoscutul proverb :

„Lupul părul schimbă, dar năravul ba".

Antologia are aşadar dubla calitate de a dezgropa morţii sau de a-i reînhuma în alai de clasa I, a II-a sau a III-a (adică cu doi, patru sau şase cai la dric, cum se obisnuia în trecut).

Este desigur întristător pentru un nefilosof să constate ce puţin rămîne dintr-un scriitor, care pe vremea lui se considera **primus inter pares**, adică fără-de-pereche. La monologul groparului din **Hamlet**, s-ar putea face un strălucit „pandant" pe tema selecţiei antologice. Din cele cinci volume de versuri ale lui Gr. H. Grandea, dintre care ultimul a apărut după 21 de ani de la moartea lui, nu ni se oferă decît o odă, **Patria** (1858), cu interogaţii de acest fel :

„Dar ce cuget mă aduce p-astă
noapte furtunoasă ?"

Poetul se dădea drept nepotul din flori al lui Byron şi credea că păşeşte pe urmele gloriosului său bunic.

N-aş vrea să închei cu o profesiune sceptică de credinţă. Mă întreb însă : dintre poeţii noştri de astăzi, cîţi vor figura în antologiile de mîine ? Le urez tuturor să reuşească **ex aequo**, prin alte cuvinte să atingă plafonul !

ŞERBAN CIOCULESCU

Faptele şi vorbele

Mai multe corzi la arc

La începutul oricărei literaturi există, de obicei, autori obligaţi prin însăşi raritatea lor, să atace toate genurile. Ei sînt, vrînd, nevrînd, poeţi şi nuvelişti, scriu comedii şi fac critică literară. Specializarea vine mai tîrziu, cînd literatura se dezvoltă ; atunci apar romancierii sau dramaturgii profesionişti ; atunci şi poeţii se transformă în lirici puri.

Este aceasta un cîştig ? Neîndoios, în multe privinţe. Tachinarea tuturor muzelor simultan implică fatal o doză de diletantism. Cine fuge după mulţi iepuri — spune proverbul nostru — nu prinde nici unul.

Apoi, chiar în materie de artă, inconstanţa se plăteşte. Muzele sînt femei, pînă la urmă, şi ca atare au orgoliul lor, nefiind prea dispuse să-şi acorde graţiile celor care le curtează şi rivalele cu o egală asiduitate.

În sfîrşit, din antichitate pînă astăzi, artele au tot tins să părăsească progresiv un sincretism iniţial, spre a-şi descoperi fiecare esenţa proprie, ireductibilă. Poezia refuză treptat să mai fie expunerea didactică filozofică sau naraţiune versificată, oricît de nobilă : teatrul renunţă la muzică şi dans pentru o puritate a sa absolut specifică, pînă şi critica se vrea exclusiv „creatoare", discurs autonom pe marginea textului.

Printr-o dialectică a spiritului, vremea noastră începe să trădeze, însă, un proces contrariu. Specializarea extremă e resimţită, nu o dată, ca o infirmitate, o îngustare diminuantă, o formă de taylorism cultural. Se caută iarăşi vechea pluralitate pierdută, a anticilor şi a umaniştilor renaşterii. Nu ne-a chemat Marcuse să ne ridicăm împotriva „omului unidimensional" ?

M-au condus la aceste reflecţii unele fapte din chiar cîmpul nostru literar : teatrul a numărat în ultima vreme contribuţii de primul rang, datorate romancierului D.R. Popescu şi poetului Marin Sorescu. Foarte recent, lista poate fi completată cu numele Ecaterinei Oproiu, venită de pe tărîmul criticii cinematografice şi jurnalisticii. Cîteva romane noi, de incontestabil succes, au ca autori poeţi şi cronicari dramatici.

Fenomenul e simptomatic şi îmbucurător. Literatura de azi reclamă, dacă nu scriitori „completi", măcar cu mai multe coarde la arc. Îmi vine greu să cred că cine are darul condeiului este incapabil să-l folosească în mai multe domenii. Cînd un poet poate doar să compună versuri, dovedeşte, în afară de rare excepţii, o înzestrare firavă. Eminescu a scris fermecătoare nuvele fantastice, Arghezi ştia să se facă admirat şi temut cu inegalabilele lui pamflete. Blaga a edificat un impozant sistem metafizic, G. Călinescu sublinia, pe drept, cîtă percepţie estetică extraordinară cuprind articolele de critică artistică ale lui Baudelaire.

Tot aşa, ce fel de bun prozator e acela care nu poate scrie un articol închegat şi inteligent, fără fraze şablon şi lozinci sforăitoare ?

Speţa literatorilor, dispuşi să-şi cultive exclusiv grădiniţa lor, tinde să devină curînd desuetă. Dacă mă gîndesc bine, chiar mica mea teorie sentimentală în legătură cu muzele suportă o corectură. Femeile se ataşează adeseori mai puternic de bărbaţii care le fac puţin geloase. Adoratorii devotaţi întru perpetuitate riscă să ajungă plictisitori. Şi socialmente, autorul cu o pluralitate de mijloace îşi găseşte mai uşor loc şi rost în lumea complexă modernă. Dacă rămîne prea specializat, riscă să fie discret pe margine şi să aştepte o susţinere obştească umilitoare.

Există, bineînţeles, şi fauna „făcătorilor de toate" cu o egală mediocritate industrioasă. Nu pentru ea pledez, ferească sfîntul, şi sînt primul să-i reclam descurajarea pe orice cale cîtă vreme umple paginile gazetelor cu acelaşi bîzîit enervant şi stăruitor, fie că împrumută cadenţa versului sau perioada prozei. Orice fenomen are şi reversul lui. Diletanţii „multilaterali" vor continua să răsară şi să asalteze redacţiile şi editurile. Ţine de seriozitatea exerciţiului critic ca între agitaţia nechematilor hiperadaptabili şi autentica pluriînzestrare să aibă loc cuvenita distincţie, foarte netă.

E practic o surprindere a noului în expresia lui reală, nu aparentă, înşelătoare, ci efectiv proprie epocii noastre.

Avem nevoie de arcuri cu mai multe coarde. Dar care să tragă departe şi la ţintă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Devize desuete

Următoarea întîmplare este plină de semnificaţie pentru cum înţeleg unii decernarea premiilor literare. Se povesteşte că unul din scriitorii propuşi să intre în juriu ar fi avut o reacţie de bun-simţ şi s-ar fi recuzat. Nu pot face parte din acest juriu, ar fi zis, pentru că n-am citit volumele ce vor intra în discuţie. N-am timp să citesc, ar mai fi zis cel propus, şi cum nu ştiu despre ce este vorba cred că nu este cazul să fiu propus. La care i s-a replicat : „Dumneavoastră, domnule..." Cum adică, să nu vă pricepeţi dumneavoastră la ceva atît de simplu ! Şi replica, atît de caragialescă în esenţa ei, a decis. Cel propus a fost acceptat de juriu şi ceea ce este şi mai caragialesc se pare că a şi acceptat... De unde se vede că replica cu pricina a fost foarte convingătoare. Adăugăm doar că nu numai cel ce intenţiona să nu facă parte din juriu se afla în situaţia pomenită. El a avut numai modestia să înfăţişeze situaţia de fapt. Cît de competente sînt astfel de jurii nu este cazul s-o mai spunem. Funcţionarea lor merită însă şi ea atenţie. În ziua fixată cei desemnaţi să hotărască cărţile premiate se strîng într-un sediu. Dacă unul lipseşte se improvizează un înlocuitor ; s-a întîmplat şi aşa ceva, mai ales atunci cînd cel ce se retrage are intenţia să candideze la... un premiu. Urmează partea decisivă. Cineva pronunţă un titlu, altcineva propune un altul. Hazardul e în voia lui. Nu există nici o listă de propuneri alcătuită după criterii temeinice. Premiile depind de memoria, desigur limitată, fatalmente subiectivă a participanţilor. Argumentele şi contraargumentele au şi ele adesea înfăţişarea umoristică pe care replicile amintite o divulgă. Se trece la vot şi capriciul poate decide şi aici soarta unei cărţi. Ştirile de la aceste jurii, filtrate cu grijă de participanţi, au deseori un aspect senzaţional. Cărţi de neîndoielnică valoare sînt învinse la mare diferenţă de altele ale căror calităţi trebuie căutate cu lupa. Cazul **Imposibilei întoarceri** care a fost învinsă de o banală carte de publicistică ni se pare cel mai elocvent. Juriul a respins cartea unui mare scriitor în favoarea unei culegeri fără prestigiu. Noua Conferinţă pe ţară a scriitorilor are datoria să se ocupe şi de acest aspect. Premiile literare pot avea un rol profund în viaţa literară, pot consacra valori noi, pot consolida direcţii literare, pot orienta creaţia într-un sens sau altul. Ele nu trebuie să aibă aspectul unei trageri la loto în care oameni care de obicei n-au nici timpul nici răbdarea să citească cele mai recente cărţi să decidă asupra valorii lor. Este extrem de simptomatic că din aceste jurii lipsesc de obicei criticii, oamenii cei mai indicaţi să stabilească ierarhia de valori a unui an literar prin cunoaşterea întregului tablou de tendinţe şi apariţii. Ei sînt în minoritate aici şi cînd sînt introduşi sînt aleşi dintre cei care nu se mai ocupă de mult de literatura actuală sau nu s-au ocupat niciodată de ea. Istorici literari a căror competenţă nu iese din anume sectoare nu pot da verdicte asupra unei literaturi pe care n-o cunosc. Absenţa criticilor actualităţii din juriile literare explică numeroasele semne de întrebare pe care aceste premii le ridică. Prezenţa lor aici, indiferent de lipsurile mai generale pe care le are la noi critica literară de astăzi, credem că ar reprezenta o garanţie de competenţă pe care colegul care şi-o declină dar acceptă totuşi să ia parte la lucrările juriului n-o are. Problema este dealtfel ceva mai gravă. Criticii nu sînt absenţi doar din aceste jurii. Ei sînt absenţi de obicei şi din organele alese ale Uniunii scriitorilor, ceea ce scade eficacitatea acestora în dezbaterea unor chestiuni de ordinul cel mai concret privind literatura contemporană. Un exemplu concludent este Comitetul de conducere al Asociaţiei scriitorilor din oraşul Bucureşti pe care alegerile rău concepute — firească era alegerea acestui comitet în secţii — l-au umplut cu poeţi dintre care unii iluştri şi prin absenţa lor de la orice manifestare obştească. Chiar dacă acceptăm propoziţia după care românul e mai întîi născut poet, atît de naivă în fond, proporţia speţei scriitoriceşti celei mai iritabile în organele de conducere depăşeşte cele mai frumoase vise ale lui Vasile Alecsandri. Nu mai sîntem însă la 1848...

M. UNGHEANU

■ Vineri, 20 mai 1977, orele 18,30, la Librăria „Mihail Sadoveanu" din Capitală, are loc lansarea cărţii **„Secunde tragice, zile eroice"** (din cronica unui cutremur — 4 martie 1977), apărută la Editura Junimea din Iaşi.

■ În curînd, al treilea tiraj din volumul **„Pămîntul deocamdată"** de Adrian Păunescu, apărut la Editura Eminescu.

Cronică literară

Fănuş Neagu: „Cronici afurisite"

Ultima carte a lui Fănuş Neagu e tot o carte de proză, adică de literatură, deşi titlul ei ar putea să inducă în eroare. **Cronici afurisite** reia textele din **România literară** (iunie 1972 — februarie 1977). Prima culegere se intitulase **Cronici de carnaval**. De data asta Fănuş Neagu ni se pare mai tranşant cu sine însuşi. Poate şi cu cititorul. Volumul conţine poeme în proză („poeme cîntate aiurea" — ne avertizează autorul în subtitlu). Tableta sportivă nu mai e ceva de circumstanţă (profesională) la Fănuş Neagu, ci o preocupare de vocaţie. Prin ea artistul se menţine în actualitate, în imediat, dar nu numai atît. Pentru mulţi dintre noi sportul poate fi o „religie". Fănuş Neagu ridică evenimentul sportiv la un mod de expresie. Ne interesează şi părerile lui, după cum nu-i putem ierta mai ales exagerările. Fac şi acestea parte din ritual. În cronici, Fănuş Neagu şi-a cristalizat un stil, care e de fapt propriul (unicul) său stil. Cel în care şi-a redactat **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe**, pe care l-a împrumutat şi eroilor din acest roman (unul dintre ei, fotbalist). Îl citim pe Fănuş Neagu pentru că în el găsim o parte, cel puţin, din mitologia noastră de toate zilele. Şi desigur îl citim pe Fănuş Neagu pentru Fănuş Neagu.

Cronicar sportiv, în înţelesul îngust al cuvîntului, Fănuş Neagu n-a fost niciodată. Fănuş Neagu face publicistică superioară. Tabletele sale — ne vine greu să le numim cronici — sînt literatură. Uneori au înfăţişare de exerciţiu poetic, atunci cînd — inevitabil — se repetă. Ne amintim de primele dintre ele. Erau mai prozaice, adică mai la obiect. Cu timpul s-au subţiat tot mai mult. Şi-au pierdut poate şi din vigoare ; metafora s-a substituit faptelor. Nu şi adevărului (în sport adevărul e relativ). Au supravieţuit totuşi cîteva nume de mari sportivi, tenismenii şi fotbaliştii în primul rînd. Ca polemist Fănuş Neagu e însă de neclintit. Are de partea sa nu numai argumente, ci şi un talent imens.

Pentru cine scrie Fănuş Neagu ? Răspunsul ni-l dă chiar scriitorul : „Ştiu să cînt şi să apăr, şi foarte mulţi oameni au nevoie de ajutor... Se ştie că pe cei mai mulţi îi întîlnesc pe stadioane... Stadionul e lecţia deschisă a iubirii de patrie, a bucuriei şi a tristeţii. Lecţie ţinută cu pricepere şi demnitate şi dăruire, zi de zi, an de an, de oamenii care şi-au făcut din viaţă o credinţă pentru înălţarea României cît mai aproape de soare. Ei trebuiesc cîntaţi cel puţin în măsura în care sînt huliţi de noi, ziariştii. Pentru că ei sînt oameni cu două vieţi. Şi pentru că niciodată nu se supără prea mult". Atitudine exemplară. Autorul scrie deci din conştiinţă. Apoi, convingerea noastră, la o nouă lectură, e că textele îşi păstrează actualitatea, chiar cînd previziunile şi diagnosticul contrariază. Sînt aşadar cronici de imortalizare. E revanşa artistului asupra specialistului.

Nu ştim dacă Fănuş Neagu îşi ţine şi un jurnal, în afara acestor notaţii săptămînale. Sînt aici însă şi pagini de interes intim, de confesiune literară. Biograful şi criticul operei n-au dreptul să le ignore. Tableta devine uneori o mică epopee a simţurilor. Oricît de sucit metaforic sau fastuos metaforic va scrie, spectacolul naturii întrece, prin prospeţime, seducţia cuvintelor. Ne vine în minte o replică din romanul citat : „Te strădui într-una să schimbi un spaţiu poetic pe altul de perversiune". În tabletele din **România literară** descoperim o căutare de sens opus. Natura e aici altceva decît peisaj şi nici o convenţie epică nu-l mai constrînge pe scriitor, nici o „ideologie". Descrierea e extaz, reverie a fiinţei.

Fraza ceremonioasă a lui Fănuş Neagu, vorba aluzivă nu-s deloc iertătoare cînd trebuie. Se ştie, şansa cronicarului sportiv constă nu atît în competenţa strictă, cît în curajul şi demnitatea de a nu fi conformist. Fănuş Neagu, la fel ca şi ceilalţi scriitori-cronicari, nu se dezminte. Nu vom urmări polemicile sale, toate strălucite, deşi parcă de la o vreme mai temperate. Ar fi inutil. Cititorul le-a aflat, bănuim, de mult. Vrem doar să atenţionăm că şi sub aparenţa bunăvoinţei, Fănuş Neagu ştie să fie implacabil. E bine zis „cronici afurisite". Citîm din nou : „Îmi place ghiduşia cronicarilor sportivi, care l-au proiectat pe Năstase pe locul 4—5 în clasamentul primilor zece sportivi ai anului : sîntem o gaşcă mică, dar veselă".

Aceste tablete sînt scrise cu patimă. Lectura va fi şi ea, sperăm, pe măsura cărţii. Nimeni nu poate sta indiferent. E posibil ca cititorul să fie amator, în primul rînd, de întîmplări (sportive sau de altă natură). Sau poate e amator de cancan şi aranjamente de culise. Cartea lui Fănuş Neagu dezvăluie multe şi în acest sens, prin sugestie. Ea se adresează mai ales suporterului împătimit, complicele autorului. Totul e grav aici, fiindcă nimic nu ne amuză pur şi simplu, ci mai de grabă ne încîntă. Şi atunci cînd recitim, o facem pentru a savura.

Tableta mai este joc de spirit şi mărturie asupra prezenţei scriitorului în lume. Literatura (şi nu numai ea) nu poate face azi abstracţie de stadion, de mulţime. Lumea sportului este o lume adevărată. Fănuş Neagu o aduce în întregime în prozele sale. Pentru **Cronici afurisite** aceasta e cea mai sigură cale către inima cititorului.

CORNEL MORARU

cenaclul flacăra al tineretului revoluționar

Cronica (270)

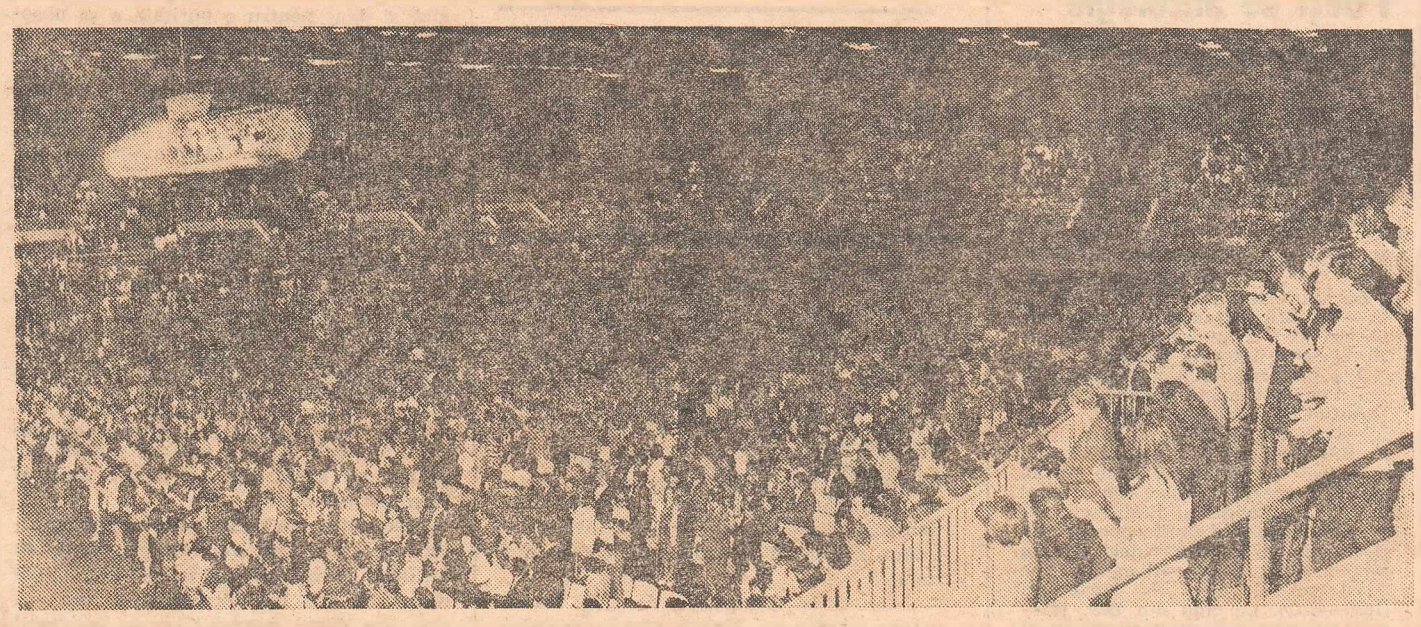

O seară extraordinară au petrecut luni, 16 mai 1977, membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. Timp de 5 ore ei s-au aflat în compania a peste 6 000 de angajați ai unei mari întreprinderi bucureștene, cunoscută sub inițialele I.T.B. După cum a afirmat conducătorul cenaclului, această seară a fost dedicată eroismului de care au dat dovadă cei prezenți în sală precum și ceilalți colegi ai lor în timpul cumplitei nopți din luna martie a acestui an, cînd au demonstrat o excepțională forță de mobilizare, o reacție promptă în fața unei situații de excepție. Ei au asigurat prin stațiile de radio de pe taximetre legătura dintre diverse puncte ale Capitalei, s-au prezentat imediat la serviciu, au lucrat în schimburi prelungite, au ieșit cu toate mașinile disponibile pentru a asigura buna desfășurare a transportului, fiecare acțiune a lor evidențiind curaj și umanism. Mulțumind conducerii întreprinderii, tovarășului director general Dumitru Stoian pentru invitația de a petrece împreună cîteva ore în ambianța poeziei și a muzicii tinere, poetul Adrian Păunescu a afirmat că tot ce se va petrece în continuare, fie bun, fie rău, va aparține deopotrivă atît artiștilor de pe scenă, cît și spectatorilor. Lucru care s-a adeverit pe deplin. Din pricina aceasta am avut prilejul să asistăm, într-adevăr, la o seară cîtuși de puțin plicticoasă, imprevizibilă în desfășurare, dar creîndu-și cu migală și rigoare atmosfera necesară unei întîmplări literar-artistice de excepție. Nu exagerăm cu nimic dacă spunem că spectacolul a avut o alternanță de momente de-a dreptul dramatice cu altele la nivelul celor mai mari reușite ale cenaclului. Și chiar dacă unii nu au vibrat la muzica și poezia care s-au cîntat și recitat în seara de luni 16 mai și și-au părăsit locurile, chiar dacă unii au vociferat, nu aceștia au dat tonul manifestării despre care vorbim, ci miile de spectatori corecți, nu numai curioși de a vedea ce urmează, ci și dornici de a se apropia de o artă cu care foarte mulți veneau în contact pentru prima oară. Dar n-am fi cinstiți dacă n-am recunoaște că și unii dintre membrii cenaclului au contribuit la nereușita unora dintre secvențele spectacolului, datorită, în special, numeroaselor întîrzieri — Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan, Evandro Rossetti — sau, ceea ce e și mai grav, absențelor nejustificate — Valeriu Penișoară —, lucruri pe care conducerea cenaclului le-a analizat imediat și a adoptat măsurile corespunzătoare.

Deși a cîntat primul, Doru Stănculescu a izbutit să încălzească rapid sala. El a fost acompaniat de minunatul său prieten Sorin Minghiat, iar la bas și baterie de Ioan Oagăn și Ionel Petrov. Cei patru se numesc împreună Folk cameral grup. Au fost cîntate lucrări deja dragi celor care cunosc mai îndeaproape cenaclul. Timp de aproape o oră, recitalul lui Doru Stănculescu a cuprins cîntecele **Avram Iancu**, **Cîntec între apele țării** (ambele pe versuri de C. Săbăreanu), **Ai, hai, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișiunde, Fără petale** (versuri de Doru Stănculescu), **Baladă de copilărie** (versuri de Adrian Păunescu). Recitalul a dovedit încă o dată că Doru Stănculescu a atins o treaptă înaltă de maturizare a cîntecului său, reușind să îmbine admirabil gîngășia cu forța, gravitatea cu jocul. A urmat apoi Mircea Bodolan care, mai întîi, a încercat să suplinească pe Ion Zubașcu interpretînd **Omul pădurii**. În varianta sa citadină, cîntecul maramureșean a răsunat corect, dar prea catifelat față de asprimea și impetuozitatea pe care o cere. În schimb, Mircea Bodolan s-a revanșat cu prisosință în **Mătrăguna, Rănitul dintre linii, Dor de mamă** (versuri populare), **Satul sub secetă după potop** (versuri de Adrian Păunescu). De o bună primire s-a bucurat Vali Șerban, cel mai nou membru al cenaclului nostru. El a ținut să prezinte trei dintre creațiile sale cele mai izbutite: **A plecat motul în țară, Gînd de împămîntenire, Blestem.** Versurile ultimului cîntec sînt de fapt desprinse din **Mica baladă** a regretatului poet A. E. Baconsky: „Oriunde-aș fi, oriunde sînt, / Fruntea mi-o arde sărutul acestui pămînt." Nu pentru că are numeroși prieteni la I.T.B. sighișoreanul Adrian Ivanițchi a fost aplaudat, ci pur și simplu pentru căldura cu care a interpretat **Amiaza** (versuri Aurel Șorobetea), **Țara** (versuri Adrian Păunescu), **Vinare de vînt** (text și muzică Bob Dylan), **Ploaia care va veni** (Dorin Liviu Zaharia), **Republica** (versuri de Claudiu Iordache). Un recital magistral a susținut Dumitru Fărcaș. El a apărut însoțit de acordeonistul Constantin Bordeanu. Recitalul acestui neasemuit instrumentist, care însuflețește pe oricine cu taragotul său, de parcă ar fi eroul din poveste care vrăjea cu fluierul orice viețuitoare, încît o silea să-l urmeze oriunde dorea, a cuprins cîntece răscolitoare prin mesajul lor patriotic, prin profunzimea trăirii estetice. Cîntece care au însoțit pe români în multe momente ale istoriei lor au răsunat în seara bucureșteană ca un legămînt cu trecutul nostru, de care nu ne vom lepăda niciodată. **Hora Unirii, Cîntecul Iancului** („Iancule, măria ta / Lasă Turda, n-o prăda / Că-ți dau vin cu videra / Și galbeni cu litera"), **Deșteaptă-te, române!** de Andrei Mureșanu, **Cîntec de haiduc din Maramureș**, precum și cîntecul revoluționar **1 Mai muncitoresc** și alte lucrări inegalabile nu numai ca frumusețe, dar și ca expresie a legăturii cu tot ce înseamnă suflare românească și spirit revoluționar au demonstrat că niciodată arta cu adevărat mare, cu adevărat durabilă, nu va putea renunța la ancorarea sa în istorie, în social, fiind o mărturie a năzuințelor poporului. Erika Jozsa și Karol Horvath au avut și ei o seară de excepție. Interpretînd **Nunta, Noi, muritorii** — pe fundalul acestui cîntec Adrian Păunescu a recitat poemul său **Repetabila povară** —, **Joc** și în special cîntecul popular maghiar **Pasărea**, cei doi buni artiști ai muzicii tinere au fermecat pur și simplu publicul, care a cerut repetarea ultimului cîntec. Lucru care s-a și întîmplat, dovadă a receptivității publicului nostru față de valorile autentice, indiferent de limba în care sînt exprimate. A urmat o pauză care însă nu a risipit atmosfera de templu unde se oficiază arta. Recitalul combinat al lui Evandro Rossetti și Valeriu Sterian a găsit după pauză pe spectatori tot mai prinși de vraja muzicii și poeziei. Mai întîi, Evandro Rossetti a prezentat uluitorul său **Cozma Răcoare**, pe versurile lui Nicolae Labiș. Adrian Păunescu a recitat împreună cu sala poemul său **Lumină ! Luptă ! Libertate !**, după care cei de pe scenă și cei din sală ca o dovadă a convingerilor comune au cîntat împreună **Trăiască România !**, noul cîntec al lui Nicu Alifantis și Adrian Păunescu: „Sîntem, de e nevoie, o țară de soldați, / Sîntem, de e nevoie, un lanț de munți Carpați, / Durerea țării noastre făcută-i să ne doară. / Ne place libertatea ca oameni și ca țară. / Și soarele dreptății să lumineze sfînt / O țară-n roșu, galben și-albastru pe pămînt. / Aceasta-i viața noastră, aceasta ni-i tăria, / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul!". Evandro Rossetti a cîntat apoi un **Cîntec pentru România**. Tot el a interpretat o compoziție din repertoriul internațional, **Vado via.** Valeriu Sterian și-a dezvăluit deplinul talent în **Antirăzboinică, Educație prin cîntec, Amintire cu haiduci, Cu iubirea de moșie, Cîntec** (versuri de Șt. O. Iosif). Victor Socaciu a început cu **Dona, Dona** și a terminat cu **Oltul.** Între ele n-a mai fost nici o altă melodie, dar cele executate au confirmat încă o dată că tînărul interpret poate cu ușurință să cucerească simpatia sălii. Venit după spectacolul cu piesa **Răceala**, Florian Pittiș s-a încălzit foarte repede, astfel încît la solicitarea sălii a rostit o tabletă amuzantă de Radu Cosașu precum și o fabulă de Ion Dogar Marinescu. Tot el „a jucat" **Lordul John** de George Coșbuc, interpretat de Mircea Vintilă. Dealtfel, tot ce a făcut în continuare acest reprezentant de seamă al muzicii tinere de la noi, atît în **Mielul** cît și în **Hanul lui Manuc** (versuri de Adrian Păunescu), **Bade Ioane** (versuri de T. Arghezi) a fost de domeniul perfecțiunii. Astfel încît atunci cînd a început să cînte **Pămîntul deocamdată**, întreaga sală l-a acompaniat, ca un semn de prețuire pentru valoroasa lui artă, ca un semn de omagiu pentru arta generoasă în idei și sentimente promovată de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar. Aceasta a fost ultima clipă a spectacolului din seara zilei de 16 mai, spectacol plin de învățăminte și pentru membrii cenaclului dar și pentru spectatori, despărțirea unora de ceilalți însemnînd cu siguranță doar răgazul pe care și-l iau uneori oamenii ca să-și pună ordine în gînduri și sentimente, pentru a se reîntîlni apoi pentru o prietenie trainică și de substanță. Toți cei care au fost prezenți în Palatul sporturilor și culturii — cunoscut și sub numele de Sala polivalentă — au asistat la modul în care un public mai puțin obișnuit cu exigențele unei manifestări artistice de anvergură a fost, cu încetul, captat, subjugat pe deplin ideii de cenaclu, ideii de poezie și muzică tînără, răsplătind cu îndelungi aplauze strădania actorilor și cîntăreților. A fost, încă o dată, un prilej de a înțelege că arta de inspirație revoluționară, promovînd principiile partidului și statului nostru, vorbind cu căldură omenească, de la inimă la inimă, poate să cîștige o colectivitate, indiferent de gradul ei de pregătire artistică. A fost din nou un prilej de a demonstra vigoarea și prospețimea mesajului transmis de membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, care numără printre ideile sale scumpe și pe aceea de a se adresa tuturor oamenilor, indiferent de pregătire și vîrstă, indiferent de naționalitate, pentru că toți ne întîlnim în sentimentul de dragoste față de România de ieri, de azi și de mîine, în dragostea față de cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care veghează necontenit ca libertatea și independența poporului nostru să fie o realitate de zi cu zi.

GEORGE ARION ■

Programul cenaclului nostru

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, va avea o nouă întîlnire cu publicul din Capitală luni, 23 mai 1977, orele 18. Biletele s-au pus în vînzare la Teatrul Național ale cărui case sînt deschise zilnic între orele 10–18. Au prioritate la cumpărarea biletelor cei care păstrează tichetele distribuite în Noaptea de primăvară a tineretului bucureștean, desfășurată pe data de 9 aprilie. În ceea ce privește programul de perspectivă, anunțăm că duminică, 29 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi prezent la marea serbare populară de la Costești – județul Hunedoara, unde își invită toți prietenii. În prima jumătate a lunii iunie, cenaclul se va strădui să onoreze invitația Comitetului județean U.T.C. Vaslui de a susține spectacole la Vaslui, Bîrlad și Huși.

Doru Stănculescu sau amplitudinea muzicii tinere

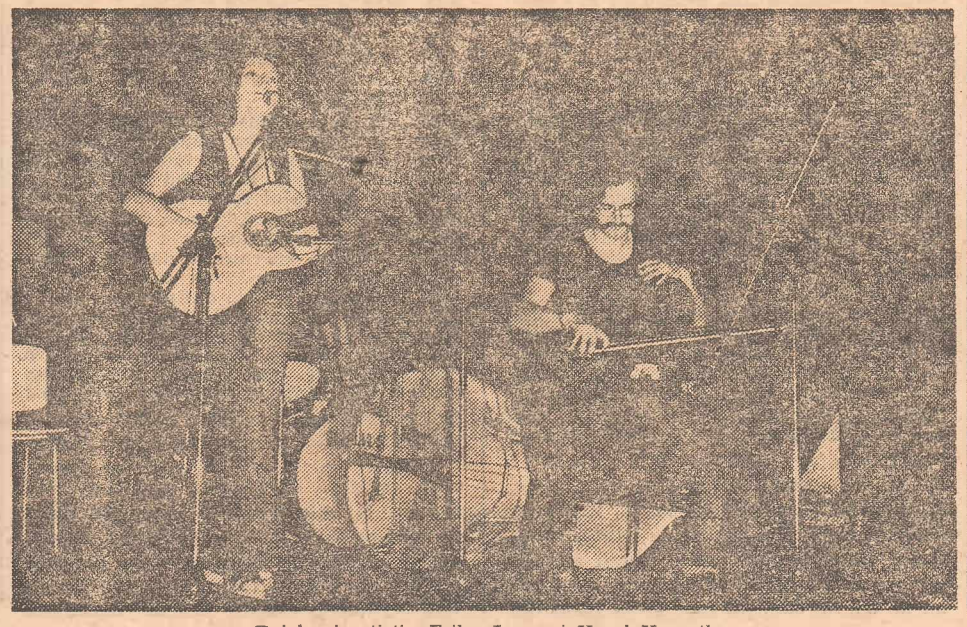

Doi buni artiști : Erika Jozsa și Karol Horvath

Vali Șerban, un debutant care confirmă

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Un grup de absolvenți ai Facultății de geografie, promoția 1977, am efectuat o excursie de 3 zile în masivul Ciucaș-Zăganu, alegînd drept bază de plecare bine utilata cabană „Muntele Roșu". Ajunși aici în ziua de 3 mai, în jurul orei 11.50, am solicitat cabanierei Maria Pădure 14 locuri în cabană. Motivînd că la acea oră camerele sînt încă în dezordine după zilele de 1 și 2 mai, mi-a promis locurile cerute pentru orele 17. Am stat cinci ore afară, iar la ora respectivă am venit din nou la cabaniera Maria Pădure ; de data asta purtarea dînsei a fost incalificabilă. Folosind cuvinte jignitoare la adresa studenților „puși doar pe petreceri, cîntări și băutură", a refuzat să ne dea locurile solicitate, sfătuindu-ne să dormim „în pădure, că doar a venit vara". La protestele noastre energice dar foarte politicoase, cabaniera, secondată de soțul dînsei, a continuat o vreme să ne jignească; după tatonări și parlamentări penibile am obținut cele 14 locuri, dar nu în cabană ci în căsuțe neîncălzite. Ba, mai mult, ne-au dat aceste locuri obligîndu-ne să consumăm hrană de la cabană. Considerăm că purtarea cabanierei Maria Pădure față de grupul nostru, față de turiștii care vor mai vizita cu siguranță dotările cabanei „Muntele Roșu" este cel puțin condamnabilă. Avem convingerea că organele competente nu vor întîrzia să ia măsuri energice pentru înlăturarea acestei situații (În numele grupului semnează **Constantin Popa**, Complexul studențesc Grozăvești. București, sectorul 7)

Mă numesc **Borcea Constantin** și sînt angajat ca fierar betonist în cadrul Șantierului III al Trustului de construcții Brașov. Am participat împreuna cu alți tineri constructori la data de 19 iunie 1976 la Olimpiada tinerilor constructori, faza pe județ, unde am ocupat locul I, iar fratele meu, Ioan Borcea, locul III. Prin adresa trimisă de Comitetul județean al sindicatelor și Comitetul județean U.T.C. eram gratificați cu cîte un bilet la mare, prin sindicat. La comitetul sindicatului din T.C. Brașov tovarașul Gheorghe Diaconu, președintele sindicatului, ne-a spus că nu are cum să ne asigure aceste bilete. De la Comitetul județean U.T.C. — în urma intervenției noastre — am fost trimiși din nou la comitetul sindicatului de la trust. Lunile au trecut, acuma trece și anul și nu s-a rezolvat nimic. Cum să mai interpretăm o asemenea atitudine?

Aflat, împreună cu soția, în stațiunea Sovata, ne-am bucurat împreună cu ceilalți cetățeni veniți la odihnă în stațiune cînd am vazut afișele ce ne anunțau în seara zilei de 24 februarie un spectacol de excepție. Și era firesc să credem aceasta din moment ce pe afișe figura numele ilustrului iluzionist Josemm. Dar, amară dezilu-zie: spectacolul — dacă se poate numi astfel! — a fost susținut de trei membri ai unei trupe numite... Alexiny, aflați într-o înaintata stare de ebrietate. Lăsînd la o parte costul biletului, deloc neglijabil (10 lei — ștampilat pe o fițuica ordinară, și din care vă alatur un exemplar), ne întrebăm: cine permite unor astfel de „trupe" să strice buna dispoziție a oamenilor aflați la odihnă? Pentru că, realmente, tuturor celor care am fost în sală, acest „spectacol" ne-a lăsat un gust amar. **(Ion Crotoru)**

Vă facem invitația de a vizita așa-zisa „stație" de parcare a mașinilor din strada Poiana Narciselor, situata în spatele blocurilor de locuințe din strada 13 Decembrie: sus-numita stație este situată de ani zile pe un maidan plin cu gropi, nisip, pietroaie, fiare vechi, o crescătorie veritabilă de pisici și loc de joacă pentru anumiți copii lipsiți de supraveghere care aduc de multe ori deteriorări mașinilor parcate. În plus, într-o parte a acestui teren a căzut un zid de la o casă veche, producînd stricăciuni unor automobile, continuînd să rămînă și azi un pericol pentru cei ce trec pe acolo. Pentru parcarea pe acest maidan se percepe o taxă de 60 lei lunar pentru fiecare mașină, probabil că instituția care tutelează această parcare este preocupată numai de planul de încasări, cine este dator însă să se ocupe și de bunele condiții în care trebuie să aibă loc o parcare cît de cît civilizată? Este firesc că au apărut table și lanțuri marcînd locuri de parcare stabilite cu de la sine putere de către anumite persoane, că personalul de aici își face de cap. Mai menționăm că acest loc este singurul neasfaltat din perimetrul Pieței Palatului, este inadmisibil ca pe un astfel de loc central să domnească o astfel de stare de fapt. (În numele unui grup de locatari, semnează **G. Constantinescu**, București).

Trece o nouă primăvară și înfloresc iar salcîmii pe autostrada București—Pitești. Cei ce au trudit la înălțarea acestui monument pe orizontală, amintindu-și de zilele și nopțile șantierului de altădată, simt la un moment dat un gust amar. Acest obiectiv de investiții a fost dat în folosință cu circa doi ani înainte de termenul prevăzut; pentru astfel de cazuri, legislația prevede acordarea unor recompense. La timpul potrivit s-a întocmit documentația pentru calcularea fondului de recompense și repartizarea sa între executanți. Conducerea M.T.Tc. a aprobat această documentație — prin referatul din 1975 — iar beneficiarul — Direcția de drumuri și poduri București — în scopul deschiderii finanțării, a depus documentația la sucursala județeană Ilfov a Băncii de investiții. De atunci au trecut doi ani, iar documentația respectivă nu a fost încă admisă din motive care ne sînt necunoscute. De aceea, cînd trec primăverile și înfloresc din nou salcîmii pe autostradă, simțim un gust amar în șirul dulce al amintirilor. (Ing. **Gheorghe Neguț**, fost angajat la șantierul autostrăzii București—Pitești, București)

Primim din partea U.G.S.R., Consiliul municipal Ploiești :

„Ca urmare scrisorii primite la redacție din partea unui grup de angajați de la întreprinderea carotaj și perforare Ploiești, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm: din analiza întreprinsă la Stația de utilaje și transport a Trustului de construcții industriale în petrol, a rezultat că la această unitate este montat un circular pentru debitat țeavă extragroasă, depus într-o zonă din apropierea birourilor de proiectare ale întreprinderii de carotaj și perforare. Distanța relativ mică și frecvența ridicată a zgomotului produs de acest utilaj poluează fonic întreaga zonă, inclusiv a întreprinderii care îl folosește. Pentru a proteja angajații împotriva frecvenței mari emise de această sursă de poluare, împreună cu ing. Vasilescu Gh., directorul întreprinderii carotaj și perforare, ing. Duca Ion, directorul I.T.A.U., și inginer mecanic șef de la I.T.A.U., Spînu Ion, după o cercetare prealabilă a modului de amplasare a acestui circular, am convenit să fie aplicată o protecție antifonică. ...astfel că sursa de poluare va fi înlăturată".

Am trimis pe data de 10 octombrie 1976, prin C.F.R., un vagon cu pepeni din stația Tulcea cu destinația Piatra Neamț, Vagonul a ajuns cu o întîrziere de 8 zile, astfel că marfa, fiind perisabilă, s-a stricat în întregime. În urma anchetei făcute la fața locului de către organele competente din Piatra Neamț, s-a întocmit un dosar care a fost înregistrat cu nr. 609/986 col — 1976, și depus la Regionala C.F.R. Iași la 20 octombrie anul trecut. De atunci au trecut mai mult de șase luni, timp în care regionala amintită era obligată că rezolve cazul, adică să mă despăgubească. În toată această perioadă de timp am insistat pe lîngă Regionala C.F.R. Iași, mai exact pe lîngă serviciul comercial, precum și la Direcția generală C.F.R. București și Regionala București, de unde nu m-am ales decît cu promisiuni. Regionala C.F.R. Iași mărturisește că ar plăti despăgubirile cuvenite, însă dosarul se află la Regionala C.F.R. București încă din luna noiembrie, aceasta din urmă fiind și ea implicată în întîrzierea vagonului. Ce e de făcut? **(Culică Nicolae**, Tulcea)

Cel mai nou cartier al municipiului Cluj-Napoca, Mănăștur, tinde să devină una din zonele cele mai populate ale orașului. Limita orașului vechi, a cărui suburbie era satul Mănăștur, se termina printr-un apendice de uliță mai puțin îngrijită, cu case mici, neigienice; în locul acestui umbrit vestigiu a apărut un bulevard modern, cu blocuri noi, concurînd cu oricare din arterele centrale ale municipiului. Ne întrebăm — și se întreabă aproape toți locuitorii — de ce se mai numește încă strada Lingurarilor ? Niciodată, nimeni nu a avut pe aici o asemenea îndeletnicire, iar numele i s-a dat într-un timp îndepărtat, în mod peiorativ. Această denumire nu sună deloc a cartier nou, cu atît mai mult cu cît dispunerea unor adrese duce la încurcături: pe partea stîngă, de pildă, blocurile sînt numerotate D 122, 124, 126, iar vizavi, Lingurarilor 7, bloc J 6; trebuie spus că pe stradă mai există un edificiu cu numărul 7, unde se împotmolesc scrisorile de la celălalt Lingurarilor 7. Întrucît păstrarea denumirii actuale nu are nici o legătură cu tradiția locurilor — și nici mai ales cu fizionomia noului cartier — solicităm găsirea uneia mai potrivite, mai în spiritul timpurilor noastre. **(Valeriu Varvari**, Cluj-Napoca)

Primim din partea Asociației locatarilor nr. 1 Caransebeș, str. Cazărmii nr. 9, județul Caraș-Severin :

„Vă rugăm să ne ajutați, prin publicare, rugînd cititorii care au cunoștință de **domiciliul actual și locul de muncă** al inginerului silvic **VIOREL BÎRJOVEANU**, născut la data de 9 noiembrie 1936, fiul lui Gheorghe și Maria, în satul Bogata de Sus, județul Cluj. Cel în cauză este datornicul nostru cu suma de 1 358,55 lei, conform sentinței civile nr. 395/1975 a Judecătoriei Caransebeș, drept prestații de servicii pentru un apartament cu două camere în orașul Caransebeș... pe perioada 1 februarie — 31 decembrie 1974, beneficiind de ele fără să plătească nimic, iar în luna august 1975 a părăsit localitatea fără urmă, sustrăgîndu-se în mod conștient de a plăti suma datorată, iar noi în momentul de față sîntem păgubiți cu suma de mai sus".

Din autogara orașului Huși, județul Vaslui, pleacă zilnic 30 de curse și sosesc alte 30, deservind 105 localități ; unele dintre acestea au trasee de cursă lungă, ca de exemplu : Huși — Vaslui — Bacău — Gheorghe Gheorghiu-Dej și retur, Huși — Roman — Piatra Neamț și retur, Huși — Iași etc. Sala de așteptare, nu prea mare, creează înghesuială la singura casă de bilete, astfel că numeroase persoane stau afară, pe scări sau trotuar. Nu există ghișeu de informații, nu toate cursele pleacă cu regularitate, și dat fiind că plecarea tuturor acestor curse se face din mica piațetă a bisericii Sfîntu Gheorghe — unde nu există nici măcar urmă de peroane — vă puteți imagina ce vacarm există aici permanent. Nefiind nici un fel de adăpost, ești obligat să stai sub cerul liber, în arșiță, ploaie sau zăpadă. De asemenea nu există nici un difuzor care să anunțe plecările și sosirile curselor. Așa că dacă nu stai afară în piațetă riști să pierzi autobuzul, sala de așteptare, chiar și așa mică cum este, devenind practic inutilă. Șoferii permit intrarea în autobuze cu cel mult cinci minute înainte de plecare, și rezultatul este ușor de bănuit : îmbrînceli, nervi irosiți în van etc. Nu e bine. (În numele unui grup de călători semnează **I. Lutescu**, Huși)

Sînt elev și totodată un pasionat cititor de carte. De multe ori am apelat la librăriile „Cartea prin poștă". Am apelat și la librăria „Cartea prin poștă" Suceava, căreia i-am trimis o listă cu cărțile dorite, dar care, contrar așteptărilor, mi-a trimis nu una din cărțile aflate pe listă, ci mi-a trimis cinci (5 !) volume care nu erau solicitate de mine, cu alte cuvinte librăria și-a desfăcut cărțile nevîndute pe contul meu. Am primit astfel un colet de cărți în valoare de 77 de lei ; și am făcut greșeala de a primi pachetul și de a achita suma de mai sus fără să verific conținutul, crezînd în corectitudinea celor din Suceava, întrucît pînă atunci primisem mai multe colete cu cărți de la București, Iași, Ploiești, colete în care întotdeauna se aflau cărțile pe care le cerusem. Mai tîrziu le-am trimis o scrisoare celor de la librăria suceveană în care îi rugam să îndrepte greșeala făcută și să primească înapoi coletul cu cărțile care nu-mi erau necesare. La scrisoare nu am primit nici un răspuns, probabil pentru că pomenisem în încheiere că dacă în termen de cîteva săptămîni nu-mi comunică nimic, mă voi adresa organelor centrale de presă. Iată că am fost nevoit s-o fac. **(Ioan Surducan**, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Bacău)

Vă rugăm să reproduceți în paginile revistei această fotografie din care rezultă lipsa de responsabilitate pe care o manifestă conducerea magazinului „SUPER-COOP" din Sebeș, strada M. Kogălniceanu, care a ocupat cu ambalaje circa 100 metri pătrați din spațiul verde, distrugînd 4 pomi și 10 trandafiri ; în pofida nenumăratelor noastre sesizări, depozitarea s-a extins și pe trotuarul din fața blocului 52. Mai precizăm că am cerut ca aceste ambalaje să fie depozitate peste drum, într-un spațiu impropriu agriculturii și unde nu s-ar afecta spațiul verde dintre blocuri și nici estetica acestuia, dar degeaba. **(Nicolae Păduraru**, președintele asociației locatarilor nr. 2, Sebeș, Alba)

Cititorii ne sesizează

● **Victoria Badea**, comuna Izvoare — Dolj: absolventă a Liceului economic de contabilitate și comerț din Craiova, promoția 1975—1976, primește repartiție în comuna Izvoare, de unde este de fel ; aici însă primește negație sub motiv că nu există posturi de contabili în schemă ; este firesc să se întrebe : dacă nu există astfel de posturi pentru ce i s-a mai dat repartiție ?

● **Nicolae Alexandru**, Cîmpulung Muscel : la magazinele GOSTAT, Aprozar și alimentare ambalajele produselor solicitate de cumpărători se plătesc separat, cumpărătorii fiind astfel nevoiți să facă practic, de multe ori, două plăți pentru același lucru ; crede că s-ar putea găsi totuși o altă modalitate, mai simplă, care să vină în întîmpinarea unui comerț mai civilizat.

● **Gheorghe Grecea**, Bacău : începînd de anul trecut, postul său telefonic avînd numărul 15042 funcționează complet brambura — formezi un număr, răspunde altul, nu face apel, răspunde ocupat celor care îl solicită fără a fi ocupat de fapt etc. ; această situație se întîmplă și la vecinii săi de bloc : strada Gării nr. 54, bloc C 3.

● **Vichente Tudorescu**, Brezoi-Vilcea, și **Elena Brăileanu**, Botoșani : sesizează incorecta distribuire a apei calde în blocurile de locuit.

● **Traian Georgescu**, București : pe strada Rondă, în dreptul numărului 8, există de mai mulți ani un loc viran ; așa cum se află, neîngrădit, terenul aduce a maidan ; propune ca pe acest loc să se amenajeze un spațiu verde sau un teren de joacă pentru copii.

● **Mihai Ungureanu**, Bacău : pe insula de agrement amenajată de către edilii orașului se pot petrece momente de reală destindere într-o plăcută ambianță, locul beneficiind de cabine, bănci, dușuri, chioșcuri bine aprovizionate cu de toate, debarcader cu șalupe și bărci, toate întreținute exemplar ; necazul este însă acela că de la o vreme grupuri de tineri de profesie incertă au transformat terenurile de odihnă și relaxare în veritabile stadioane de fotbal, spulberînd mîncarea celor așezați la iarbă verde, lovind copiii cu mingile, obraznici și scandalagii ; cineva ar fi dator să ia măsuri să curețe locul de asemenea neaveniți.

POȘTA REDACȚIEI

Asociație de locatari — Bacău. Costul lucrărilor de întreținere și reparații la instalațiile de încălzire centrală și hidrofor, precum și ale încăperilor în care acestea funcționează se repartizează proporțional cu numărul persoanelor care folosesc aceste părți și instalații comune.

Mariana Dumitru — Cluj-Napoca. Vi se poate aproba cererea de schimbare a dispoziției de repartizare de către comisia centrală de repartizare, dacă aceasta o cereți în termen de un an și prezentați următoarele acte : a) negația de la locul de muncă unde ați fost repartizată ; b) oferta de post (catedră) de la locul de muncă unde doriți să funcționați (ambele vizate de organele tutelare) ; c) cererea cu motivele care impun schimbarea acesteia, precum și dispoziția de repartizare, în original.

Gheorghe Breharu — Gherla. Ne pare rău, articolul ne-a sosit prea tîrziu.

Mihai Buliga — Suceava, și **Radu Ristache** — București. Adresați-vă Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale din cadrul Ministerului Muncii.

Vasile Timofte — Piatra-Neamț. Nu puteți beneficia de spor pentru acord global, întrucît nu efectuați controlul interfazic și nici nu participați efectiv la realizarea produselor finite, iar retribuirea o aveți în conformitate cu prevederile articolului 41 din legea 57/1974.

Neculai Niță — Roman. Scrieți-ne la ce întreprindere lucrați.

Axina Givan — Bistrița Bîrgăului. Litigiul pe care îl aveți cu fratele îl puteți soluționa adresîndu-vă procuraturii locale.

Dumitru Barbu — Răcari. Nu puteți pretinde unele drepturi de la C.A.P. atîta timp cît dumneavoastră sau vreun membru al familiei nu ați lucrat nici o zi în cooperativă.

Alexandru Constantinescu — București. Ne-ați trimis o scrisoare confuză. Reveniți.

Colectiv asistente medicale — Iași. Sporul de periclitate în unitățile sanitare se acordă de către conducerea colectivă a unității, personalelor și locurilor de muncă, conform regulamentului nr. 294/1975 și în limita numărului de locuri aprobate de către Comitetul Executiv al Consiliului popular județean.

MARGA NEDELEA ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Însoritul Arminden al anului centenar al independenței patriei noastre i-a găsit pe membrii Ansamblului folcloric „Săbărelul", al Casei de cultură a orașului Buftea, mesageri în agora trimilenarului Efes, pe meleagurile Turciei, vestit centru cultural și comercial al antichității greco-romane, ca participanți la cea de-a XIV-a ediție a **Festivalului internațional de folclor de la Efes.** În dimineața zilei de 28 aprilie a.c., cei 32 de soli ai folclorului românesc au plecat cu autocarul din orașul Buftea spre malurile însorite ale Mării Egee cu dorința expresă de a face cunoscute noi frumuseți ale cîntecului și dansului popular de la Dunăre și Carpați pe meridianele lumii. Opt perechi de dansatori, opt componenți ai orchestrei de muzică populară și trei soliști vocali români mergeau în Turcia să-și etaleze talentul și arta interpretativă într-o confruntare internațională de tradiție.

La concursul propriu-zis, pe lîngă cele patru formații de muzică și dansuri populare ale țării gazdă, au mai participat formația studențească a Universității Maria Sklodowska Curie din R. P. Polonă, o formație italiană din Castel Nuovo di Lago, regiunea Umbria, și formația noastră, care a prezentat „Suita ilfoveană și muntenească", „Suita bănățeană", „Suita moldovenească", „Suita olteneasca", dansul ardelenesc „Sucitoarele" și „Călușul", bucurîndu-se de un deosebit succes și de elogioase aprecieri din partea juriului, care a acordat trofeul festivalului — o superbă statuetă de circa 30 cm înălțime și 1,5 kg greutate, din aur, reprezentînd-o pe zeița Artemis — ansamblului folcloric „Săbărelul".

Cele șase spectacole date de formația română în zilele de 30 aprilie, 1, 2 și 3 mai au impresionat milioanele de spectatori, telespectatori și auditori. În ziua de 1 Mai, cînd s-au decernat premiile, amfiteatrul antic de la Efes a răsunat de aplauzele și uralele celor peste 40 000 de spectatori, fermecați de frumusețea dansului și cîntecului prezentate de formația pregătită de profesorul Valentin Zamfirescu, de orchestra casei de cultură, condusă de Vasilică Alexandru și Ștefan Emil, și de soliștii vocali și instrumentiști Elena Dincă, Paulina Ilinca, Gheorghe Niculae, Florian Andreescu — nai, Ion Stoica — țambal și Emil Ștefan — vioară. „Ciocîrlia", interpretată de Emil Ștefan și melodia „Bilibom", prezentată în limba turcă de Elena Dincă, au ridicat spectatorii în picioare, aclamațiile continuînd minute în șir.

Trofeul Festivalului internațional de folclor de la Efes, înmînat de către primarul orașului, Ahmet Ferahli, conducătorilor delegației române — Paul Niculescu, secretar adjunct al Comitetului orășenesc de partid și Dumitru Bobei, directorul Casei de cultură Buftea — reprezintă al treilea succes al ansamblurilor din țara noastră la aceste întreceri, el mai fiind cucerit în 1971 de către Ansamblul folcloric din Scornicești și în 1975 de Ansamblul folcloric „Dunărea", din orașul Giurgiu. **(Mihai Ion-Cetină** — Buftea)

realitatea

La Broşteni, pe Bist

Creangă-copilul duc spre

(Urmare din pagina 1)

1866 e în picioare şi azi, nu departe de centrul civic al aşezării. E o clădire bizară, emancipată arhitectonic de sursa locului, plutind totuşi pe orbita ei, ca şi un corp ieşit din gravitaţia terestră. Construcţie din lemn, ca toate cele arhaice de prin jur, dar într-un stil ca de „chalet" elveţian, împodobită cu un turn înalt, ascuţit, din care un clopot, în zori, îşi trimitea dangătul peste ape, chemîndu-şi micii clienţi la ceasul cărţii. Restaurată, ea adăposteşte şi astăzi copii ai claselor I—IV, fiind una din cele 20 de instituţii şcolare ale Broştenilor (13 grădiniţe, 6 şcoli, 1 liceu industrial cu profil minier). E în picioare, la o zvîrlitură de băţ de şcoala cu turn, şi bisericuţa de lemn, durată în veacul al XVIII-lea, o podoabă a văii Bistriţei. Între şcoala cu turn şi bisericuţa-podoabă, intimă ca o incintă domestică, surizătoare ca o casă ţărănească de munte, se deschide, străluminat de undele Bistriţei, printre case bătrîne şi pajişti de flori alpine, drumul spre locul bordeiului Irinucăi. Din bordei n-a mai rămas nimic, e numai locul, înţărcuit de edilii de azi ai satului, care-au găsit de cuviinţă să aşeze aici şi-o piatră ciclopică, aidoma celei cu care Nică şi cu Dumitru, fiul moşului David, sătui de rîie şi de mizerie, au prăvălit în nefiinţă cocioaba gazdei. Ca şi dascălul Nanu, Irinuca n-are urmaşi în sat. A lăsat însă în urmă-i o poveste, o adevărată poveste, complicată, stufoasă, sucită şi palpitantă, o mică şi absurdă istorie a vieţii oamenilor ir Broştenii de altădată, sat care, prin izolarea lui între munţi silhui şi păduri bătrîne, s-ar fi crezut, cum încă mai cred şi astăzi vizitatorii, a fi fost pînă nu demult o vatră patriarhală, vieţuind într-un timp etern, în acord cu cosmosul, deci cu neclintirile zodiilor, deci scutită de întîmplări sau convulsii ale destinului. Catrina, fata cea „lungă şi slută" a Irinucăi („...de-ţi era frică să înnoptezi cu dînsa în casă"), personaj enigmatic, impalpabil, fără volum, capricios şi bizar ca şi vîntul în pagina „Amintirilor", este de fapt, în viaţa de mai tîrziu, adică după ce iese din pagină şi-şi croieşte destinul propriu, un personaj de apăsată fizionomie, cu o plastică de figură balzaciană. Fata cea slută se mărită de tînără cu un Dîrje, dar farmecele-i nebănuite de Nică sînt preţuite, pare-se, nu numai de soţ, ci şi de alţii, printre care se află şi-un turc, un anume Huşcet sau Huşut, găzduit o vreme în casa lui Dîrje. Progenitura Catrinei e tot o fată, Doichiţa, ce nu seamănă mă-si, nici tatălui, ci acelui Huşcet sau Huşut. Turcul moare, lăsînd în mîna Catrinei un sac cu galbeni. Galbenii sînt bine ascunşi de slută, care nu-i spune nimic bărbatului. Doichiţa însă miroase ceva. Măritată cu un Toader Moglan, ins abraş, cu singe aprins, neam de haiduc (haiducul Moglan, celebru pe valea Bistriţei în al XVIII-lea veac, fiind cel pe cheltuiala căruia s-a făcut bisericuţa de lemn), Doichiţa rămîne repede văduvă, Toaderul ei fiind ucis de un soţ gelos, care-l prinsese tîrcolindu-i nevasta. Doichiţa aceasta nu-i prea frumoasă, e lungă şi slută ca maică-sa şi se uită cruciş, ca şi turcul Huşcet sau Huşut. E însă o „partidă", zvonuri despre comoara turcului, întreţinute chiar de ea, de Doichiţa, începînd a umbla tot mai aprins prin sat. Drept care se mărită a doua oară, cu un plutaş de pe Bistriţa, Constantin Lionte Erhan, fire la fel de aprigă, ajuns din plutaş plăieş, în urma căsăpirii unor turci, şi, ca şi Toader Moglan, un mujeratic. Abia o ia pe Doichiţa că se încurcă cu alta, cu o Ileană, neconsimţînd să revină acasă decît în schimbul averii turcului. Doichiţa o imploră pe maică-sa să-i dea nişte galbeni, dar Catrina refuză. Catrina trăieşte în vechiul bordei, refăcut şi cîrpit după isprava lui Creangă, într-o lucie sărăcie, mai mult postind decît mîncînd şi, chioară de-un ochi, veghează strașnic cu celălalt, păzindu-şi comoara. Aude zvonuri poate nu neîntemeiate, că fiică-sa şi mujeraticul ginere vor s-o prade, drept care într-o noapte, iarna, îşi îngroapă galbenii în grădină. Ninsoarea şterge urmele şi, primăvara, baba nu-şi mai găseşte ascunzătoarea. E convinsă că fiică-sa şi cu Lionte au prădat-o. Se-apucă să-şi ascută un cuţit, cu care să-i ucidă pe amîndoi, în timp ce Doichiţa, cu alt cuţit, umblă prin sat după Ileana, neizbutind însă s-o taie, sfîşiindu-i numai cojocul. Povestea, de aici încolo, se încîlceşte, comoara nu-i găsită nici de Catrina, nici de Doichiţa, nici de Lionte, întregul mecanism al blestemelor şi cuţitelor care fulgeră funcţionează în gol, printr-o fără noimă automatică a reacţiilor, odată ce miza galbenilor a devenit iluzorie, Doichiţa şi Lionte dispar din scenă (au murit oare de moarte bună, au fost ucişi ?), Catrina Dîrjoaia moare în 1913, în vîrstă de 94 de ani, într-un bordei care cade pe ea, dar pe care nu-l părăseşte nici zi, nici noapte, păzind o comoară care-a fugit sub pămînt. Totul se termină în absurd, dovedindu-se că între existenţă şi absurd, într-o epocă nu tocmai îndepărtată, era mai puţin de un pas, că existenţa acestor oameni cu mintea şi sentimentele răvăşite de sărăcie putea cuprinde absurdul în însăşi structura ei, sau, schimbînd unghiul, că absurdul nu era altceva decît existenţă, existenţă hipertrofiată pînă la absurd.

Străbatem, în dimineaţa de mai, un sat cu alte straie şi alte datini, cu alte privelişti, cu alţi oameni. „A străbate" Broştenii este un fel de a spune, comuna înglobînd, cum ziceam, zece sate, fiecare din cele zece, la rîndu-i, desfăcîndu-se în surprinzătoare arborescenţe, cu crînguri compacte de case ocupînd plaiurile alcătuite de meandrele Bistriţei şi ale afluenţilor ei, aglomerîndu-se la confluenţa torenţilor cu riul-matcă, apoi subţiindu-se, deşirîndu-se, răsfirîndu-se, spaţiindu-se, pierzîndu-se printre stînci, topindu-se în întunecime de codri, pînă cînd între o casă şi alta încap promenade de ceasuri lungi ale turmelor de mioare şi cirezilor de cornute mari. Satele se prelungesc cu colibele, stînele şi sălaşele de pe culmi, legate între ele doar prin boncănitul trîmbiţelor sculptate din brad trăsnit şi încleiate cu clei de răşină, cu care ciobanii, la ceas de amurg, îşi dau de veste, vestind că în ziua aceea urda şi caşul au fost făcute. Teritoriul Broştenilor ocupă 57 000 de hectare, din care 40 000 păduri. Adunate, drumurile din sate şi dintre sate depăşesc 100 de kilometri. Un sat ca Holda, despre care ne-a lăsat nişte splendide pagini Sodoveanu, e la 3,5 kilometri de centrul civic, dar altul, precum Dîrmoxa, e la 20 de kilometri. Pe orice vale de apă, pe orice uliţă cu meandre de apă, pe orice cărare de munte, privelişte este însă aceeaşi. Fără să te învîrţi în acelaşi loc, ai străbătut totuşi aceeaşi pajişte, aromată cu brazi şi cu lacrimă de izvoare, ai zburat din straturi de floare alpină în straturi de floare alpină, te-ai rotit, ca şi un cintec în jurul propriului său refren, pe un talger, scump, sunîndu-şi sunetele precum o zgardă de clopoţei : Bistriţa aurie. Călătoria, oprită aici, se prelungeşte în adîncime, în timp, trecînd din neţărmuritul geografic în cel istoric, cel însetat de privelişti şi fapte rare putînd să-şi coboare găleata, de la altitudinea locului, în vechime, pînă la prundul străfund al neamului, pînă la milul primar al vieţii lui. Prin munţii şi pe piraiele locului, la Cărpiniş, la Măguricea, la Holdiţa, la Balaban, sînt urme de vetre dacice, muntele Cristişor şi satul Dîrmoxa sînt toponimice la fel de vechi („Darmox" fiind o buruiană de leac cultivată de daci), iar pe plaiul dintre munţii Goia şi Hăcigosu e o piatră care se cheamă „Piatra scrisă", o stîncă acoperită cu nişte semne misterioase, ca un fel de inscripţie, în faţa căreia arheologii şi epigrafiştii rămîn pe gînduri. Un monograf al comunei, Mihai Florea (ţăran autodidact, vechi plutaş, fost secretar al organizaţiei de partid din Broşteni-sat), a lansat, acum cîţiva ani, înainte de a muri, ipoteza, astăzi în studiul specialiştilor, a unei scrieri de pe vremea tracilor. Toate marile întîmplări ale istoriei Moldovei, toate marile vilvătăi ce-şi propagă jăraticul de la tălpile timpului şi pînă azi, iau un reflex şi din Broşteni, sat mare şi vechi, cel mai vechi de pe valea Bistriţei, sat aşezat pe drumul de apă, la răscruce de codri, de munţi, de vînturi, de strategii, sat de plutaşi şi de tăietori de pădure, de ciobani şi de lotri, de haiduci şi plăieşi, cîndva moşie domnească, apoi moşie mînăstirească (dăruită de Ştefan cel Mare Voronetului), apoi moşie regală, sat peste care, din începuturi şi pînă mai ieri, bubuie, surd, un lung geamăt al vremii („...că nu sînt vremile sub cîrma omului"). Dar totul se isprăveşte în calm şi serafic, pe talgerul scump al văii Bistriţei, pe discul cu pulberi de flori şi praf de stele al unei privelişti ce se compune armonic, rotund, aceeaşi pe orice cărare de munte, pe orice vale de apă, pe orice uliţă cu meandre de apă.

Aceeaşi de veacuri, şi totuşi alta. La cîţiva ani după epopeea Bicazului a început cea a Broştenilor, în zona căruia s-au deschis mari exploatări miniere, pe vatra căruia, între copaci seculari şi case noi (multe din ele cu etaj), între ulîţe devenite autostrăzi, s-a ridicat un orăşel de blocuri, colonia minerilor, cuprinzînd, pînă la ora de faţă, peste 1 100 apartamente. În ele trăiesc vreo 4 500 de oameni, mineri, nevestele lor, copiii lor. Oameni veniţi din toată ţara, amestec de porturi, de graiuri, de element alogen, oameni veniţi aici cu o istorie a lor, cu o viaţă a lor, cu interese, dorinţe, pretenţii, preferinţe şi gusturi străine locului (un amănunt de culoare : lîngă asprele flori de munte s-au încetăţenit, cu drepturi legiferate de locatari în balcoanele şi grădinile blocurilor, oleandrul, irisul, regina nopţii), oameni veniţi cu zgomot, cu foarte mult zgomot (în zori, nu mai puţin de 50 de autobuze îi duc pe mineri la mine !), oameni veniţi, mai ales, cu o altă concepţie despre muncă şi existenţă, cu o altă mentalitate decît cea a satului Irinucăi, decît cea a plutaşilor, decît cea a ciobanilor. Infiltrarea unei astfel de lumi într-o lume ca a Broştenilor, în roca ei dură, arhaică, în tăcerile ei şi în neclintirile ei, a însemnat, ne spune primarul Emil Costache, „un roman", a însemnat pe durata deodată frenetică a acestor ani o naraţiune epică palpitantă, în care personaje, conflicte, evenimente se întreţes şi se întretaie în creşteri şi în descreşteri pline de tensiune, în etape de răspîntie ce modifică, la interval de sezoane, relaţiile din întregul tablou. Omul muntelui e tăcut şi retras, păstorul stă lîngă cer, lemnarul la fel, viaţa lor, rînduită după legi economice milenare, a căpătat o anume automatică, de unde spiritul refractar, rezistenţa la orice amestec de planuri, la orice tulburare de ape, la orice imixtiune. Incomunicabilitatea este o consecinţă firească a unor astfel de stări, oamenii circulă unii pe lîngă alţii ca universuri autonome, deşi, ca membri ai aceleiaşi familii (o singură, mare familie pe ambele laturi de munte, pe ambele ţărmuri de rîu), opun intrusului nu numai coerenţa de rocă a fiinţei lor, ci şi coerenţa de secole a fiinţei obştii. Dintotdeauna, flăcăii şi fetele broştenarilor s-au căsătorit în stirpea lor, în cuprinsul ei, ştiindu-şi neamurile pînă în veacuri vechi şi, pe orizontală, pînă la a noua spiţă. În ziua descinderii noastre la Broşteni (6 mai), primarul Emil Costache a oficiat măritişul Rozaliei Dorneanu, fată de-a locului, cu Marcel Fazekaş, şofer, născut aici, dar dintr-un tată venit de pe valea Mureşului. Veronica Dorneanu, mama Rozaliei, e o vestită cusătoreasă de ii şi fote, splendide fote în două culori, roşu şi negru, autoare (ca şi Rozalia, care i-a moştenit talentul) a acelor fascinante manuscrise pe pînză, cu hieroglife-motive încifrînd o întreagă istorie, ce transcendînd generaţiile a dat verticalitate, prin vreme, neamului. Tatăl mirelui e maghiar, a venit aici, ca mecanic de mină, în 1956 şi, aici,

Anchetă socială

„Mi-a spus că dacă dau examen la facultate cu un pachet descîntat în mînă, iau examenul. După ce am căzut, am desfăcut pachetul. Înăuntru era o ceapă!"

Există dosare civile sau penale pe care parcurgîndu-le, la vreo judecătorie, te simţi cuprins de indignare în faţa faptelor antisociale comise de inculpaţi, dar cele pe care le-am răsfoit recent, prin amabilitatea preşedintelui Judecătoriei sectorului 3 din Bucureşti, Păstorel Zugrăvescu, aparţin unei alte categorii, stîrnind mai puţină mîhnire şi mai multă hazlie compătimire, mai puţină indignare, doar cea firească sugerată de găinăria izolată a unora, şi mai multe zîmbete. Dosarele purtînd numerele 306 şi, respectiv, 598 din 1976, cu sentinţe definitive, se referă la „înşelăciuni în dauna avutului personal", înfăptuite — după cum se va vedea — pe bază de bani, de găini, de ţuică şi, mai ales, pe bază de naivitate. Naivitate împinsă pînă dincolo de orice limite, în capcana căreia au căzut o sumedenie de creduli, capabili să dea crezare „puterilor miraculoase" ale celor două ghicitoare implicate în dosarele amintite, pe numele lor Aurica Ioniţă şi, respectiv, Elena Cercel.

Cele două, unite nu doar prin „meseriile" practicate, ci prin numărul egal de clase elementare absolvite, corespunzînd cifrei 3, îşi făcuseră un renume din a ghici în cărţi, în ghioc, în cafea şi în alte alea, amestecîndu-se însă, atunci cînd gravitatea situaţiilor o impunea, şi în chestiuni mai complicate, cum ar fi intrările (garantate) la facultate, vindecările (asigurate) în boli mai mult sau mai puţin incurabile, împăcările (definitive) în căsnicii ameninţate şi aşa mai departe. Dar marea specialitate a escroacelor era „dezlegarea de argint viu", operaţiune firește mai obositoare şi pentru care tarifele impuse creşteau vertiginos, de la 10—15—20 de lei, plata unei şedinţe de ghicit, la 200-300-400 de lei sau chiar mai mult. Astfel, după cum am avut ocazia să citim în declaraţia unuia dintre martori, Aurica Ioniţă, 33 de ani, domiciliată în comuna Cernica, judeţul Ilfov, „după ce a ghicit în cărţi, i-a spus lui Gheorghe Pasăre că dacă nu va face farmece vor muri toţi din casă, pentru că un duşman al familiei a trimis argint viu prin cuţit (! !). A început să facă farmece cu un ac, cu nişte buruieni, cu un pahar de apă şi cu nişte maiouri ale copiilor... pretinzînd pentru asta 2 600 de lei". Pînă la urmă, sesizate, organele de miliţie au intervenit cu promptitudine, arestînd-o pe borfaşă, nu înainte însă ca „vrăjitoarea" să fi primit de la naiva familie Pasăre şi de la Ştefan Tudoran, aflat în vizită la cei de mai sus, barman de meserie, frumuşica sumă de 2 100 de lei !

Mai tînără şi deci mai neexperimentată, Aurica Ioniţă n-a reuşit să-şi extindă prea mult aria matrapazlîcurilor sale, fiind repede depistată şi, în urma judecării, condamnată la 1 an şi 2 luni închisoare, sentinţa definitivă. Elena Cercel însă, născută în 1922 în comuna doljeană Adîncata şi domiciliată în strada Elev Ştefănescu, numărul 45, sector 3, a practicat ghicitul, farmecele şi dezlegatul de urît ani şi ani, instanţa reţinîndu-i 13 (cifră cu ghinion ! !) infracţiuni recente, pentru care va avea de executat o detenţie de 2 ani. Deşi pentru „intervenţiile" mărunte Elena Cercel nu pretindea decît 15—20 de lei, în funcţie de buzunarul clientului şi de starea sa de spirit, se va dovedi că meseria de ghicitor, chiar dacă plasată în afara legii şi a regulilor sociale, nu e dintre cele mai nerentabile, percheziţia efectuată de organele în drept la domiciliul escroacei scoţînd la lumină vreo 75 000 de lei, numerar sau în cecuri, bijuterii în cantităţi însemnate,

...iţa aurie, urmele lui
...un mare şi frumos oraş

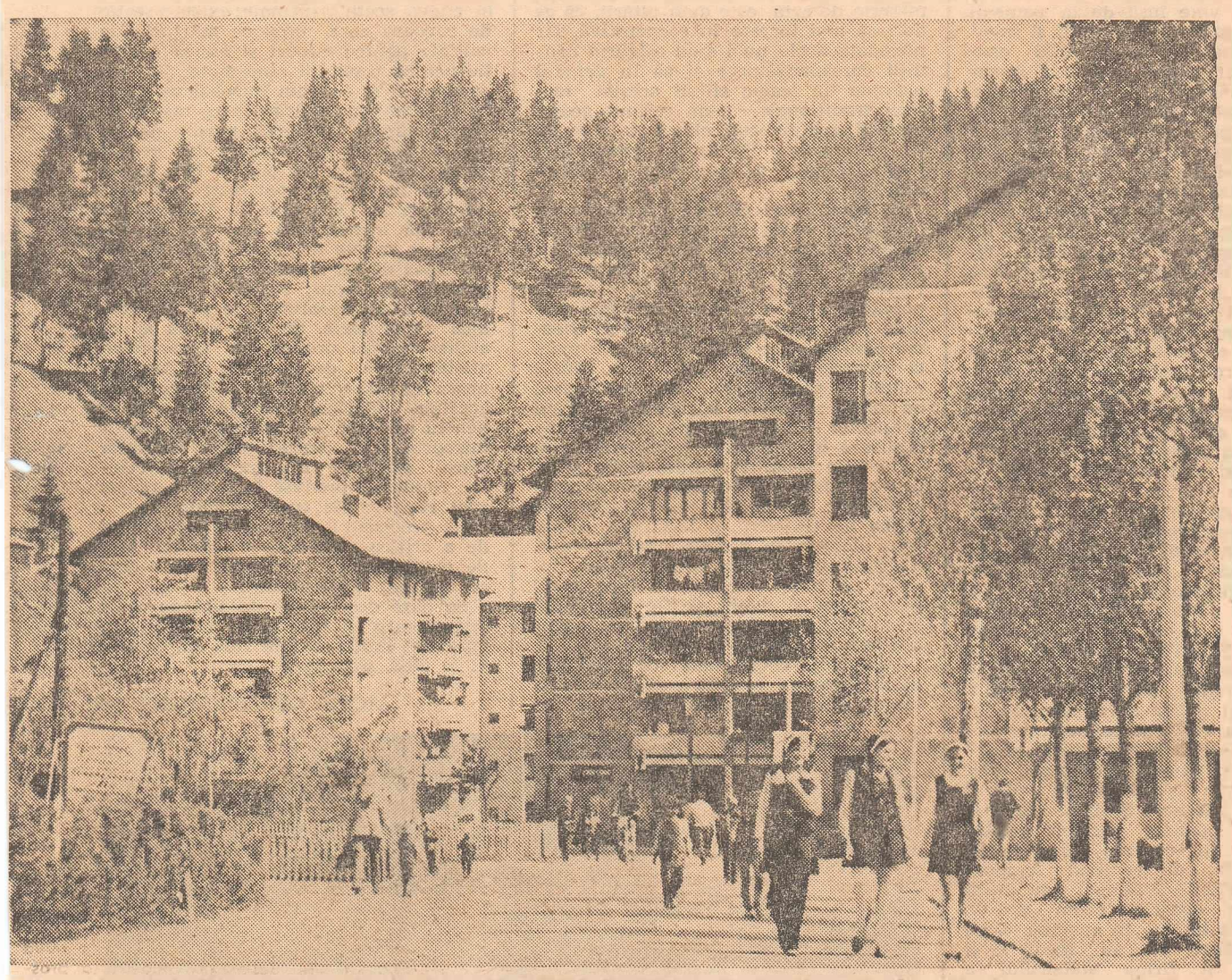

...-a însurat cu o broştenereasă, o fată ...din familia Cimpoeşilor, neam vechi şi ...estit, cu un străbun, Dumitru Cimpoeşu, ...erou-veteran de la '77, purtător de steag ...n Războiul Independenţei. Ca să se-a-...ungă la astfel de încuscriri (care, ne ...pune primarul, au fost în anii aceştia ...estul de multe), s-au mai petrecut nişte ...apte, prin care noii veniţi şi cei ai lo-...ului au devenit, treptat-treptat, o fami-...e, una simbolică, anticipînd-o pe cea de ...apt. In familia Cimpoeşilor, de pildă, ...eam de plutaşi şi crescători de vite, au ...părut minerii. Florin Cimpoeşu, un unchi ...l Rozaliei, a fost cel dintîi. Sute de broş-tenari, în aceşti ani, au devenit mineri, ieşind din matca vieţii lor strimte, atingînd cu gîndul, cu simţirea şi cunoştinţele alte zări (mulţi dintre ei chiar plecînd spre aceste zări, dobîndindu-şi calificarea în mine moderne ale Moldovei şi ale ţării), înfăptuind astfel o nouă sinteză, de esenţă mai vastă şi mai complexă, a vieţii lor, ce urcă şi din trunchiul tradiţiei, ei rămînînd aceiaşi oameni, crescînd în curtea casei vaci şi oi, dar care, de la un timp, acoperă orizonturi de muncă, de existenţă şi de cunoaştere ce se lărgesc mereu. Alţi broştenari, lucrători la pădure (pe raza comunei sînt două sectoare de exploatări forestiere), îşi reglează viaţa într-un acelaşi chip. Treptat, diferenţele dintre „cei vechi" şi „cei noi" se şterg. „Cei noi" locuiesc în blocuri, dar „cei vechi", renunţînd la casele mici, la colibele-jucării din bîrne, asemănătoare colibelor borealilor, în care părinţii intrau cocîrjîndu-se şi hibernau lîngă foc, îşi toarnă case cu etaj, cu terasă sau cu balcon, cu garaj pentru „Dacie" lîngă ieslea vitelor. „Cei vechi" şi „cei noi" se îmbracă la fel, mănîncă la fel, cumpără de la aceleaşi magazine (nu mai puţin de 39, de toate tipurile şi profilurile !), copiii lor învaţă la aceleaşi şcoli (printre care liceul industrial minier), florile din balcoane şi curţi răminînd aproape singurul indiciu exterior al obîrşiei. Locuitorii, vechi sau noi, s-au constituit de acum într-o familie, o mare familie de tip urban. Practic, în Broşteni nici nu mai sînt „ţărani", statisticile primăriei indicînd o proporţie de 99,3 la sută a populaţiei bărbăteşti ocupate în travaliul industrial. Sînt angrenate în acest travaliu şi femeile, soţiile minerilor, care lucrează confecţii într-o secţie de industrie locală. O familie, o mare şi omogenă familie urbană, cu tradiţiile ei constituite de-acum, în care s-au adus însuşiri, particularităţi, culori, accente, turnate toate într-o calitate nouă. Dealtfel, Broştenii va fi decretat, în acest cincinal, oraş, consfinţindu-se o realitate existentă încă demult.

Ce i-a unit, din începuturi, pe „cei noi" cu „cei vechi" a fost, peste toate, munca. Amarnic, cumplit au luptat cu piatra, de cînd se ştiu, aceşti broştenari, ca să scoată viaţă ! E de mirare cum au dăinuit aici, e de mirare cum, vremuiţi de atîtea urgii, de ape şi foc, de năvăliri şi războaie, de boieri şi de regi, au rămas neclintiţi să păzească o piatră !

Oamenii îşi păstrează şi îşi sporesc zestrea locului. La Holda, pe pîriul Căboaia, la cîţiva paşi de instalaţii miniere de ultimă oră, toarce molcom apele înspumate o moară-rîşniţă, tot aici mai bate şi-o piuă, mai lucrează şi-o „ştează", spălînd în unda curată de munte plocăzi de lînă, bătrîneşti şi frumoase ca nişte odoare voievodale, ce se aştern pe vechi lăicere şi lăzi de zestre. Lîngă liceul industrial modern sună încă din clopoţel şcoala cea veche, înălţată în 1866. Lîngă blocurile cu multe etaje încă fac umbră pajiştilor şi vremii sub căciulile lor de şiţă, cusute cu cuie de tisă, mici şi poetice case de bîrne, veritabile monumente de artă, croite în primăveri de acum o sută de ani, din lemn de molid aflător „în mizgă" (adică în sevă) şi care, uscîndu-se, a devenit tare şi rezistent ca fierul. Petru Nistor, fiu de ţăran din satul Cotîrgaşului, este azi inginer, stă la bloc, dar Elisabeta, maică-sa, nu s-a dat dusă din casa-i de bîrne, cu ceardac şi cu stîlpi sculptaţi, casă ce-i „încă bună", zice ea, după mai bine de-un secol şi jumătate de cînd a ctitorit-o strămoşul, din lemnul rămas după ce-a înjghebat o plută. Distracţia orelor de răgaz, ca în orice aşezare modernă, e sportul (satul are un frumos stadion), e, desigur, televizorul (90 la sută din case îl au pe masă, racordat, prin instalaţii moderne, direct la undele TV, ceea ce face să nu mai fie nevoie de antenele-cocostîrci pe acoperişuri, acoperişurile rămînînd exclusiv ale păsărilor de munte) şi mai e, „în sezon", pescuitul cu undiţa sau vînătoarea. În Bistriţa şi pe Neagra sînt încă păstrăvi, sînt încă lostriţe (cine spunea că lostriţa a pierit din apele noastre ?), iar pe culmi, la ceasul de faţă, se poate lesne vîna, chiar şi cu mîna, nu doar cu puşca, faimosul cocoş de munte, pasăre rară a înălţimilor, greu de prins în cătarea armei, urmărită de vînători ca şi cerbul cu raze de diamant. Acum, în primele zile de mai, el devine o pradă uşoară, fiindcă acum e „bătaia", e dansul lui nupţial, ce-l absorb cu totul, făcîndu-l orb şi surd la primejdii. Deci Broştenii va fi un oraş în care vor fi şi cocoşi de munte. Deci broştenarii, pe lîngă blocuri, asfalt şi termoficare, vor avea, pe acoperişuri ca şi pe culmi, nişte păsări, vor avea o Bistriţă cu peşti, vor avea, lîngă zgomote de autobuze şi de autoturisme, susure de tălănci şi uruit molcom de mori de apă, vor avea (fără de asta nu se prea poate !) şi poluare, dar într-un grad mai redus, poate chiar îngheţat la o cotă minimă, prin atingerea cu refrigerarea pădurii, vor avea un grad mai înalt de ozon, de tăcere, de mireasmă şi de culoare, de eternitate, de poezie. Deci Broştenii va fi un oraş cum ne-ar plăcea să fie toate oraşele acestei ţări.

Bolovanul care tronează pe locul bordeiului Irinucăi e masiv şi definitiv ca o lespede de cavou, îngropînd nişte drame, ce, prin atingere cu timpul contemporan, fug parcă şi mai adînc sub pămînt, sub istorie, părîndu-ne foarte îndepărtate, părîndu-se a se fi petrecut nu cu nişte decenii în urmă, ci cu nişte milenii.

...ri şi ciorapi, 22 de flacoane de cro-...olatin, felurite perechi de cărţi de ...tămîie, buruieni, rădăcini, cositor ...nulte asemenea „unelte de muncă". ...înd că numai din ghicit n-o scoate ...a repede la capăt, stabilind un tarif ...mic, pe care l-au achitat Elena Pă-...cu, Păuna Luca, Filofteia Toma, Du-...ra Vasile, Eugenia Botoroagă, Adria-...Iordache şi altele, fete tinere, dor-...e să-şi facă, în naivitatea lor strigă-...e la cer, viţele limpezi şi căsniciile ...nice cu ajutorul optarilor de pică şi ...opilor de carou, Elena Cercel s-a gîn-...să-şi încerce norocul în lucruri mai ...plicate şi, implicit, mai bănoase, ...du-se pe facilitarea — prin inter-...liul bobilor, cărţilor, farmecelor şi ...mai departe — intrării la facultate. ...ă ce, contra 400 de lei, o găină şi ...litru de ţuică, i-a garantat Cristinei ...orache că o va scăpa de dureri de ...bineînţeles fără să reuşească, şi-a ...centrat toate forţele spre ajutorarea ...ei Rădulescu, aflată înaintea exa-...ului de admitere la facultate. Lidia ...ulescu era o cunoştinţă mai veche ...scroacei, o fată tînără şi credulă. ...mai băgase mîna în geantă spre a ...lva, prin mijlocirea cărţilor „vră-...ale pensionarei din sectorul 3, o ...luzie sentimentală. Copiase, con-...indicaţiilor Elenei Cercel, textul ...ăduitor de 9 ori, iubitul nu se în-...ese, dar fata n-a priceput nimic din ...lătoria escroacei, apelînd la servi-...ei şi în vederea examenului de ad-...ere. Ca şi în cazul Vioricăi Tismă-...a, ghicitoarea a mărit tariful la 400 de lei, a făcut cu dumneaei, candidata, mai multe şedinţe de întărire, după care — pentru a spulbera orice dubiu în privinţa reuşitei — i-a înmînat un pachet, recomandîndu-i să-l ţină în mînă în timpul examinării. Ceea ce, firească, Lidia a făcut. Dar pachetelul miraculos n-a ajutat la nimic, cunoştinţele derizorii în materie decizînd la nereuşită. Spre a nu fura din farmecul povestirii, s-o lăsăm pe naivă să descrie singură ce s-a întîmplat după aceea : „...După ce am căzut, am desfăcut pachetul. Înăuntru era o ceapă !"

În asemenea întîmplări, tot mai izolate în contextul unei societăţi realiste şi lucide ca a noastră, în care înşelăciuni de genul celor practicate, cu avantaje materiale deosebite, de infractoarele amintite găsesc tot mai puţini amatori, printre ultimii ignoranţi, comentariile sînt aproape de prisos. Escroacele şi-au primit, prin judecată dreaptă, pedepsele meritate pentru faptele lor antisociale dar problema care rămîne, meritînd să fie dezbătută, este cea a credulităţii fără margini a unor cetăţeni, îndeosebi a unor fete tinere, care îşi închipuie că pot rezolva anumite probleme de viaţă cu ajutorul ghicitului, al bobilor, al dezlegării de argint viu ! !

În cazuri de genul celor relatate mai sus, naivitatea martorilor, fără să devină infracţiune reţinută de justiţie, trebuie să reprezinte o lecţie de viaţă aspră, din care să fie extrase învăţămintele de rigoare.

OVIDIU IOANIŢOAIA

---

românească

Răspunsul meu

răspund pentru spusele mele
şi cuvintele imi apăr
chiar dacă un vierme cu chip omenesc
ar vrea să mi le prefacă găunoase
spun sincer ceea ce am de spus
şi nu mă tem de nimic
strig cit mă ţine gura şi plăminul
ieşi spurcăciune din gaura de şarpe
şi arată-te
mai ai puţină bărbăţie in tine
pot istorisi numai despre lucruri şi fapte
adinc inrădăcinate in inimă
celui ce merge in pas cu noi
şi gindeşte in ritmurile noastre
detest siropoasele romanţe
despre cerul azuriu lună şi stele
rincedele anecdote cu soacre şi bărbaţi cheflii
cineva mi-a scris
vrem să ridem să ne distrăm
viaţa-i scurtă
noi şvabii n-avem timp de pierdut
dar să ştii vierme cu chip omenesc
de ce vorbeşti in numele celor din neamul meu
să rămii anonim ca vintul prin beznă
anonimii de teapa ta ii cunoaştem
pentru şvabii mei
care nu preferă ipocrizia şi tihna cea falsă
pentru ei muncesc şi trudesc din condei
celor ca tine
de mult noi le-am spus adio
căci n-au înţeles niciodată
semnele timpului şi tilcul istoriei

NIKOLAUS BERWANGER

Traducere : ANTON PALFI

fără prejudecăți despre...

SERVICIILE PENTRU

Situații în Teleorman cînd clientul nostru, stăpînul nostru, are mai mult de pierdut

Prima scenă : în lunca Teleormanului, undeva la confluența acestuia cu rîușorul Clanița, dintr-o autodubă doi oameni descarcă diverse materiale. În cîteva ore este ridicat un cort de toată frumusețea : încăpător, dotat cu mese și scaune, cu lumină electrică. Aici va avea loc o nuntă. Tinerii și cei mai în vîrstă vor petrece după pofta inimii în mijlocul naturii, așa cum știe orice țăran să o facă, iar în faptul nopții vor avea adăpostul potrivit în cortul încăpător și confortabil pentru continuarea petrecerii.

O a doua scenă : ajuns în Preajba, Gheorghe Alexandru, Sandu cum îi spun toți colegii, poposește într-o casă dinainte hotărîtă de către primărie și după ce dă binețe proprietarului intră în camera prin fereastra căreia se strecoară cablul unei antene de televiziune. Se ocupă apoi de televizoarele aflate în încăpere și mai tîrziu de cele sosite între timp. Pînă seara toți cei care au avut televizoarele defecte vor viziona cu satisfacție telejurnalul.

Cele două scene pot să constituie o referință despre ceea ce se numește prestare către populație în județul Teleorman. Acestor imagini putem, firește, să le alăturăm încă multe altele. Cooperația meșteșugărească are în localitățile județului — în special în orașe — numeroase unități de prestare ; o statistică recentă arată că cel puțin în Alexandria, Videle, Roșiori de Vede sînt organizate numeroase servicii necesare în general și specifice în unele cazuri (închirieri pentru nunți, de pildă). Dacă acestea toate funcționează în mod corespunzător, dacă gama lor acoperă în întregime cererile populației, iată însă două întrebări pentru al căror răspuns am poposit în mai multe din cooperativele meșteșugărești ale județului. La Alexandria, la Uniunea județeană, într-o convorbire cu tovarășul Marin Gorgan, am aflat că în orașe sînt organizate toate prestările cerute și ele funcționează acum mai bine ca înainte datorită înființării unor dispecerate care primesc telefonic cererile și apoi organizează deplasarea specialiștilor la fața locului. Tot aici ni s-a vorbit despre unele greutăți privind permanentizarea cadrelor și despre un anume paralelism în activitatea de prestare. Întrucît ultima problemă îmi era semnalată și din alte împrejurări, la sediul cooperativei orășenești „Deservirea“ am încercat împreună cu președintele acesteia, tovarășul Cornel Guruianu, să deslușim mecanismul noului dispecerat. Prima informație am cerut-o telefonic solicitantului Vasile Frîntu : „Da, am rugat să vină cineva, chiar de mai multe ori, dar n-a venit nimeni. O să vină totuși?“ Tovarășul Guruianu explică : „A făcut comanda pe 18 aprilie cînd eu încă nu eram aici“. Incercăm deci la alți solicitanți cu comenzi mai recente. Borzin Nichifor, comanda pe 23 aprilie : „N-a venit nimeni, tovarășe, așteptăm, la noi este cineva tot timpul acasă“. Apoi Anton Stănculescu, comanda pe 28 aprilie : „Am un «Fram» defect, de specialist am nevoie, nu de telefonul dumneavoastră“. Oprim investigația. Firește, în oraș există multe unități prestatoare și ele au destui solicitanți. Se pare însă că ideea funcționării dispeceratului nu a fost bine elaborată, încă n-a prins. Și nu numai la Alexandria; cooperatorii din rețeaua meșteșugărească păstrează în multe cazuri tipicul tîrguielii și al amînării sub pretextul creșterii valorii serviciului prestat. O politică greșită. Nu este în spiritul eticii cotidiene și, de ce să n-o spunem, există pericolul „concurenței“. Una este făcută de către așa-zișii specialiști binevoitori gata oricînd să repare un televizor, un frigider sau o mașină de cusut și „încă foarte ieftin“ ; împotriva proliferării acestei tagme doar miliția economică poate să facă ceva. O altă „concurență“ vine însă de la oamenii autorizați, organizați în unități și secții prin cooperația de consum. Aici este vorba de un tenebros capitol al discuțiilor interminabile și al hotărîrilor neaplicate. Cooperația de consum își are în principal terenul de activitate la sat și trebuie să se ocupe mai ales de comerț. Cei din cooperația meșteșugărească, adică meșteșugarii, trebuie să-și pună știința — meșteșugul deci — la dispoziția populației. Și iată ce spune tovarășul Guruianu, părere de altfel susținută și de către președintele cooperativei „Prestarea“ din orașul Videle, Victor Coțan : „Există un paralelism supărător între noi și cei din cooperația de consum, mai ales în ceea ce privește reparațiile de radio și tv. Ei au unități și la oraș, dar se ocupă numai de reparații. Întreținerile în garanție, care sînt plătite mai puțin, le lasă în seama noastră. Nu e cinstit. Cel puțin dacă sîntem tovarăși să fim și la bine și la rău“.

Notăm în sprijinul acestei afirmații cuvintele depanatorului Alexandru Liteanu care în mod sincer ne-a înfățișat drumul său : „Am lucrat în cooperația meșteșugărească fiindcă am fost școlarizat de către UCECOM. Cîștigam puțin. M-am angajat la cooperativa de consum din Țigănești și neavînd de-a face cu lucrările de întreținere la aparatele în garanție, cîștigul a crescut.“ Noi însă mai notăm ceva. Interlocutorul are acum atelierul în locuința personală care se află în Alexandria și deservește pe solicitanții din acest oraș. Într-o situație similară se află și depanatorul Ștefan Șerban. El s-a angajat să presteze servicii pentru cooperativa de consum din comuna Poroschia. O comună frumoasă, cu oameni înstăriți, cu mulți posesori de aparate radio și tv. A lucrat ce a lucrat în comună, după care au făcut ce au făcut, el și cooperativa, și firma atelierului a fost adusă la oraș, în Alexandria. Intr-o cămăruță, alături de dulapul cu vase și cel cu haine, este înghesuit atelierul. Scule și instrumente : doar o șurubelniță și un voltampermetru. Nici un fel de aparat sau instrument specializat. Putem trece firește peste asemenea metamorfoze dacă ne gîndim că pînă la urmă are de cîștigat solicitantul. Dar nu este chiar așa. Fiindcă, vedeți, nu este vorba de un meșteșug oarecare, ci de o profesie care nu poate fi exercitată „după ureche“ și fără o dotare tehnică corespunzătoare într-un local corespunzător. De obicei prin munca la domiciliu se înțeleg activități ușoare lipsite de o complexitate tehnică : împletitul coșurilor de nuiele, lipirea pungilor, dactilografierea unor înscrisuri etc. În aceste condițiuni înfățișate aici „clientul nostru, stăpînul nostru“ nu mai cîștigă mai nimic sau poate chiar nimic.

Este cazul să spunem că se aleargă în unele cazuri după cîștig și ideea deservirii populației servește ca paravan pentru scopuri, evident, personale. Am mai putea cita aici cazul unui mic atelier de fotografii pe care îl conduce Alexandru Bărbieru. Inițial, tovarășul A.B. a lucrat în cadrul cooperativei de consum din comuna Țigănești — 7 km pînă la Alexandria. Apoi a venit la Poroschia — 4 km pînă la Alexandria (locuitorii de aici își amintesc cu nostalgie de vremea cînd era în comună „artistul nostru fotograf“); acum în Alexandria se construiește, odată cu noile edificii moderne, și o mică baracă ce va adăposti o unitate foto a cooperației de consum unde va lucra A. B. Dacă inițiativa privea un sector văduvit al prestărilor publice, să zicem de pildă cel al reparațiilor în construcții, atunci paralelismul putea fi salutar. Dar în cazul nostru realitatea este departe de această ipoteză.

Discutînd despre zone neacoperite în prestații, este cazul să vorbim puțin și despre atelierele de pălării, fiindcă oricîte s-ar spune în Teleorman se mai poartă încă pălării și chiar cu plăcere; idee vestimentară îmbogățită cu noutăți de tot felul. O unitate meșteșugărească însă nu există. Doar un fel de baracă din PFL, unde un singur lucrător particular, un om mai în vîrstă și după propriile declarații „cam bolnav“, execută din cînd în cînd unele lucrări cu un program nedefinit și răspunderi doar la mica înțelegere. Meșterul de aici, cîndva cooperator, se plînge acum că meseria de pălărier, meserie de artă, este dată uitării, că ar dori să mai lucreze în cooperativă dar niciodată acolo nu i s-au asigurat condiții corespunzătoare și că în general prevede un tragic sfîrșit acestei meserii tradiționale. (Am reținut aceste gînduri spre folosul celor care se ocupă de promovarea în cadrul cooperației meșteșugărești a meseriilor tradiționale.)

Reținem deci că este vorba de un dispecerat care nu prea funcționează, despre un paralelism uneori supărător (prestări fac : cooperația meșteșugărească, cooperația de consum, consiliile populare și C.A.P.-urile), dar mai trebuie să vorbim despre ceea ce se cheamă plan cu orice preț. De fapt nu plan, ci ascunderea după deget. La Videle există o cooperativă meșteșugărească cu unele rezultate excelente privind prestările — să notăm de pildă ultima realizare în domeniu : înființarea unui centru de reparat aparate radio și tv într-o îndepărtată comună de arterele principale de circulație și anume este vorba de Gălăteni, o localitate pitită între dealuri la poalele unui rîu mic. Responsabilul noului centru, Petre Stochiță, un tînăr ambițios, va face „totul pentru ca populația să fie mulțumită de specialiști“. Este un gînd bun pentru început ; îi dorim succes !

La Videle deci, planul de producție al cooperativei care se numește „Prestarea“ este însă realizat pe seama activităților de mare serie, adică nedestinate populației. Iată ce relevă o vizită în cîteva secții principale: există o secție de covoare care produce mărfuri de calitate pentru export și există o secție pentru reparații auto-moto. „Ce reparați aici ?“ — l-am întrebat pe tovarășul Dumitru Smărăndescu, responsabilul acesteia. „Reparăm mașini pentru stat și pentru particulari ; dar pentru particulari nu avem piese“. Mai există o secție de confecționat rezervoare metalice de la 1 000 pînă la 1 000 000 de litri. Mă întreb care locuitor din Videle are nevoie de un rezervor cu capacitatea de un milion de litri ? În paranteză fie spus, responsabilul acesteia este un absolvent de școală tehnică de geologie. Și mai există și un atelier pentru producerea abrazivelor, atelier care deocamdată nu funcționează și în consecință „specialiștii“ acestuia fabrică rondele de cauciuc pentru călimări — o comandă fermă a întreprinderii bucureștene Policolor (care, folosind la capacele sticlelor, rondelele produse la Videle, umple apoi recipientele cu cerneală).

Să precizăm : departe de noi gîndul de a critica asemenea activități. Dar de ce tocmai la o cooperativă care se numește „Prestarea“ ?

Se pare deci că viciile sînt de ordin interpretativ și prestările către populație sînt lăsate cam la voia cui dorește să le aibă. Cam puțin.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

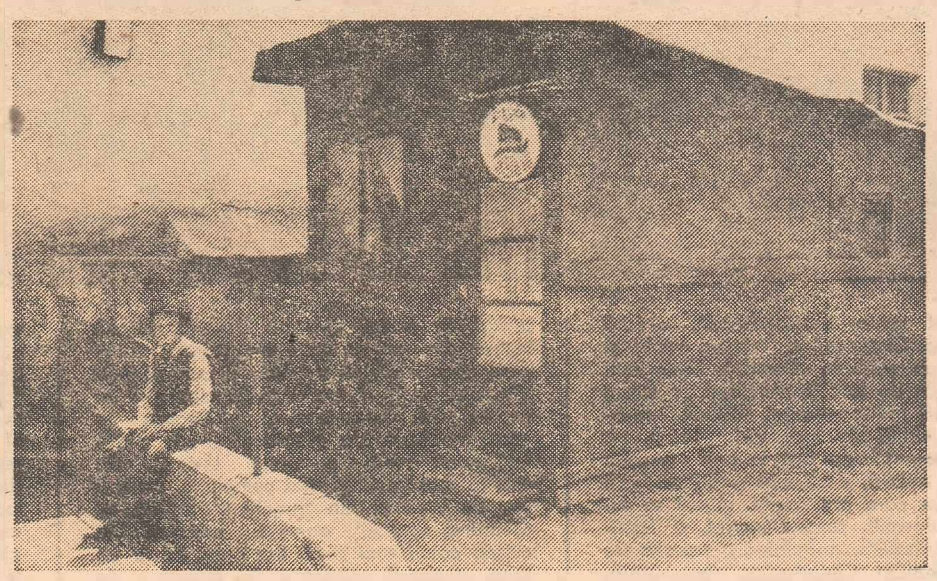

Nu este rău ca «Nufărul» să vină și să întrebe, din trei în trei zile, ce mai aveți de spălat

Cartierul „1848“ este unul dintre cele mai mari și mai noi cartiere ale orașului Tg. Mureș. Deși în plină construcție pe o bună parte din suprafața sa, acest cartier trăiește deja ca un mic orășel, avînd toate cele necesare celor aproximativ treizeci de mii de locuitori ai săi. Pe partea stîngă, la parterele blocurilor, se află întinse spații destinate comerțului sau numeroaselor secții de prestări și servicii către populație. Adică există un centru de reparat aparatele de radio și televizoarele, un centru pentru repararea obiectelor electrice de uz casnic, frizerii, coafură etc. Undeva, la mijlocul unui bloc, o firmă îți atrage atenția : „Să ne facem totul singuri“. Este vorba de un magazin profilat pe desfacerea uneltelor pe diferite meserii, altfel spus, sectoare, cum ar fi mecanic, electric, tîmplărie și altele. Găsești aici și var, și ipsos, și ceramică, desigur nu în cantități industriale, pentru că rostul acestui magazin este să iasă în întîmpinarea cetățeanului care pus în fața unei mici defecțiuni sau deteriorări să se poată descurca singur. Firește, există centre specializate, dar, așa cum spunea un cumpărător, Ștefan Borbely, dacă ai puțină îndemînare și cîteva cunoștințe, poți să-ți repari și singur reșoul. Altfel, îl iei în brațe și te duci la unitatea de reparat aparate electrocasnice din apropiere și într-o zi îl ai gata. Intrați în această unitate, aflăm că obiectul pe care nu și-l poate repara omul singur și nici nu poate fi transportat așa, la subsuoară, cum ar fi, de pildă, un frigider, este temeinic cercetat la domiciliul clientului de către un specialist. Dacă depanarea nu poate fi făcută pe loc, frigiderul ia drumul unității și în cîteva zile, fără amînări, omul și-l poate lua înapoi. La cîțiva pași de această unitate se află un centru de curățat îmbrăcăminte, unde un costum este gata în trei zile, iar o rochie la fel. În acest centru funcționează și o unitate „Nufărul“, care îți dă rufele curate în zece-douăsprezece zile. Nu întîmplător ne-am început vizita prin unitățile de prestații din Tg. Mureș tocmai în cartierul „1848“. În urmă cu trei ani un test efectuat de către Direcția comercială a județului Mureș, test la care au răspuns 2 000 de locuitori ai orașului, concluziona că situația din punct de vedere comercial și al serviciilor către populație în cartierul „1848“ nu este deloc fericită. La întrebarea : „Considerați activitatea comercială și a serviciilor din cartierul dv. satisfăcătoare ?“, cei din cartierul menționat au răspuns la unison „este nesatisfăcătoare“. „Testul respectiv — ne informează directorul amintitei instituții, Cornel Ceuca — test pe care noi îl facem în fiecare cincinal, am vrea acum să-l facem o dată la doi ani chiar, deci acest test ne-a făcut să vedem mai bine ce avem de făcut, unde trebuie acționat. Indicațiile de partid sînt clare, trebuie mărit nu-

POPULAȚIE

Pe fondul unor realizări remarcabile, la Periș există loc pentru mai bine

Așezare veche și plasată la vad bun, atît pe calea ferată, cît și pe șosea, comuna ilfoveană Periș, așezată cam la jumătatea distanței dintre București și Ploiești, a cunoscut în anii din urmă o dezvoltare industrială remarcabilă, drept pentru care urmează a deveni într-un viitor apropiat, adică pînă în 1980, centru urban. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus o sumedenie de întreprinderi recent apărute în comună (pentru prelucrarea nutreturilor combinate, pentru reparat și fabricat utilaje metalice, sector de transporturi forestiere, atelier de prelucrarea lemnului, secții ale industriei locale, o stațiune centrală de cercetări pentru creșterea porcilor etc.), cît și un plan în profil teritorial de cîteva sute de milioane anual, pe care harnicii perișeni îl îndeplinesc cu seriozitate și abnegație, izbutind la zi, după spusele lui Marin Bold, secretarul Consiliului popular comunal, o depășire a planului global cu 6 milioane de lei.

Firește, ca urmare a pătrunderii și afirmării industriei, comuna și-a schimbat radical aspectul, devenind mai frumoasă și mai mîndră, cu case durate în cărămidă și cunoscînd etajul, cu 9 blocuri însumînd 102 apartamente, dotate cu apă caldă și toate cele de rigoare, ca o dovadă de necontrazis a creșterii nivelului de trai. În același ritm au crescut, pentru că era firesc să crească, pretențiile cetățenilor, în mare măsură rezolvate la nivel superior în centrul de reședință al comunei și în mare măsură nerezolvate în cele 2 sate aparținătoare, Buriași și Bălteni, situate la aproximativ 10 kilometri de așezarea care dă numele comunei. În Perișul propriu-zis, chiar dacă nu există brutărie și nici baie publică, au fost puse la dispoziția cetățenilor o sumedenie de servicii și prestații, comerțul fiind asigurat prin intermediul unui supermagazin modern (cu autoservire !), cu o suprafață utilă de 450 de metri patrați și cu vînzări ajungînd pînă la 10 milioane de lei pe an, unitate pe care am avut neplăcuta supriză s-o găsim închisă cu toate raioanele (încălțăminte, textile, confecții, alimentara și articole casnice), în ciuda orarului scris citeț și afișat la bună vedere !? Pe ușă era notat orarul de funcționare 7—12, 13—19, ceasul arăta ora 14, dar lacăte masive întîmpinau eventualii cumpărători, dintre care unul și-a făcut singur socoteala că „gestionarii or fi la masă, că doar și ei sînt oameni". Revenind, se cade să spunem că, în zona gării, se află amplasată marea majoritate a magazinelor și a unităților prestatoare de servicii, între care un centru de reparat radio și televizoare, o fabrică de gheață cu laborator propriu de cofetărie și stație de îmbuteliat răcoritoare, un centru de sifoane, o secție pentru desfacerea materialelor de construcții, un gostat, 2 chioșcuri pentru legume și fructe, o croitorie, o cizmărie, o frizerie și așa mai departe, cu toatele venind în întîmpinarea nevoilor cetățenilor, satisfăcute la un nivel din ce în ce mai exigent.

Din păcate, la Buriași și la Bălteni, lucrurile stau mult mai prost, oamenii văzîndu-se nevoiți să bată drumul de 10 kilometri pînă în centrul de comună, nu doar pentru a-și cumpăra pantofi sau costume de haine, cumpărături firește mai pretențioase, ci și pentru a-și procura pîinea cea de toate zilele ! Ajunși aici, să zăbovim și să găzduim cuvintele secretarului primărei care, în lipsa primarului, aflat, de asemenea, la masă, ne-a informat că „problema" brutăriei este la noi nevralgică". Asta vrea să însemne că, neexistînd în comună o brutărie, pîinea se aduce zilnic de la Snagov sau Buftea, cu mașinile Întreprinderii de panificație a județului Ilfov și în cantități, după opinia profesorului Alexandru Dumitru, secretar adjunct al consiliului, îndestulătoare. Cele 5 tone de pîine și produse de panificație ce se desfac, în 24 de ore, la Periș se vînd, din cele aflate la primărie, prin 6 puncte, între care 4 în reședința de comună și cite unul la Buriași și Bălteni, dar în realitate, după constatările noastre, se vînd numai în 5, magazinul sătesc din Bălteni neprimind pîine de luni și luni de zile !! Cota de pîine afectată comunei noastre, ne-a spus Marin Bold, e adesea diminuată de vecinii din Ciocănari, Niculești sau Movila, care coboară în gară și cumpără franzele proaspete, după care își văd de drum. Încheind aici citatul, să amintim că am încercat și noi același lucru, la centrul aflat în imediata apropiere a gării, la casa cu numărul 932. În fața unității se afla parcată mașina 31-B-9610, din ea se descărcaseră navete cu pîine oarecum proaspătă, dar responsabila Vasilica Sandu, așteptată de o sumedenie de clienți, ne-a anunțat că deocamdată nu vinde. Nu vedeți ?!, s-a mirat dînsa, primesc marfă.

Respectînd adevărul, trebuie să spunem că, deși foarte gravă la prima vedere, problema pîinii pentru băltenari și buriețeni se mai rezolvă uneori prin intermediul navetiștilor, rugați, nu-i așa ?, să cumpere o intermediară și pentru vecini, navetiștii fiind în număr foarte mare în comună, reprezentînd cam o treime din cei 7 800 de locuitori. Cu toată această explicație (sau scuză) e de mirare că Perișul, cu forța sa economică deosebită și în continuă creștere, n-a găsit cele mai nimerite soluții pentru aprovizionarea cu pîine a tuturor cetățenilor săi, nedumerire cu atît mai mare, cu cît s-au realizat aici o mulțime de lucruri foarte frumoase, între care, recent, un centru pentru umplerea buteliilor de aragaz și o secție pentru livrarea la comandă a combustibililor.

TRAIAN NEGOIȚĂ ■

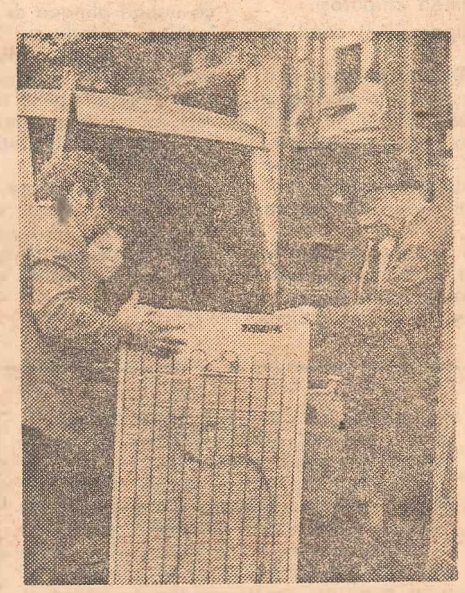

mărul serviciilor către populație și mai ales trebuie diversificate aceste prestări. Simpla dorință, desigur, nu înseamnă și rezolvarea problemei. Sondajul de care am vorbit dovedește că este nevoie de noi idei în acest domeniu, de o legătură permanentă cu cetățenii. Trebuie să le ieșim oamenilor în întîmpinare, să le apărăm timpul liber. Avem cîteva reușite. Transportăm, de exemplu, laptele la domiciliu pentru 10 000 de abonați, reparăm televizoarele oamenilor pe bază de abonamente, am înființat, de asemenea, abonamente la casele de comenzi, în Piața teatrului am deschis o casierie unde omul își poate plăti apa, lumina, gazele, casierie care funcționează în plus pe lîngă cele obișnuite. N-am revoluționat poate domeniul cu aceste idei, dar îi mulțumim pe oameni. Ne-am mai gîndit, de exemplu, că, așa cum salubritatea vine din două în două zile să ridice gunoiul, nu este cîtuși de puțin rău ca unitățile „Nufărul" să vină din timp în timp, să spunem la trei-patru zile o dată, și să-i întrebe ce mai aveți de dat la spălat. Vom începe să aplicăm acest sistem chiar de anul acesta. Practica actuală, cînd cetățeanul își aduce singur rufele la spălat, duce adeseori la pierdere de vreme, și cîteodată nemulțumiri".

În centrul orașului există o stradă în pantă, numită Bolyai. Pe o distanță de numai două sute de metri înregistrezi, pe lîngă unele magazine alimentare, numeroase unități de prestări servicii : o secție de tranzacții imobiliare, o unitate pentru repararea obiectelor din fier forjat, un magazin de prezentare, croitorii, cizmării, magazine de închiriat diverse lucruri, începînd cu o rochie de mireasă și terminînd cu bocanci de munte și, în sfîrșit, un magazin pentru recondiționat mobila. Nu este vorba de o concentrare de servicii, concentrare păguboasă pentru cei care nu locuiesc în centru, ci de existența normală și în această zonă a serviciilor amintite. În cartierul „Tudor Vladimirescu", o adevărată perlă arhitectonică a Tg. Mureșului (dar nu o excepție în acest sens) majoritatea cetățenilor cu care am stat de vorbă au confirmat ceea ce de fapt se vede și cu ochiul liber : nu este nevoie să te deplasezi în centru sau în alt cartier pentru a face cumpărături, pentru a închiria sau pentru a-ți repara un obiect. În plus toată lumea relevă calitatea acestor servicii, promptitudinea și solicitudinea cu care ești servit. Desigur, cei care răspund de buna servire a populației afirmă că este loc pentru mai bine, dar plafonul înalt la care este organizată prestarea serviciilor în Tg. Mureș îi îndreptățesc să remarce, totodată, că locuitorii orașului vor fi din ce în ce mai mulțumiți.

Ludus. Oraș cu o gară, o haltă cu oameni harnici și îndatoritori, are o populație de numai 11 000 de locuitori. Mureșul îl împarte în două părți ; în partea dreaptă, orașul vechi care anul acesta împlinește 600 de ani de existență, iar în partea stîngă, orașul nou sau zona industrială, cum i se mai spune. Zona industrială unde se înalță și un frumos cartier de locuințe este înzestrată cu magazine alimentare, textile și cu unele localuri, frizerie-coafură, croitorie. centru pentru repararea aparatelor de radio și televiziune. În curs de înființare sînt o ceaprazărie și un centru pentru repararea încălțămintei. Și cam atît, deși cetățenii afirmă că ar mai avea nevoie și de altele, veșnica schemă frizerie-croitorie-centru de reparații radio-televizoare este depășită și departe de formularea „gamă largă de servicii". Desigur, ceaprazăria în curs de înființare este un pas înainte, dar mărturisim că nu înțelegem cu ce va fi mai fericit cetățeanul care stă la ultimul bloc al cartierului dacă va avea o șapcă nouă, dar nu-i va funcționa mașina de spălat.

Județul Mureș are 100 de comune. Două dintre ele se numesc Iernut și Zau de Cîmpie. La Iernut, comună cu nouă sate și 11 000 de locuitori, cifra profilelor de servicii se ridică la 21. Astfel că îți poți repara un ceas sau un televizor, un aragaz sau o mașină de spălat cu aceeași ușurință cu care îți poți vulcaniza un cauciuc, confecționa un cojoc sau umple un sifon. Chiar și în satele mai îndepărtate, legate însă de centru prin numeroase curse locale, poți să-ți faci un costum la Lăchița sau să-ți croiești un cojoc la Cipău. Cealaltă comună, Zau de Cîmpie, chiar dacă nu se poate lăuda cu un număr tot atît de mare de servicii, trebuie să recunoaștem că cele la care apelezi mai des, frizerie, cizmărie, centrul de reparat radiourile și televizoarele, croitoria, tîmplăria și altele există, însă localurile în care funcționează lasă cu totul de dorit, trădîndu-și vechimea și adeseori șubrezenia. În afară de asta, mai trebuie menționat că satul Bărboși, singurul sat al comunei, este legat de centru prin drumuri proaste pe care nu circulă nici o mașină și dacă omului i se strică, de pildă, televizorul îl urcă în căruță sau, cu puțin noroc, într-un tractor de la C.A.P., și pleacă spre cooperativă. Dacă are însă ghinionul ca televizorul să fie în garanție, lucrurile se schimbă deoarece cooperativa de consum nu face reparații la aparatele aflate în garanție și omul trebuie să ia drumul Ludușului. Și sînt vreo 500 de televizoare la Zau de Cîmpie.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Fățarnicul

„Fățarnicul — spunea cineva — e omul cu două fețe și cu nici un obraz" și era, fără îndoială, mult prea îndulgent, de vreme ce poporul îl socotește în aritmetica sa etică, de un excepțional bun simț, „omul cu o mie de fețe" și... bineînțeles, tot fără nici un obraz. **A avea obraz** înseamnă a fi cît de cît un om de omenie, or, el nu este nicidecum.

El poate avea bot, cioc, plisc, rît, chip, mutră, față chiar, dar nu poate avea **obraz**, căci obrazul presupune și o valoare morală, după cum atît de plastic ne indică frumoasa limbă românească. În ceea ce privește înfățișarea fizică nu e nimic de făcut, pentru că, vorba unui modest scriitor român, „fiecare om are chipul pe care-l merită". De aceea figura unora seamănă cu un bot de vulpe, cu un cap de cal sau cu un cioc de răpitoare. Înfățișarea zoomorfă a Fățarnicului m-ar scuti să-i mai continuu portretul dacă nu m-ar interesa îndeosebi chipul lui moral și nu cel fizic. Însușirile sale cameleonice îi asigură **o** față pentru fiecare împrejurare, fie în țară, fie în afara ei. Cu o față mănîncă oaia împreună cu lupul și cu alta. fals îngrijorată, plînge cu ciobanul.

În vremurile moderne el te laudă **cu neobrăzare**, la ureche, prin telefon, și te spurcă pe la colțuri cu limba lui veninoasă ca de viperă. **Ses paroles du matin** — nenorocitul e cel mai adesea și franțuzit — **ne ressemblent pas à celles du soir**, pentru că una spune dimineața, și cu totul alta, seara. Una spune și face la lumina zilei și cu totul altceva spune și face sub protecția anonimatului. Ce să-i faci ? El nu e numai ipocrit, e și prost din naștere sau prostit prin fățărnicie și e tot aia, căci numai înțeleptul rămîne statornic precum soarele, iar neghiobul și prostănacul se schimbă mereu, ca luna. Atenția lui pentru altul crește și descrește, tot ca luna, după calendarul atît de schimbător al oportunistului, căci fățarnicul e și lingău și un oportunist de prima clasă. În agenda lui intimă, el și-a notat — cu gîndul de a-i expedia o felicitare — ziua aniversară a unui coleg mai dotat, mai cu perspective, pe care-l urăște de moarte, adunînd, totodată, cu o deosebită rîvnă date pentru o scrisoare anonimă pe care o va expedia la direcția personal. El e capabil **să-i sape groapa** altuia și, dacă se schimbă situația, să spună c-a vrut **să-i dăruiască**, nici mai mult nici mai puțin, decît **o piscină**.

El e rău și intrigant. Te zgîrie, din ascunziș, cu gheara pe suflet, apoi îți iese-n cale zîmbitor cu o vată muiată-n alcool ca să te vîndece.

Fățărnicia, viclenia e arma caracterelor false și a spiritelor mici, ni se spune în prima Enciclopedie franceză, dar, am adăuga noi, este totodată și o maladie morală dintre cele mai nocive, iar fățarnicul, un bolnav ce împrăștie microbi patogeni în fiecare cuvînt și-n fiecare gest al său.

El e un om rău, și după îndemnul romanului popular **Esopia**, „cu omul cel rău să nu aibi amestec, nici să cumperi de la el, nici să-i vinzi, și nici să te atingi de dînsul vreodată". Firește, să nu te atingi ca să nu te molipsești, dar o societate ca a noastră atît de sănătoasă din punct de vedere moral, cu principii etice atît de înalte are datoria de a stîrpi din rîndurile ei această maladie gravă, această rămășiță a moralei burgheze, pe cameleonii nocivi care-i invenințează atmosfera, îi tulbură, cu ritul lor, apele proaspete și curate ale unui suflet nou, îi murdăresc, cu balele lor, drumurile drepte, de parcă ar fi trecut pe ele o cireadă de vite, bine hrănite.

Fățarnicul, omul cu o mie de fețe și cu nici un obraz, are mereu la îndemînă masca, **obrăzarul**, cum i se mai zice într-un străvechi și plastic limbaj popular acestui obraz artificial, cumpărat ieftin pentru bîlciuri și petreceri. Or, un lucru e de știut pentru acești ipochimeni : dacă se poate face un transplant de ochi, de nas, de inimă sau de rinichi, un transplant de dinți sau de piele pe față, nu se poate face niciodată un transplant **de obraz**, cu toate valorile morale pe care le implică acesta, pe care ori îl ai și ți-l păstrezi curat, ori nu-l ai și nici nu poți să-l cumperi cu tot aurul din lume. Obrazul curat și subțire se ține cu un deosebit efort moral, cu o grijă statornică pentru valorile omeniei. Odată pătat, nu se mai curăță cu nici o soluție chimică. Sînt pete morale care nu ies la curățat. De aceea se cere o atenție mare pentru a nu ne păta obrazul.

ION DODU BĂLAN ■

Intre clasic și baroc (XXVI)

Fra Angelico
Aventura candorii

Van Gogh mai avea doi ani și cîteva luni de trăit cînd, părăsind Parisul, a sosit la Arles. În doi ani și cîteva luni, el ne-a spus totul despre inima omenească. Sau aproape totul. Un soare enorm și galben, un cer care vibrează, chiparoși arzînd ca o flacără ne vorbesc despre un artist care a trăit pînă la limitele iubirii sale. Acolo unde inima nu mai rezistă. Și într-o clipă soarele devine negru... Simțind că nu mai are timp, pictorul concentrează și iubirea și suferința în același lan dogoritor. N-are vreme să le picteze separat. Și n-are vreme să dea amănunte. Totul trebuie să se adune într-un strigăt. Într-o culoare. Galbenul, culoarea iubirii la Van Gogh pentru care istoria oamenilor e ca istoria grîului... Același tablou e totodată rană și cîntec. Tragedie și imn. Corbii zboară prin gloria verii. Strivită, lumina se transformă în sînge. Și cu cît corbii care planează deasupra lanului de grîu sînt mai sumbri, cu atît galbenul grîului arde mai strălucitor. Cu cît chiparoșii sînt mai negri, cu atît ei seamănă mai mult cu o flacără. Și cu cît Van Gogh e mai vulnerabil, mai aproape, cum spune el, de starea unui vas spart, cu atît cîmpia pe care o pictează se umple mai mult de soare. Și poate nici n-am înțelege paroxismul luminii din aceste pînze, dacă n-am ști din ce abisuri a răsărit.

Din ce abisuri s-a ridicat atunci albastrul lui Fra Angelico? Din ce infern își trag rădăcinile acești chiparoși cuminți și naivi? Sau din ce vocație a purității, în stare să transforme taumaturgic toate vicisitudinile în prilejuri de recunoștință?

La Van Gogh, suferința începe foarte aproape de lumina pe care el o pictează, dacă nu cumva este chiar această lumină care seamănă în același timp cu fericirea; întrebările încep foarte aproape de acești chiparoși, care cu cît sînt mai negri, cu atît seamănă mai mult cu o flacără. În vreme ce la Fra Angelico întrebările încetează lîngă chiparoși.

De fapt, amîndoi vor să transforme chiparoșii și cerul în iubire. Dar pornind în direcții diferite.

Van Gogh visa un chiparos cu o stea. Steaua în care visa să ajungă după moarte și care strălucește ca o speranță deasupra unui chiparos atîtat de suflul mistralului și de febra unei pasiuni ce n-are răbdare. Dar lumina a ars atît de puternic în inima sa, încît i-a prefăcut-o în cenușă. Ea aduce în aerul încins al secerișului o dogoare funebră. Soarele meridional umple ultimele peisaje ale lui Van Gogh cu un vînt luminos și ucigaș.

În aceeași clipă, sub cerul blînd al lui Fra Angelico, chiparoșii rămîn mai departe singurul lucru posomorît. Retrăgîndu-ne sub ei, totul se vede altfel. Sîntem departe de orice primejdie și de orice adevăr. Atins de mîna lui Fra Angelico, universul se schimbă, devine albastru și auriu, chiparoșii se sting și stau liniștiți, cerul se insenînează, devine nevinovat, nici o dramă nu l-a pătat de sînge și nimic nu va mînji lumina. Nici măcar grecii care știau să înlăture din statui tot ce era stînjenitor n-au îndrăznit să împingă atît de departe liniștea... Acești chiparoși negri ai călugărului din Fiesole nu vor să spună nimic în contul lor. Ei nu vor decît să scoată în evidență lumina diafană în care îi scaldă pictorul. Acest artist care pare naiv. Prea fericit pentru a nu suspecta această fericire. Prea imaterial pentru a-l urma pînă la capăt.

El ne îndeamnă mai puțin să vorbim despre pictură cît despre fericire. Nu ne interesează parcă atît să știm de ce a pictat astfel, de ce a folosit acest albastru unic și neverosimil, cît cum a fost posibil să-l găsească. Din ce liniște s-a născut această culoare care n-a cunoscut nici o durere? Prin ce efort se ajunge la această candoare? Și ce suferință cere o asemenea fericire? Străin de vicisitudinile veacului, el nu ne poate totuși înșela... Lumina există nu pentru a suferi, ci pentru a umple lumea de flori, dar de ce sîngele martirilor pare și el fericit? E o fericire de nicăieri și de nici unde cea care ni se arată aici, chiar dacă scena ei o constituie cîmpiile toscane. Un paradis iluzoriu în care martirii și călăii pot sta împreună nemișcați și intimidați de frumusețea cerului și a pajiștilor înflorite, înlăuntrul aceleiași clipe pe care se tem parcă să n-o sfărîme... Dar ce poate fi adevărat aici? Probabil, un singur lucru. Acest pictor devotat cerului ar fi putut furniza tot așa de bine motive să fie ars pe rug. Căci el pictează cerul nu pentru a-l făgădui într-o împărăție ulterioară, ci pentru a ne încînta acum sufletul. În rest, sub această culoare ireală abia mai reușim să auzim o inimă care bate. Drumul lui Fra Angelico se îndepărtează tot mai mult de cîmpiile unde Van Gogh va veni să zmulgă singurătății o stea care să strălucească deasupra unui chiparos și unde arta nu-și mai ia nici o precauție în fața iubirii.

S-ar putea alcătui o istorie a sufletului uman numai din nuanțele de albastru pe care ni le oferă o istorie a picturii. De la Giotto care a determinat pe unul din comentatorii săi să exclame că a înălțat cerul de pe pămînt, la albastrul de o tristețe prematură din ochii fetiței în bleu a lui Modigliani, albastrul bîntuit de migrene nordice al lui Munch sau albastrul somnoros, tandru, lumină colorată în albastru și transformată în apă pe care plutesc nuferi învinși de soare la Monet, albastrul înghețat deasupra vînătorilor lui Bruegel... nici unul nu e ca la Fra Angelico atît de aproape de fericire și atît de departe de adevăr. Ceea ce se spune despre Giotto, că uneori plîngea de fericire pictînd, mi-e mult mai ușor să-mi închipui uitîndu-mă la infinita blîndețe a cerurilor lui Fra Angelico unde corbii lui Van Gogh ar deveni și ei albaștri și ar avea aripi de îngeri... dar putem oare căuta fericirea într-o direcție opusă adevărului? Și într-o liniște fără nici un regret? E păcat, firește, că lumea nu arată ca la Fra Angelico, dar dacă nu arată așa, cel puțin să iubim cît merită grîul lui Van Gogh.

„Cît adevăr poate să suporte omul?" se întreba Nietzsche. Dacă acest adevăr vorbește despre viață, întrebarea nu mai are rost. Dar nu-l putem lua pe Fra Angelico martor. Pentru că lucrul cel mai frumos care se poate spune despre culoarea unui cer este totuși ceea ce s-a spus în cazul lui Giotto.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica spectacolelor

Amintiri despre Cei care liber s-au despărțit de amintiri

Teatrul Mic, adică o sală care are darul arhitectural al continuării, al îmbrățișării spațiului spectatorilor cu acela al actorilor; o sală în care te simți într-o elevată intimitate cu arta.

Teatrul Mic, adică un colectiv de remarcabili artiști și de alte suflete nu vîndute, ci dăruite scenei.

Teatrul Mic, locul binecuvîntat în care s-a făcut, se face și — existînd și tradiții, și puteri noi — se va face, concret, tulburător, mobilizator, un teatru cu blazon de artă.

Și acum, despre ultima sa premieră!

În **Două ore de pace**, de pace dramatică, **Dumitru Radu Popescu** ne amintește că Războiul pentru independență a însemnat și înseamnă sacrificiul conștient, demn și entuziast al multor mii de români, în marea lor majoritate țărani; dar adevărul acesta a mai fost relevat și de alți dramaturgi. D. R. Popescu ne mai amintește că în războiul pentru independență au murit mulți fii ai țării și că fiecare dintre ei a fost și fiu al unei mame; dar și adevărul acesta a mai fost relevat. D. R. Popescu ne mai amintește și că Războiul pentru independență a însemnat un precedent românesc în istoria lumii, un argument faptic esențial în orice dispută ideologică despre viitorul marilor imperii și despre viitorul micilor națiuni; dar și adevărul acesta a mai fost relevat. În sfîrșit, în, nu piesa, ci, i-aș spune, balada sa dramatică, D. R. Popescu ne amintește amănuntul extrem de omenesc și sfîșietor de concret-individual-tragic că moartea e o despărțire de amintiri, pentru că viața e o suită de viitoare amintiri; iar adevărul acesta, eu unul, nu l-am mai găsit, în nici o piesă, atît de frumos, de pregnant și totodată cu discreție rostit.

În spectacolul de pe scena **Teatrului Mic**, regizoarea **Sorana Coroamă** a dat unitate universului dramatic, cam împărțit pe grupuri de personaje și pe teme conflictuale. Trecerile de la scene și replici fierbinți sentimentale, la scene și replici reci raționale, ori la replici riguros documentare, informative, se face curgător, se face firesc. Dar Sorana Coroamă nu s-a mulțumit cu atît: dumneaei a dat spectacolului și-o anume atmosferă, o anume marcă. Fără îndoială, vrerile artistice i s-au împlinit și pentru că, înainte de atac, a știut să se înconjoare de forțe de elită: **Adriana Leonescu**, semnatară a unei scenografii și funcțională, și învăluitoare; **Titi Constantinescu**, remarcabil maestru de lumini; **Ștefan Zorzor**, compozitor nu numai de talent, ci și cu acea inteligență mobilă pe care o pretinde acest, să-i spunem gen modern, care-i coloana sonoră a spectacolului, fie de teatru, fie de film; precum și de către acei combatanți direcți și permanenți, care sînt actorii.

Olga Tudorache — o mamă care suferă românește; o tragediană care într-un pumn strîns ține arta dramatică și-n celălalt pumn, tot strîns, ține arta bocetului țărănesc de durere și sfidare a durerii —, **Ion Marinescu** — un tată care și-n 1877 are tot suflet și morală de dac; un actor care domină scena și sala, chiar dacă rolul e, pe cît de principal, pe atît de zgîrcit în replici —, și **Dan Condurache** — un adolescent care-n pofida vîrstei, sau tocmai datorită ei, înțelege că dragostea de țară e mai presus de dragostea de părinți, de mamă; un actor tînăr care slujește, cu o senină delicatețe și cu o delicată seninătate, ideea, gîndul acela profund despre dăruirea vieții ca o dăruire de amintiri, ca un sacrificiu de amintiri —, ne evocă ce a însemnat războiul pentru independență la nivelul celular al familiilor. **Dinu Iancu-lescu** — un ofițer turc cu credințe onest imperialiste, și tocmai prin aceasta interesant; un actor al compozițiilor precise și expresive — **Vasile Nițulescu** — un ofițer turc cu ochi simpatic tulburi de băutură dar cu priviri cumplit de lucide asupra istoriei; un actor al compozițiilor cald omenești, al compozițiilor cuceritoare de suflete —, și iar **Ion Marinescu** — de data aceasta, tribun al unei ideologii progresiste —, ne evocă ce a însemnat războiul de independență, la nivelul mentalităților politice ale epocii. **Vistrian Roman, Nicolae Pomoje, Papil Panduru, Petre Moraru, Andi Ștefănescu, Mitică Popescu, Ion Ciprian** și încă o dată **Ion Marinescu** — soldat al țării ca și ceilalți —, ne amintesc, fiecare în felul său și toți cu talent, că soldatul român al războiului de la 1877 a avut zeci și sute de chipuri, dar că toate erau brăzdate de fierul plugului românesc al dîrzeniei și nesupunerii.

N-am dreptul să închei această cronică fără a nota excelența caietului-program de sală: alcătuire subordonată conținutului piesei; texte semnate de critici de primă mînă; respect pentru regulile publicisticii, ca meserie; informații privind spectacolele viitoare ale teatrului. Autori: **Angela Ioan, Adriana Popescu** și graficianul **Sergiu Dinculescu**.

NELU IONESCU ■

Expoziții

Nicolai Constantin — pictură

Pictorul Nicolai Constantin prezintă la Galeria ORIZONT un ciclu de pînze închinat soldatului român în Războiul pentru independență. Deși vedem aici scene cu un energic sentiment evocator, ceea ce interesează, în primul rînd, în aceste imagini este ritmul. Evident, artistul știe să vadă filmic realul, să selecteze din real secvențele în care lucrurile sînt toate simbol și cadență. Spre exemplu, frumosul tablou care se cheamă „Șarja roșiorilor". Pe o suprafață învolburată, ca un cer cu nori albi și repezi, două cete compacte de roșiori călare dau o diagonală foarte viguroasă. Compozițiile lui Nicolai Constantin au meritul unor geometrii elaborate, clare, care atrag franc atenția privitorului asupra centrului lor de greutate. Puțini artiști sînt atît de preocupați de conținutul emoțional al liniilor de forță ale imaginii, de posibilitățile afective ale unor grupuri de elemente asemănătoare, dar astfel ritmate încît să fixeze ideea de acțiune, de conflict acut mai bine decît ar face-o orice altă grijulie narațiune a unei confruntări istorice. În „Șarja roșiorilor", ca dealtfel în toate lucrările lui Nicolai Constantin, putem proceda cu anume satisfacții la reconstituirea schemei geometrice susținătoare. Un fapt pe care trebuie să-l subliniem. Tema istorică e întotdeauna un bun prilej de pictură, numai că ea îngăduie, parcă mai lesne ca în peisaj, natură statică ori portret, o seamă de rezolvări convenționale. E demn atunci de toată stima noastră artisul care face elogiul izbînzilor nației, dar ține la o exprimare cultivată și originală.

Scriind că Nicolai Constantin își compune pînzele cu temeiul unor învățături luate din cinematografie, ne referim îndeosebi la priceperea de a alege dintr-o acțiune momentul ce premerge punctului ei cel mai înalt. Ca și cum filmul se rupe cu puțin înaintea secundei ce decide rezultatul luptei, iar noi avem senzația, datorită remanenței în retină a imaginii pierdute, că participăm încă. Tot de aici și necesitatea de a figura destul de ambiguu personajele în mișcare, de a prezenta grupuri și nu individi, de a învălui scena în alburi și griuri ireale, cu abur de legendă. Nicolai Constantin e un pictor care manifestă multă consecvență cu sine și asta e bine. Lucrările lui sînt „marcate", în sensul că poartă în toate vizibil semnătura, nuanța deosebitoare. Să recunoaștem, totuși, că trecuta sa expoziție pe tema dansului popular a cuprins un număr mai mare de lucrări de pus cu onoare într-o monografie a operei.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ion Jalea la 90 de ani

— Mai întîi, v-am ruga, stimate maestre, să ne spuneți ce inseamnă pentru un artist sculptura monumentală?

— Sculptura monumentală înseamnă, după părerea mea, arta de a da viziune umană lucrurilor. Monumentul istoric face parte dintr-un capitol special de realizare a artei monumentale, care reprezintă o datorie artistică de onoare. Față de lucrările obișnuite de compoziție proprie, sculptura cu tematică istorică este o artă care se face pentru forul public. Ea reprezintă un răspuns la datoria cetățenească a artistului, o manifestare a simțului său patriotic.

Nu spun o noutate afirmînd că **arta monumentală este o necesitate a momentului actual.** Astăzi trăim cu toții un moment de potențare a sentimentului patriotic. Or, pentru artă, calitatea contează în primul rînd: la ea sîntem sensibili. Eu cred că la noi s-au făcut multe lucrări destinate cultivării sentimentului patriotic și ele continuă să apară. Amintesc doar monumentul lui Decebal de la Deva, al lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia, al lui Ștefan cel Mare de la Vaslui, sau al lui Mircea cel Bătrîn de la Tulcea, precum și ansamblul de busturi de pe Cîmpia Libertății de la Blaj.

— ...și am zice noi și cel al Unirii Principatelor Române realizat de dumneavoastră la Focșani. Aș vrea să vă întreb ce sentimente trăiți acum, cînd visul dumneavoastră de-o viață s-a împlinit?

— Monumentul Unirii este opera mea de căpătîi. Împlinirea ei înseamnă realizarea unei părți din așa-zisul **„Tablou istoric al poporului nostru".**

— Oamenii de artă sînt angrenați în realizarea epopeii naționale. Care credeți că este rolul artei monumentale în acest context?

— Un monument bun este o lecție de istorie fiindcă orice monument este istoria, fie că glorifică o epocă, fie un fapt măreț demn de a fi eternizat. Lucru pe deplin înțeles de societatea noastră socialistă, care, mai mult ca oricînd în decursul istoriei țării, sprijină și comandă sculptură monumentală — monumente. Pentru noi sculptorii epopeea națională înseamnă o datorie patriotică și o împlinire artistică, în același timp. Sîntem datori să întregim chipul istoric al trecutului țării, căreia vitregiile istorice de tot felul nu i-au dat răgaz să și-l contemple.

— Pentru ca marele public să poată să înțeleagă opera, care socotiți că ar trebui să fie trăsătura definitorie a sculptorului?

— Pentru ca un sculptor să fie recunoscut de marele public, opera sa trebuie să reprezinte **poporul.** În afară de artă, el trebuie să aibă pe prim-plan **omul** cu preocupările sale. Opera sculptorului trebuie să consemneze **viața**, înainte de toate, să exprime optimismul vieții umane. O artă fără optimism nu este artă. Apoi, opera sa trebuie să fie expresivă, să poată comunica ceva, în primul moment, privitorului care se oprește în fața ei pentru a-i înțelege toate sensurile.

DUMITRU LAZĂR-DOBROGEANU ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Simple reflecții de spectator (I)

Prezența mea la faza interjudețeană a festivalului „Cîntarea României" desfășurată la Brașov în zilele de 7 și 8 mai, cu participarea județelor Prahova, Brașov, Sibiu și Covasna, mi-a prilejuit destule momente cînd am vrut să mă simt simplu spectator, fără grija de a da seamă, de a face **reportaj** în sensul englezesc al expresiei, al acelui **to report**. De fapt, am constatat că în astfel de împrejurări, chiar și o competență dintr-un juriu uită de sine și aplaudă în extaz odată cu sala.

★

Fericită și plină de luare aminte ideea de a reuni în această inimă de țară, județe care, în mic, pot reprezenta întreaga arie spirituală românească, fiecare dintre ele fiind totodată deschideri către alte zone de sensibilitate și creație. Dacă Brașovul, de pildă, cunoaște obiceiuri, cîntece, dansuri pe care le poți întîlni și în județul vecin, Sibiu, acesta însă va oferi și destule creații folclorice care-l situează la confluența cu județele Alba, Hunedoara, Vîlcea, Prahova, asemenea văii sale, își desface larg evantaiul virtuților artistice, amintindu-ne deopotrivă de culorile și ritmurile din cîmpia dunăreană, ca și din zona subcarpatică argeșeano-olteană. Covasna, cu triplele sale izvoare de frumusețe, venind dinspre podișul transilvan, populat de români și maghiari, din secuime ca și din zona de întrepătrundere munteano-moldoveană a Întorsurii Buzăului, a fost un al patrulea unghi la centru în acest cerc de complexă și reprezentativă spiritualitate românească.

Întrecerea de la Brașov poate fi, pentru cine se interesează de cum trăiesc aici, la noi, românii, împreună cu compatrioții lor de veacuri maghiari, germani, sau de alte naționalități, o demonstrație grăitoare prin ea însăși, fără nici o prezumție propagandistică. Ne-a făcut de aceea plăcere să ascultăm fanfara reunită a căminelor culturale din Bod și Hălchiu intonînd deopotrivă un potpuriu de melodii săsești ca și o suită populară românească. Excelentul cor de cameră „Vox Umana" din Sf. Gheorghe, de sub bagheta profesorului Szilagyi Zsolt — care ne-a încîntat ca solist interpretînd lieduri de Aurel Eliade („La mijloc de codru des") și Fr. Schubert („Dorința") — a fost la fel de concludent, ca virtuți artistice, deopotrivă în dezvăluirea frumusetilor melodice ale unei piese clasice de Gh. Dima, („Ziua ninge") ca și ale uneia contemporane de Birtalan József („Két út áll előttem").

★

Preocupat să urmăresc, alergînd de la o sală la alta, evolutiile celor patru județe, la diferitele probe artistice, n-am putut asculta toate corurile prezente la concurs. Evident însă că n-am putut scăpa prilejul de a asculta pe „maeștrii cîntăreți", deși amatori, de sub bagheta mereu tînărului profesor și animator Gh. C. Ionescu, dirijorul celebrei corale „Paul Constantinescu" a Palatului culturii din Ploiești, ca și pe, de asemenea, foarte cunoscutul cor al Căminului cultural din Brebu, același județ, condus de mai mulți ani de profesoara Persida Ispirescu. Dacă acest al doilea cor a vrut să-și probeze încă o dată soliditatea și maturitatea sa abordînd cu siguranță și acuratețe mai ales lucrări recente, experimentata și mereu proaspăta corală ploieșteană ne-a apărut în același greu de atins echilibru clasic, întruchipînd cîntul coral însuși, în tot ce are el mai înălțător și mai penetrant, atît în ce privește repertoriul ales („Fiii României", de G. Musicescu, „Sus inima, români" de Nicolae Oancea, „Răzmerița 1907" de Gh. Bazavan și „Cîntarea României" de Mircea Neagu, acestea două din urmă compoziții recente) cît și maniera de interpretare. Departe de un academism prăfuit, de acel mod de a emite sunete exacte după toate regulile muzicii însă convențional, gura cîntînd fără cap și fără inimă, în virtutea inerției imprimate de baghetă, formația condusă cu atîta discernămînt, energie, dăruire și măiestrie de profesorul Gh. C. Ionescu continuă să rămînă una din cele mai autentice exponente ale stilului românesc format la școala vechilor „reuniuni de cîntări" sau a irepetabilei corale „Carmen". Oricît de mult ar fi fost în admirația noastră, în mod justificat, aceste două formații, n-am putut să nu remarcăm debutul într-o confruntare artistică de o asemenea anvergură a unui cor tînăr, de numai un an, ca acela al Întreprinderii de construcții din Sibiu dirijat de profesorul Doru Constantiniu.

Pe scena interjudețeană de la Brașov au evoluat și mai multe formații corale ale unor școli sau unități militare, o frumoasă demonstrație făcînd în acest sens Școala de ofițeri „Nicolae Bălcescu" din Sibiu care, pe lîngă cor, a mai prezentat un taraf cu cîțiva soliști înzestrați (elevul caporal Poșus Dorel și colegul său, cu același grad, Belciu Stelică). Impetuozitatea, sinceritatea și dăruirea cu care intonează acești tineri impun cu atît mai mult perfecționarea acestui stil de a cînta în marș, dacă există așa ceva. Un cor ca acela de cameră al Școlii militare „Ioan Vodă" din Sibiu (dirijor lt. col. Duculescu Nicolae), prin cele mai bune piese interpretate, ne-a și făcut dovada marilor posibilități pe care le pot fructifica formațiile corale ostășești.

NICULAE STOIAN ■

Mia Braia:

Romanța nu este o vîrstă, ci o stare de spirit

În timp cît Mia Braia pregătește cafeaua, mă uit nu chiar cu familiaritate la niște porțelanuri flamande din secolul al XVI-lea, la mobila stil și la o uriașă scoică ce sprijină o ușă ca să rămînă deschisă.

— Aveți o bibliotecă impresionantă, la care ar rivni și un scriitor.

— Nu este vorba doar de simpla plăcere de a citi, pentru că, oricît talent ai avea, nu se poate realiza mai nimic fără studiu. Nu pot suporta superficialitatea. Dar și din cele mai proaste cărți poți trage o învățătură : cum să nu faci ! Și acum ce interviu vreți să-mi luați ? Ce să vă spun ? Sînt sătulă să spun cîți ani am, nu-i un secret că am 66 de ani dar și 36, cît vă spuneam ieri la telefon.

— Da, firește, 36 se include în 66 așa cum sîmbăta face parte din săptămînă sau cum cîntecul face parte din viață. Aveți un nume care se cîntă pe sine — Mia Braia !

— La Petroșani, unde mi-e începutul, curge rîușorul Braia, există un cartier Braia și chiar Muntele Braia. Copilăria mea s-a consumat la Craiova ! Gîștele și gîscanul urmate docil de Dumana și Joiana rupeau strada ! Și pe toate le mînam eu la cîmp, la „41", cum îi spuneau craiovenii cîmpului. Acolo, acum, e un splendid cartier. Totuși am fost a doua generație „în pantofi". Tatăl meu, un țăran deștept, a lăsat sapa în luncă și a plecat la seminar. Cum era însă prea laic, n-a ieșit ce se aștepta. Dar carte și muzică tot a făcut. Să-l fi auzit cîntînd din frunză și din ocarină ! Tatei îi plăcea mai mult de Rodica Bujor (care era și frumoasă foc !) și de Ioana decît de mine.

— A existat totuși o tradiție muzicală în familia dumneavoastră.

— Mătușa mamei mele a fost o mare cîntăreață la Budapesta. Mama mă adora. Nu numai pentru că eram primul ei copil, dar îi plăcea genul meu. Ioana, Nana și cu mine, ca trei surori ce eram, cîntam de mici oricînd și oricui. Ioana fluiera pe vremea aceea de se auzea la șapte poște.

— Mulți pot crede că o cîntăreață de romanțe și de tangouri nu are „prea multe de-nvins și de știut". Muzica, ați și demonstrat-o, nu se face însă după ureche.

— Nu cred în miracole fără muncă și fără studiu. În ideea că voi ajunge odată să cînt, mi s-a pus în mînă o vioară. Aveam 11 ani. M-a auzit, în trecere, Ion Vasilescu și m-a înscris la conservatorul „Cornetti" din Craiova. Dar cu vioara n-am făcut eu treabă. Cîntîndu-mă pe coridor cu cineva, mi-a auzit glasul eminenta profesoară de canto, Ciolac, cea care a suit-o pe Ana Roja pe scena „Scalllei" din Milano. A găsit-o descultă, prin Ardeal. Și așa am ajuns să fac eu vocalize cu anul I în locul profesoarei mele. Marele artist Dan Demetrescu m-a luat și la secția de actorie. Dar n-am ajuns actriță din cauza unei regine.

— Care regină ?! Cine s-a pus în calea dumneavoastră ?

— „Regina ostrogoților" pe care nu am reușit s-o recit niciodată ca lumea. (O poezie de George Coșbuc). Deși cred și acum că aș fi fost o foarte bună Zița și Veta. La fiecare trei luni se dădeau în oraș audiții muzicale. Și atunci se scria despre mine. Faptul nu-l bucura deloc pe tata. „Ce-i aceea conservator ? Nu-i serios. Profesoară să fii !" Așa se face că la București m-am înscris și la litere și la conservator.

— În București, „orașul prăbușirilor", unde romanța și tangoul pe care le cîntați, nu v-au înălțat numai pe dumneavoastră.

— Aveam găuri în pantofi. Îmi dădeam banii pentru un loc la Operă, la Filarmonică sau pentru o comandă masivă de cărți de la Paris. Se cîntau „romanțuri" pe vremea aceea. Dar eu vroiam să cînt tango. Alături de mine, în prima bancă, la Conservator, luau notițe Cristian Vasile, Irina Dogeanu și alții care s-au impus.

— Dintre mentorii dumneavoastră ?

— Ion Vasilescu și Ionel Fernic. Am fost și eleva maestrului Chirescu, cel care conducea vestitul cor „Carmen", făcut numai din soliști de la Operă. Am considerat că ar fi o mare cinste pentru mine să fiu admisă și eu. Și am fost. Ion Vasilescu declara „Electrecord"-ului că „îmi retrag orchestra de la **Alhambra** dacă nu imprimă Mia Braia". Cele trei case de discuri, „Electrecord", „Odeon" și „Columbia" au lansat un concurs. Am cîștigat concursul cu o melodie scrisă de Ion Vasilescu („Nu-ți pare rău cînd vezi că pling"), căreia maestrul i-a compus și o contramelodie pentru a mă scoate în evidență. Dar ascultați romanța scrisă pentru mine de Ionel Fernic, cînd aveam doar 18 ani : „Scrisoare de-amor / Adormită-n neantul tăcerii, / Peste slovele durerii / Uitarea se-așterne !"

— Ce lume ! Se pare că de la început, muzica ușoară a fost și ea o Cenușăreasă (mai ales cînd o femeie și-a propus s-o impună).

— Am fost prima femeie care a imprimat la radio tango ! Dar cum ? La prima probă n-au dat-o afară pe Mia Braia, ci genul ! Și bucuria s-a repetat de trei ori. Ei, și am început să cînt cu Petre Alexandru (marele meu partener) la „Bulevard". Se făcea o transmisie directă din local. Am țîșnit în fața microfonului și am cîntat un tango. Succes mare în local, panică mare la radio. Am cîntat apoi în duet cu Petre Alexandru care avea mare adresă la public. Și astfel am impus genul. Copilul meu este această muzică ușoară. Poate nu sînt cea mai bună cîntăreață, dar prima sînt ! Am avut o generație de aur : Ion Vasilescu, Ionel Fernic, Dendrino...

— Iată cum și pașnicul tango a însemnat o revoluție **și a avut** sacrificați. **Dumneavoastră sînteți, rămîneți totuși, o foarte îndrăgită cîntăreață de romanțe. Spuneți-mi, ce este romanța ? Este cîntecul unei vîrste sau o stare de spirit ?**

— Romanța nu este, cum s-ar crede, un cîntec de bătrînețe, ci chiar de tinerețe. Însăși dumneavoastră afirmați că vă

plăceau nespus de mult romanțele în adolescență. „Iubite, de departe-ți scriu", „Scrisoare de-amor" și atîtea altele le-am lansat la douăzeci de ani. Și chiar la vîrsta mea cînt „Nu-mi pare rău că-mbătrînesc".

— Știu. Melodia și textul vă aparțin. Sînteți și o apreciată compozitoare.

— „Șaizeci de toamne-n viață / Pot fi și primăveri / dacă te uiți la **astăzi** / Și nu la ce-a fost ieri. / Fiți tinere întruna / Că viața, știe-oricine, / E plină de lumină / Înțelegînd-o bine" (Mia Braia). Am scris vreo 10—12 cîntece, dar dacă eu sînt compozitoare, atunci Ion Vasilescu, Fernic, ce mai sînt ? Vreau să-i mulțumesc public lui Gheorghe Zamfir, acestui mare poet al naiului care a cîntat recent, la televiziune, melodia mea „Amintiri", mai frumos ca orice voce omenească. Nu-i trebuiau cuvinte romanței mele, așa frumos a cîntat ! Nici nu mai știu, naiul e artistul sau Gheorghe Zamfir ?

— Recunosc în dumneavoastră virtuțile unei teoreticiene a genului. Care este locul romanței în contextul melosului românesc ? Și cum ar trebui apărată ea ?

— Ușor de ascultat, dar mai greu de abordat, mai elevată, ce-i drept, romanța face parte și ea din muzica „leggera". Dar după doină, romanța este cel mai frumos cîntec. Este specifică sensibilității noastre românești. Ciobanul nostru, sus la munte nu cîntă în cor. Dar dacă am o calitate este aceea de a ține la text. Și la interpretare ! Avem un repertoriu bogat, de la Ienăchiță Văcărescu și Anton Pann pînă în zilele noastre. Este întristător să auzi cîntăreți profesioniști la cheremul unui public de un gust îndoielnic, rostind cîntece cu un text echivoc, frizînd adeseori vulgaritatea. Și apoi nunțile ! ! La baza cîntecului stă respirația (științifică !) și cultura. De ce romanța este mai grea decît tangoul ? Pentru că trebuie să dai un sens frazei. Fără cultură, fără ore de canto, necunoscînd notele (alfabetul !), cum te mai poți numi profesionist ? Și culegător de folclor ? Nu suport amatorismul, nu pot să-l aud pe Lucian Blaga bagatelizat. Cum poți să te prezinți în fața unui public mișcînd din șold și necîntînd cu vocea ? Nu sînt rea, sînt pretențioasă, atît. La „Steaua fără nume" n-am dat zece și nu m-au mai chemat. Cînd între 7 și 8 e un hău ! Dar unde e 10 ?

— Dar unde e „unsprezecele" Maria Tănase ?

— Am stat la căpătîiul Mariei Tănase. Mi-a cîntat cincizeci de bocete care te plimbau prin cincizeci de sate, cu nuanțe diferite. Cine mai știe azi așa ceva ? Dar Maria Lătărețu ! În gîtul ei cîntau zece mii de viori. Cam atîtea cîte sînt în Gorj. Și am văzut oamenii sărutîndu-i poalele fotelor. Și Televiziunea nu are un film cu ea ! Și a susținut cu vocea ei bolțile Ateneului !

— Altcineva ?

— Vicoveanca e bună. Cunosc atîtea lucruri încît s-ar putea profita în sensul unor emisiuni educative. Țara asta are multe voci. Ele trebuie cu adevărat descoperite și cultivate.

— Care este după opinia dumneavoastră cea mai reprezentativă romanță românească ? Dar cei mai buni cîntăreți ai genului ?

— „Steluța" lui V. Alecsandri și „Trubadurul" lui Mircea Rădulescu. Am avut printi ai romanței românești în materie de interpretare — Titi Botez și, în egală măsură, Petre Alexandru care a abordat romanța foarte îndrăznet, cu mare succes de public. Vreți să ascultați „Steluța" în interpretarea unei cîntărețe de la restaurant ?

— Ce cîntăreață de la restaurant ?

— Mia Braia. **(Și îmi pune discul).**

— Ați cîntat împreună cu Ioana Radu. În momente de tihnă, aș asculta la nesfîrșit „Ciobănaș cu trei sute de oi". Al cui este acest cîntec emoționant și nostalgic ?

— Nu i se mai cunoaște paternitatea, atît e de vechi. „Ciobănașul"... vine de la munte : „Ciobănaș cu trei sute de oi / Cînd vii și treci cu turma pe la noi / De-i vedea pe mîndra, draga mea, / Spune-i că m-am depărtat de ea". Ioana Radu, cu toată vocea ei, așa făloasă, e o mare timidă. Nu mai avea încredere în ea. Și totuși a imprimat cu mine discul „Ciobănaș cu trei sute de oi", prezentat la Cluj-Napoca de către „Electrecord". Discul a fost aplaudat cinci minute în picioare.

— Ascultîndu-vă duetul am impresia că te poți sprijini de glasul Ioanei Radu ca de un trunchi. Dumneavoastră sînteți acea creangă înflorită.

— Nu e o întîmplare că sîntem surori, deși cîntăm atît de diferit. Natura a lucrat strașnic la vocea ei. În acest cîntec ne veți recunoaște ca rude. Respirăm la fel. Simțiți ? Aceasta nu e întîmplător ! Să vă mai pun un disc. Ascultați acum „De ți-am greșit îți cer iertare" de Paulman-Vero (puțini știu), un pianist desăvîrșit. Cînta pe vremea noastră în pauzele de la cinema. A murit sărac și necunoscut.

— Din proiectele dumneavoastră ?

Aș vrea să-mi fac o încununare a 45 de ani de slujire a cîntecului, la mine, în Gorj. Printre alte îndeletniciri, mai cresc și un copil abandonat. Are 7 ani.

— Și unde locuiește ?

— Veniți încoace ! (Și Mia Braia îmi arată o cameră foarte bună pentru trebuințele unui student — somiera lui Samir, papucii lui Samir, oglinda și tobele lui Samir). Mai are o soră, Vandana. Voi demonstra că se poate face om din oricine. Să-l auziți cîntînd la pian Bach ! L-am cam aglomerat, cei drept — engleză, muzică... Îmi spune mamă. Cînd e supărat — doar „doamna Mia". E talentat și-l dopez cu învățătură. Talentul fără studiu nu face două parale. Sper să fie cea mai mare ispravă din viața mea. Prin soțul meu mă înrudesc cu familia Blaga. Iar prin mine, cu cîntecul. Sînt mîndră de asta și vreau să se simtă.

— Am simțit cum romanța, prin glasul dumneavoastră atît de curat, încît pare fragil, leagă două grele capete de veac, două lumi într-un singur surîs.

ADI CUSIN ■

Orele albe ale circului...

E ora 7 dimineața și personalul Circului de stat sosește la serviciu ca fiecare dintre noi, grăbit să nu scape condica, concentrat asupra lucrului care-l așteaptă. În cabinele artiștilor se face curățenia obișnuită, animalele își reclamă hrana.

Artistul iluzionist **Aurel Iosefini**, directorul circului, la primirea telefonului meu se interesează cît este ceasul. „Stai acolo, că vin imediat. Și am o zi, dom'le, să nu mă întrebi".

Și așa a fost : o zi grea, cu telefoane și drumuri pe la diverse instituții, cu audiențe (neprotocolare), cu ședință de C.O.M., cu pregătirea unor turnee în Iugoslavia, Polonia, U.R.S.S., Bulgaria, R.F.G., Brazilia, cu primiri de oaspeți, dintre care polonezii urmau să sosească în 48 de ore, cu animale mari și mici, cu aparate de tot felul, cu un întreg... circ. Ca printre picăturile unei ploi voioase mi-am strecurat întrebările și am primit răspunsurile.

— Ce este circul, tovarășe Iosefini ?

— O fabrică de iluzii. Se repetă 10—12 ore pentru un program care durează cîteva minute. Se lucrează chiar și cu 2—3 minute înainte de intrarea în arenă. Totul cu încrîncenare tocmai pentru ca zîmbetul să fie mai... natural. Doar eu, ca director, fac excepție de la regulă. Sînt singurul, din această categorie, care lucrează direct în producție. Și încă în 3 schimburi : două la birou și cel de-al treilea în arenă.

— Ce ne învață circul ?

— Rîsul și plînsul, să fim mai buni, mai curajoși, să admirăm frumusețea corpului omenesc, marile lui capacități și armonii.

— Cum trebuie să fie artistul de circ ?

— Conștiincios în muncă, vesel în fața publicului. Acesta nu trebuie să știe cîtă durere are în oase un „circar", dar „circarul" e obligat să știe că numai din durerea oaselor sale se naște plăcerea publicului. Unii, din afara circului, se plîng de deplasări. Dacă le-ar ști pe ale noastre s-ar mai consola. Dacă ne-ar vedea înălțînd și strîngînd cortul, pregătind aparatele, dormind în vagoane, lucrînd ore întregi, s-ar simți ușurați. Și după toate aceste eforturi, aplauzele înseamnă pentru noi ceea ce ar însemna, pentru un oarecare, cîștigarea unui autoturism la loz în plic. Un om de circ trebuie să stea cu capul în jos de la 2 ani, dar cu fruntea sus toată viața. Arta lui e veche de mii de ani, indiferent cum s-a numit de-a lungul vremii.

— Ce este tradițional și ce este nou în circ ?

— Tradițional este totul, de la clovn la dresură și nou... cea mai mare parte. Să-ți explic : zburătorii există prin tradiție, dar ei apelează acum la tehnica modernă : la rachetă, de exemplu. E clar ? Cu adevărat nou mi se pare ceea ce facem noi de cîțiva ani : spectacole cu temă, cu un fir conducător, renunțînd la tradiția coupée, în care prezentatorul spune ce va urma. Genul se pare că a prins la public. Așa l-am avut pe „Colombo la circ", pe Șerif și chiar pe... Iosefini în arena magică.

— Care sînt certitudinile unui iluzionist ?

— Arta sa. Ea pune la încercare mintea fiecărui spectator. Cum am făcut asta, aia. Încearcă să observe și să înțeleagă. Mie îmi sînt necesare 5—6 minute ca să obțin atenția publicului. În același timp, un acrobat și-a terminat de mult numărul. Circul, în general, reprezintă prima treaptă de cultură. Mergi de la 3 ani la circ și revii cu copiii și nepoții. Dar, după circ, ajungi la estradă, la operetă, operă, teatru, trecînd prin lectură. Să te ferești de cei care se fac a nu-și mai aduce aminte că au fost cîndva spectatori de circ. Sînt primejdioși !

Din nou în lumea circului real. Au început să sosească artiștii. Îi văd întîi prin birouri, dar nu-i recunosc imediat. Comicii arată ca în pozele de pe buletinul de identitate, dresorii la fel, zburătorii n-au parcă mușchi de otel sub cutele hainelor de stofă. În arena de antrenament se montează aparatele. Trupa Cretu pregătește un număr nou la „basculă". Fostul halterofil și gimnast Tiberiu Antal stă de cîteva minute în mîini, cu picioarele întinse în sus. Contorsionista Maria di Roma își mlădiază corpul în mișcări ireale. Sergiu Dermengi se îndreaptă spre papagalii săi colorați, spre cățeii și maimuțele sale. Trapezista Lidia Rădulescu și-a început „încălzirea" pentru antrenamentul care va începe peste o oră. Așezată pe o ladă, viitoarea dresoare Antoaneta Czegedi, care s-a decis să renunțe la trapez, discută cu elegantele lame, cu care va lucra în curînd. „Nu sînt programată pentru astăzi, dar am venit în vizita obișnuită. Trebuie să le cîștig prietenia". Îngrijitorul Cazacu Gh. Constantin, de 13 ani angajat al circului, este o apariție-șoc, cu fesul lui de marinar napolitan, cu ochi albaștri adînci, cu mustăți imperiale („S-au luat toți după mine, în cap cu Tiriac"). O așteaptă pe dresoarea de renume Nina Buzduga, căreia vrea să-i raporteze despre melancolica leoaică Luki, cu care nu se mai poate lucra. Nina (aici se vorbește direct, folosindu-se prenumele) este o femeie care-și mărturisește cei 47 de ani convinsă că nu va fi crezută, cu bucle blonde („leilor le plac blondele, ne-a spus ea, dar eu folosesc o perucă, deși uneori apar, în fața lor, cu părul meu natural, adică negru"). A început dresura la 28 de ani, după ce, 5 ani de zile, lucrase la Grădina zoologică, tot cu felinele. Nu e bine să fii prea tînăr în meseria asta, avea să-mi spună, dar nu pentru a se justifica. Animalul ei preferat este Aida, deși știe că leoaica nu poate s-o sufere, în schimb lucrează cel mai conștiincios. Îi cer să mi-o arate. Mi se pare cel mai reușit portret al lui Jean Gabin. Aceleași priviri spălăcit-albastre, aceeași senzație de calm și de forță abia stăpînită, aceeași interiorizare neliniștitoare. Cel mai iubit leu — tînărul Iosef. Discutăm la cîțiva centimetri de cuști. Îmi este refuzată cererea de a intra împreună acolo, măcar pentru o fotografie. „Nu răspund decît pentru mine", se scuză Nina. Vreau să știu cum trăiește un astfel de om în afara „serviciului".

— Ca oricare dintre ceilalți. Dorm foarte bine și liniștit. Între 8 și 10 ore. Cînd vin aici nu trebuie să am nervi. Îi transmit și leilor. Îi nelinistesc și nu mai pot lucra. Poate deveni chiar periculos. Cînd sînt singură cu ele simt o adevărată plăcere. Am o senzație de siguranță. De multe ori, îmi iau un scaun și o carte, intru în cușcă și citesc. Cum să-ți explic ? Lîngă ele mă simt mai om !

— Cu ce începe munca unui dresor ?

— Cu... botezul. Întîi le dai nume animalelor. Apoi începi acomodarea. Le hrănești, le vorbești mereu, le faci să te recunoască. După voce, după îmbrăcăminte, după miros. Stilul meu este de a lucra ca-n junglă, adică să tin seama de deprinderile lor firești, dar nu să le bat, sau să le maltratez. Le respect și le iubesc ca pe niște copii, adică le mîngîi doar în somn sau cînd au făcut ceva bun. Le fac morală și sînt autoritară cu ele cînd greșesc, dar nu rea. Animalul nu uită pe cel care i-a pricinuit vreun rău și i-l plătește cîndva.

Vine vorba despre tragicul accident al Lidiei Jiga.

— N-am fost speriată, ci demoralizată. Doi ani nici n-am lucrat. Nu mi s-a dat voie. Am făcut pe prezentatoarea. Dar am insistat atît de mult încît am fost înțeleasă și am revenit la meserie. Desigur, este o profesie de risc, dar între a renunța și a mă expune am ales varianta a doua.

Un muncitor, fierarul probabil, vine s-o consulte cum să-i facă furca. Nina o vrea mult mai subțire, cît degetul ei, mai scurtă, cam de 60 de cm, cu țepii mici și neascuțiți și, insistă foarte mult, cu o floricică de fier forjat. Intră în cușcă, stînd de vorbă cu cei 7 lei (6 femele și un mascul impasibil) în timp ce îngrijitorul cel mustăcios le stîrnește cu o furcă lungă, făcîndu-le să defileze cu gurile căscate amenințător prin fața obiectivului colegei mele Elena Ghera.

În arena mică, antrenamentele continuă. Legate în frînghii și cu mijlocul asigurat printr-un briu de piele, două tinere repetă un număr nou, de basculă. Sînt : Doina Iacob, în vîrstă de 20 de ani, are o fetiță de 7 luni, astfel încît o vreme (o lună de zile !) a abandonat lucrul și a revenit cu o poftă nebună de muncă și zbor ; cealaltă, Mihaela Băniceanu, are doar 16 ani și este încă elevă, la fără frecvență. A fost gimnastă încă de la 6 ani, dar a renunțat pentru circ. A debutat în „Colombo la circ". Dacă-i este frică ? Numai cînd zboară peste limită, cînd merge prea sus. Ce face în timp ce este aruncată în văzduh ? Se gîndește la fiecare mișcare a corpului și la aterizare. Vrea să mă convingă că nu e greu. Nu vreau s-o dezamăgesc. Cad de acord că-i chiar un fleac. Fața i se lungește de mirare. E încă un copil, dar un copil care știe ce vrea : să devină stea de circ. Și pentru asta este capabilă să muncească, din greu. În alt colț, fostul gimnast Gheorghe Marinov pregătește un grup pentru un nou număr. Lucrează metodic, ca la sala de sport de care s-a despărțit nu demult. „Cine nu poate urca în vîrful piramidei sportive trebuie să aibă curajul să și-o mărturisească și să lase locul liber altora. Nu este o lașitate și nici o resemnare, ci doar o atitudine lucidă", astfel gîndește Gheorghe Marinov, primit cu căldură și bucurie în arena celor curajoși.

Îl reîntîlnesc, în acest du-te-vino, pe Sergiu Dermengi, care se îndreaptă spre cimpanzeii săi și ai familiei sale. Cum se poate dresa un animal ? Fostul student al Facultății de medicină veterinară a devenit un maestru în această materie.

— Cu blîndețe, cu pasiune și șiretenie, adică cu... ciubuc. E singurul ciubuc pe care legea nu-l interzice : o bucățică de zahăr, dacă ești mulțumit de comportarea animalului. Încă de copil am iubit animalele. Dresasem după capul meu un cîine caniche, cu care m-am și prezentat la angajarea în circ, acum mulți ani. Știa să extragă rădăcina pătrată a unor numere mergînd pînă la 99 și rezolva ecuații de gradul I. O chema Ira și, în amintirea ei, am botezat cu același nume și un cimpanzeu. Îmi place să asociez, în lucru, animalele antagoniste : șoarecele cu pisica, găina cu vulpea și așa mai departe încît, dacă s-ar scula din morți, La Fontaine ar rămîne foarte mirat văzîndu-și fabulele întoarse pe dos. Care este ordinea dificultății în dresaj ? Cei mai drăguți și ascultători sînt cimpanzeii. Specialitatea soției mele, Kati. Interesant că ei rămîn copii toată viața. De aceea și sînt tratați nu de medici veterinari ci de pediatri. Nu-i o glumă ! Sînt cei mai expuși la boli, deoarece hrana lor fiind bazată pe citrice, organismul nu face anticorpi. Șarpele nu se dresează. Se îmblînzește. Primul contact cu orice animal poate fi decisiv. Ca și între oameni. Selecția este foarte severă. Cam 50% din animalele ce ni se prezintă rezistă la triere. Vulpea se dresează foarte greu. Cu fazanul n-a reușit încă nimeni. De-aia și vorba populară, cînd unul e prea de tot neștiutor : „Lasă-l dom'le, nu vezi că e fazan ?" Trebuie avute în vedere caracteristicile animalului, cînd vrei să-l dresezi. Porcul e lacom, deci ușor de dresat. Munca mea cam seamănă cu a unui dirijor de cor : văd care-i sopran, care-i bariton etc. și le dau partitura. Dar, condiția de bază este să fie sănătoase. Că sînt susceptibile, iarăși trebuie să se știe. Port mereu aceleași haine, îmi dau cu aceeași apă de colonie, după bărbierit, cu care mi-am dat cînd m-am lăsat de medicină și m-am apucat de dresură.

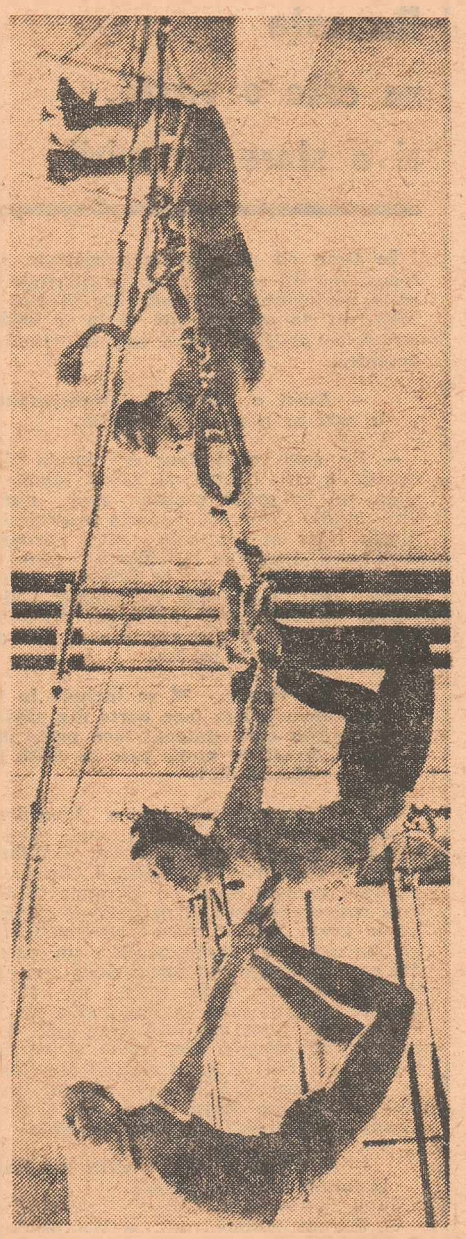

Care este cel mai vîrstnic angajat al circului ?

Întrucît de „arena magică" (cu sau fără Iosefini) nu te desparți decît odată cu viața, am recurs la statele de plată ale instituției. (Pensionarii rămîn colaboratori, unii chiar fără a fi remunerați). L-am găsit înscris acolo pe Stelian Petrea, care a împlinit 60 de ani (legea îi permitea să se pensioneze la 50). Specialitatea sa : să-și facă greutăți ! Adică să țină pe frunte o prăjină și pe ea doi oameni, în greutate de 147 kg. Un fel de bătătură i s-a format pe frunte și el mi-o arată cu satisfacție. Cu acest număr i-a uimit pe italieni, 6 ani la rînd, cît a ținut contractul abia încheiat. Că-i tine e una, dar mai urcă cu ei și pe o scară. Cum și-a început cariera ? Cam ca mulți alții, pe vremea aceea. A rămas corigent, într-a patra de liceu, și a fugit de-acasă aciuindu-se într-un circ în trecere prin Galați. Întîi, aduna plumbii de la tir, apoi Wintzi Krateyl l-a îndrăgit și l-a făcut echilibrist. Mai tîrziu toată familia sa a lucrat în circ : micuța Mariana, acum bacalaureată și mamă a 4 copii, soția care a fost, pe rînd, acrobată, călăreață și dresoare de cîini. Venind vorba despre Krateyl, Iosefini îmi spune că au ajuns la a 6-a generație de circari. Emil, bătrînul, mai dă și acum cu biciul la numerele cu cai, fiul este angajat, nepoții (unul de 9 ani, altul de 14) lucrează și ei, în colaborare, la un număr de jokey. L-am cunoscut și pe Bubi Krateyl, în biroul regizorului Costin Ionescu, care mi-a furnizat informații pentru un tratat de circ, și m-am ridicat în picioare în fața acestui nume care ne-a legănat copilăria ca și cele ale lui Sidoli, Franzini (tot o ramură a familiei Sidoli), Leontini, Antonio, Bernea, Busch, Umberto și alții. Bubi s-a mirat, cu ochii săi atît de albaștri încît îi anulau virsta, trecîndu-l în legendă și copilărie. Se povestea despre leul scăpat din circ, pe străzile din Tg. Mureș, acum cîțiva ani și readus în arenă de Nina Buzduga, cu concursul bătrînului Krateyl și sub paza respectuoasă și... distantă a milițienilor locali înarmați, cînd a intrat Bubi, purtînd în ochi un cer spălat de orice scamă și în mînă cu o cerere pentru nu știu ce. Dintr-o dată, discuția s-a mutat la cai. Unul nedresat costă între 1 600 și 2 200 de lei, depinde de virstă, iar dresat, între 20 000 și 25 000 de lei, această teribilă diferență încercînd să echivaleze munca investită de om.

— Animalele au instinct sau rațiune ? Bubi se gîndește o clipă pînă răspunde.

— Au atașament. Cînd te atacă, trebuie să ripostezi, cînd te ascultă, să-l răsplătești. Relație cinstită. Animalul este capricios. Înclinat să tragă chiulul la muncă. Sigur că cel domestic este mai ascultător, dar și el îți poate oferi surprize. Pe mine Șoim m-a mușcat de brat. Am o cicatrice ! Și pe tata la fel, dar la lucru era bun. Nu s-a speriat de ochii mei atît de deschiși. Animalul se sperie de zgomote și de gesturi bruște. Totuși, în arenă, astfel de gesturi sînt obligatorii, dar în grajd interzise. Am avut un cal de 33 de ani. În arenă, arăta ca un cîrlan. În grajd, ca o gloabă bătrînă, cum și era.

— Cum suportă, atunci, acompaniamentul muzical cam strident în circuri ?

— Animalele sînt muzicale. Au chiar preferințe. Caii se omoară după Strauss și vals. Leii preferă melodiile orientale. „Caravana" lui Ellington a intrat în repertoriul tuturor circurilor ca și „Pe o piață persană", ori „Boleroul" lui Ravel.

Bubi Krateyl se retrage.

A trecut de mult ora la care funcționarii trebuiau să plece. Dar Iosefini este încă în biroul său. Toți ceilalți la fel. Se pregătesc turnee. La Giurgiu premieră pe 18. În arenă, au început să zboare trapezele. Dincolo de gratii, atleții de forță mai stau, din cînd în cînd, în brațe, să le mai treacă de urît. Leii dorm în niște poziții relaxante, cu enormele lor labe sprijinite pe gratii, ca niște pisici supradimensionate, dar cei care circulă pe culoar ocolesc cuștile, să nu le cadă cumva o asemenea labă în spinare !

Doctorul Ion Dănescu, medicul circului, a revenit de la Facultatea de medicină veterinară unde are cîțiva cai operați chiar de el, cu cîteva zile în urmă. Lucrează la circ de 14 ani. Alți 5 muncise la Grădina zoologică. Iubește, cu pasiune, animalele. A crescut, acasă, trei pui de lei, un șacal, maimuțe. Acum s-a „restrins" la pisici.

— Avem peste 250 de capete de animale, în menajerie, de specii variate, de la șoareci la elefant, de la canari la struț, inclusiv șerpi. Munca mea are trei capitole principale : unul patologic (prevenție, tratament), altul privind cazarea-furajarea și dresajul, în vederea căruia sînt consultat de specialiști, cînd vor să realizeze numere noi. În general, excluzînd starea de sănătate, problemele cele mai frecvente sînt date de afecțiunile chirurgicale. La Grădina zoologică primul loc era deținut de patologia medicală, explicată prin absența solicitărilor la efort, prin sedentarism.

— Sînt sau nu inteligente animalele ? Gîndiți-vă ca medic cu experiență, dar și la confrați, cînd răspundeți...

— Sînt, oricît m-ar contrazice savanții. Eu le cunosc de ani și ani. Inteligente și afective, au o memorie fantastică. Sînt capabile de asocieri de idei, nu doar de imitație. Maimuța pe care am crescut-o și puii de leu știau să deschidă ușile nu numai înspre afară, apăsînd clanța, ci și spre înăuntru, sprijinindu-se cu o labă de perete și trăgînd, cu cealaltă, ușa. Asta nu mai ține de instinct ! Au o personalitate foarte diferențiată, de la individ la individ, un caracter aparte. Ca psihic, sînt foarte sensibile. Starea de stress este mult mai pronunțată la ele decît la oameni. La animale nu se poate practica dopajul, deci posibilități de tratare a psihicului nu există, practic vorbind. Leoaica Ninei, cu care nu mai poate lucra, este timorată de ceilalți lei, nu se suportă reciproc și ea suferă de o însingurare vizibilă, care o va și ucide, pînă la urmă. O ordine a inteligenței animalelor cu aproximație o voi face și numai pentru că insistați. Cred că elefantul deține primul loc, dar — grație memoriei sale renumite — este răzbunător, nu-l uită pe cel care i-a pricinuit un rău. Cîinele ar fi pe a doua treaptă și calul pe următoarea. Cele mai slab dotate : păsările, reptilele, broaștele testoase.

— Dresajul este sau nu un chin pentru animal ?

— Nu este. Mai curînd o obisnuință, de care se despart foarte greu. Asistăm la adevărate tragedii, cînd trebuie să scoatem un animal la reformă. Acceptă dresajul în funcție de capacitățile de care dispune el și nu atît în funcție de calitățile dresorului. Trebuie spus că dresajul are o limită, dincolo de care intervine experiența.

Orele albe ale circului se sfîrșesc. De aci înainte totul vă este cunoscut. Petrecere frumoasă !

EMANUEL VALERIU ■

Cum s-a strecurat în Capitală un tată fugit din familie speculînd sentimentele propriului copil pe care îl uitase

De cinci ani Minodora Moldovan (fostă Diaconu) nu mai știe ce este liniștea. Ceea ce se arătase a fi bucuria regăsirii tatălui, împlinirea tinereții prin obținerea unui cămin cu tot confortul, s-a dovedit a fi o nadă, apoi un calvar. Din viața ei simplă și liniștită, de copil crescut cu greu numai de mamă, într-un mediu bun, care a ajutat-o să termine liceul, apoi să intre la facultate, modestia dîndu-i siguranță și rîvna de a munci, ajunge să fie puternic clătinată atît de fascinația lucrurilor (căci este într-adevăr nemaipomenit ca cineva să-ți ofere dintr-o dată un apartament cu trei camere, complet mobilat) și de căldura unui tată, care ți-a lipsit tot timpul, spunîndu-ți tulburător de deschis că el a agonisit toată viața ca, într-o zi, să fie lîngă singurul lui copil, să-i ofere tot pentru ca să fie lîngă ea la bătrînețe. Ce poate fi mai emotionant ?... Spaima mamei că-și va pierde fata n-a mai fost luată în seamă. „Dar îl cunosc bine, Minodora mamă, nu te lăsa furată de ce-ți oferă. O să ai mari necazuri... El, în afară de el, nu a iubit niciodată pe nimeni". Ce să distingă o tînără la 17 ani din jocul de interese ? Tinerii iau lucrurile așa cum sînt, foarte puțin atenți la consecințe. Și-apoi de la cîtiva lei cît îi putea oferi mama pentru caiete și un corn, să treci la ceva care putine fete au : studentă cu casa ta. Bursa numai bună pentru micile cheltuieli, mai ales că, inițial, tata i-a oferit si bani de buzunar... „De ce zice mama că tatăl meu e un egoist și un interesat ?"

Inginerul agronom Marin Diaconu, tatăl Minodorei, n-o deranja mai deloc. Prin natura calificării sale, a avut serviciu în comunele situate nu departe de Capitală. Venea din cînd în cînd, sta o zi apoi pleca. Era „bucuros" că are unde să tragă ; fata îl primea bine. Se părea că s-a creat și o mică legătură sufletească, cu toate că nu-și prea comunicau gîndurile, nu-și dezvăluiau sentimentele, nu-și arătau planurile de viitor. Minodora, cum era și firesc, avea un prieten, un iubit, student ca și ea, numai că la medicină, (ea fiind la zootehnie). Tata nu prea l-a știut, dacă l-a văzut de cîteva ori, s-a făcut că nu-l observă, nu-l interesează, treaba ei, e destul de mare, lui să-i obțină intrarea în spațiu, ca părinte, și apoi buletin de Capitală. „Să știi, fată, i-a zis într-o zi. Am făcut totul pentru tine cu o condiție : să-mi obții buletin de București"... „Dar bineînțeles, tată"... s-a oferit Minodora cu sufletul deschis. După 8 luni de la primirea cheilor la apartamentul nr. 18 din blocul situat în strada Pieței nr. 37—39, sectorul 8, Marin Diaconu obține buletinul de Capitală cu seria W nr. 948 155, moment în care starea tulbure și convenabilă fetei înceteză. „Toleratul" și cel care se arătase pînă atunci aproape vinovat că lipsise atîta de lîngă fată începe să-i atragă atenția că tot ce este acolo este **al lui**, că cine este „golanul" ăsta cu care tot umblă și îl aduce în casa lui ? „Este viitorul meu soț, tată", îi răspunde Minodora cu bucurie, crezînd că și tata se va bucura. Tinerii se căsătoresc fără consimțămîntul lui și acest act unic în viața omului, care bucură și emotionează inima oricărui părinte, devine pentru Marin Diaconu motiv să atace problema frontal : „Să pleci cu golanul tău de aici !" Minodora a împietrit. Cele spuse de mamă începuseră să se adevereacă. Dar unde să plece? Nu-i oferise el totul ei? Tot ce era acolo nu era pe numele ei ? Apartamentul, lucrurile... Viitorul medic Mihai Moldovan nu-i răspunde la provocări. Ba îl și tratează cînd se îmbolnăvește. Soția lui însă este bruscată, apostrofată, lovită. Să plece ! Acolo e **avutul lui.** (Termen specific vechii societăți a rapacității și a dezumanizării). Mama, care n-a avut nici un credit în fața acestui om rece și calculat, a intervenit cu spaima și grija mamei : „Măi, de ce bagi tu zizanie în viața copiilor ? Nu vezi că se iubesc ?... De ce chinui copilul ? N-a fost de-ajuns cît s-a chinuit fără tată atîția ani ?" „Tu dă-te la o parte ; ești un nimic", și-a împins el fosta soție, plecînd imediat la tribunal să-și dea fiica în judecată. Tinerii studenți au crezut că sînt ieșirile unui bătrîn, în prag de pensie, căruia îi va trece, dar Marin Diaconu și-a pus în funcțiune întregul arsenal de cunoștințe și cunoscuți, la care se „interesase dinainte" pentru a-și atinge ținta : casă proprie și buletin de Capitală, casa lui în care să stea singur, cum stătuse și pînă atunci ca un mizantrop convins, pe care **dihăniile astea de oameni** îl enervau. „Am bani și-i cumpăr pe toți, zadarnic încercați să-mi stați în cale !", le-a spus-o cinic, repetînd-o mereu.

Într-adevăr, consultînd cunoscuți și prieteni, cu relații în domeniul juridic, ajunge să afle că legea dă posibilitate celui care **oferă bunuri materiale și bani să și le retragă oricînd vrea, dacă face dovada că i-au aparținut.** Cum să nu facă dovadă ! Doar mai păstrează cecurile !... Desigur, ca tot ce este omenesc, și legile sînt mereu perfectibile. Există un articol care stipulează acest drept al celui care oferă. Dar Marin Diaconu nu are în vedere că marea lege a inimii demonstrează și a demonstrat că nimic nu este mai drept și mai durabil decît dragostea pentru cel căruia i-ai dat viață, că obligația supremă a omului este de a crea oameni, de a oferi sufletul celui care ne continuă viața, fiindcă tot ce agonisești nu iei cu tine în mormînt și nu există bucurie mai mare decît aceea de a putea să oferi copiilor tăi tot, pentru împlinirea lor, care, în final, înseamnă împlinirea neamului, împlinirea ta. Acestea au fost cuvintele vecinilor de pe scară, care au intervenit de nenumărate ori pentru a aplana diferendul din familia Diaconu. Tribunalul pune întrebarea „pîrîtei" (biata fată a căpătat și acest epitet care te înfurnică prin vetustețea și perimarea lui, cuprinzînd aprioric acuza), dacă recunoaște că apartamentul și mobila au fost cumpărate din banii tatălui. Cum putea ea să nu recunoască ?... Tinerii sînt puri și cinstiți, avînd un acut simț al adevărului și dreptății. De unde să știe ea că nerecunoașterea putea să răstoarne tot procesul ? Și chiar dacă ar fi știut, Minodora n-ar fi putut face așa ceva. Tinerii sînt sinceri și cinstiți, nu au meschinăria în sînge. Ea se dobîndește mai tîrziu, dar numai de către cei bolnavi de avariție. Dacă recunoști, totul este clar ! Tribunalul sectorului 8 obligă „pîrîta" prin sentința nr. 4006 din 12 XI 1976 să plătească „reclamantului" tată suma de **197 000** lei, plus **8 350** lei cheltuieli de judecată, tatălui nerevenindu-i nici o obligație. Va să zică n-a fost vorba numai de capriciile verbale la nervi ale unui bătrîn... Tinerii cunosc dintr-o dată tristețea... Marin Diaconu vrea ori bani — **banii lui** — la care, se vede, ține mai mult ca la orice pe lume, sau de nu, să părăsească apartamentul, căci el, în mod deliberat, a vrut buletin de București și bani, fiindcă el va pune casa la licitație. (Iată alt termen din cealaltă societate apusă)... Pentru că el vrea bani, **banii lui.** Vecinii de apartament, întreaga scară, colectivitatea adevărată și omenească, vin la el, fac apel la sentimentele lui de tată, oamenii îl roagă să nu-și nenoroccască fiica acum cînd se află și ea, și soțul ei, în fața examenului de stat și așteaptă amîndoi un copil. Nici o clintire.

Avocata „pîrîtei" nu se prezintă la nici o înfățișare, cu toate că și-a primit onorariul, în schimb reclamantul are un avocat surprinzător de activ, care, în acest proces al sufletului omenesc a fost singura persoană care a vorbit, rece, cu totul din afară, profesionalizat, ducînd „adevărul" numai pe litera inertă de lege, respingînd sentimentele ca neavîndu-și aici locul. Dar unde să-și aibă sentimentele filiale locul ?, s-au întrebat vecinii de pe scară. Numai în necropolă, cînd, se știe, e prea tîrziu ?... Minodora Moldovan se apără singură, plîngînd, plîngîndu-și copilăria, arătînd că 12 ani de zile tatăl a fugit de ea, s-a ascuns după acte false (care este o treabă juridică), inventînd o pensionare pe caz de boală, cînd, la o pensie de numai 650 lei, **nu a putut** să-i mai trimită nici măcar o sută de lei lunar. Și acum, dacă a apărut în viața ei, de ce i-a oferit ceva și de ce îi ia înapoi ? Da, ea e singura lui fiică, vrea să plătească contravaloarea a tot ce i s-a **oferit,** dar în rate, cînd vor fi și ea și soțul ei cu lefuri. Falsul tată a respins categoric această rugăminte. Nimic ! Lui să i se dea banii imediat ! Cine oferă suma, poate lua pe loc apartamentul. „Dar banii aceștia reprezintă suma ce mi se cuvenea ca pensie alimentară", a mai strigat Minodora, însă în pustiu. Nefiind dovezi materiale în acest sens la dosar Marin Diaconu jubilează. „Să plecați ! Nu mai aveți încotro. Cînd veniți de la Caracal, să nu vă mai găsesc aici !" Minodora face iarăși apel la legea scrisă : depune recurs. Tribunalul municipiului București Secția a IV-a civilă rejudecă procesul și ajunge la aceeași concluzie a tribunalului sectorului 8. Dincolo de aspectul cutremurător al actului moral, suma se ridică la peste 200 000 lei pe care trebuie să-i plătească Minodora Moldovan pentru că și-a recunoscut tatăl fugit și l-a ajutat să se strecoare în Capitală ca proprietar, speculîndu-i cu sînge rece sentimentele. Pentru că a crezut cu toată inima ei că există și pentru ea pe lume un tată, l-a primit cu brațele deschise, din acea dorință puternică a copiilor care cresc fără unul din părinți. Rezultatul ? ...Purtată pe scările tribunalelor, cu convingerile despre adevăr, sentiment filial și cinste profund zdruncinate, acum în preajma examenului de stat, cînd așteaptă să fie și ea mamă și repartizată undeva unde să-și dovedească priceperea în mod cinstit și sincer... Ce a făcut și ce a urmărit, de fapt, inginerul agronom Marin Diaconu, în prezent profesor la liceul agricol din Caracal, deci un dascăl, un educator, un om care trebuie să fie de spirit și idee, mereu în slujba binelui și adevărului ? Unde vrea să se ducă fiica lui ? Și cum va putea el trăi de aici încolo iarăși complet și definitiv singur, după ce a trecut de saizeci de ani ? Sînt întrebări pe care și le pun toți cunoscuții, locatarii aceluiași bloc din strada Pieței, care sînt uimiți de procedeul straniu al unui inginer și profesor față de fiica lui, și ea în curînd ingineră, și față de ginere, un viitor medic atît de iubit și apreciat de cunoscuți și colegi precum și de profesori. Este o întrebare pe care i-o punem și noi.

La care inginerul agronom și profesor Marin Diaconu ne răspunde (pe sălile tribunalului unde l-am întîlnit după una din multiplele lui prezentări în fața completului de judecată pentru eschivarea de la plata pensiei de întreținere și pentru cele oferite premeditat și a dobîndirii unei proprietăți și a dreptului de a rămîne în Capitală) :

— Am dat bănuții din mîna mea ca un prost !, zice scurt și-și dă un pumn în cap, încrîncenat (gest și limbaj care nu aparțin unui inginer și cadru didactic). Dar cu ăștia nu se poate trăi... Și se întoarce cu spatele la tineri ca de la cei mai mari dușmani.

— De ce ? Sînt niște tineri civilizați, bine educați, respectuoși. Ei vă țin brațele deschise. Aveți cheia de la apartament și de la camera dv. unde vă sînt lucrurile. Puteți veni și intra oricînd, cum ați venit și pînă acum.

— Asta este adevărat, dar cu derbedeul ăsta nu se poate trăi. Ea m-a dat și dracului.

Viitorul medic — înalt, puțin firav, îngrijorat și distins — pălește, ducînd mîna la piept pentru o nouă chemare. Dar tată...

— Cum poți spune așa ceva, tată ?, se întoarce și Minodora la tată, uimită că se lansa în injurii și în public.

— Să nu-mi ziceți voi mie tată !... Mi-e silă... Mai aveți ceva, spune în barbă către noi, că mă grăbesc, trebuie să prind trenul. O să-mi plătească ei și banii ăștia dați pe tren.

— Înțeleg că ei sînt de acord să vă restituie banii investiți în apartament și mobilă, dar în rate, cînd vor fi și ei angajați. Dacă tot vreți să vindeți, de ce nu acceptați măcar atît pentru fiica dv., care vă face cinste, fiind și ea în curînd inginer zootehnist.

— Nu, nu... Ori banii jos, toți odată, ori nimic !... Puteți să publicați orice. Mă grăbesc, scap trenul, mai spune și pleacă la brat cu avocatul, care-i călăuzește pașii în toată această întreprindere. Mai încolo ridică iar pumnul și se lovește în basca veche și ponosită de om care nu-și permite să dea bani nici măcar pentru el.

După atîția ani de fugă abilă de propriul lui copil, avînd gîndul numai la bani, apartament și aranjarea în Capitală, legătura sufletească nu s-a făcut. Răceala și disprețul scot și mai puternic în evidență jocul de interese. La întrebarea noastră de ce a oferit și apoi de ce a luat cu atîta îndîrjire înapoi, nu ne-a răspuns.

Această întrebare vă rugăm s-o puneți și dv. profesorului inginer agronom Marin Diaconu de la Liceul mecanic-agricol din Caracal, județul Olt, colectiv socialist de muncă și educație, care mai poate retușa niște convingeri chiar și acum cînd un om ajuns în pragul pensiei încă mai crede că banul este totul, înaintea cinstei, adevărului, sentimentului filial și omeniei.

TUDOR BARBU ■

Școala și sportul

La intrarea în cartierul Berceni, vizavi de magazinul Big, clădirea nouă a Școlii generale numărul 190 ascunde privirii trecătorilor o bază sportivă redutabilă, aflată, firește, la dispoziția elevilor unității amintite, o dotare de excepție cu care nu se pot lăuda multe catedre de educație fizică, mai ales la nivelul școlilor generale. Stau mărturie pentru afirmația de mai sus o sală de sport, un bazin de înot, o pistă de atletism cu 2 linii drepte, de 90 de metri fiecare, 2 gropi pentru săritura în lungime, între care una de coritan, 2 terenuri de tenis de cîmp, tot atîtea de volei, de baschet, minifotbal și așa mai departe, amenajări puse la îndemîna elevilor prin grija permanentă a organelor de partid din sectorul 5, a Inspectoratului școlar și a Federației de atletism, dar și prin strădania beneficiarilor, care au prestat aici — din anul școlar 1971—1972, anul dării în folosință — peste 100 000 de ore de muncă patriotică.

O bază minunată, de care se servesc toți elevii școlii și, în special, cei 350 (din 10 clase) cuprinși într-o probă anume de atletism, ale cărei roade încep să se vadă, însemnînd ele o sumedenie de rezultate îmbucurătoare, pe plan municipal și chiar național, ca o dovadă de necontrazis a seriozității și pasiunii cu care cadrele didactice ale școlii specializate în educație fizică (Gheorghe Tești, Ileana Grigore, Doru Bădini, Gheorghe Medeșan, Ștefan Lăzărescu și Dorina Ciser, enumerați după vechimea în unitate) și-au făcut și își fac datoria. Urmărind, pe de o parte, formarea unui tineret sănătos și robust și, pe de alta, realizarea unei selecții științifice în ceea ce privește recomandarea unor talente de perspectivă pentru atletismul românesc. Ca urmare firească a condițiilor de lucru puse la dispoziție, a sprijinului primit permanent și a abnegației profesorilor de sport din unitate, rezultatele n-au întîrziat să apară. Școala generală numărul 190 reușind, într-un răstimp foarte scurt, să-și facă o „firmă" în atletismul școlar, obținînd succese notabile în diferitele competiții și — demn de semnalat — izbutind să propună marii performanțe cîteva elemente susceptibile de progres și afirmare. Astfel, în puținii ani de la înființare, școala și-a trecut în cont peste 50 de titluri de campion municipal, a cîștigat, cu tetratlonul pionieresc, o mulțime de concursuri, ocupînd, în mai multe rînduri, locul II la Spartachiada națională a pionierilor și la Campionatul republican al școlilor cu program special, propulsînd în atenția specialiștilor cîteva autentice speranțe ale atletismului, între care Aurelian Dobrescu (campion național de tetratlon), Tomaida Stănculeasa (locul II la campionatul juniorilor III, la înălțime), Sorin Matei (1,80 la înălțime la numai 13 ani), Florin Cristea (excelent săritor în lungime), Mihai Roman (în lotul republican de aruncători cu ciocanul), Mihai Dedu, Adrian Vilcu sau Anca Gingu, nume despre care profesorul Tești ne-a asigurat că vom mai auzi.

Zilele trecute am avut ocazia să asistăm la cîteva ore, apreciind responsabilitatea cu care se lucra, caracterul modern și variat al exercițiilor, cu atît mai greu de conceput cu cît e vorba de copii de maximum 15 ani, corespunzînd clasei celei mai mari, a VIII-a, elevi pe care nu trebuie numai să-i antrenezi, ci și să-i atragi, să-i capacitezi într-o activitate — deocamdată — nu dintre cele mai spectaculoase. Judecînd după cele văzute, putem aprecia că, la Școala generală numărul 190, la clasele cu program special de educație fizică (la care se intră pe baza unei selecții efectuate printr-un examen al aptitudinilor dintre cele mai severe), activitatea se desfășura nu numai în conformitate cu programa școlară, dar și în conformitate cu seriozitatea cadrelor didactice și cu entuziasmul elevilor. Adevărat centru de selecție pentru toate școlile sectorului 5, sector fără nici un club sau asociație sportivă de mare performanță pe linie de atletism, catedra de educație fizică de la 190 își susținea orele după programul obișnuit, făcînd totodată o testare a posibilităților atletice ale școlarilor din toate clasele a IV-a și a V-a din întregul sector. O animație deosebită domnea în sala acoperită, terenurile alăturate erau pline de copii, dar peste tot stăpîneau o ordine și o disciplină exemplare.

Am stat de vorbă, în încheierea documentării, cu profesorii de educație fizică ai unității, auzind numai cuvinte de recunoștință la adresa atenției și sprijinului acordate mereu de Comitetul de partid al sectorului 5, de Inspectoratul școlar, de Federația de atletism și, nu în ultimul rînd, de conducerea școlii. Ne-a fost dat să auzim și o sugestie, pe care — considerînd-o îndreptățită și justificată de realitate — o înaintăm pe această cale forurilor în măsură să decidă. Este vorba, în rezumat, despre necesitatea ca talentele de reală perspectivă ale școlii să găsească și după absolvirea ciclului II un cadru organizatoric propice cultivării și dezvoltării aptitudinilor pentru atletism, lucru care astăzi, din păcate, nu se poate realiza în incinta școlii despre care scriem. Altfel spus, un elev de la 190, susceptibil de progrese imediate într-o anumită probă atletică, se vede nevoit, după terminarea celor 8 clase ale școlii, să se adreseze fie unui liceu specializat, fie unui club cu secție de profil, unități care, cum aminteam, nu funcționează în sectorul 5. După opinia profesorilor de educație fizică ai școlii, soluția cea mai realistă s-ar lega de înființarea unei clase a IX-a cu profil, ca primă măsură, în cadrul Liceului de metrologie numărul 17, aflat în apropiere. Aceasta este, firește, numai una dintre sugestii, se pare dintre cele mai realiste, pe care o înaintăm spre decizie forurilor competente, așezînd în sprijinul punctului de vedere al specialiștilor de la 190 nu doar pasiunea, seriozitatea și experiența lor, încununate de succese notabile, ci și necesitatea asigurării continuității în procesul de instruire sportivă, imperativ major pe drumul dificil către înalta performanță. Să nu uităm, păstrînd proporțiile de rigoare, că marile și tulburătoarele succese ale gimnasticii noastre feminine, dobîndite de Nadia Comăneci și compania, au avut ca punct de plecare tocmai o asemenea unitate școlară. Să nu uităm și să avem încredere.

EMIL NEGOIȚĂ ■

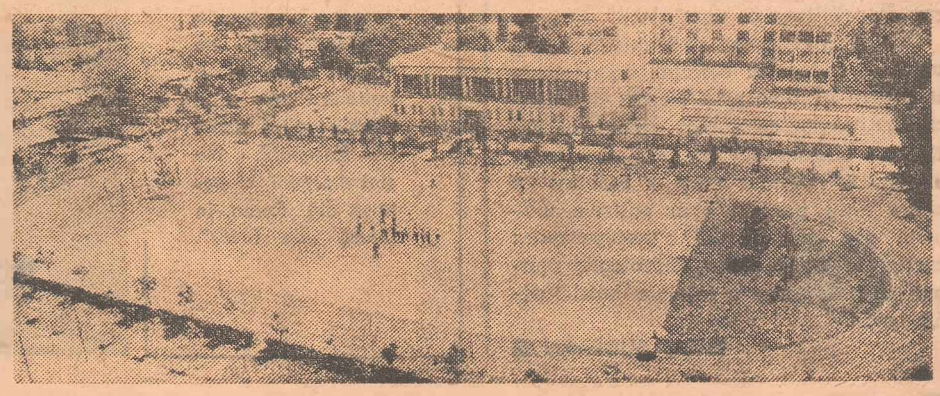

Jurnalul unui călător sceptic

Prăjitura de duminică...

Serile în Republica Federală Germania sînt contaminate, parcă, de conjunctura economică a landurilor.

Cele mai triste le-am petrecut la Frankfurt pe Main, orașul cu cele mai multe bănci pe kilometru patrat, cu tineretul cel mai contestatar și cu criminalitatea cea mai ridicată deși, după cum îmi spunea dr. Klaus — șeful poliției locale — unitățile de ordine se bat, tot aici, cu cel mai mare spor, la nivelul federației, împotriva delincvenților de tot felul.

Gurile rele șoptesc că în Frankfurt totul miroase a bani, ceea ce e un mod tipic vest-german de a contrazice axioma americană potrivit căreia banii nu au miros. În orice caz, fie mirosind sau nu, banii în acest oraș al recordurilor absolute în sus și în jos nu foșnesc chiar peste tot.

Dar pînă la urmă, de ce sînt serile triste în Frankfurt pe Main ? Din cauza străzilor. Cînd luminile vitrinelor s-au aprins și pulsațiile reclamelor te izbesc din toate părțile, forfota pietonilor decenți, presați de obsesia economiilor și a gospodinelor alertate de aceeași obsesie, dispare aproape complet. Aiuritorul du-te-vino, graba nebună a clientelei medii care îți dă impresia că azi e ultima zi în care se mai poate achiziționa ceva, lasă locul unei mahmure solitudini. Majoritatea mașinilor înlemnesc cu rigoare în parkinguri. Cu excepția echipajelor salvărilor și ale poliției care rulează nebunește și vuiesc din sirene cu o indiscreție calculată.

După ora 8 seara în Frankfurt nu întîlnești pe stradă decît grupe răzlețe de gastarbeiteri, prostituate și bande de tineri puși pe harță. Primii își parcurg visul cu ochii... Reclamele luminoase și sloganurile publicitare îi informează elegant și pe gratis cîte posibilități nemaipomenite le stau în față. În spatele vitrinelor apărate de grilaje concepute după ultimul cuvînt al tehnicii se răsfață obiectele cele mai variate, într-o abundență care îți face greață. Imigranții se uită după gratii și pot remarca, fără un efort deosebit, că puterea lor de cumpărare se menține într-un echilibru stabil în comparație cu cea de acasă. Nimic mai jalnic decît promenadele gastarbeiterilor prin fața lungilor șiruri de vitrine ale Frankfurtului. Cei mai mulți — și sînt 2 milioane — au parcurs mii de kilometri pentru a atinge pămîntul făgăduinței, și-au lăsat casele și familiile în speranța, de-a dreptul oarbă, că vor „prospera" în R.F.G. Nu au devenit mari acționari, nu își cumpără diamante de 116 000 de mărci, blănuri de 78 000 bucata, mașini de 60 000, dar nici costume de 600 de mărci. Făcînd economii la biletele de tramvai, imigranții parcurg, la ora cînd nu se simt jenați de contactul cu trufia pedantă a autohtonilor, lungi trasee nocturne printr-un oraș cu o luminație explozivă și cu un standard de viață remarcabil, dar avînd defectul elementar că nu poate deveni bun obștesc.

Cel mai fericit moment al zilei imigrantului este seara tîrziu. După ce au admirat cu un entuziasm amar obiectele pe care nu le vor cumpăra niciodată, se opresc, în drum spre casă, la o berărie de trotuar unde consumă — culmea dezmățului — un crenvurșt și o bere. Ritualul se practică, grijuliu, cu încetinitorul. Singurul crenvurșt și singura bere se degustă cu o nedisimulată concentrare, firimitură cu firimitură și strop cu strop, exact cum făceau acasă, în copilărie, cînd se bucurau de prăjitura de duminică.

O altă „prăjitură" și înghițită într-o manieră categoric diferită de o clientelă care își face praf ficatul din cauza apetiturilor celor mai excentrice din Europa occidentală în fila următoare a acestui calendar care a rezultat în urma unui periplu prin culisele umbrite ale „paradisului" vest-german : cartierele imigranților, discotecile pentru „fiii drogului", rețelele bordelurilor, etc.

RADU BUDEANU ■

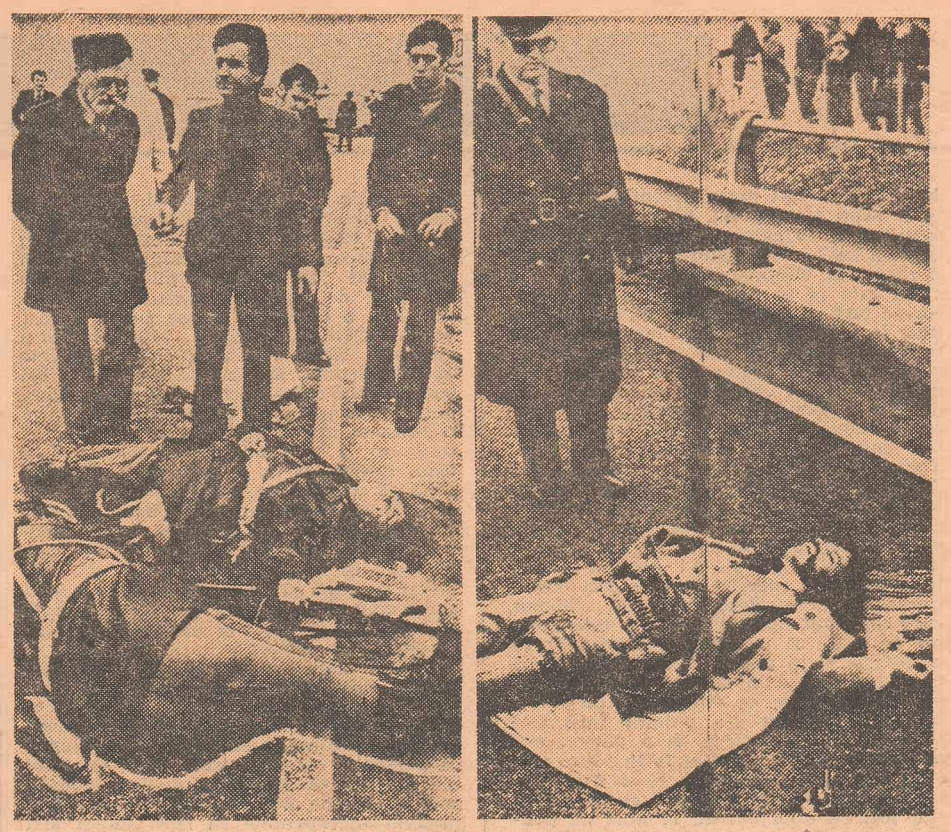

În 1976 **carabinierii** au împușcat 40 de bandiți și au rănit 2 000. Aproape zilnic cad polițiști (stînga), cad gangsteri (dreapta), dar statisticile oficiale relevă că din patru crime, trei rămîn nepedepsite.

Escalada violenței

● Este oare necesar un mort pentru a se lua măsuri reale contra violenței în jocul de rugby ?

Sub titlul de mai sus, revista franceză „L'Express" din 2 mai 1977 publică un articol din care extragem :

Deziluzionat și melancolic, taloneurul echipei de rugby „Agen", René Benesis, comentează astfel retragerea sa din echipă : „Joc de douăzeci de ani rugby, dar n-am întîlnit niciodată un climat atît de nesănătos. Am impresia că jucătorii intră pe teren cu cuțitul între dinți ! Sînt aproape fericit că voi pune capăt carierei mele".

În ultimul său meci împotriva echipei din Lourdes el a jucat... un minut, adică timpul de a păși pe peluză, de a intra în grămadă,... și de a se prăvăli la pămînt, cu coapsa sfîșiată de o lovitură de picior a unui jucător din echipa adversă. S-a trezit pe masa de operație a spitalului celui mai apropiat. De treizeci de ori internațional, vechi cîștigător al Turneului celor cinci națiuni, cu pielea tăbăcită de anii de „contact" cu adversarii, Benesis nu este ceea ce s-ar putea numi un tandru.

18 zile după acest accident tragic, jocul de rugby a cunoscut o altă „duminică sîngeroasă", în cea de a 16-a finală a Campionatului Franței. La Pau, echipele din Bagnères-de-Bigorre și Tarbes s-au dedat unui odios joc, unui masacru. Bilanțul : doi jucători eliminați, cinci răniți, dintre care unul, taloneurul din Bagnères, Antranik Torrossian, a sfîrșit cu „urechea dreaptă mușcată și nasul făcut bucăți".

Un alt jucător al echipei Bagnères, Casadebaig, anunță disperat : „Încă un meci ca acesta și voi abandona". Scene asemănătoare se desfășoară în fiecare moment în diversele echipe de rugby a'e Franței, devenind imagini clasice care, în lipsa unor sancțiuni cu adevărat eficace, se reînnoiesc în fiecare duminică.

În alte țări, de pildă în Olanda, în cursul unui turneu organizat recent la Hilversum, la semifinala dintre echipele franceză și sovietică, jocul a degenerat după o jumătate de oră. Doi jucători sovietici au fost eliminați, un francez a fost făcut k.o. Patrick Duhen, jucător al liniei a treia din echipa franceză, a tras un formidabil picior în capul unui jucător sovietic, o lovitură care ar fi putut fi mortală. Atunci cînd unul din promotorii de frunte ai jocului de rugby francez, d. Guy Basquet, a reproșat jucătorului francez gestul său, acesta nu s-a arătat convins de vinovăția sa; ceea ce demonstrează că violența este atît de ancorată în obiceiurile jocului de rugby, face atît de mult parte din „folklorul" său, încît lumea se miră, pe ici, pe colo, de emoția pe care ea o provoacă.

Domnul Albert Ferrasse, președintele Federației franceze de rugby, remarcă : „Violența este un rău al epocii noastre. Starea de excitație a conducătorilor, agresivitatea suporterilor deteriorează atmosfera". Mai putem adăuga că absența unor sancțiuni adevărate constituie o încurajare suplimentară a acestor manifestări. Scoaterea în afara competițiilor, pentru un an, a echipelor vinovate ar fi mult mai eficace decît suspendarea unui jucător. Și excluderea unor președinți de club ar avea efect. Ea ar face ca aceștia să devină conștienți, în fine, de responsabilitățile ce le revin.

„Numai pedepsirea — cu maximum de publicitate — a veritabililor responsabili este capabilă să oprească această escaladă a violenței". În caz contrar, aceste agresiuni vor sfîrși prin omoruri. Se pune în discuție nu modul de a juca rugby, ci chiar jocul în sine !

Mondo umano ?

Teste și dezvăluiri

„Timp de 20 de ani, între 1949 și 1969, U.S. Army a efectuat teste bacteriologice asupra populației americane, fără știrea acesteia. Dezvăluirile au fost făcute de reprezentanți ai U.S. Army în fața unei comisii senatoriale conduse de Edward Kennedy. Viruși și microbi speciali, „realizați" pentru războiul bacteriologic în laboratoarele cele mai secrete din S.U.A., au fost lansați asupra a 19 zone civile, între care o importantă încrucișare de autostrăzi, aeroportul internațional din Washington, o gară feroviară, un mare tunel.

Pentru îndeplinirea acestui program dirijat de C.I.A. și care a costat trei milioane dolari au servit, de asemenea, drept cobai, voluntari — în general deținuți — dar și militari care nu au fost prevenți. Experiențele au provocat numeroase maladii infecțioase, fără a se putea afirma — din cauza păstrării secretului militar — dacă s-au înregistrat și decese. Se știe însă că experimentatorii au fost, la rîndul lor, contaminați, pierzîndu-și viața. De pildă, între 1950 și 1960, un microbiolog și un electrician care lucrau la Fort Detrick, unul din centrele americane de experimentare a armelor *biologice*, au murit în urma unei hemoragii cerebrale, produsă de un virus extrem de rar. După asemenea cercetări, un savant american, dr. Alexander Langmuir, a recunoscut că armele biologice reprezintă o gravă amenințare la adresa umanității. Dr. Langmuir știe ce spune. El a fost șeful Secției epidemiologice la Public Health Service în perioada în care C.I.A. făcea cercetările respective" (din revista Paris Match, aprilie a.c.).

Tot în luna aprilie a.c. cotidianul „Washington Star News" dădea detalii zguduitoare despre suferințele unor oameni care, acum două decenii, au fost cobai (tristă coincidență !) pentru a se determina implicațiile exploziei atomice asupra celor ce se aflau aproape de locul exploziei și îndeosebi asupra militarilor din unitățile din imediata vecinătate. Se dezvăluia cu acest prilej că, după „testele sui-generis", mii de militari au fost puternic iradiați. Se dau și nume pe care le reluăm : Paul Cooper — sergent, 43 de ani — și Paul Coe — soldat, 44 de ani — amîndoi bolnavi de leucemie acuză U.S. Army că, în 1957, au fost obligați să se afle în situații care au determinat îmbolnăvirea lor. Mai precis, era vorba de o explozie nucleară după care, cîteva secunde, ei au simțit o căldură puternică și apoi au suferit un șoc. În sfîrșit, precizăm că celor doi le-a fost refuzată o pensie de invaliditate, întrucît comandantul armatei a declarat că listele unităților aflate atunci în deșertul Nevada, la locul experienței (în 1957), s-au pierdut pur și simplu.

Firește, în atari condiții, comentariile despre această stranie mondo umano ni se par de prisos.

PETRE NICOLAE ■

Recentele știri privind ciocnirile sîngeroase între poliție și manifestanți pe străzile unor orașe italiene dau un straniu relief acestei fotografii. Nu sînt marțieni, ci polițiști din Roma, în ținută „de lucru".

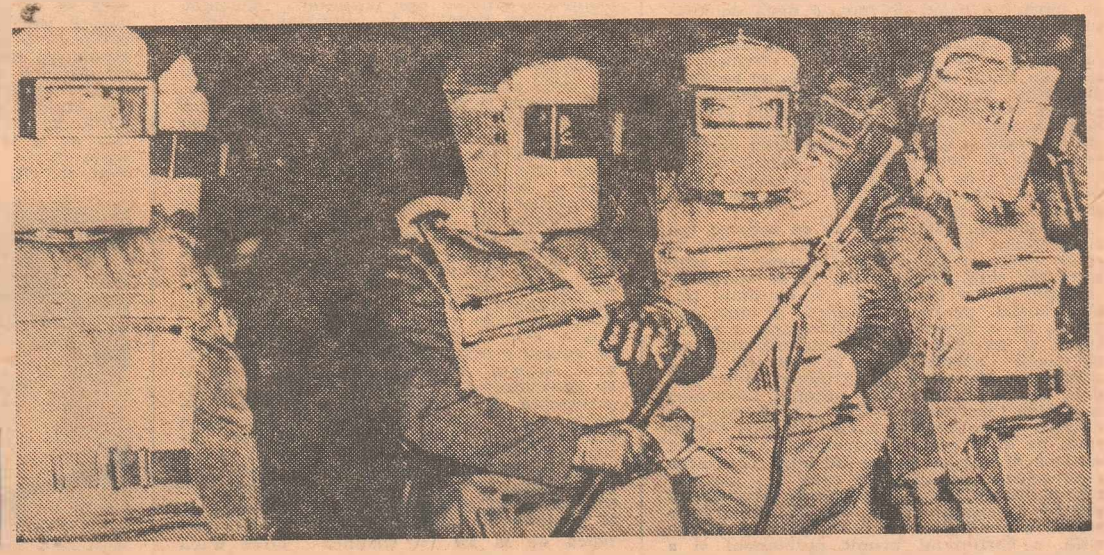

Cerșetori pe Bowery

— Douăzeci și cinci de cenți, domnule... Zece... Cinci...

Stopul orînduiește mașină după mașină de-a lungul bordurii. În prelungirea primului turism obligat să aștepte schimbarea culorilor a și sosit un altul. Apoi un camion, din nou autoturisme, sînt mai multe acum, o patrulă de poliție după care marea caravană pe roți își pierde firul mult în spate. Propoziții scurte, rostite artistic, cu zîmbetul pe buze și cu mîna întinsă :

— Douăzeci și cinci...

Mîna tremură rugător, odată cu vocea, abia atingînd parbrizul. Să tot aibă patruzeci de ani. De departe pare și mai în vîrstă sub hainele ponosite. N-au văzut săpunul de la prima îmbrăcare. Dungile care dansează de-a lungul și de-a latul pardesiului, petele abundente în culori nu lasă nici o urmă de îndoială : hainele de zi sînt și haine de noapte.

— Zece cenți, domnule...

Eșecul de început, refuzul venit de la volanul primei mașini provoacă inovații tactice. Suma pretinsă coboară cu repeziciune spre limita cea mai de jos. Tonul mieros, persuasiv, devine brusc interogativ. Mai întîi a cerut, acum ți se cere părerea asupra sumei la care ai fi dispus să scotocești buzunarul pentru a face să cadă ceva în palma întinsă. Oricît de puțin, contează. După tatonările, făcute la două-trei mașini, indiferent de rezultat, pasul șovăitor capătă nerv. Curînd, stopul își va schimba culorile, motoarele se vor ambala indiferente la mîna și glasul atît de aproape și vor porni care încotro. Dacă la stopul următor culoarul de asfalt al străzii o să rămînă gol ? Nu e păcat să nu ajungă măcar la jumătatea celor ce stau acum blocați de roșul impasibil al intersecției ? Mai ales că de partea cealaltă s-au și pus în mișcare concurenții. Unul, doi, trei. Au stat alături pe trotuarul de vizavi. Ședeau jos, unul într-altul, primind pe fețele nerase, soarele abia răsărit al dimineții. Păreau indiferenți la tot ce se întîmplă lîngă ei, dincolo de ei. Păreau a nu lua în seamă cîtuși de puțin mașinile grăbite să traverseze, indiferente la rîndu-le, acest colț al orașului. Starea de moleșeală s-a risipit brusc odată cu primele clipiri roșietice ale semaforului. Ca la un semn dirijat, cei trei s-au smuls de pe piatra ce păstra încă răceala nopții. Ca și cum un dispecer s-ar fi îngrijit să-i distribuie pe segmente în lungimea străzii, s-au trezit în trei puncte diferite, îndeajuns de depărtate pentru a nu se incomoda reciproc rostind, ca la comandă, formula știută :

— Douăzeci și cinci... zece...

Bowery. O stradă în New York. Una din sutele de străzi care își desenează identitatea în Manhattan. O stradă pe care mașinile trec indolente, în alunecarea plictisoasă pe caldarîmul tocit. O stradă pe care locuiesc și pe care se plimbă oameni. O stradă pe care, ca oriunde aiurea, oamenii trăiesc și forfotesc purtînd cu ei grijile vieții. Obișnuită, în datele generale, Bowery prezintă o particularitate anume. Oamenii care se plimbă aici și-au uitat demult rostul. Au uitat de mult pentru ce se decid să aștepte răsăritul soarelui peste cușmele de piatră ale New Yorkului. Și la fel de bine au uitat pentru ce anume așteaptă coborîrea soarelui dincolo de fruntea aceleași munți de piatră ridicați în inima insulei Manhattan. Ca și acum trei ani sau treizeci de ani ziua lor începe cu gîndul la acești cenți ce trebuie scoși cu pricepere prin deschizătura geamului de la mașină. Ziua lor se încheie punînd alături paharele de vin răsturnate în stomacul obișnuit să acapareze cea mai mare parte din suma adunată la adăpostul stopului din colț. Ziua lor se încheie croind planuri pentru găsirea imobilului pe scara căruia să se întindă între două momente comandate în timp de orarul celei mai apropiate crișme.

Sînt oamenii fără reper în întinderea oceanului newyorkez. O parte din ei au încercat cîndva să intre prin strunga vieții punîndu-și la mezat forța, priceperea, idealurile. Au bătut la poarta meseriilor. Strunga s-a dovedit neîncăpătoare. Îngenuncheați de soartă, s-au întîlnit aici. Și fostul învățător, și fostul sudor, și fostul șofer. Pe Bowery s-au simțit și se simt aproape. Îi unește programul standard în respectarea căruia răscolesc ultimele picături de voință rămase în trupurile de mult îmbătrînite, indiferent dacă au 60 sau numai 25 de ani. Se revăd dimineață de dimineață în lungul tejghelei, dincolo de această ușă care pornește direct din stradă și pare a duce oriunde, dar cel mai puțin într-o încăpere unde ar călca, fie și prin voia hazardului, oameni. Ora stingerii, ora de închidere îi va găsi acolo, sorbind cu nesaț din paharele în care s-au adunat peste zi cenții coborîți din mașină.

— Douăzeci și cinci... Sir !

Dar cei mai harnici nu se vor lăsa amăgiți de austeritatea programului de la cîrciumă întins doar pe durata zilei-lumină. Dimineață de dimineață, acolo peste drum, chiar în fața sediului Armatei Salvării cineva are grijă de sufletele rătăcite în întinderea străzii. El, vînzătorul de băuturi prin contrabandă, și-a deschis taraba încă de la ora patru și va rămîne la post cu gîndul la cei ce nu pot aștepta clopoțelul salvator al deschiderii prăvăliilor. Strada se întinde pustie înfășurată încă în noapte. Mașinile lipsesc deocamdată și speranțele se leagă acum doar de cenții rătăciți neglijent prin cotloanele buzunarelor. Spiritul de solidaritate intră ca de obicei în funcțiune. De la unul trei, de la altul zece, cenții se înșiră pe colier pînă ce costul sticlei de vin s-a încropit. Spectrul continuității a fost asigurat...

Bowery și-a instituit în timp legile sale, iar continuitatea se înscrie între acestea. Ca și distribuția sferelor de acțiune. Care pe Houston Street, artera ce intersectează Bowery în unghi drept, îndeobște alcoolicii recrutați din rîndul populației de culoare, care pe Delancey Street, paralelă cu Houston, dar ceva mai jos, spre botul insulei. În sfîrșit, grupul senioral de pe Bowery, senatorii de drept, figurile de relief ale comunității, bine știute de ani de zile, vîrstnici sau tineri.

Măsurăm de mai multe ori, fără grabă, strada Bowery. De o parte și de cealaltă, pe trotuare, figurile ne devin familiare. Și gesturile. Pe măsură ce soarele urcă spre amiază devin mai numeroase, peisajul se îngroașă, căpătînd viață și culoare. Unii dintre ei, priviți de atîtea ori din apropiere, atunci cînd vocea și mîna lor ne vizau direct, dispar. Trebuie să fie dincolo de ușa aceea mizeră, deschisă larg. Semn de prosperitate. Revin ei, dispar pentru un timp alții. Picioarele îi ascultă cu mare dificultate, traseele devin alambicate, fără nici o regulă, doar punctul terminus rămîne implacabil același : ușa prin care șoferul preia cuvintele rostite, cum sună regula, întotdeauna cu zîmbetul pe buze :

— Douăzeci și cinci de cenți, domnule... !

În dreapta, destul de aproape, sprijină cerul cele două blocuri ale lui World Trade Center. Acolo, la rădăcină se află Wall Street-ul. În spatele ghișeelor înrămate în fier, frazele antrenează în rostogolirea lor banii cu milioanele, cu miliardele. Aici, pe Bowery unitatea de măsură a pretențiilor sună la limita de jos a modestiei. În același petic de insulă, în același colț de țară. Acolo porțile se închid înghițind milioanele. Aici gura se deschide pentru mereu rostitul refren :

— Douăzeci... zece... Cinci cenți, domnule...

NEAGU UDROIU ■

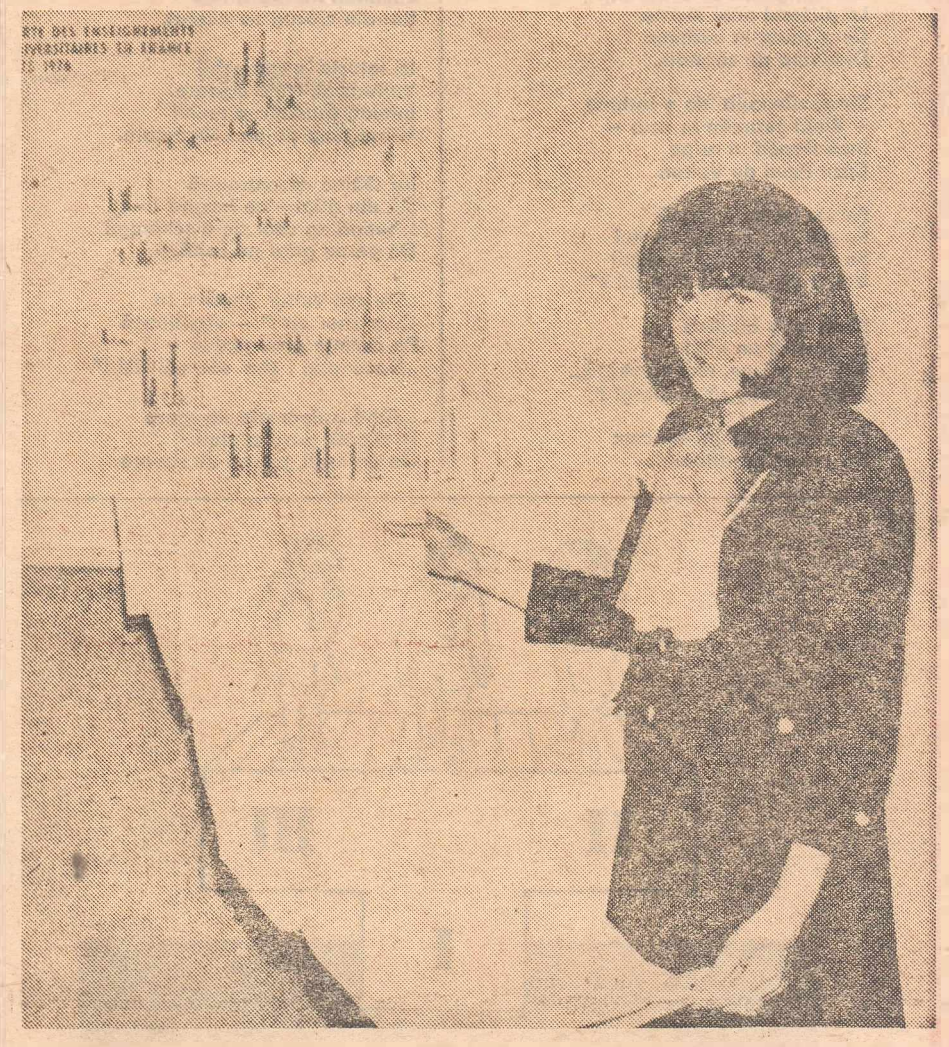

Doamna Alice Saunier-Séité, secretar de stat pentru problemele universitare din Franța, prezintă bugetul. Mașina electronică nu a avut nici o dificultate în calcularea cvasiinstantanee a totalului. Dificultățile au început abia după aceea.

Din culisele boxului profesionist (V)

Gloanțe pentru Battling Siki

Mulți dintre campionii mondiali ai boxului profesionist și-au cucerit titlurile în mod surprinzător, domnia lor fiind însă extrem de scurtă. Aceste cariere pugilistice, dirijate din culise de către gangsterii din jurul ringului, au fost plătite scump, uneori chiar cu viața, de către boxerii care au avut nesansa să intre în calculele afaceriștilor. Bucuria de a ajunge ca prin minune campion mondial și de a fi cîteva luni un om cu bani mulți a avut-o și Battling Siki, fost deținător al centurii cu diamante la categoria semigrea. Dintr-un băiat care spăla vasele în restaurante, Siki a ajuns peste noapte, am putea spune, proprietarul unei somptuoase vile situate într-unul dintre cele mai elegante cartiere ale Parisului. Hainele ponosite au fost aruncate la lada de gunoi, locul lor fiind luat de costume croite la cele mai scumpe case de modă pariziene. În zilele sale de glorie campionul Battling Siki se plimba adesea pe stradă ducînd în lesă un pui de leu... Toate acestea în urma unui singur meci, un meci perfectat „cu ușurință" — cum s-a spus la vremea aceea — un meci pe care Siki l-a cîștigat în condiții de-a dreptul misterioase...

Steaua norocoasă a modestului boxer Battling Siki a început să strălucească în seara de 24 septembrie 1922. Atunci a avut loc meciul între campionul Franței, al Europei și al lumii la categoria semigrea, Georges Carpentier, și Battling Siki. Ce, sau mai bine spus **cine**, l-a determinat pe Carpentier să accepte o partidă cu un boxer nerecomandat de nici o performanță, cum era la vremea aceea Siki, e greu de spus. De neînțeles este și faptul că în meciul acela marele campion și-a pus în joc toate cele trei titluri pe care le deținea. Și cum se explică faptul că un pugilist cu experiența lui Carpentier a acceptat un meci cu o miză atît de mare imediat ce a revenit dintr-un lung și obositor turneu prin Europa și America, unde boxase, printre alții, și cu celebrul Jack Dempsey ? Iată întrebări la care specialiștii „careului magic" de ieri și de azi nu au putut da răspuns. Dar cine era, de fapt, adversarul marelui Georges Carpentier ?

Battling Siki, pe numele său adevărat Louis Siki Fall, s-a născut la 16 decembrie 1899, în orașul Saint Louis din Senegal. Și poate că nu ar fi devenit niciodată boxer dacă nu l-ar fi cules de pe cheiurile portului o dansatoare ce revenea din America de Sud în Europa. Siki avea 8 ani cînd a ajuns la Marsilia, unde protectoarea sa l-a abandonat. Ani de zile a fost văcsuitor de ghete, măturător, servitor, cunoscînd mizeria cea mai neagră. A încercat să se salveze din această situație boxînd ca profesionist de la o vîrstă foarte fragedă. Iată deci pe scurt cine era Battling Siki, adversarul lui Georges Carpentier.

În seara meciului Carpentier—Siki tribunele velodromului Buffalo din Paris s-au umplut, deși pentru marea majoritate a spectatorilor era clar că cei doi manageri ai campionului mondial, Descamps și Pa Levy, organizaseră o... demonstrație în care adevăratul punct de atracție erau cele trei titluri puse în joc de Carpentier. Se spune, chiar, că Siki a cerut și a primit asigurări că va fi menajat de „domnul Carpentier", cum îl numea tînărul boxer negru pe campionul mondial.

Prima repriză a meciului nu a surprins pe nimeni. Georges a jonglat cu adversarul său, lovindu-l cînd și unde a vrut. Siki era la dispoziția sa și Carpentier făcea eforturi pentru a arăta că luptă cu seriozitate. O dreaptă la figură și Siki cade la podea, dar reia lupta. Spectatorii au început să fluiere indignați de această mascaradă și așteptau plictisiți sfîrșitul pugilistului negru, net inferior. În cel de-al doilea rund, Siki nu are decît o singură grijă : să se blocheze cît mai bine pentru a putea rămîne în picioare cît mai mult timp. O nouă lovitură de dreapta îl zdruncină puternic. Hotărît totuși să facă și el ceva, Battling atacă în rundul trei și spectatorii asistă stupefiați la un schimb formidabil. Georges boxează de parcă ar vrea să piardă meciul. Un croșeu năprasnic îi izbește bărbia în plin. Mulțimea a amuțit : Carpentier e la podea ! Se ridică după patru secunde, dar nu încearcă să recupereze, ci se agață cu disperare de adversarul său, care-l mitraliază fără întrerupere pînă la sunetul gongului. Georges reia lupta dar nu mai poate face nimic în fața lui Siki și din nou campionul mondial este salvat de gong. Carpentier e de nerecunoscut. Buzele îi sînt sparte, iar ochii aproape închiși. Din colțul său, Siki îl privește rînjind. Parcă ar fi știut de la început că așa va decurge lupta. E sigur că „domnul Carpentier" nu-i mai poate face acum nici un rău... Rundul următor vine, parcă, prea repede pentru Georges. Mișcările sale sînt din ce în ce mai lente și loviturile mai imprecise. În schimb, recepționează tot, devenind de-a dreptul penibil. Fața îi semăna cu o bucată de carne însîngerată. Sfîrșitul tragic e acum inevitabil pentru el. În cel de-al șaselea rund Carpentier se prăbușește epuizat în urma unui atac lansat de Siki. Mulțimea, uluită de întorsătura meciului, îl aplaudă pe învingător dar nu poate fi bucuroasă. Fiecare spectator își dă seama că a asistat la o adevărată tragedie. Marea lor vedetă, Georges Carpentier, pierduse, în numai șase reprize, trei titluri. Adică tot ce cucerise mai de preț în 15 ani de box...

Battling Siki era acum campion mondial. Un campion surpriză care la primele asalturi nu-și poate confirma valoarea. După ce pierde meciul pentru titlul de campion al Franței în fața lui Pierre Morrelle, Siki cedează și titlul de campion mondial, la numai șase luni după ce îl cucerise. L-a învins irlandezul Mike McTigue, la 17 martie 1923. În același an pleacă să boxeze în Statele Unite. Între timp, slăbiciunea pe care o avea pentru băuturile tari se transformă în viciu. Greutățile financiare tot mai mari îl apropie de sticla cu whisky. Încep crizele de alcoolism, în timpul cărora nu se mai poate controla. Dar pentru procurarea whisky-ului atît de mult dorit e nevoie nu numai de bani, ci și de relații, deoarece, să nu uităm, sîntem pe vremea prohibiției ! Și Battling Siki găsește, surprinzător de repede, calea spre furnizorii de alcool, spre lumea interlopă. Rezervele de bani se topesc vertiginos și Siki e nevoit să susțină meciuri multe. În 1924, de exemplu, a boxat în 16 meciuri. Bursele însă erau mici, în ciuda faptului că el deținuse titlul de campion mondial. Dorea să strîngă ceva bani pentru a reveni în Franța, unde cunoscuse și mizeria dar și bogăția. Nu-și va realiza visul niciodată. Din motive necunoscute, Battling Siki intră în conflict cu unul dintre cei cinci aghiotanți ai gangsterului Jack Diamond, pe care îl snopește în bătaie. Jack Diamond află de această întîmplare și urmînd exemplul cumnatului său, celebrul gangster american Al Capone, hotărăște suprimarea îndrăznețului boxer senegalez, care îi înfruntase oamenii. O crimă în plus nu mai conta pentru așii fărădelegilor din vremea aceea. În zorii zilei de 15 decembrie 1925, pe o stradă din cartierul newyorkez Bronx, un polițist a găsit cadavrul tînărului boxer profesionist Battling Siki. Fusese ucis, de la mică distanță, cu trei focuri de revolver. După o anchetă foarte sumară, cazul Battling Siki a fost închis, fiind trecut în dosarul răfuielilor dintre gangsteri.

Boxul profesionist și diriguitorii săi din umbră îi oferiseră lui Battling Siki o fericire efemeră. A plătit-o scump, cu viața, la 26 de ani...

PAUL OCHIALBI ■

FLACĂRA

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ
DE AVANGARDĂ NR. 143

Vulturul

S-a-ntîmplat într-o ogradă
La piciorul unui munte
Ce-și purta în înălțime
Diadema de zăpadă.

Smuls din cuib de o furtună
— Vînăt cearcăn în azur —
Încă fraged în aripe
Căzu Puiul de Vultur.

Fel de fel de orătănii
Se grăbesc cu presupusul
Se înclină-n lungi mătănii
Vor a ști „cine-i intrusul ?"

Mare cît o bibilică
Speriat ca un arici
Nici nu plînge, nici nu strigă...
„Ești în drept să te intrigi ?"

Cu mirare, stă-ntr-un cerc
De priviri iscoditoare...
Norii mohoriți se șterg
Ca năframe vechi pe zare.

Spune plin de el Curcanul :
„Cine e ? Un oarecine !"
Și savant privește-n jur
Amețit de isteșime.

Îndrăznește cel căzut
Din înalt să se explice :
„Eu sînt Puiul de Vultur".
Dar Curcanul, dintr-un salt,
Replică ritos și dur :
„Halal Vultur ! N-am ce zice !"

Prompt, Găina filosoafă
Și Rățoiul diplomat
Într-un necuprins extaz
Luminați de har și haz
Bat din ciocuri ne-ncetat.

Își rotește în van ochii
Vulturașul, vrînd crezare.
Înfoiat, Curcanu-n rochii
N-are timp de-un... Oarecare.

Iar Găina mizantroapă
Dă din aripi — ce hazard ! —
Izbutind un zbor de-o șchioapă
De pe-un gard pe celălalt.

„De ești Vultur, zbori și tu
Cum zbor eu !" — orgolioasă
Pe cuvinte greu apasă —
„Dacă poți ! dar văz că NU !"

...Cînd, sub razele de soare
Își pierdu povara ploii
De pe-aripi, putînd să zboare
Către zări, uimi eroii
Din ogradă, — cei de-o clipă.

Din adînc de ceruri, demn,
Dus pe-a liniștii aripă
Vulturul, impărățind,
Face spre ogradă semn.

Își rotește ochiu-n cap
Diplomatul de Rățoi
Brusc, Găina filosoafă
Sare gardul înapoi
Întrebîndu-l pe Curcan
De mai știe cum, în vară,
Cel de sus era-n ogradă
Leoarcă rău și fără coadă
Mult mai jalnic ca o cioară.

„Geaba crede că-i voinic !
Nu-l știm noi de cînd fu mic ?"

Grav, Găina îl întreabă
Pe Ginsac, ce-și cată-n labă
Urma unui măracine :
„Cine-a fost ? Un oarecine !"
Și-ngîmfate și mioape
Neghinite vorbe-n jur
Seamănă și le sînt roabe.

Măreț, Puiul de Vultur
Urcă aripa-n azur.

Morala

Cînd ți-e zborul spre înalt
Dintr-un gard în celălalt
Nu e bine ca-n injurii
Să înveșmîntezi vulturii.

NICOLAE DRAGOȘ ■

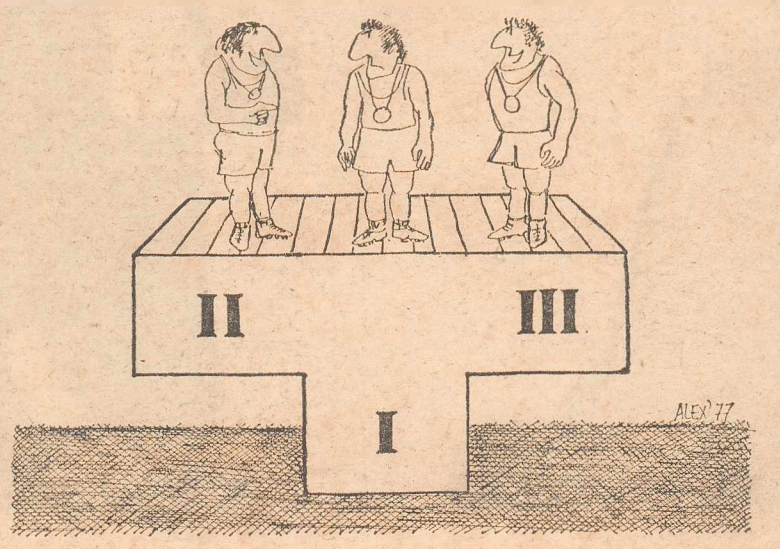

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

CIOSU ■

Datoria de a spăla rufele în două ape

Sînt indivizi al căror statut nu mi-a fost niciodată clar. Ce Dumnezeu sînt ei, clienți sau responsabili ?

Unii din aceștia au atins performanța demnă de invidiat de a fi clientul propriei unități de interes public. Și, bineînțeles, un client de lux. El se duce la serviciu cu dezinvoltura cu care ar merge să ia masa la Capșa.

Pe birou îl așteaptă sfînta cafeluță pregătită după o rețetă specială de una din cele mai devotate funcționare, femeie frumoasă și fără vechime în cîmpul muncii.

Și astfel începe o nouă zi de muncă. Sarcinile unității de interes public se confundă, odată cu răsăritul soarelui, cu nevoile personale atît de complexe ale directorului. Personalul, de o înaltă calificare, e gata să-i execute în cele mai bune condiții atît dorințele legitime cît și moșturile. Că nu degeaba au fost trimiși unii dintre ei în schimb de experiență la Paris și Milano. Un grup de angajați îi repară mobila dornici să depășească norma. Alții o ajută pe tovarășa nevastă să-și cumpere o blană „refuzată la export". Fiecare își face datoria la locul lui, după posibilități. Nici femeile de serviciu nu sînt uitate. Una are nobila sarcină de a-i asigura cele mai respectuoase și mai picante aperitive, iar alta, pentru merite excepționale în muncă, primește aprobarea de a merge acasă la director să-i facă lună locuința.

Cînd e bine dispus directorul își dă consimțămîntul de a-i spăla și rufele. Dar fiind foarte exigent asta se întîmplă numai o dată pe săptămînă. La ședințele de producție toate aceste probleme sînt analizate cu seriozitate, luptîndu-se împotriva birocrației, a tărăgănelii, a lucrului făcut de mîntuială.

Vocea directorului se înalță necruțătoare, pură ca o flacără :

— Să ne spună tovarășa Bocancea de ce nu mi-a spălat rufele în două ape, deși avea asigurate toate condițiile...

Și tovarășa Bocancea, dornică să-și îmbunătățească activitatea, își face autocritica...

TEODOR MAZILU ■

din dosarele miliției

Cînd se întîlnește imprudența cu ignoranța !

Practica conducerii automobilului arată că după pilotarea mai mult sau mai puțin îndelungată a unui tip de autovehicul, trecerea la volanul altui gen de mașină cere un anumit timp pentru adaptarea cu comenzile acesteia (care sînt dispuse de multe ori cu totul altfel) cu gabaritul (citeodată mult diferit de cel al autovehiculului cu care șoferul s-a obișnuit), cu demarajul și de multe ori chiar cu fotoliul mașinii respective.

Familiarizat cu maneta schimbătorului de viteză „la podea" uiți pentru moment că ea se află „la volan", vrei să semnalizezi și cauți în virtutea obișnuinței maneta în partea stîngă, iar ea este dispusă în dreapta.

Descori, chiar după sute de kilometri parcurși cu noua mașină, șoferul încă nu este pe deplin familiarizat cu ea, dovedind stîngăcie în conducerea ei, simțindu-se stîngher la volanul acesteia.

Tocmai de aceea trecerea de la pilotarea unui tip de mașină la altul trebuie să se facă cu deosebită prudență recomandîndu-se mai întîi cunoașterea temeinică a comenzilor, conducerea noii mașini cu viteze reduse la început pe artere rutiere cu circulație puțin intensă etc.

Chiar la mașinile de aceeași marcă și capacitate există „nuanțe" în modul de funcționare a comenzilor, demaraj etc., care pot crea probleme unor șoferi mai puțin experimentați.

„Istoria" accidentelor de circulație cunoaște evenimente rutiere cu grele consecințe din simplul motiv al negăsirii în puținele secunde sau fracțiuni de secundă de care dispunea șoferul aflat într-o situație critică, a comenzilor trebuincioase sau pur și simplu a nedozării corespunzătoare a efortului pe pedala de frînă, de accelerație, volan etc.

Pe Mircea Vasile, șofer la grupul de întreprinderi de gospodărie comunală și locativă din Brașov, îl tenta de multă vreme să conducă un autovehicul cu motor diesel. Ocazia s-a ivit ușor favorizată de indisciplina crasă de la garajul unde lucra. Deși avea în primire un autoconteiner SR 114, revizorul Gîngu Gheorghe i-a „dat liber" cu autostropitoarea de tip Roman diesel. Cheile de contact (nepăstrate împreună cu actele mașinii conform regulilor) le-a „subtilizat" din buzunarul colegului său, titularul dieselului, cu care locuia în aceeași cameră, la căminul unității.

Deși autostropitoarea destinată curățeniei orașului era planificată să plece la ora 23.00, „generosul" revizor i-a permis lui M.V. să plece cu ea la plimbare la ora 16.00.

Nu a parcurs decît doi kilometri și șoferul autostropitoarei a fost nevoit să ia măsuri pentru evitarea unui accident. Din sens contrar rula autoturismul 2-MS-1652 condus de Boeriu Traian. În locul unde Calea București din Brașov se îngustează de la 4 benzi la 2 benzi, din cauza vitezei prea mari în raport cu starea pavajului din piatră cubică, umed, ca urmare a ploii căzute, autovehiculul ușor a început să „danseze".

În această fază critică, premergătoare accidentului, la imprudența șoferului autoturismului se adaugă stîngăcia șoferului autostropitoarei, care necunoscînd bine mașina ce o pilota și nici regulile elementare ale conducerii preventive, face cea mai contraindicată manevră posibilă. El încearcă să evite coliziunea cu autoturismul printr-un viraj la stînga, barînd literalmente calea autovehiculului ușor. Încercarea lui Boeriu de a evita coliziunea este sortită astfel eșecului. Autoturismul intră în plin cu partea sa dreaptă în autovehiculul greu. Își pierde viața pasagerul care ocupa în autoturism locul din dreapta șoferului, iar ceilalți patru ocupanți inclusiv pilotul se aleg cu leziuni grave. Din autoturism, așa cum se vede în fotografie, cu greu se va putea recupera ceva.

Un accident de care e vinovat pentru conducere imprudentă în primul rînd șoferul autoturismului, dar la care a contribuit în bună măsură și conducătorul auto Mircea Vasile. Indisciplinat, anarhic, conducînd o mașină ale cărei caracteristici nu le cunoștea, am putea spune preocupat mai mult de modul cum reacționa vehiculul la comenzi decît la urmărirea drumului, el l-a pus pe pilotul autoturismului, prin manevra periculoasă pe care a făcut-o, într-o situație disperată.

În circulație, exprimîndu-ne figurativ, există doi poli : la unul se află prudența și politețea reciprocă a partenerilor de drum, ale căror rezultate sînt o circulație sigură, lipsită de pericole, iar la celălalt se găsește conducerea agresivă, imprudența reciprocă, a căror consecințe în multe, foarte multe situații sînt de genul celor produse în cazul de față.

Colonel VICTOR BEDA ■

DIVIZIA A : 12 MAI

TIMIȘOARA : Politehnica — Sportul studențesc 0—0. Meci urît, fără elementele care fac din fotbal un spectacol agreabil, cu faze gîndite și, tot așa finalizate. ● Tactic, bucureștenii au aplicat un marcaj sever, chiar aspru, în stil destructiv, izbutind să trimită în 90 de minute un singur balon — poate de salut — spre poarta preatericitului Catona. ● Dincolo unde Răducanu a avut mult de lucru, Lața și Anghel au tras în bară, iar Dembrovschi a irosit cea mai mare ocazie de gol pe care o creează regulamentul : lovitura de la 11 metri (min. 66, hent, clar). În rest, s-a jucat în aceeași jumătate a terenului, cea a Sportului studențesc, unde s-au înfruntat, pe de o parte, lipsa de luciditate și sincronizare a gazdelor și, pe de alta, îndîrjirea unei trupe modeste în a stopa, întruna și oricum, căile spre Răducanu. ● Cei mai buni : Mehedințu 9, Lața, Vișan 8, Păltinișan 7 (gazde) ; Răducanu 9, Olteanu, Grigore, O. Ionescu Marica 7 (oaspeți). ● A arbitrat corect V. Tătar, ajutat de I. Ștefăniță (ambii din Hunedoara) și I. Barbu (Deva). **(Teodor Bulza) PETROȘANI : Jiul — U.T.A. 6—3 (2—2).** După un debut furtunos de partidă, cînd oaspeții au înscris două goluri prin Cura și Broșovschi, primul dintr-o poziție de ofsaid nesancționată de arbitrul Jucan, meciul avea să devină foarte dur. ● Gazdele, fără să acuze însă vreun șoc psihologic, continuă să creadă în propriile lor forțe și încep să combine ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. ● Golurile care au restabilit egalitatea au fost marcate de Dumitrache și ambele au venit din centrările fundașului Rusu, care dealtfel a fost excelent pe durata întregii partide. ● După pauză reduta arădeană cedează la șuturile lui Dumitrache (încă de două ori) și Sălăjan. Kukla reduce din handicap, dar Mulțescu îi înscrie lui Jivan al șaselea gol — lucru care i se întîmplă portarului arădean a doua oară în Valea Jiului, chiar fără să fie prea vinovat în nici una dintre cele două ocazii. ● Cei mai buni : Dumitrache 10, Sălăjan, Mulțescu, Augustin, Rusu 9 (Jiul) ; Leac, Broșovschi 8 (U.T.A.). ● A arbitrat foarte slab Gh. Jucan (Mediaș), ajutat de I. Banciu și T. Andrei — ambii din Sibiu. **(Ion Predoșanu) TG. MUREȘ : A.S.A. — Progresul 4—0 (2—0).** Sînt semnificative cuvintele celor doi antrenori înainte de meci. **Bone :** „Sîntem datori față de spectatorii noștri mai ales după ultimele jocuri disputate acasă. Trebuie să spargem gheața, deși meciul de azi nu este deloc joc ușor". **Oaidă :** „Cu jucători care au o medie de vîrstă de 29 de ani e greu să reușești ceva. Dacă jucăm prost și azi, trebuie neapărat să introducem cîțiva juniori în viitor". ● Și jocul s-a desfășurat în spiritul celor două declarații. Hajnal a zburdat în prima repriză, umilind împreună cu Pîslaru o apărare în permanentă uluială, iar Fazekaș a ratat în repriza a doua ocazii cît pentru două meciuri ● Au marcat Hajnal (de două ori), Fazekaș și Pîslaru. ● S-au remarcat : Hajnal 9, Bölöni, Fazekaș, Both 8 (A.S.A.), în vreme ce la Progresul numai Giron ar merita un 6. ● A arbitrat bine, un meci fără probleme, N. Rainea (Birlad), ajutat de C. Săndulescu și D. Munteanu — ambii din Vaslui. **(Răzvan Bărbulescu) BACĂU : Sport Club — Politehnica Iași 0—0.** Punct „de aur" pentru elevii antrenorului Oană, obținut la capătul unei partide de slab nivel tehnic (multe pase la adversar, preluări defectuoase, puține șuturi pe spațiul porții). ● Băcăuanii, lipsiți de un veritabil conducător de joc, au atacat la întîmplare, cu mingi aruncate în careul advers, nereușind să pericliteze decît rar poarta lui Bucu (atent și prompt în intervenții). ● Ieșenii bine grupați în apărare, au contraatacat periculos prin Simionaș și Romilă (bine secondați de Florean și Trandafilon), fiind de cîteva ori, pe punctul de a înscrie ; cel care s-a opus deschiderii scorului a fost... fostul goalkeeper ieșean M. Constantinescu. ● S-au remarcat : Romilă, Simionaș, Bucu 8 (Poli. Iași) ; Băluță, M. Constantinescu (S.C. Bacău) A arbitrat bine, un meci fără probleme, I. Igna — Arad, ajutat de I. Puia și Gh. Angheluță — ambii din București. **(Cornel Catană) GALAȚI : F.C.M. — F.C. Argeș 1—0 (0—0).** Așa cum s-au desfășurat ostilitățile în primele 45 de minute, cu doar două faze de poartă mai acătării, nimeni nu mai credea într-un fotbal de calitate pe stadionul Dunărea. ● Și totuși, după pauză, cele două echipe ne-au oferit o surpriză plăcută, practicînd un joc de ridicat nivel tehnic, cu multe faze fierbinți la cele două porți. Marea ratare din min. 47 a gălățeanului Ene avea să constituie preludiul unor acțiuni de mare efect și abilitate construite de către fotbaliștii dunăreni, în care ex-piteșteanul Burcea a fost elementul determinant. ● Drept urmare, în min. 50, la o pasă ideală a lui Constantinescu, Burcea își înșurubează doi adversari, și dintr-un unghi incredibil înscrie un gol superb. Argeșenii au avut meritul de a juca foarte deschis, contribuind la spectacolul fotbalistic. În două situații Dobrin ne-a amintit de... Dobrin, și numai ghinionul l-a privat pe D. Nicolae de a restabili egalitatea. ● Remarcați : Burcea 9, Orac și Constantinescu 8 (F.C.M.) ; Cristian 8, Dobrin 7 (F.C. Argeș). ● A arbitrat satisfăcător Gh. Vasilescu I, ajutat de Al. Ioniță și V. Măndescu — toți din București. **(Telemac Siriopol) REȘIȚA : F.C.M. — Steaua 1—3 (1—1).** Ambele echipe preocupate în primul rînd de a nu primi gol, preferă un joc de pase de-a latul terenului, fără angajament, partida nemultumind tribunele arhipline mai bine de o repriză. Se înscriu totuși două goluri — Filipescu pentru Reșița, mai mult un autogol al oaspeților, și Iordănescu pentru Steaua la singura fază de fotbal veritabil din prima repriză ● După pauză nivelul jocului crește simțitor, datorită hotăririi ambelor echipe de a forța victoria. Jocul se decide însă la mijlocul terenului, unde linia mediană Iordănescu — Ion Ion — Stoica se impune, realizînd acțiuni de fotbal autentic, două dintre ele fiind concretizate prin Iordănescu și Năstase. Astfel, campionii cîștigă pentru a doua oară în deplasare de la începutul returului, relansîndu-se energic în lupta pentru titlul de anul acesta ● Remarcați : Florea, Bojin 7 (F.C.M.) ; Iordănescu 9, Fl. Marin, Sames 8, Ion Ion, Năstase, Zamfir 7. ● A arbitrat satisfăcător O. Anderco (Satu Mare), sub faima de care se bucură în general, ajutat însă bine de Fl. Pittiș și O. Streng — ambii din Oradea. **(Cornel Ionescu) TULCEA : F.C. Constanța — F.C. Bihor 1—1 (0—1).** Partida n-a început însă sub cele mai frumoase auspicii pentru jucătorii de pe malul mării, bihorenii înscriind prin Kun II un gol foarte spectaculos. ● A doua repriză a adus însă pe teren parcă o altă F.C. Constanța — o echipă dornică să-și apere una din ultimele șanse de evitare a retrogradării cu orice preț, inclusiv cel al efortului total. Aceste eforturi aveau, dealtfel să fie recompensate prin nu mai puțin de 4 (patru) goluri înscrise unul după altul : Dragnea Livciuc și de două ori Peniu — lucru care aduce noi speranțe, pînă nu demult compromise, în tabăra constănțeană. ● Cei mai buni : Antonescu, D. Zamfir 8, Peniu, Livciuc 7 (F.C Constanța) ; Kun II, Naom, C Georgescu 7 (F.C. Bihor). ● A arbitrat corect C. Petrea (București), ajutat de A. Avramescu și N Dumitrescu — ambii din Ploiești **(Sorin Postolache). BUCUREȘTI : Dinamo — F.C. Corvinul Hunedoara 2—0 (1—0).** Victoria dinamoviștilor nu poate fi contestată, dar ea a fost foarte greu obținută. ● Cu puțină șansă oaspeții ar fi putut deschide scorul prin Agud, dar acesta, speriat de posibilitatea ce și-o crease, a șutat imprecis. ● Au marcat însă dinamoviștii prin Dobrău și D. Georgescu (din penalty), goluri care au consfințit o victorie logică. Rămîn însă sub semnul întrebării viitoarele evoluții ale pretendenților la titlu, înlocuitorii celor accidentați dovedindu-se insuficient pregătiți la ora actuală. În aceeași ordine de idei, se pare că tot mai mulți sînt cei ce regretă plecarea lui Dumitrache din Șos. Ștefan cel Mare, prezența lui în „prima linie" a echipei dinamoviste fiind acum foarte acut resimțită. ● Cei mai buni : Ștefan, Dobrău, Sătmăreanu II 7 (Dinamo) ; Economu 8, Angelescu 7 (Corvinul). ● A arbitrat bine I. Chilibar, ajutat de Gh. Popa și Fl. Anuțescu — toți din Pitești. **(Dumitru Constantinescu) ; Rapid — Universitatea Craiova 0—0.** Meci ce ar trebui trecut drept unul dintre primele exemple de aplicare totală a marcajului individual, așa cum se joacă de ani de zile pe mai toate terenurile continentului. Au existat și vor mai exista desigur păreri că un asemenea marcaj strică jocul propriu-zis, înăbușă spectacolul, sufocă libera creație a jucătorilor. Lucrul este parțial adevărat — dar mai cu seamă în faza de început a aplicării unui asemenea **marcaj total** în meciurile noastre de campionat, așa cum se întîmplă dealtfel în momentul de față. Joia trecută, atît Rapidul, cît și Universitatea au arătat că au început să aplice destul de corect marcajul în apărare, risipind pe tot terenul perechi-perechi de jucători care se supravegheau reciproc. Este cum spuneam, prima fază, atît de necesară dealtfel pentru progresul fotbalului nostru, acum, cînd în lume se joacă tot mai puțin altfel. Dar tot Rapidul și Universitatea au arătat că, deocamdată, nu știu să joace **împotriva** unui astfel de marcaj, aplicat după cum am spus de către nu mai puțin de 18 jucători aflați în teren, excluzînd portarii și jucătorii „libero". Aceasta este desigur a doua fază necesară jocului modern, pe care fără îndoială jucătorii mai sus citați o vor învăța cu timpul. Cu alte cuvinte, ceea ce au făcut antrenorii Motroc și Teașcă nu va rămîne valabil numai pentru acest oarecum insignifiant 0—0, deci cîte un punct pentru fiecare echipă, ci va contribui pur și simplu la progresul general al fotbalului românesc. ● Altfel, din meci n-am reținut decît finalul primei reprize, cu trei faze calde la cele două porți : Balaci — gol valabil după părerea noastră (min. 42) ; Balaci, șut senzațional scos în extremis de Ioniță (min. 43) ; M Stelian, cap din 11 m, dar Lung s-a destins fantastic, reușind să împingă balonul în bară. ● Cei mai buni de pe teren : Neagu 8, Teleșpan, Niță, Ioniță 7 (Rapid) ; Tilihoi 9, Lung, Balaci 8, Beldeanu, Ștefănescu 7 (Univ. Craiova). ● Pentru arbitrajul tîrg-mureșeanului Ioan Rus două aspecte sînt de relevat : 1), **cu semnul plus,** faptul că a reușit să țină partida în mînă, prevăzînd cu inteligență anumite intenții de degradare a jocului, prin faulturi repetate, ale jucătorilor rapidiști ; dar și 2) **cu semnul minus,** neacordarea golului înscris de Balaci în finalul primei reprize, pe care l-a fluierat ofsaid (! ? !), deși craioveanul a trebuit să se strecoare printre doi adversari pentru a ajunge la balon. I. Rus, altfel destul de bun, a fost ajutat foarte bine de Gh. Ionescu și Gh. Racz — ambii din Brașov. **(Dumitru Graur).**

DIVIZIA A : 15 MAI

BUCUREȘTI : Sportul studențesc — F.C. Constanța 2—2 (1—1). Egalitate echitabilă la capătul unei partide care n-a strălucit, dar care nici n-a plictisit, animînd vreo 10 000 de spectatori mai ales prin eforturile oaspeților de a nu pleca de la București cu mîna goală. Din păcate, jocul exact al lui Antonescu, de atîta vreme cel mai bun om al Constanței, insistența lui Peniu și îndrăzneala juniorului Zamfir (15 ani jumătate !) au fost subminate, contra Sportului, de 2 gafe ale apărării, portarul Popa, altădată foarte inspirat, și fundașul Mustafa ajutînd cu greșelile lor copilărești garnitura adversă. ● Sportul, deși cu o alcătuire ca și completă, cu Sandu Mircea, Olteanu și Cassai reintrați precum și cu Grigore „iertat", a jucat ca de obicei, adică fără scînteie corect și nimic mai mult. E mai mult ca sigur că echipa studenților traversează o perioadă de scădere de formă. ● Cele 4 goluri au fost realizate, în ordine, de Peniu, Cazan (la o minge scăpată în față, ca la rugby, de Popa), Sandu Mircea (pasă „pe tavă" de la Mustafa) și Antonescu, ultimul din penalty, după un dublu fault comis asupra lui Peniu de Tănăsescu și Răducanu. ● Remarcați : Antonescu 9, Peniu 8, Livciuc, Răducanu și M. Sandu 7. ● Foarte bun arbitrajul ploieșteanului M Moraru, ajutat la linie cu greșeli de N. Moroianu și, mai ales, de V. Gligorescu, din același oraș **(Ovidiu Ioanițoaia). Progresul — Jiul 1—2 (0—1).** Chiar dacă prin pierderea mai mult sau mai puțin așteptată a acestor două puncte (echipa minerilor se anunță a fi la ora actuală în mare formă) „bancarii" au intrat într-o zonă periculoasă a clasamentului, jocul lor n-a fost cu nimic mai prejos decît al învingătorilor. Atacului lor debordant îi s-a opus în ultimă instanță un portar care a prins o zi extraordinară, Cavai (l-am notat cu 9), și un fundaș care și-a adus aminte de tinerețe, Deleanu (l-am notat cu 8), iar în apărare au fost bătuți de patru jucători, sau mai bine-zis doi vulpoi și doi pui de lup, acestia fiind Dumitrache, Mulțescu, Augustin și Sălăjan, cărora le-am acordat notele 8, 8, 7, 7. ● În ceea ce-i privește pe „progresiști", aceștia au jucat bine la mijlocul terenului, au atacat mai mult, dar s-au pripit și au ratat ocazii extrem de favorabile. Cavai, ajutat și de o bară norocoasă, evitînd goluri ca și făcute. De la Progresul i-am remarcat pe Dragu (introdus din păcate, abia la pauză), note 8, și pe Apostol, Ion Sandu și Iatan, nota 7. ● Încurcat de tușierii I. Ciolan (Iași) și P. Silvestru (Focșani), arbitrul T. Balanovici din Iași a condus slab **(Victor Niță). HUNEDOARA : F.C. Corvinul — Universitatea Craiova 1—0 (1—0)** ● Atacul craiovean, celebru altădată, se prezenta fără Cămătaru, fără Crișan (care încă sărbătorește succesul de la Zagreb. . .) și cu un Marcu singur și cuminte ca o văduvă. În urma unui corner executat defectuos de acesta, mingea este respinsă și ajunge la Economu (cel mai bun om de pe teren), care aleargă, din propriul careu, își împrăștie pe drum toți adversarii intră în careul advers și înscrie în dreapta portarului Lung. ● În repriza secundă craiovenii se prezintă mai aproape de valoarea lor, dar atacul este în continuare deficitar, singura ocazie de notat fiind cea ratată de Cîrțu în min. 53, cînd scăpat de urmăritori întîrzie șutul, pentru ca apoi să cadă într-o baltă la cîțiva pași de poartă. ● Ar mai fi de observat că bătrînul și rudimentarul Tonca rămîne un pericol pentru adversarii direcți, duminică fiind autorul a două intrări foarte dure asupra lui Balaci. ● Excelent ca de obicei Ștefănescu, „un Apolzan al zilelor noastre", după cum remarca observatorul federal A. Ioniță. ● Cei mai buni : Economu 10, Vlad și Albu 8 (Corvinul), Ștefănescu 9, Balaci, Beldeanu, Lung 8 (Universitatea). ● Calm, și cu un bun-simț al jocului, arbitrul Fr. Coloși a condus foarte bine, ajutat de N. Păvălucă și I. Dancu, toți din București **(Ion Predoșanu). IAȘI : Politehnica — Rapid 0—0.** Se pare că rapidiștii au învățat bine lecția apărării cm le om pe tot terenul, dovada fiind cele patru puncte cucerite în ultimele trei meciuri, fără a fi învinși. ● Gazdele, incomodate de marcajul necruțător al rapidiștilor, nu au găsit cele mai bune soluții de contracarare, ba mai mult, s-au angrenat în jocul obstrucționist al acestora și, cu toate că au dominat copios (în repriza a doua, mai mult de 35 de minute rapidiștii nu au trecut centrul terenului. . .) nu au reușit decît. . . două bare spectaculoase. ● Cu mai multă încredere în posibilitățile de contraatac și cu mai multă șansă giuleștenii ar fi putut în final să producă o surpriză mai mare, nedreaptă însă după aspectul jocului, un joc în care fotbalul a trecut pe planul al doilea, pe primul fiind picioarele adversarilor. ● Cei mai buni : Ursu 8, Romilă II, Florean 7 (gazde) și Pop, Pîrvu 9, Ioniță, Manea 8 Cojocaru, Niță 7 (oaspeți). ● A arbitrat satisfăcător I. Chilibar, ajutat bine de Fl. Anuțescu și Gh Popa, toți din Pitești **(Dumitru Constantinescu). REȘIȚA : F.C M Reșița — A.S.A. Tg. Mureș 2—1 (1—1).** Minutul 25. Doi jucători se aruncă înverșunați la o minge înaltă și de-abia după ce cad și pierd balonul se recunosc uluiți : Tănase și Porațki. Este o fază caracteristică pentru jocul făcut de reșițeni în prima repriză. ● De partea cealaltă, formația mureșeană s-a apărat organizat, cu mult calm, declanșînd contraatacuri periculoase, unul dintre ele terminîndu-se chiar cu un gol (Bölöni, min. 7). ● Gazdele reușesc să egaleze ca urmare a unei lovituri libere (Bojin, min. 22), însă pînă la pauză joacă la fel de anonim și fără chef. ● Imediat după reluare Florea înscrie F.C.M.-ul își schimbă jocul, aleargă mai mult, se demarcă uneori inteligent, în timp ce mureșenii se descurcă mai greu, părînd și obosiți. ● Remarcați : Hergane și Porațki (amîndoi 7), de la F.C.M. Reșița, Ispir, Bölöni, Fazekaș 7, de la oaspeți. ● A arbitrat bine C. Szilaghi, ajutat de C Pop și E. Feldman — toți din Baia Mare **(Răzvan Bărbulescu). ORADEA : F.C. — F.C.M. Galați 3—2 (2—1).** Nici nu se așezaseră bine spectatorii în tribună și juniorul Orac, care i-a îmbătrînit cu cîțiva ani pe antrenorii Ardeleanu și Banciu, șutează splendid, de la 20 de metri, sus la vinclu, surprinzîndu-l pe Albu : 0—1. Bihorenii se avîntă cu toții în atac, neglijînd complet apărarea și numai șansa îi salvează de la 0—2, cînd Radu Dan ratează de puțin. ● Totuși, gazdele joacă mai bine, impunîndu-se mai ales la mijlocul terenului. După ce obține egalarea prin Florescu, F.C. Bihor, preia conducerea prin Lucaci, care reia cu capul o centrare a fundașului Z. Naghi. ● După pauză, grație jocului excelent al lui Kun II, gazdele au minute întregi de dominare, înscriu prin același Kun, dar consideră meciul încheiat și opresc motoarele. După o schimbare nu prea inspirată (Al. Naghi în locul lui Naom), jocul gazdelor pierde din claritate și oaspeții preiau inițiativa. Scorul partidei este stabilit de Burcea, care înscrie un gol frumos, cu largul concurs al lui Bigan. Victorie absolut meritată, obținută extrem de greu, în fața unui adversar incomod. Remarcați : Kun II 9, Naom 8 (F.C Bihor) ; Burcea 8 Orac 7 (F.C.M.). ● A arbitrat bine T. Andrei, mai mult încurcat de I. Vințan și D. Dopp — toți din Sibiu **(Cornel Ionescu). BUCUREȘTI: Steaua — S.C. Bacău 3—0 (2—0).** Categorica diferență de valoare dintre cele două echipe este exprimată nu doar prin scorul final (au marcat Vigu, Iordănescu și Stoica), ci mai ales, prin întreaga desfășurare a partidei, sub raport tehnic și tactic. ● De reținut din acest meci cu multe faze de atac și cîteva bare, nervozitatea exagerată a unora dintre steliști, sancționați fie cu cartonaș galben (Năstase, Dumitru, Stoica), fie cu roșu (Fl. Marin, just), care au abuzat nu neapărat de joc dur, ci de vorbe care nu se aud pînă în tribune. De aici — fără să-l scuzăm întru totul — arbitrul central a intrat în derută, fluierînd în general corect, dar multe ezitări, fiecare intervenție fiindu-i însoțită de proteste în teren și amplificată de huiduieli ale publicului. Pe acest nervos fond sonor, S.C. Bacău s-a bucurat că în lecția de fotbal de pe Ghencea a primit doar 3 goluri și aceeași notă generală a corigenței valorice. ● Remarcați : Dumitru, Iordănescu, Sameș, Vigu („La mulți ani !" — împlinea în ziua meciului 31) 8. Năstase, Anghelini 7 (Steaua) ; M. Constantinescu, Catargiu 7 (S.C.) ● Așadar, dezordonat și lipsit de fermitate, însă destul de corect, arbitrajul lui Gh. Ionescu, ajutat bine de Gh. Racz (ambii Brașov) și I. Igna (Arad). **(Teodor Bulza). ARAD : U.T.A. — Politehnica Timișoara 2—1 (1—0).** Ambițiile legate de eternul „derby local" bănățean s-au transpus în teren prea puțin sportiv, meciul transformîndu-se încet, încet într-un lung șir de faulturi mai mult sau mai puțin intenționate — sub ochii unui arbitru nu numai indulgent, dar mai ales fără personalitate. ● Arădenii au jucat totuși mai mult fotbal, reușind prin continua angajare a „cuiului" înfipt între Mehedințu și Păltinișan, numit altfel Nedelcu II (jucător parcă de sînge englezesc, excelent sub toate aspectele), multe momente grele apărării oaspeților. ● Politehnica nu a reușit să găsească antidotul paselor recentrate de fruntea lui Nedelcu (în acest fel s-a marcat și primul gol al meciului, Leac urmărind o minge pe care portarul Bathori a privit-o uluit), fundașii centrali timișoreni Mehedințu și, mai ales, Păltinișan fiind întrecuți aproape cu regularitate în săriturile la cap ● După pauză jocul a scăzut mult, devenind însă în final incandescent. Aici contribuția principală trebuie atribuită arbitrului Stîncan, care a fluierat două penaltyuri pe care le-a inventat singur, la faze care n-au conținut nici a cincea parte din gravitatea faulturilor lăsate nesancționate pînă în acel moment. Una peste alta, cele două gafe s-au compensat (readucînd echitatea pe tabela de marcaj), dar acest amănunt nu-l poate scuza nici cît negru sub unghie pe arbitru, care a evoluat execrabil. ● Remarcați : Nedelcu 8, Domide, Kukla 7 (U.T.A.) ; Mehedințu, Dembrovschi 7 (Poli). ● Foarte slab deci arbitrajul lui R. Stîncan, ajutat bine de C. Ioniță I și C. Raica — toți din București ● **(Dumitru Graur).**

PITEȘTI : F.C. Argeș—DINAMO 2—2 (0—0). Orice s-ar spune, partida disputată pe stadionul din Trivale a avut „sare și piper". Într-adevăr, deși la un moment dat se părea că argeșenii vor cîștiga cu ușurință (la scorul de 2—0 ei au ratat încă trei-patru mari ocazii de gol), fluierul final al arbitrului N. Rainea a consfințit egalitatea pe tabela de marcaj, egalitate obținută „în extremis" de dinamoviști, în ultimele secunde de joc ● Paradoxal totuși, în primele 55 de minute, deși disputate în „ritm de vals", dinamoviștii au fost aceia care „au dat tonul", pasînd cu calm, construind acțiuni de atac surprinzătoare (intercalări ale lui I. Marin și Sătmăreanu II) și ratînd la fel de surprinzător cîteva bune ocazii de a înscrie ● După primul sfert de oră al celei de a doua reprize, argeșenii, cu largul concurs al lui Sandu Gabriel (unde ești tu, Deleanu...?) și cu Bărbulescu în mare formă, au reușit, la rîndul lor, faze bune de poartă, Doru Nicolae și Roșu centrînd periculos la capătul unor „șarje" de toată frumusețea. ● Astfel marchează Radu II și D. Nicolae, dar în final dinamoviștii se „trezesc", atacă insistent și înscriu de două ori prin Dudu Georgescu la capătul unor faze confuze ; dar cum golurile sînt și rămîn totuși goluri. . . ● S-au remarcat : Bărbulescu 8, Dobrin, Radu II, D. Nicolae 7 (gazde) și Ștefan 9. Dudu Georgescu 8 (oaspeți) ● A arbitrat foarte bine N. Rainea (Birlad), ajutat la fel de bine de N. Raab — C. Turzii și A. Szilágy — Tg. Mureș **(Cornel Catană).**

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Alte două etape de campionat (a șaptea și a opta din retur) au produs cîteva modificări în clasamentul de constanță pe care îl reprezintă „topul" nostru. Astfel, **Balaci** a revenit pe primul loc, dar la egalitate cu coechipierul său, **Ștefănescu.** Au ieșit deocamdată din „top" **Dumitru, Lucescu** (acesta, fiind accidentat pentru o perioadă mai lungă, pierde definitiv întrecerea), **C. Georgescu** și **Bucu.** Au intrat însă în „top" noi jucători : gălățeanul **Burcea,** constănțeanul **Antonescu** și petroșeneanul **Augustin.** Iată cum arată, după notele acordate de cronicarii noștri,

TOPUL ETAPEI A 24-A

1. Dumitrache — 10 p; 2—11. Sălăjan, Mulțescu, Augustin, Rusu, Iordănescu, Burcea, Hajnal, Mehedințu, Răducanu, Tilihoi — 9 p; 12—32. Leac, Broșovschi, Romilă, Simionaș, Bucu, Fl. Marin, Sames, Orac, I. Constantinescu (F.C.M. Galați), Cristian, Economu, Bölöni, Fazekaș, Both, Lața, Vișan, Antonescu, Zamfir (F.C. Constanța), Neagu, Lung, Balaci — 8 p; 33—58. Băluță, M. Constantinescu (S.C. Bacău), Florea (F.C.M. Reșița), Ion Ion, Năstase, Zamfir (Steaua), Dobrin, Ștefan (Dinamo), Dobrău, Sătmăreanu II, Angelescu, Păltinișan, Olteanu (Sp. Stud.), Grigore, O. Ionescu, Marica, Peniu, Livciuc, Kun II, Naom, C. Georgescu (F.C. Bihor), Teleșpan, Ioniță, Niță, Beldeanu, C. Ștefănescu — 7 p, dar și

TOPUL ETAPEI A 25-A

1. Economu — 10 p; 2—8. Antonescu, Cavai, C. Ștefănescu, Pop, Pîrvu, Kun II, Ștefan (Dinamo) — 9 p; 9—30. Peniu, Deleanu, Dumitrache, Mulțescu, Dragu, Vlad și Albu (Corvinul), Balaci, Beldeanu, Lung, Ursu, Ioniță, Manea (Rapid), Vigu, Dumitru, Iordănescu, Sameș, Naom, Burcea, Nedelcu II, D. Georgescu, Bărbulescu — 8 p; 31—58. Livciuc, Răducanu (Sp. Stud.), M. Sandu, Augustin, Sălăjan, Apostol, I. Sandu (Progresul), Romilă, Florean, Cojocaru (Rapid), Niță, Hergane, Porațki, Ispir, Bölöni, Fazekaș, Anghelini, Năstase, Catargiu, M. Constantinescu, Orac, Domide, Kukla, Mehedințu, Dembrovschi, Dobrin, Radu II, D. Nicolae — 7 p.

Prin adiționarea tuturor punctelor (notelor) obținute pînă în acest moment, topul permanent alcătuit de revista noastră arată în felul următor :

1—2. BALACI — 59 p ; C. ȘTEFĂNESCU — 59 p ; 3. Romilă — 56 p ; 4. Nedelcu II — 55 p ; 5. Mulțescu — 53 p ; 6. Dobrin — 52 p ; 7—8. Mehedințu — 48 p ; Burcea — 48 p ; 9. Augustin — 47 p ; 10. Antonescu — 45 p.

O noapte de demnitate și frumusețe a sportului românesc

E aproape miezul nopții, iar avionul care urmează să aducă de la Praga, de la campionatele continentului, delegația gimnastelor noastre întîrzie. Nici unul, însă, din cei peste zece mii de bucureșteni veniți să întîmpine tot ceea ce are mai bun la această oră gimnastica românească și gimnastica mondială, în frunte cu Nadia Comăneci, campioană olimpică și dublă campioană europeană absolută, nu dă semne de neràbdare. Toată lumea scrutează întunericul de deasupra pistei și comentează, cu legitimă indignare, cele întîmplate la întrecerile de la Praga unde, după cum am văzut cu toții la televizor, delegația română a fost silită să se retragă, în semn de protest față de incorectitudinea arbitrajelor care au dezavantajat fățiș prestația excepțională a sportivelor noastre. Arbitraje părtinitoare și practici contrare eticii sportive au viciat rezultatele competiției, subiectivismul cu care au acționat membrii corpului de arbitraj, în flagrantă contradicție cu evoluțiile sportivelor și cu morala sportului, aruncînd o lumină evident nefavorabilă asupra întregii ediții a europenelor de gimnastică și determinînd, ca o reacție legitimă și firească, retragerea delegației române din întrecere. Amestecat prin mulțime, printre acești oameni minunați care au uitat de oboseala unei săptămîni de muncă și datorie, grăbindu-se din proprie inițiativă să-și întîmpine campioanele la ceas de noapte tîrzie, reporterul își face meseria. Constantin Marcel, mașinist la „Teatrul Național", și-a confecționat în pripă o lozincă, pe care a scris, așa cum s-a priceput, adică vizibil și cu litere tremurate, „Felicitări echipei de gimnastică a României" ; alături, un grup de studenți, între care Carmen Gruia de la limbi germanice, Ani Matei de la matematică, Doina Cotigă de la chimie, Gheorghe Bostan de la politehnică, scandează cu vocile lor tinere „Nadia, copii minune, ai cucerit întreaga lume" ; muncitor la „Automatica", Marcel Iamandi ne vorbește, cu glas reținut, despre nedreptatea căreia i-au căzut victime, la Praga, gimnastele noastre și, după priceperea sa, mai ales Teodora Ungureanu, frustrată în mod rușinos și sistematic de arbitre. Tot ceea ce s-a întîmplat acolo, ne spune, în văzul a mii de spectatori și în văzul a milioane de telespectatori, n-a fost doar o jignire la adresa sportului, a cărui menire e să unească tineretul lumii, să-l facă mai sănătos, mai cinstit și mai drept, principii trădate de brigăzile de arbitre de la europene, cît o jignire la adresa muncii. Cîndva, continuă, am făcut un pic de gimnastică, fără prea multe veleități, așa că pot să-mi dau seama cîtă sudoare, cîte eforturi și cîtă cheltuială de inteligență se ascund în spatele unor evoluții perfecte, ca cele arătate publicului și arbitrelor de Nadia și Teodora la Praga. Publicul a fost de partea lor, dar arbitrele nu, ultimele determinînd delegația noastră să părăsească, pe bună dreptate, competiția. **Nedreptatea a mers pînă acolo încît, după proba de sărituri, medalia de aur a fost acordată lui Nelli Kim, deși oficialii afișaseră victoria Nadiei Comăneci. Arbitrara schimbare a adevăratului cîștigător, romînca Nadia Comăneci, s-a efectuat cu atîta repeziciune, încît tehnicienii n-au mai apucat să fie anunțați !?**

O altă lozincă găzduiește, cu litere cît capul unui om, preceptele după care s-a condus și se conduce sportul românesc, „Trăiască demnitatea, cinstea și corectitudinea în sport", ca parte integrantă a unei societăți în care dreptatea și onestitatea stau la baza oricărei decizii, a oricărui act public. Se cîntă „Trei culori", se scandează „Nadia Comăneci, campioana lumii ești", toate aceste fapte și, firește, unele scăpate observației reporterului întărind convingerea că hotărîrea luată de organele de sport din țara noastră, de Federația de gimnastică, a găsit în cugetele și în inimile noastre, ale tuturor, cea mai deplină adeziune. Încercînd să prindem un loc mai aproape de pista de aterizare, la capătul căreia a apărut avionul mult așteptat, purtînd însemnele Taromului, îl auzim pe Dan Terpezean, elev la Liceul „Metaloglobus", spunînd unui prieten, pe care vom afla că-l cheamă Gheorghe Groza, că decizia de a retrage echipa din competiție a întrunit asentimentul tuturor iubitorilor de sport pe care îi cunoaște. Toată lumea gîndește identic. În loc să reprezinte o întrecere dreaptă și loială, în care să nu primeze nici un alt considerent decît cinstea, obiectivitatea în aprecierea talentului și a muncii competitorilor, a perseverenței și puterii lor de dăruire, campionatele europene de la Praga au făcut un deserviciu sportului, ideii de sport, comportarea corpului de arbitraj reprezentînd o manifestare dăunătoare cauzei prieteniei, o gravă denaturare a spiritului și sensului mișcării sportive, activitate menită, prin esența ei, să-i apropie pe tinerii de pretutindeni spre a se cunoaște mai bine și a deveni prieteni.

Ușa avionului se deschide și apare chipul, neașteptat de serios, al Nadiei, cea mai bună sportivă a lumii în 1976, cea despre care s-au scris în ziarele și revistele de pretutindeni rînduri de o frumusețe tulburătoare, gimnastă pentru care nota maximă a devenit de mult, ca o răsplată a muncii și seriozității fără cusur, o obișnuință și în dreptul numelui căreia au fost așezate superlativele cele mai înflăcărate, ca „măiestria perfectă", „tehnica desăvîrșită", „un nou capitol în istoria gimnasticii" și așa mai departe. Zărind miile de oameni care au venit s-o întîmpine, Nadia prinde să zîmbească, uitînd într-o clipă, aici, printre ai săi, pe pămîntul pe care s-a născut, de nedreptățile suferite din cauza arbitrajului și de oboseala drumului, zîmbetul său copilăresc și deschis fiind cea mai bună dovadă că marea campioană simte că a ajuns acasă, în mijlocul compatrioților săi care o iubesc, care îi dau tăria și abnegația cu care, în toate marile săli de gimnastică ale lumii, și-a etalat măiestria, fiind unanim recunoscută ca cea dintîi dintre cele dintîi. La Praga, ne va mărturisi cîteva clipe mai tîrziu, am avut de înfruntat nu doar adversarele, ci și arbitrele, dar am găsit stăpînirea de sine să înving și să aduc acasă titlul de campioană absolută a Europei.

În timp ce Nadia e îmbrățișată părintește de președintele C.N.E.F.S., general-locotenent Marin Dragnea, schimbăm cîteva vorbe cu antrenoarea federală Maria Simionescu, întoarsă de asemenea de la Praga, unde a funcționat ca prim-vicepreședinte al Comisiei tehnice. Cu stupoare am aflat că specialista română, una dintre cele mai reputate autorități în materie de gimnastică, a fost împiedicată să facă parte din brigăzile de arbitraj, fapt fără precedent, dată fiind calitatea oficială menționată mai sus, brigăzi pe care președinta Comisiei tehnice feminine, Ellen Berger, le-a alcătuit după cum a socotit de cuviință, avînd însă grijă ca anumite arbitre să facă parte din jurii. S-a ajuns astfel, după o sumedenie de șicane (plasarea Nadiei Comăneci într-o serie slabă, după o tragere la sorți la care n-a fost invitat să participe nici un reprezentant al federației noastre, combaterea nejustificată a unor noutăți tehnice introduse de sportivele noastre etc.) la situația ca Nadia, de drept și de fapt campioană europeană la sărituri, să fie declasată și trecută în urma lui Nelli Kim, după mașinațiuni de culise de care n-a fost străin nici președintele juriului de apel, Iuri Titov. Se cuvine să facem aici o scurtă paranteză în cronologia faptelor, spre a găzdui remarca comentatorului agenției United Press International, aflat la fața locului, care scria că „... ar fi fost mai bine, au căzut de acord experții, ca în fruntea juriului de apel să se fi găsit o oficialitate neutră".

S-a ajuns pînă acolo, consemnăm în continuare cuvintele Mariei Simionescu, încît o serie de arbitre au acționat fățiș împotriva sportivelor noastre, spre nemulțumirea spectatorilor care au dezaprobat vehement aproape toate notele acordate Nadiei și, fără excepție, calificativele primite de Teodora, cea mai nedreptățită. Aș putea da chiar cîteva exemple elocvente. Astfel, la paralele, aparat la care Nadia a primit după un exercițiu nota 9.85, arbitra Sylvia Hlavacek i-a acordat un punctaj mult diminuat, în vreme ce Teodora a obținut de la Lidia Ivanova același calificativ într-o probă în care media finală a fost 9.50. De asemenea, șefa de brigadă de la bîrnă, Jaroslava Matiochova, a dat, de fiecare dată, punctajul cel mai mic gimnastelor noastre, îndrăznind chiar, la unul dintre protestele mele privind corectitudinea notării, să afirme că ea conduce și ea hotărăște !? Activez de multă vreme în gimnastică, dar un asemenea arbitrariu, nici măcar deghizat, nu mi-a fost dat să văd. În fața unei asemenea situații fără precedent, în care echitatea sportivă a fost flagrant și repetat încălcată, delegației noastre nu-i rămînea altceva decît să se retragă, ceea ce a și făcut. Acum, cînd ne-am întors acasă, mă bucur din toată inima că opinia publică a înțeles exact sensul deciziei noastre, prezența la aeroport a acestor mii și mii de tineri, care le-au ovaționat pe gimnaste și le-au umplut brațele cu flori, m-a emoționat pînă la lacrimi, convingîndu-mă încă o dată că mișcarea sportivă din România socialistă, ca o reflectare a tot ceea ce se întîmplă în societatea noastră, se bazează pe principii de demnitate, corectitudine și respect față de adevăr.

Marea nedreptățită, Teodora Ungureanu, e neasemuit de tristă. Abia își reține lacrimile. A crescut și a trăit într-un mediu curat, între oameni cinstiți și drepți, a fost învățată, asemenea tuturor colegelor ei de sport și învățătură, că la bîrnă sau la paralele cei mai buni, adică cei mai talentați și cei mai muncitori, cei mai harnici și cei mai perseverenți, trebuie să învingă, că răsplata trebuie să exprime exact meritele și calitățile celor aflați în concurență. La Praga, a primit o lecție de neadevăr și părtinire, iar chipul său întristat, chiar dacă prezența miilor de oameni veniți s-o aplaude la Otopeni i-a descrețit fruntea, reflectă o stare de spirit. Tace gînditoare, parcă neștiind ce să înțeleagă. Ne spune că furtul de puncte de la europene n-a învins-o, ci doar a mîhnit-o, că notele primite acolo, micșorate fără noimă de arbitre tendențioase, au determinat-o să muncească și mai mult, să se perfecționeze, în așa fel încît să ajungă pe culmea cea mai înaltă a măiestriei sportive, să facă cinste școlii de gimnastică și țării pe care le reprezintă. Teodora Ungureanu arată, acum și aici, în miez de noapte și sub lumina gălbuie a Otopenilor, ca o pasăre măiastră cu aripile frînte. Aripi care, înțelegem acest lucru din vorbele sale mocnite, aflate la un pas de lacrimi, vor zbura în curînd cît mai sus, pînă acolo unde o anume răutate a oamenilor nu le va mai atinge.

Încet-încet, larma de pe aeroport se stinge și noaptea își reintră în drepturi. Într-una din sălile de primire, se organizează o conferință de presă pe picior. Bella Karoly, omul prin a cărui pasiune și a cărui muncă gimnastica feminină românească și-a cîștigat pretutindeni dreptul la admirație și stimă, pare încă nedumerit de cele întîmplate. Retragerea, îl auzim, era singura soluție, spre a curma un lung șir de nedreptăți făcut de arbitre la adresa elevelor mele. Ne-am dus la Praga mai bine și mai temeinic pregătiți decît la Montreal, dar am avut marea surpriză să aud, și încă de la niște tehnicieni care se consideră cei mai autorizați dintre specialiști, că exercițiile noastre, fără egal ca grad de dificultate, inabordabile altor competitoare, lucrate acasă cu multă sudoare și aplaudate în toate concursurile după Olimpiadă, au defecte și nu se pot impune !? Am înțeles atunci că vom avea arbitrele împotriva noastră, am înaintat protestele de rigoare, am avertizat că dacă se va continua cu o asemenea politică discriminatorie ne vom retrage, dar nimeni n-a vrut să ne asculte. Avînd de partea noastră simpatia și asentimentul multor specialiști străini, am părăsit competiția, fiind convinși că gestul nostru, făcut spre a apăra frumusețea și echitatea în sport, va fi un semnal de alarmă în arbitraj. Aflat alături, profesorul Nicolae Vieru, secretarul Federației române de gimnastică, a ținut să completeze că retragerea din concurs a echipei noastre, survenită într-un moment în care sportivele românce erau învingătoare, și nu învinse, în ciuda opozițiilor repetate ale brigăzilor de arbitre, a fost aprobată de marea majoritate a delegațiilor aflate la Praga. Reprezentanți ai federațiilor din Suedia, Polonia, Anglia, Italia și din alte țări ne-au felicitat pentru modul în care am procedat, pentru încercarea noastră de a pune lucrurile la punct, spre a determina Federația internațională să ia măsuri pentru a asigura pe viitor un arbitraj obiectiv pentru toată lumea.

Părăsim aeroportul într-un tîrziu, la un ceas la care mașinile ce duc gimnastele noastre spre o binemeritată odihnă sînt însoțite de aplauzele și ovațiile ultimilor întîrziați, iubitori ai sportului adevărat, fără pete și fără intervenții, oameni cel mai adesea anonimi care, prin prezența lor, au oferit sportului românesc o noapte de tulburătoare frumusețe și minunată demnitate.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

● **D.P.A. : „La Praga, mica Nadia ar fi putut cîștiga, în condiții de apreciere obiectivă, toate cele cinci medalii de aur. În mod sigur, patru".** ● **L'EQUIPE : „Nadia Comăneci rămîne cea mai bună gimnastă din lume".** ● **EXPRESS : „Nadia — nedreptățită. Romîncele au plecat, deoarece președintele federației a avantajat-o pe frumoasa Nelli Kim".** ● **TRYBUNA LUDU : „Nadia Comăneci, din nou cea mai bună".** ● **WESTFALISCHE RUNDSCHAU : „...arbitrii campionatelor au declarat, în unanimitate, că președintele forului internațional, Iuri Titov, a impus note mai mari pentru Nelli Kim".** ● **În flagrantă contradicție cu toți specialiștii, președintele F.I.G., Iuri Titov, a declarat : „Romîncele au văzut aici că gimnastele din alte țări au făcut după Montreal progrese mari. Ele nu au putut să se împace cu situația că Nadia Comăneci nu a fost cea mai bună... Probabil acesta este motivul pentru părăsirea competiției..."** ● **DAILY TELEGRAPH : „Nadia Comăneci, frustrată de o medalie la Praga".** ● **TIMES : „Retragerea echipei române în semn de protest a fost determinată de scăderea notei Nadiei Comăneci la proba de sărituri, după ce inițial se luase hotărîrea ca ei să i se acorde medalia de aur".**

Nu aranjamentelor de culise și bunului plac

Așadar, acum lucrurile sînt lămurite : echipa noastră de gimnastică feminină s-a întors la București, după ce fusese supusă unor malversațiuni ce nu mai trebuie comentate. După cum au arătat agențiile de presă, cîțiva dintre asistenți, antrenori, observatori, reporteri și cum am văzut și noi toți, cei care am urmărit la televiziune, jocul necinstit al cîtorva n-a făcut decît să dăuneze acestui frumos sport care a luat un așa de mare avînt în toată lumea datorită, mai ales, minunatelor romînce Nadia și Teodora.

Cineva și-a închipuit că faima poate fi desființată prin conspirație. Asta ar fi mers dacă europenele de la Praga s-ar fi desfășurat într-un grajd, la lumina lumînării. Dar în veacul televiziunii, cînd milioane de telespectatori devin martorii cei mai apropiați, cu ajutorul camerei de luat vederi, nimeni nu mai poate fi înșelat, așa cum și-au închipuit autorii acestei operații fără precedent. Pînă la măsurile pe care Federația internațională de gimnastică le va lua împotriva celor care au supus europenele unor aranjamente odioase de culise, rămînem cu regretul că necinstea și-a întins tentaculele și în gimnastică. Orgolii zdrobite, gangsterism de mîna a saptea, bun pentru filmele din anii '29... Un fost admirabil sportiv, pe post de arbitru al unor colege mai tinere, și-a permis să conducă ostilitățile împotriva echipei noastre de gimnastică. Operația a eșuat lamentabil. Posturi de radio și televiziune din lumea întreagă, ziare, asociații, sportivi de renume din toate ramurile protestează vehement împotriva acelora care au călcat în picioare steagul alb al fair-play-ului. Dacă acest lucru s-ar fi petrecut cu niște oameni maturi — și cînd spun asta mă gîndesc la Nadia, Teodora și la micuța Gabi, mai ales — lucrurile încă ar mai fi fost de înțeles. Pentru niște copii, pentru niște fetițe mai bine zis, acest furt în văzul lumii va rămîne de neînțeles. Să iei copiilor bomboanele din buzunar ca lupul din povestea cu Scufița Roșie, adică să le furi viscle despre dreptate, despre întrecere cinstită, este mai rușinos decît a-i jefui pe bătrîni de ultima părăluță din buzunar. Componentele echipei noastre de gimnastică au dovedit încă o dată ce înseamnă stăpînirea de sine. Ele au avut nervii mai buni decît ai noștri, ai acelora care eram gata să sfărîmăm cu pumnii ecranele televizoarelor. Probabil că nicăieri în lume, în afara sălii de gimnastică, acest juriu n-ar fi scăpat fără o bună corecție după un asemenea arbitraj. În ceea ce mă privește consider că aceste tinere nu s-au obișnuit cu răul și nici nu e cazul să se obișnuiască. De aceea ne-am retras echipa de gimnastică de la aceste campionate europene de gimnastică, pentru că ele au luat aspect de fraudă și mascaradă. Regretabil rămîne că, în afara organizatorilor furtului, despre care scriam, s-au găsit și niște complice și complici care s-au făcut că plouă, fiind gata să afirme că de la așa-numita tragere la sorți, la care n-a asistat nimeni, și pînă la tragerea de brăcinar a notelor în jos au fost — chipurile — obiective (obiectivi). Cum se știe, în materie de drept cei care ajută la săvîrșirea unui furt sînt pedepsiți mai puțin. Dar în materie de rușine, și autorii direcți și complicii lor au dreptul la aceleași palme. Le aplicăm aici, pe hîrtie, să se simtă pînă unde trebuie. Drept care semnez,

EUGEN BARBU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu – 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu – 16 06); știință (Tudor Octavian – 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus – 16 18), scrisori (Marga Nedelea – 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu – 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare – (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza – 17 86); secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană – 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu – 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan – 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef – 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM – Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136–137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505